

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	5
Aanbieding	6
Portefeuilleverdeling	7
Rekening in één oogopslag	8
Financiële analyse	9
Financiële jaarrekening in één oogopslag	11
Jaarverslag	13
Programmaverantwoording	14
Verplichte beleidsindicatoren	15
Besturen en diensten verlenen in veilig Laren	19
Wat heeft het gekost?	30
Buitenruimte onderhouden in Laren	32
Wat heeft het gekost?	42
Duurzaam en prettig wonen in Laren	44
Wat heeft het gekost?	54
Sporten, ontwikkelen en leren in Laren	57
Wat heeft het gekost?	69
Meedoen in Laren	72
Wat heeft het gekost?	81
De algemene inkomsten en uitgaven van Laren	86
Wat heeft het gekost?	88
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	90
Wat heeft het gekost?	90
Paragrafen	91
Paragraaf lokale heffingen	92
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	98
Algeheel oordeel	111
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	112
Paragraaf financiering	119
Paragraaf bedrijfsvoering	124
Paragraaf verbonden partijen	129
Paragraaf grondbeleid	143
Openbaarheidsparagraaf	145
Paragraaf IHP Onderwijs	146
Jaarrekening	147
3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting	148
Overzicht van baten en lasten	149
Incidentele baten en lasten	150
Structurele mutatie reserves	152
Rechtmatigheidsverantwoording	153
4. Balans en toelichting	155
Balans per 31 december 2025	156

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	158
Grondslagen WNT	164
Activa	165
Passiva	172
Elementen die buiten de balansstelling vallen	182
WNT	185
Bijlagen	188
Bijlage 1 Berekening financiële kengetallen	189
Bijlage 2 Investeringen	192
Bijlage 3 Verantwoording specifieke uitkeringen (SISA-bijlage)	195
Bijlage 4: EMU-saldo	223
Bijlage 5: Taakveld overzicht	224
Controleverklaring	228

Leeswijzer

Bij het samenstellen van de jaarstukken 2025 zijn de programmateksten en de programma-indeling van de begroting 2025 aangehouden. Hierbij is rekening gehouden met de eisen van de nieuwe regels Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Met betrekking tot de toegelichte bedragen in de jaarstukken, benoemen wij graag de volgende opmerkingen. In principe zijn de bedragen weergegeven in hele euro's. De tabellen zijn echter direct vanuit de administratie opgebouwd die bestaan uit bedragen in eurocenten. Hierdoor kan bij optellingen een afrondingsverschil ontstaan van maximaal enkele euro's.

Duiding 'resultaat' in de financiële tabellen:

Bedrag + : resultaat is negatief (verlies) méér uitgaven of minder inkomsten dan begroot
Bedrag - : resultaat is positief (winst) minder uitgaven of méér inkomsten dan begroot

Algemeen

Volgens artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), bestaan de jaarstukken uit:

- **het jaarverslag** (programmaverantwoording en paragrafen)
- **de jaarrekening** (programmarekening, balans & toelichting en SiSa-bijlage)

De programmaverantwoording en de programmarekening inclusief de toelichting hierop zijn geïntegreerd en worden per programma behandeld. De paragrafen en de balans, inclusief toelichting, vormen een apart onderdeel van de jaarstukken.

Aanbieding

Met een groot genoegen biedt het college u de jaarrekening 2025 aan. Met deze jaarrekening legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten van het afgelopen jaar.

Het college heeft met de door de Raad beschikbaar gestelde financiële middelen, ook in 2025 het hoogwaardige voorzieningenniveau van Laren in stand kunnen houden. Daarnaast laten wij zien dat wij in staat zijn de benodigde investeringen te doen om Laren toekomst vast te kunnen houden. Dit betreft niet alleen de basisinvesteringen in onze wegen, riolering, openbare ruimte en verlichting. Wij investeren ook in de toekomst van Laren zoals met het Integraal Huisvestingsplan voor alle scholen in Laren en investeringen om Laren duurzamer te maken.

Op duurzaamheidsgebied is op alle terreinen voortgang geboekt. We noemen het soortenmanagementplan om huizenbezitters te ontzorgen met het isoleren van hun huizen én bedreigde diersoorten te beschermen. We zien terug op veel geslaagde isolatie-acties en zijn op koers gekomen om de klimaatdoelen van 2030 in Laren te behalen. Verder worden er acties ondernomen om Laren stiller te maken, is het schone luchtakkoord ondertekend, wordt er verder gewerkt aan biodiversiteit in het openbare groen en zet de BEL-organisatie stappen op circulariteit.

Laren is een inhaalslag begonnen om meer sociale woningbouw te realiseren. De eerste projecten worden zichtbaar, nog meer ontwikkelingen liggen in diverse stadia op de tekentafel. Aan de hand van het initiatiefvoorstel van de gemeenteraad na het locatie-onderzoek kan de focus voor ruimtelijke ontwikkeling beter bepaald worden, wat gunstig is voor de doorlooptijden.

De positieve ontwikkeling van kosten van het sociaal domein en vooral de beheersing daarvan, maakt het mogelijk door te gaan met de inzet voor een gezonde samenleving, waarin iedereen meedoen, preventie en sociale samenhang sleutelwoorden zijn. In dat kader is het vermeldenswaard dat in het Brinkhuis steeds meer succesvolle maatschappelijke activiteiten plaatsvinden, die de onderlinge samenhang en het verbinden van generaties versterken. Het succes heeft financieel gevolgen, maar het maatschappelijk rendement is aantoonbaar. Maandelijks verwelkomen Brinkhuis en Bibliotheek 15.000 bezoekers.

Economisch gezien heeft het centrum van Laren de wind mee. Er is nog slechts een lage beschikbaarheid aan winkels. Dit biedt de mogelijkheid om naar de toekomst de kracht van het centrum door te ontwikkelen.

In de zogenaamde 'stoplichtenrapportage' ziet u terug in welke mate het college in staat is geweest de gestelde doelen over 2025 te realiseren, wat wij daarvoor gedaan hebben en wat het heeft gekost. Wij laten daarin zien, dat wij in staat zijn geweest om de meeste doelstellingen te behalen.

Voor wat betreft de financiën, eindigen wij in 2025 met een fors positief resultaat van € 1.896.615. Dit resultaat wordt met name veroorzaakt door een positief resultaat op de grondexploitatie van de Ligweide van € 1,1 mln. Voor het overige bestaat het resultaat uit diverse voor- en nadelen die uitgebreid worden toegelicht bij de verschillende programma's. Vooral bij het sociale domein is een groot aantal voordelen zichtbaar.

Aan de lastenkant zien wij vooral de extra dotatie voor de pensioenvoorzieningen als gevolg van de overgang naar de nieuwe APPA pensioenregeling per 01.01.2028.

De belangrijkste ratio's waarop wij sturen, de solvabiliteitsratio en de netto schuldquote, geven ook met alle investeringen een stabiel beeld. Voor beide ratio's bevinden wij ons in het neutrale risicoprofiel. Gegeven de investeringen die wij doen en de smalle financiële marges, zal ook in de komende jaren een goede beheersing van onze financiële risico's belangrijk zijn om onze doelen te behalen.

Het college van de gemeente Laren, namens hen, Jan van Midden, Wethouder Financiën

Portefeuilleverdeling

Het college van burgemeester en wethouders (B&W) is het dagelijks bestuur van de gemeente. De burgemeester en de wethouders zijn verantwoordelijk voor de uit te voeren bestuurlijke taken en hebben ieder een eigen portefeuille die is gekoppeld aan de verschillende programma's in de begroting.

Burgemeester R. (Robert) van Rijn

Algemene bestuurlijke zaken, kabinetszaken
Openbare orde en veiligheid
Evenementen- en horecavergunningen
Kunst en cultuur
Burgerzaken
ICT & informatieveiligheid

Wethouder J.G. (Jan) van Midden

De heer J.G. (Jan) van Midden is 1e locoburgemeester

Financiën, waaronder belastingen en subsidiebeleid
Openbare ruimte en groen, waaronder riolering
Toezicht en handhaving
Sport
Grondzaken en vastgoed
Project uitvoering centrumvisie (i.s.m. wethouder De Groot)
Project onderwijshuisvesting (i.s.m. wethouder De Groot)

Wethouder N. (Niels) Rood.
De heer N. (Niels) Rood is 2e locoburgemeester

Ruimtelijke ontwikkeling, waaronder omgevingswet
Verkeer en vervoer
Wonen en Volkshuisvesting
Inwonersbetrokkenheid en bestuurlijke vernieuwing
Brinkhuis, inclusief bibliotheek
Monumenten
Vergunningen
Huisvesting vluchtelingen en asielketen
Project Crailo

Wethouder F.K. (Flip) de Groot
De heer F.K. (Flip) de Groot is 3e locoburgemeester

Economische zaken, toerisme en evenementenbeleid
Milieu & duurzaamheid
WMO, jeugd, welzijn
Volksgezondheid
Onderwijs
Project uitvoering centrumvisie (i.s.m. wethouder Van Midden)
Project onderwijshuisvesting (i.s.m. wethouder Van Midden)

Rekening in één oogopslag

Financiële analyse

Algemeen

Volgens artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), bestaan de jaarstukken uit:

- het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen)
- de jaarrekening (programmarekening, balans & toelichting en SiSa-bijlage)

De programmaverantwoording en de programmarekening inclusief de toelichting hierop zijn geïntegreerd en worden per programma behandeld. De paragrafen en de balans inclusief toelichting vormen een apart onderdeel van de jaarstukken. In aanvulling op de verplichte onderdelen zijn ook enkele bijlagen toegevoegd voor nadere toelichting.

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Saldo 2025

Het saldo van de jaarrekening 2025 bedraagt: € 1.896.615 (positief)

Hieronder treft u de opbouw van het saldo per programma:

Financiële resultaten per programma	Resultaat	V / N
Besturen en diensten verlenen in veilig Laren	329.042	N
Buitenruimte onderhouden in Laren	-205.265	V
Duurzaam en prettig wonen in Laren	-153.235	V
Sporten, ontwikkelen en leren in Laren	-656.502	V
Meedoen in Laren	-542.227	V
De algemene inkomsten en uitgaven van Laren	-734.888	V
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	66.461	N
TOTAAL	-1.896.615	V

Budgetoverhevelingen

In bijlage Budgetoverhevelingen van de jaarstukken 2025 presenteren wij u een overzicht van de ingediende voorstellen tot overhevelen van de incidentele budgetten 2025 naar het jaar 2026.

De raad zal uiteindelijk beslissen of de ingediende voorstellen budgetoverhevelingen meegenomen worden in het vaststellen van de jaarstukken 2025 en ten laste worden gebracht van de algemene reserve.

Nr.	Programma	Omschrijving	Bedrag
1.	3	Advieskosten kavelsplitsing	18.800
2.	2	aanschaf LIOR	17.225
3.	4	inhuur expertise IHP	75.000
Totaal:			111.025

Toelichting saldo jaarrekening 2025

Resultaat 2025	Bedrag	V / N
a) Saldo resultaat 2025	-1.896.615	V

b) BRUTO RESULTAAT	-1.896.615	V
c) AF: Budgetoverhevelingen van 2025 naar 2026 (tlv resultaat)	111.025	N

e) NETTO RESULTAAT	-1.785.590	V
---------------------------	-------------------	----------

Bovenstaande tabel geeft inzicht in het rekeningresultaat 2025.

Bij onderdeel a) wordt het saldo van de jaarrekening 2025 weergegeven. Ook wel het brutoresultaat genoemd (= onderdeel b). Bij onderdeel c) worden eventuele budgetoverhevelingen in vermindering gebracht en resulteert dit in een nettoresultaat (=onderdeel d).

Het rekeningresultaat 2025 is positief, een bedrag ter hoogte van € 1.785.590,-. Zie hieronder het voorstel met betrekking tot de resultaatbestemming.

Resultaatbestemming

Resultaat 2025	Bedrag	V / N
BRUTO RESULTAAT	-1.896.615	V
1) AF: Budgetoverhevelingen van 2025 naar 2026	111.025	N
Bruto resultaat (na verrekening budgetoverheveling tlv resultaat)	-1.785.590	V
		V
Te bestemmen resultaat (voor) / NETTO RESULTAAT	-1.785.590	V
2) AF: Toevoeging Algemene reserve	-1.785.590	N
Te bestemmen resultaat (na)	0	V

Toelichting posten resultaatbestemming jaarrekening 2025

Er wordt voorgesteld om het resterend positief resultaat toe te voegen aan de algemene reserve. De raad zal uiteindelijk beslissen of de ingediende voorstellen budgetoverhevelingen meegenomen worden in het vaststellen van de jaarstukken 2025.

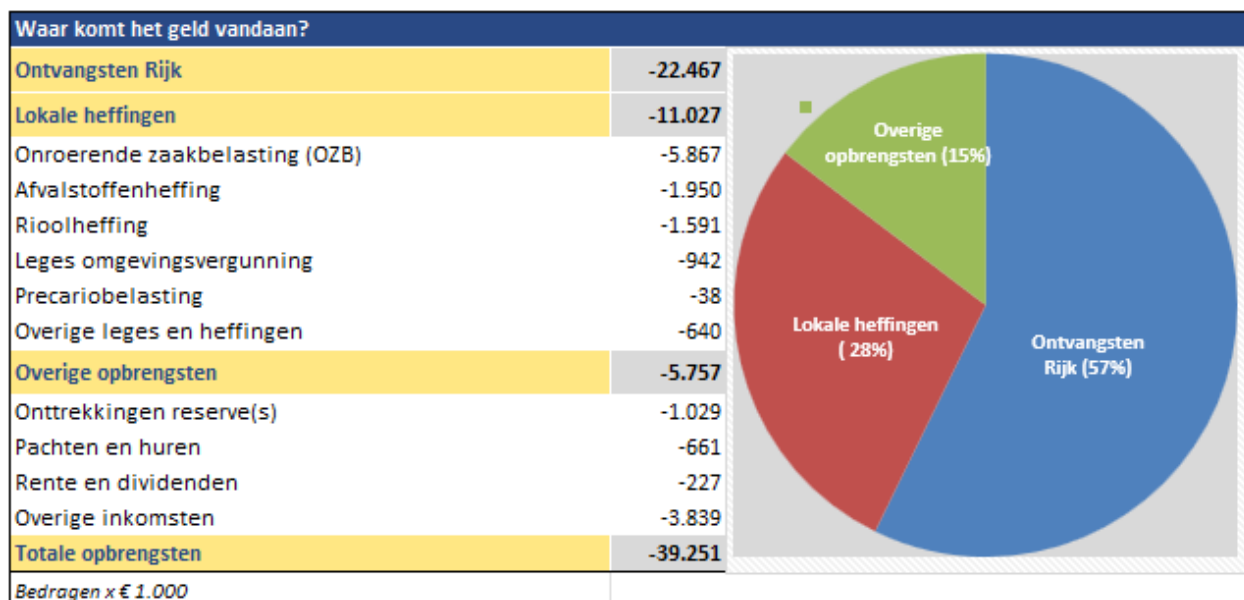
Financiële jaarrekening in één oogopslag

Opbrengsten

Voor een groot deel van de opbrengsten mag de gemeente zelf bepalen waar zij het geld aan uitgeeft. Dit zijn de vrij besteedbare middelen die bestaan uit de gemeentelijke belastingen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de overige eigen inkomsten. Daarnaast ligt voor een deel van de opbrengsten vast waar de gemeente het geld aan uit moet geven. Daarvan is sprake bij de heffingen die bedoeld zijn om bepaalde gemeentelijke taken van te kunnen betalen. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing, de afvalstoffenheffing maar ook de leges voor paspoorten en rijbewijzen. De heffingen mogen niet meer opbrengen dan de taken kosten, oftewel de gemeente mag hier geen winst op maken.

Ten slotte ontvangt de gemeente specifieke uitkeringen die enkel uitgegeven mogen worden aan specifieke taken zoals onderwijsachterstand. Als de gemeente hiervan geld overhoudt moet zij dit terugbetalen aan het Rijk.

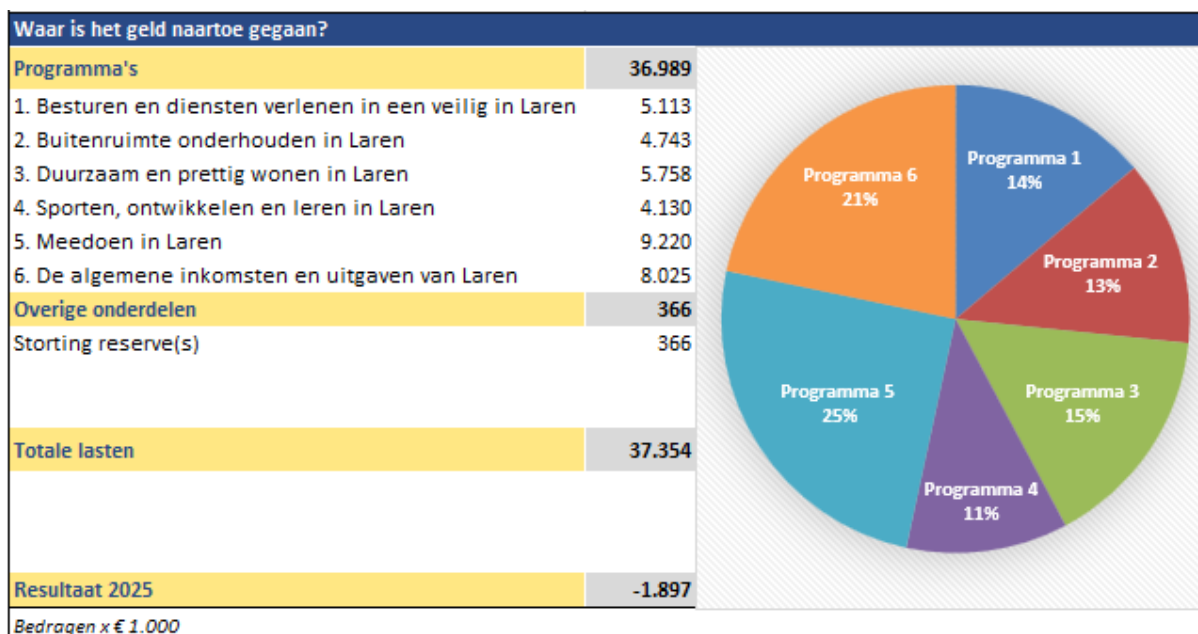
De totale opbrengsten (baten) van de gemeente Laren bedragen 39,3 miljoen euro in 2025. Voor de gemeente Laren zijn de totale inkomsten in het jaar 2025 als volgt opgebouwd:

Zoals te zien bestaat het grootste deel van de inkomsten in 2025 uit de ontvangsten van het Rijk (57%), dit betreft grotendeels ontvangsten vanuit het gemeentefonds 19,2 miljoen euro. De inkomsten vanuit de Lokale heffingen vormen een groot deel van de inkomsten (28%). Tenslotte bedragen de overige opbrengsten zo'n 15% van de totale inkomsten. De overige inkomsten bestaan met name uit de incidentele opbrengsten zoals de verkoop gronden, opbrengsten grondexploitatie en verkregen aflossingen op verstrekte zekerheidshypotheek.

Lasten

De totale kosten (lasten) van de gemeente Laren bedragen 37,4 miljoen euro. De uitgaven zijn zeer divers en bestaan bijvoorbeeld uit groenonderhoud, afschrijving van investeringen, subsidies en bijdragen, salariskosten en de kosten van de uitvoeringsorganisatie (BEL Combinatie). In het overzicht van de uitgaven zijn per programma de totale kosten gepresenteerd.

De meeste uitgaven hebben plaatsgevonden binnen het programma Sociaal Domein (25%). Tot het Sociaal Domein behoort alles wat te maken heeft met zorg en ondersteuning van inwoners met een hulpvraag. Daarbij gaat het om jongeren, ouderen, mensen met een beperking (fysiek, verstandelijk of psychisch) en mensen die moeilijk aan werk kunnen komen of die werkloos zijn geworden.

Een ander grote kostenpost voor de gemeente Laren is de post overhead waar ongeveer 16% van de uitgaven betrekking op heeft. De overheadkosten van de gemeente Laren bestaan voor het grootste deel uit de overheadkosten die doorbelast worden door onder andere de BEL Combinatie of andere verbonden partijen. Daarnaast valt onder overhead onder andere de huisvestingskosten (gemeentehuis), de kosten van het bestuurssecretariaat, de representatiekosten en de overige ondersteuning van het college.

Voor een gedetailleerd overzicht van alle gemeentelijke uitgaven per programma (taakveldniveau) wordt verwezen naar de bijlagen.

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Algemeen

In de programmaverantwoording wordt per programma ingegaan op de gerealiseerde effecten en de wijze waarop die effecten zijn verwezenlijkt. Dit wordt gedaan aan de hand van de beantwoording op de drie W-vragen:

- Wat hebben we bereikt? (gerealiseerde doelstellingen);
- Wat hebben we daarvoor gedaan? (uitgevoerde activiteiten);
- Wat heeft het gekost?

Per programma zijn daarnaast indicatoren opgesteld. Een aantal indicatoren is verplicht voorgeschreven. Deze indicatoren zijn in het volgende hoofdstuk verzameld, onder vermelding van de doelstellingen per programma. Naast de programma's bevat de programmaverantwoording een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de overheadkosten, het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Opzet programmaverantwoording

De opbouw per programma is als volgt:

- Visie programma;
- Gerealiseerde doelstellingen (wat hebben we bereikt?);
- Uitgevoerde activiteiten (wat hebben we daarvoor gedaan?);
- Overzicht baten en lasten van het programma (wat heeft het gekost?) en
- Een toelichting op het verschil realisatie 2025 ten opzichte van actuele begroting 2025.

In het onderdeel "*Wat hebben we daarvoor gedaan?*", worden de activiteiten besproken, die behoren bij de geformuleerde doelstellingen. Door middel van een zogenoemde verkeerslichtenrapportage is aangegeven of de betreffende activiteit in 2025 is gerealiseerd dan wel loopt volgens planning.

GROEN - Doelstelling is gerealiseerd dan wel loopt volgens planning;

ORANJE - Doelstelling is deels gerealiseerd dan wel vertraging in de planning;

ROOD - Doelstelling is niet gerealiseerd dan wel niet opgestart.

Doelstellingen die oranje- en roodgekleurd zijn, zijn nader toegelicht.

Verplichte beleidsindicatoren

NOG TE KOPPELEN Verplichte beleidsindicatoren

Taakveld 0 Bestuur en ondersteuning							
#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron
1	-	0.0	Formatie	0,26	0,35	2025	Eigen gegevens
2	-	0.0	Bezetting	0,2	0,37	2025	Eigen gegevens
3	-	0.0	Apparaatskosten	€ 537	€ 573	2025	Eigen gegevens
4	-	0.0	Externe inhuur	13%	19%	2025	Eigen gegevens
5	-	0.0	Overhead	16%	18%	2025	Eigen gegevens

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Het aantal fte per 1.000 inwoners.
- 2 De bezetting in aantal fte per 1.000 inwoners.
- 3 De apparaatskosten per inwoner.
- 4 De kosten van externe inhuur als % van het totaal van de loonsom en de totale kosten van inhuur externen.
- 5 Percentage van de totale lasten.

Taakveld 1 Veiligheid							
#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron
6	3.1	1.2	Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	11,8	11	2025	Stichting Halt
8	3.1	1.2	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,3	0,9	2025	CBS - diefstallen
9	3.1	1.2	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,6	3,1	2025	CBS - criminaliteit
10	3.1	1.2	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	3	1,3	2025	CBS - diefstallen
11	3.1	1.2	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	5,1	3,9	2025	CBS - criminaliteit

Toelichting beleidsindicatoren

- 6 Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
- 8 Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
- 9 Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
- 10 Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
- 11 Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel, worden deze 2 delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

Taakveld 3- Economie							
#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron

14	10	3.1	Funcziemenging in percentage	47,2%	47,4%	2024	CBS-BAG/LISA
16	10	3.1	Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners	292,1	312,7	2024	LISA

Toelichting beleidsindicatoren

- 14 De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
- 16 Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Taakveld 4 - Onderwijs

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron
17	5.4	4.3	Absoluut verzuim	0	4,1	2024	DUO / Ingrado
18	5.4	4.3	Relatief verzuim	26	25	2024	DUO / Ingrado
19	5.4	4.3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,7%	2,1%	2024	DUO / Ingrado

Toelichting beleidsindicatoren

- 17 Het aantal leer- of kwalificatie plichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.
- 18 Het aantal leer- of kwalificatie plichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.
- 19 Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.

Taakveld 5 - Sport, cultuur en recreatie

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron
20	6.2	5.1	Percentage niet-wekelijkse sporters	38,2%	30,6%	2024	CBS/RIVM

Toelichting beleidsindicatoren

- 20 Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens 1 x per week aan sport doet.

Taakveld 6 - Sociaal Domein

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron
21	7.3	6.5	Banen	793,4	821,7	2024	LISA / CBS
23	7.3	6.3	Kinderen in uitkeringsgezin	2,0%	2,0%	2024	CBS - jeugd
24	7.3	6.3	Netto arbeidsparticipatie	70,0%	70,7%	2025	CBS - arbeidsdeelname
26	7.3	6.3	Percentage werkloze jongeren	0,0%	0,0%	2024	CBS - jeugd
27	7.3	6.3	Personen met een bijstandsuitkering*	148,1	122	2025	CBS - participatiewet
28	7.3	6.3	Lopende re-integratievoorzieningen*	81,1	99,8	2024	CBS - participatiewet
29	7.3	6.72	Jongeren met jeugdhulp	12,8%	12,3%	2025	CBS - jeugd
30	7.4	6.72	Jongeren met jeugdbescherming	0,4%	0,4%	2023	CBS - jeugd

31	7.4	6.72	Jongeren met jeugdreclassering	x	x	2025	CBS - jeugd
32	7.3	6.71	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO*	590	630	2025	CBS - mon.SD/WMO

* eenheidsmaatstaf gewijzigd van 1.000 inwoners naar nu 10.000 inwoners.

Toelichting beleidsindicatoren

- 21 Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
- 23 Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
- 24 Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
- 26 Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
- 27 Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
- 28 Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
- 29 In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari
Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed.
Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
- 30 In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari.
Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
- 31 In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari.
Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
- 32 Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Taakveld 7 - Volksgezondheid en milieu

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron
33	9	7.3	Omvang huishoudelijk restafval	146,9	150,0	2024	CBS - stat.hh afval
34	9	7.0	Percentage hernieuwbare elektriciteit	3,6%	6,2%	2022	RWS - klimaatmon.

Toelichting beleidsindicatoren

- 33 Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (kg. per inwoner).
- 34 Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Taakveld 8 - Vhrosv

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2025	Actueel	Meet-moment	Bron
35	8	8.3	WOZ-waarde woningen	€ 888	€ 920	2025	CBS - stat.WOZ
36	8	8.3	Nieuwbouw woningen	2,6	5,6	2024	BAG-ABFresearch
37	8	8.3	Demografische druk	113,1%	113,0%	2025	CBS - stat.bevolking
38	8	8.0	Woonlasten éénpersoonshuishouden	€ 1.438	€ 1.498	2025	COELO
39	8	8.0	Woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 1.684	€ 1.761	2025	COELO

Toelichting beleidsindicatoren

- 35 De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.
- 36 Nieuwgebouwde woningen (per 1.000 woningen), exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Onder een woning wordt verstaan de kleinste binnen één of meer panden gelegen en voor woondoeleinden geschikte eenheid van gebruik, ontsloten via een eigen toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde verkeersruimte. Voorbeelden zijn vrijstaande woningen, eengezinswoningen, flat- of portiekwoningen, studentenhuizen.
Alle verblijfsobjecten met minimaal een woonfunctie en eventueel 1 of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.
Nieuwbouw betreft de mutatie in de woningvoorraad waarbij een woning 'vanaf 0' wordt toegevoegd aan de woningvoorraad
- 37 Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
- 38 Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
- 39 Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Besturen en diensten verlenen in veilig Laren

Visie

Burgerzaken en dienstverlening

We streven naar 100% digitale dienstverlening met oog voor de inwoners die dat niet kunnen. Vanuit onze missie dat w dicht bij onze inwoners staan is onze visie dat we juist die producten digitaal aan moeten bieden waarvan inwoners vinden dat ze dit zelfstandig moeten kunnen aanvragen.

Dienstverlening op locatie(s) of zelfs bij mensen thuis zou een optie kunnen zijn, ook voor diegene die geen digitale middelen hebben of niet in staat zijn hiermee te werken.

We leggen de lat voor onze dienstverlening hoog. De kernwoorden hierbij zijn: transparant, verbindend, ondersteunend, eenvoudig en betrouwbaar. We meten onze resultaten aan de hand van landelijke kwaliteits- en servicenormen. Denk aan "Waar staat je gemeente" en het VNG- kwaliteitshandvest. Het taalgebruik dient begrijpelijk te zijn voor alle inwoners.

Bestuurszaken

Voor het Larense bestuur staat het koesteren en benutten van de kwaliteiten van ons dorp centraal. Door in te zetten op nabijheid, behoud van het hoge voorzieningenniveau en het versterken van betrokkenheid van inwoners, sturen we op verbinding en nodigen we uit tot eigen initiatief. Inwonerparticipatie vormt hierbij een belangrijk instrument om samen met de samenleving vraagstukken op te pakken en oplossingen te realiseren, waarbij de afstand tussen gemeente en inwoners verkleint.

Openbare orde en veiligheid

De veiligheid van onze gemeente is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers, politie en de gemeente. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat het in onze gemeente veilig blijft om te wonen, werken, ondernemen, recreëren en verblijven. Als er toch ergens onveilige situaties ontstaan dan pakken we dat direct op. Of het nu op straat is of achter de voordeur, online of offline.

Tegelijkertijd groeit en bloeit onze gemeente. Daarom investeren we fors in veiligheid. We zetten in op een verbeterd veiligheidsgevoel via preventie en het aanpakken van problemen. Waar nodig treden we handhavend op. De gemeente werkt hiervoor intensief samen met politie, Openbaar Ministerie, brandweer, Versa, woningcorporaties en vele andere partners. We werken integraal, in de zin dat ons beleid zich richt op het sociale-, fysieke- en het veiligheidsdomein. Ook werken we verder aan de resultaatgerichte inzet van onze handhavers onder andere door het bijhouden van een hotspotlijst waardoor we op de hottimes (tijdstip) op de hotspots (locatie) aanwezig kunnen zijn.

Een deel van het programma wordt door de Veiligheidsregio uitgevoerd en omvat de kosten van brandweer en crisisbeheersing. Ook de lokale inzet voor de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) valt hieronder.

Wat hebben wij bereikt?

Burgerzaken en dienstverlening

We voeren het Programma Dienstverlening uit. Steeds meer diensten en producten worden digitaal aangeboden. Insteek is digitaal waar het kan maatwerk daar waar nodig. In 2025 hebben we de adresonderzoeken geïntensiveerd waarbij er structureel aandacht wordt besteed aan de leegstand en adresfraude.

Het aantal servicenormen is in 2025 uitgebreid en via de website worden die gecommuniceerd wat de resultaten zijn.

Voor Burgerzaken gelden de volgende speerpunten en resultaten in 2025:

- Steeds meer diensten en producten zullen digitaal worden aangeboden. Insteek is digitaal waar het kan maatwerk daar waar nodig.
- In 2025 hebben we de adresonderzoeken geïntensiveerd waarbij er structureel aandacht is besteed aan de leegstand en adresfraude.
- Het aantal servicenormen is in 2025 uitgebreid en via de website worden de resultaten gecommuniceerd.
- We gebruiken de Hostmanship-filosofie om zo onze klantvriendelijke dienstverlening te vergroten.

Bestuurszaken

In 2025 hebben we verder gewerkt aan een eigentijdse manier van besturen die aansluit bij de krachtige samenleving van Laren. Daarbij is ingezet op het behoud van het hoge voorzieningenniveau en de zelfstandigheid van onze gemeente. De nabijheid en korte lijnen die Laren kenmerken, vormen hierbij een belangrijke kracht. Vanuit die basis zijn kansen benut om verbinding te versterken en inwoners actief uit te nodigen om zelf initiatief te nemen en bij te dragen aan de gemeenschap.

De in 2024 vastgestelde participatienota biedt kaders en richtlijnen voor de wijze waarop inwoners en andere belanghebbenden worden betrokken bij onze gemeentelijke plannen, projecten en beleid. In het afgelopen jaar is ingezet op de toepassing van deze kaders in de praktijk. Inwonerparticipatie is op verschillende momenten in beleids- en uitvoeringsprocessen ingezet, met gebruikmaking van diverse participatie- en communicatie-instrumenten. Voorbeelden hiervan zijn de buurtbezoeken: het ter plaatse in gesprek gaan met inwoners over wat hun mening is over voorzieningen in, en het onderhoud van hun buurt, en het stimuleren van zelfbeheer: inwoners die zich inzetten voor het onderhoud van openbaar groen in hun buurt. Met deze initiatieven is

bijgedragen aan het verkleinen van de afstand tussen inwoners en gemeente en is het aanwezige maatschappelijk initiatief en betrokkenheid in de samenleving benut. De verdere doorontwikkeling van inwonerp participatie wordt gezien als een continu proces dat ook in 2026 wordt voortgezet.

Openbare orde en veiligheid

Boa's – zichtbaarheid en kwaliteit

In 2025 hebben we informatie gestuurd gehandhaafd op basis van prioriteiten, met zichtbaarheid als speerpunt. We sturen op onze hotspotlijst en signalen van ketenpartners (o.a. politie en jongerenwerk). Door gedeelde toegang tot ons systeem is de informatiepositie gelijk en kan effectief worden opgetreden. Daarnaast is geïnvesteerd in kwaliteit via training en opleiding.

OOV

Het veiligheidsdomein is de afgelopen jaren verbreed en geïntensiveerd. Door versterking van de uitvoeringscapaciteit binnen team OOV konden we meer taken oppakken en structureel bijdragen aan regionale samenwerkingsopgaven. De complexiteit van veiligheidsvraagstukken en regionale afspraken (Regionale Veiligheidsstrategie en Integraal Veiligheidsprogramma) vragen om een samenhangende, professionele uitvoering. De extra ruimte maakt het mogelijk om gericht te werken aan prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan en tijdig te anticiperen op ontwikkelingen.

Lokale persoonsgerichte aanpak (PGA) & Zorg- en Veiligheidshuis

De PGA richt zich op inwoners met ernstige (woon)overlast of crimineel gedrag, vaak met problematiek op meerdere leefgebieden. Onder regie van de gemeente is er structureel overleg met partners uit gemeente-, zorg- en justitiedomein. Waar mogelijk worden betrokkene en ouders/verzorgers betrokken, met focus op de kern van het probleem en maatwerk voor de lange termijn, met inzet van zorginterventies en bestuurs-, civiel- en strafrechtelijke instrumenten. Als opschaling nodig is, loopt de aanpak via het regionale Zorg- en Veiligheidshuis.

2025: 2 minderjarigen en 1 meerderjarige aangemeld voor lokale PGA; 2 regionale trajecten (meerderjarigen) gestart. Ook is akkoord gegeven op PGAx: AVG-proof casuïstiekregistratie, veilige informatiedeling en betere integrale, domein overstijgende samenwerking.

Zorg & veiligheid

- Casuoverleg: geprofessionaliseerd; structureel overleg met politie en interventieteam over o.a. woonoverlast en (ex-)gedetineerden.
- Detentie & terugkeer: structureel overleg met het Zorg- en Veiligheidshuis; voortgang, einddatum en benodigde acties worden gezamenlijk besproken.
- Beleidsplan B&O: regionaal plan 2026–2033 “Herstel de verbinding” vastgesteld, met versterking van de integrale programmalijn Zorg & Veiligheid (o.a. implementatie/doorontwikkeling Wvvgz en Wzd, trendanalyse, waar mogelijk uniformeren).
- Grip op Onbegrip (ZonMw): subsidie toegekend (€ 674.314) voor aanpak onbegrepen gedrag; uitvoering actielijnen (o.a. versterking ‘verwarde personen overleg’ en ‘24/7 crisisteam’), inclusief maatwerkbudget en onderzoek naar solitaire interventie opvangplekken.
- Website: informatie op Laren.nl op orde gebracht; noodzakelijke info vindbaar en melden eenvoudiger gemaakt.

Jeugd & veiligheid

De aanpak combineert snel en consequent reageren op overlast met ondersteuning van kwetsbare jongeren om afglijden richting criminaliteit te voorkomen. OOV, Boa's, jongerenwerk, politie en Halt werken samen via periodiek jeugdoverleg (casuïstiek, preventief én repressief). Als preventie onvoldoende is, kan maatwerk via triage PGA of aanmelding bij het Veiligheidshuis.

2025: 1 keer toegepast. Jeugd & veiligheid is opgenomen in het nieuwe IVP van Laren.

Digitale criminaliteit

Regionale aanpak met focus op ouderen, mkb en jongeren tot 18 jaar. In 2025 lag de nadruk op bewustwording, betere samenwerking en meer structuur (jaaragenda, feedback- en evaluatiemomenten). In Laren is tijdens een actiedag geflyerd en is samen met de politie bij Laar & Berg met succes een escaperoom

sextortion uitgevoerd. Daarnaast zijn voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd om doelgroepen digitaal weerbaar te maken; samen met buurgemeenten blijven we doorontwikkelen.

Ondermijnende criminaliteit

In 2025 is verder ingezet op bestrijding van ondermijning in sectoren als horeca, vastgoed en kwetsbare gebieden. Het BIT voerde controles uit voor veiligheid en leefbaarheid:

- 1 integrale controle thema 'crimineel gebruik van branches en locaties' (15 ondernemingen gecontroleerd)
- 1 integrale controle in de beautysector en bij massagesalons (10 ondernemingen gecontroleerd)

In het lokaal ondermijningsoverleg is met ketenpartners gewerkt aan signalen en casuïstiek, met focus op samenwerking en een bewuste, informatie gestuurde aanpak. 1 casus is aangenomen bij het DTO-O (misbruik van een gemeentelijke vergunning binnen risicobranche horeca).

Daarnaast is gestart met het GSO voor structurele agendering, bewustwording en hogere meldingsbereidheid (aansluiting op de Noord-Hollandse weerbaarheidsnorm). Ook is deelgenomen aan de pilot BET Gooi- en Vechtstreek (CCV-subsidie) ter ondersteuning van Bibob-onderzoeken.

Crisisbeheersing, weerbaarheid & veerkracht

Oefenen en trainen blijft cruciaal; extra opleidingsbudget maakt ook lokaal oefenen mogelijk (bestuur en organisatie). In 2025 zijn meerdere trainingen gevolgd; adviseurs crisisbeheersing verzorgden basistrainingen voor nieuwe leden en communicatie volgde crisiscommunicatietraining (V&R).

Het thema Weerbaarheid & Veerkracht vroeg veel inzet: de basis is lokaal op orde gebracht, richtinggevende beleidsstappen zijn gezet en er is actief bijgedragen aan de campagne Vooruit en regionale samenwerking, zodat uitvoering in het komende jaar kan starten.

Burgerzaken en dienstverlening

Doelstellingen		Activiteiten		
1.1.1	Verbeteren van de dienstverlening en communicatie met de bewoners	1.1.1.1	We willen een goede communicatie met bewoners en ondernemers. We zijn goed bereikbaar en beschikbaar, en monitoren dat ook. Medewerkers zijn door middel van training nog meer in staat om de vraag achter de vraag te destilleren in contact met de inwoner.	
		1.1.1.2	We willen de kwaliteit van onze dienstverlening blijven verbeteren via diverse kanalen, met als leidraad het handvest overheid-burger. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet. Medewerkers weten de benodigde informatie te vinden en verbeter punten te signaleren. Een onderdeel daarvan is het opleiden van de medewerkers Frontoffice en het toetsen en herschrijven van bestaande procedures.	
		1.1.1.3	We gaan gebruik maken van de Hostmanship-filosofie. In workshops (brainstormsessies) gaan we de Hostmanship-filosofie introduceren. Tijdens die sessies zoemen we dieper in op de verschillende pijlers en laden we de begrippen die daarbij horen.	
		1.1.1.4		

			De gemeente behoort adequaat, consequent en correct zaken af te handelen. Hiervoor zijn servicenormen ontwikkeld die vanaf 2022 gerapporteerd worden aan het Management Team en aan de Raad bij de zomernota en bij de jaarstukken. Communicatie, informatie en data zijn betrouwbaar, transparant en begrijpelijk. De uitkomsten van de meetwaardes service normen en MOR meldingen zijn een toets en sturing element voor onze dienstverlening.	
		1.1.1.5	We passen ons taalgebruik aan naar begrijpelijk, formulieren worden simpeler en begrijpelijk gemaakt via het project "Communiceren met impact".	
1.1.2	Data in de Basisregistratie Personen (BRP) is structureel van hoge kwaliteit.	1.1.2.1	Maandelijks wordt de BRP onderworpen aan een wettelijk verplichte controle vanuit de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) en waar nodig verbeterd.	
		1.1.2.2	Jaarlijks worden de BRP en het reisdocumenten uitvoeringsproces onderworpen aan een zelfevaluatie. Inhoud, proces en privacy worden gecontroleerd en geactualiseerd. We zorgen voor kennisoverdracht bij de medewerkers en bieden ruimte voor vakinhoudelijke trainingen.	
		1.1.2.3	We ontwikkelen een aanpak voor identiteitsfraude, ter voorkoming van het gebruik van de identiteit van een inwoner door criminelen. We gaan zorgen voor inzet van ondersteunende apparatuur en herhaal trainingen.	
		1.1.2.4	We implementeren een werkproces adresonderzoek, door samenwerking met partners om hiermee adresfraude terug te dringen. Een gekoppeld onderdeel is de leegstand aanpak.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Bestuurszaken

Doelstellingen		Activiteiten		
1.2.1	Laren is een vitale gemeente die de taken goed organiseert en financieel stabiel is.	1.2.1.1	In 2025 zetten we de koers verder in op een financieel gezonde organisatie en de eventuele noodzakelijke maatregelen om dit te behouden.	
		1.2.1.2	In 2025 houden we de bestaande maatschappelijke voorzieningen in stand. We voorzien geen grote wijzigingen. Wel wordt gewerkt aan nieuwe, meerjarige afspraken met onder andere Singer en SBL (De Biezem).	
1.2.2		1.2.2.1		

We versterken de kracht van onze samenleving en zoeken samenwerking		We zetten de aanpak van Ons Laren voort, met het nieuwe participatiebeleid als leidraad. In 2025 organiseren we weer minstens 4 buurtbezoeken en een aantal open thematafels of andere themagerichte gespreksvormen met inwoners.	
	1.2.2.2	Om inwoners en ondernemers nog beter te betrekken maken we gebruik van een nieuw participatieplatform "Onslaren.nl" waarbij belanghebbenden laagdrempelig mee kunnen denken over gemeentelijke projecten. Een online participatieplatform is een krachtige aanvulling op de tot nu toe vaak gebruikte instrumenten waarmee we meer en andere groepen inwoners snel en op verschillende manieren kunnen betrekken. Het platform is bedoeld voor plannen, projecten en beleidstrajecten van het college/ de gemeente en wordt beheerd door de BEL Combinatie. Een online participatieplatform biedt verschillende manieren van interactie, zoals het geven van reacties, het liken van voorstellen, het plaatsen van een punt op de kaart, stemmen voor voorstellen, waarderen van voorstellen, een flitspeiling of langere enquête en het verzamelen van ideeën. We zetten het in als instrument ter aanvulling op andere vormen van participatie zoals fysieke inwonersbijeenkomsten en het inwonerspanel. Per onderwerp bekijken we welke mix van instrumenten optimaal is. Als we samenwerken met externe bureaus gebruiken zij ook het platform van onze gemeente. Kosten € 2.000 pj.	
	1.2.2.3	We gebruiken de (tweejaarlijkse) beoordeling van de gemeente in het landelijke onderzoek 'Waar staat je gemeente' als maatstaf voor de inwonerstevredenheid en het vertrouwen in het gemeentebestuur.	
	1.2.2.4	De gemeenteraad wil beter te volgen zijn voor de inwoners. Daarom werken we aan een nieuw raadsinformatiesysteem en de mogelijkheid van videostreaming van de raads- en commissievergaderingen.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 1.2.2.4** Het aanbestedingstraject voor een nieuw Raadsinformatiesysteem (RIS) is in mei 2025 gestart. De verwachting is dat dit na de zomer van 2026 is geïmplementeerd. Het traject wordt extern begeleid door het bureau EPOS. De tekst over de mogelijkheid van videostreaming is niet van toepassing aangezien deze niet in de aanbesteding is meegenomen. Naast het terugbrengen van de nu gebruikte verschillende systemen is de verwachting dat het terugvinden van documenten door alle gebruikers, zowel intern als extern (de inwoners) eenvoudiger zal worden.

Openbare orde en veiligheid

Doelstellingen	Activiteiten
----------------	--------------

1.3.1	Wij zetten in op een veilige en leefbare gemeente met betrokken inwoners en ondernemers. Deze opgave wordt steeds complexer. Wij zetten in op een zichtbaarheid, herkenbaarheid en aanspreekbaarheid en zetten in op een verbeterd veiligheidsgevoel door middel van preventie en het aanpakken van problemen. Dit vraagt een integrale aanpak met betrekking tot openbare orde, criminaliteit, overlast, ondermijning en onveilige situaties. Hiervoor zetten we in op preventie, signalering, interventie en handhaving. We sturen aan op voldoende inzet vanuit de eigen organisatie en op een goede samenwerking met de (veiligheids)partners.	1.1.3.1	Uitvoering geven aan het Integrale veiligheidsplan 2023 – 2026	
		1.1.3.2	Uitvoering geven aan de uitvoeringsplannen gericht op de prioriteiten Georganiseerde Ondernijnde Criminaliteit, Digitale veiligheid, High Impact Crime, Verkeersveiligheid en Zorg en Veiligheid (kwetsbare en jeugdige inwoners)	
		1.1.3.3	Uitvoering geven aan het Handhavings- en uitvoeringsprogramma	
		1.1.3.4	Aansluiten bij en invulling geven aan de prioriteiten van de Regionale Veiligheidsstrategie	
		1.1.3.5	Monitoren van de implementatie van de uitvoeringsplannen binnen de driehoek en het DVC	
		1.1.3.6	Aanpakken van zware woonoverlast op grond van de Wet aanpak woonoverlast door middel van het toepassen van bestuursdwang via de Algemene Plaatselijke Verordening en Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg	
		1.1.3.7	High Impact Crimes (HIC) zijn delicten met een grote materiele en/of immateriële schade veroorzaken en welke een grote impact hebben op slachtoffers, de directe omgeving van het slachtoffer en de samenleving als geheel. De huidige aanpak wordt gecontinueerd en blijvend gemonitord. Er wordt zowel preventief als repressief opgetreden samen met (georganiseerde) bewoners (bv Bpv's of Whatsapp groepen), ondernemers, woningcorporaties en andere partners	
		1.1.3.8	Buurtpreventie verenigingen spelen een belangrijke rol in het signaleren van knelpunten en informeren van bewoners. Wij investeren in het bestendigen en actiever benutten van het netwerk	
		1.1.3.9	Wij intensiveren de inzet op de parkeerproblematiek, in het centrum en de schil rondom het centrum. Hierbij heeft parkeerproblematiek en verkeersveiligheid onze prioriteit	
		1.1.3.10		

		Vanwege de uitbreiding van het taakveld en prioritering in veiligheidsthema's investeren in extra OOV-capaciteit	
	1.1.3.11	De Boa capaciteit blijft gehandhaafd op 3 Fte zodat wij voldoende kunnen inzetten op signaleren en preventieve en repressieve handhaving.	
1.3.2	Wij zorgen voor een vangnet voor onze kwetsbare inwoners.	1.3.2.1 Intensiveren de verbinding tussen Zorg en Veiligheid. Er is structureel overleg met relevante partners over dossier die op het snijvlak complexere overlast- en criminaliteitsdossiers zitten en waarbij sprake is van een doelgroep waar zowel zorg- als strafmaatregelen moeten worden ingezet om te komen tot een veilige leefsituatie voor zowel de persoon, zijn gezinssysteem en de directe omgeving.	
		1.3.2.2 Intensiveren van en uitvoering geven aan de persoonsgerichte aanpak voor personen met onbegrepen gedrag in samenwerking binnen het zorg- en veiligheidsdomein.	
		1.3.2.3 Wij investeren in het jeugdnetwerk waarbij onder andere het interventieteam HBEL), Politie en Versa jongerenwerk en het Jeugd en gezinsteam Eemnes zijn aangesloten. Er vindt structureel overleg plaats over jeugd- en – criminaliteit. Indien nodig wordt er een traject ingezet waarbij de zorg en veiligheidskaders worden geboden om een basis en structuur te bieden. Hierbij kan instroom in de Persoonsgerichte aanpak of inbreng in het veiligheidshuis een middel zijn om een vangnet te kunnen bieden	
1.3.3	We bestrijden georganiseerde criminaliteit regionaal en lokaal	1.3.3.1 Het opstellen van een plan van aanpak ondermijning welke loopt naast de doelstellingen vanuit het uitvoeringsplan en het (door)ontwikkelen van bijbehorende beleidsstukken. Waar mogelijk zal er regionaal opgetrokken worden ter voorkoming van een waterbedeffect.	
		1.3.3.2 Vergroten van onze slagkracht tegen ondermijnende criminaliteit door deelname aan het Bestuurlijk Interventie Team (BIT) en deelname aan een onderzoek naar het oprichten van een regionaal Bibob Expertise Team (BET).	
		1.3.3.3 Uitvoering geven aan de aanbevelingen uit het project Jonge Aanwas.	
1.3.4		1.3.4.1	

	Wij zetten in op bestrijding van Digitale criminaliteit en focussen ons hierbij onder andere op horizontale fraude en slachtofferschap van ouderen en jongeren.	Werken naar een gestructureerde, preventieve aanpak zodat slachtofferschap wordt beperkt. Daarnaast willen we oplossingen bieden bij (potentiële) digitale ordeverstoringen en criminaliteit gericht op senioren, jongeren en mkb'ers.	
		1.3.4.2 Uitvoering geven aan de regionale aanpak van digitale veiligheid waarbij horizontale fraude (fraude tussen particulieren onderling), en ook andere vormen van digitaal grensoverschrijdend gedrag centraal staan.	
1.3.5	Wij zetten in op een zichtbare en aanspreekbare boa's die aanwezig op de hotspots (locaties) tijdens de hottimes (tijdstippen)	1.3.5.1 Wij investeren in meer focus te leggen in resultaten bij de aansturing van onze boa's. Hiervoor ontwikkelen wij een dashboard om over actuele informatie te beschikken en hierop te sturen. Daarnaast worden (werk)processen (nader) beschreven. Ook zetten wij in op de zichtbaarheid en aanspreekbaarheid van onze boa's. Dit heeft als doel bij te dragen aan een efficiënte, eenduidige en transparante werkwijze	
1.3.6	Wij zetten ons in voor een daadkrachtige en slagkrachtige Veiligheidsregio, crisisorganisatie en brandweerorganisatie.	1.3.6.1 Vanuit de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek zijn er vier strategische doelen benoemd die de komende jaren prioriteit hebben. Dit zijn: een veilige leefomgeving, toekomstbestendige crisisbeheersing, toekomst bestendige brandweertzorg en een wendbare organisatie. Deze doelen worden vertaald in een aantal speerpunten. Hierbij kan gedacht worden aan vitale repressie brandweerposten door versterking van informatiemanagement, de doorontwikkeling van planvorming en vakbekwaamheid, het versterkingsprogramma vakbekwame crisisfunctionarissen bevolkingszorg en de uitwerking van het Veiligheidsinformatiecentrum Flevoland/ Gooi en Vechtstreek.	
		1.3.6.2 Lokaal ligt het accent met name op Opleiden, Trainen, Oefenen en het up to date houden van de crisisorganisatie organisatie. Leden van de regionale en lokale crisisorganisatie dienen zo goed als mogelijk voorbereid te worden op de bestrijding van een ramp of crisis. Het is dan ook van belang om voldoende te oefenen en kennis op te doen. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er budget beschikbaar om te oefenen en te trainen. Zo ontstaat er routine en ervaring die nodig is om crises en andere acute (bestuurlijke) issues doeltreffend ter hand te nemen. Wij zullen er alles aan doen om onze vrijwillige brandweer te behouden.	
		1.3.6.3	

			In regionaal verband wordt ingezet op specifieke beleidsthema's. Hierbij kan gedacht worden aan het versterken van de veiligheidsregio en de crisisbeheersing, de doorontwikkeling Bevolkingszorg, informatieveiligheid en de transitie van de regionale meldkamer naar Midden- Nederland.	
1.3.7	Evenementen zijn passend en verlopen veilig	1.3.7.1	Het evenementenbeleid is geactualiseerd. Dit zal begin 2025 aan de raad worden voorgelegd. (Zie ook programma EZ) Vrijwilligersorganisaties hebben moeite om zelf voldoende verkeersregelaars te vinden en op te leiden. Daarom gaan we hen vanaf 2025 ondersteunen door als gemeente de inzet van verkeersregelaars te vergoeden. We blijven in 2025 als gemeente verkeersregelaars aanbieden voor maatschappelijke en nationale evenementen, zoals 4 mei herdenking, Sint Jansprocessie, Sinterklaasintocht.	
1.3.8	Wij zetten in op actuele regelgeving	1.3.8.1	Met scherpere regelgeving, zoals het aanpassen en aanscherpen van huidig beleid en het opstellen van nieuw beleid werpen wij een extra barrière op tegen criminaliteit.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 1.3.3.1** Het Bibob-beleid is afgerond, Damoclesbeleid moet worden herzien. Het stuk ligt al klaar ter beoordeling bij het OM. Planning is dat dit in Q1 afgerond is. Ook is na het wijzigen van de APV de vergunningsplicht voor bepaalde bedrijven/ branches en zijn de bijbehorende formulieren geformaliseerd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

De voorbereiding op rampen en crises wordt door de gemeente op regionaal niveau georganiseerd door deelname aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek. In deze gemeenschappelijke regeling werken brandweer, geneeskundige hulpdiensten en gemeenten samen om zo effectief mogelijk op te treden wanneer zich een ramp of crisis voordoet. In totaal nemen zes gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdmeren) deel aan deze gemeenschappelijke regeling.

Daarnaast wordt binnen de gemeenschappelijke regeling afgestemd over de regionale en lokale inspanningen in het kader van Bevolkingszorg: de gemeentelijke crisisbeheersing. De Veiligheidsregio adviseert ook bij de beoordeling van evenementenvergunningen. Ook wordt er hard gewerkt aan een goede samenwerking met de Veiligheidsregio Flevoland. De samenwerking heeft tot doel een meer doelmatige, georganiseerde en gecoördineerde preventie en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te bewerkstelligen.

Ontwikkelingen

Voor het versterken van de voorbereiding en paraatheid zijn er diverse activiteiten en projecten uitgevoerd op het gebied van risicogerichte voorbereiding, gezamenlijke paraatheid, leiding en coördinatie, informatiemanagement en crisiscommunicatie. Concreet leidt dit onder meer tot de ontwikkeling van het Veiligheidsinformatiecentrum, de verdere professionalisering van informatiemanagement en het toekomstbestendig maken van de crisisorganisatie.

Het Veiligheidsinformatiecentrum is op 3 juni 2025 operationeel geworden bij de succesvolle opening van de nieuwe gezamenlijke meldkamer Midden-Nederland. Vanaf 1 januari 2026 heet dit het VIC Midden-Nederland wordt het ingezet voor de drie veiligheidsregio's Utrecht, Gooi en Vechtstreek en Flevoland.

De bevordering van kwaliteit en professionaliteit heeft verder vorm gekregen door het verder professionaliseren van de multidisciplinaire organisatie voor opleiden, trainen en oefenen. Hiernaast hebben ook de reguliere werkzaamheden gericht op het voorkomen en bestrijden van crises doorgang gevonden.

In 2025 vroeg ook het thema Weerbaarheid & Veerkracht veel aandacht van de lokale, regionale en landelijke crisisorganisatie. Omdat ons land hierop nog nauwelijks was voorbereid, vergde dit veel tijd en inzet. Er zijn in 2025 veel belangrijke, vooral richtinggevende en beleidsvormende stappen gezet waardoor in 2026 gestart kan worden met de uitvoering van de ontwikkelde plannen.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur heeft 6 leden en 6 plaatsvervangers. De gemeente Laren is met 1 lid vertegenwoordigd in het bestuur.

BEL Combinatie

Door de verbonden partij BEL Combinatie worden op basis van een dienstverleningsovereenkomst de uitvoerende en ondersteunende werkzaamheden uitgevoerd.

Wat heeft het gekost?

Best. en dienst. verlen. in veilig Laren	Realisatie 2024	Begr. 2025 v.wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
1.1 Burgerzaken en dienstverlening	574.077	364.449	402.282	342.523	-59.759
Lasten	858.800	662.949	700.782	664.951	-35.831
Baten	-284.723	-298.500	-298.500	-322.429	-23.929
1.2 Bestuurszaken	2.342.643	1.996.729	2.216.729	2.652.452	435.723
Lasten	2.443.434	2.014.095	2.234.095	2.661.125	427.030
Baten	-100.791	-17.366	-17.366	-8.673	8.693
1.3 Openbare orde en veiligheid	1.633.773	1.817.145	1.736.470	1.689.549	-46.921
Lasten	1.738.985	1.907.660	1.826.985	1.786.985	-40.000
Baten	-105.212	-90.515	-90.515	-97.436	-6.921
Saldo	4.550.493	4.178.323	4.355.481	4.684.523	329.042

Toelichting op het verschil *Burgerzaken en dienstverlening*

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
In 2025 zijn onder andere de lasten van de verkiezingen en KCC lager uitgevallen dan begroot. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 35.830 binnen dit product.	€ -35.830	Lasten	Voordeel
Diverse leges waaronder burgerlijke stand (huwelijken), reisdocumenten (paspoortenpiek), etc zijn in 2025 hoger uitgevallen dan begroot. Dit heeft geleid tot een voordeel bij de baten van € 23.929.	€ -23.929	Baten	Voordeel
Totaal	€ -59.759		

Toelichting op het verschil *Bestuurszaken*

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Per saldo is op enkele onderdelen sprake van een onderschrijding op personele kosten. Dit is vooral aan de orde bij de griffie en bestuursondersteuning	€ -198.500	Lasten	Voordeel
In 2025 is het budget voor de accountantskosten overschreden door de extra werkzaamheden die accountant heeft moeten uitvoeren (inzake jaarrekening 2024).	€ 29.200	Lasten	Nadeel
Voor 2025 was een incidenteel budget geraamd voor de kosten van de projectleider voor de aanbesteding van het nieuwe Raadsinformatiesysteem van € 30 duizend. Hiervoor zijn dit jaar € 12 duizend aan kosten gemaakt, deze kosten zijn onttrokken aan de algemene reserve. De resterende kosten zullen doorlopen naar 2026.	€ -18.000	Lasten	Voordeel
Gemeente Laren dient op basis van de jaarlijkse actuariële berekening en het advies van ProAmbt op de overgang naar de nieuwe pensioenwet, een voorziening voor pensioenen voormalige wethouders te beschikken ter hoogte van € 1.434.928. Dit heeft geleid tot een eenmalige bijstorting en overschrijding op de mutaties voorzieningen bij het College B&W van € 623.023.	€ 623.023	Lasten	Nadeel
Totaal	€ 435.723		

Toelichting op het verschil *Openbare orde en veiligheid*

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
------------	--------	-----	-----

<p>Groene Gerritsweg 2-4d, Brandweerkazerne Rolst. € 30.243 (nadelig) De afwijking tussen de begroting en de realisatie wordt deels veroorzaakt doordat de onderhoudskosten niet (tijdig) in de begroting zijn opgenomen. Hierdoor vallen de werkelijke lasten hoger uit dan begroot. Dit betreft een structureel aandachtspunt, aangezien in 2024 eenzelfde afwijking is geconstateerd.</p> <p>Daarnaast zijn de kosten voor storingen hoger uitgevallen dan begroot. Dit hangt samen met de technische staat van de installatie, die het einde van de levensduur nadert. Als gevolg hiervan neemt het aantal storingen en de bijbehorende onderhoudskosten toe.</p> <p>De installatie zal naar verwachting in 2026 worden vervangen. Voor de toekomstige situatie wordt verwacht dat de jaarlijkse onderhouds- en storingskosten zich zullen stabiliseren op een niveau van circa € 10.000 tot € 15.000, wat als realistisch kan worden beschouwd voor de begroting.</p> <p>Brandweer/rampenbestrijding € 27.328 (voordelig) De afwijking van € 27.328 wordt veroorzaakt doordat de destijds vastgestelde begroting van de veiligheidsregio onvoldoende financieel is verwerkt in onze begroting, het budget was iets te hoog, daardoor ontstaat hier een klein overschot.</p> <p>A.P.V. € 25.262 (voordelig) De afwijking van € 25.262 wordt veroorzaakt door een lager beroep op handhaving en uitvoering dan vooraf geraamd. Met name bij toezicht en evenementen zijn minder kosten gemaakt, onder andere door een beperktere inzet van externe capaciteit en een efficiëntere planning van activiteiten.</p> <p>Diverse kleinere verschillen tellen nog op tot per saldo een voordeel van € 24.574.</p>	<p>€ -46.921</p>	<p>Lasten</p>	<p>Voordeel</p>
<p>Totaal</p>	<p>€ -46.921</p>		

Buitenruimte onderhouden in Laren

Visie

Een prettige woonomgeving is een belangrijke factor voor de leefkwaliteit van onze inwoners. We willen die leefkwaliteit borgen en waar mogelijk verbeteren. Daarbij houden we steeds rekening met onder andere hergebruik van materialen, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Waar mogelijk combineren we werkzaamheden op het gebied van groen, rioleringen wegen met elkaar. Zo krijgen een goede op elkaar afgestemde inrichting en beperken we de overlast voor inwoners.

Een groene woonomgeving biedt de mogelijkheid tot recreëren, het zoeken van rust of zet juist aan tot lichaamsbeweging. We zetten ons in voor het behoud van de bestaande groenstructuur, maar ook voor het, waar mogelijk, uitbreiden en verbeteren ervan.

Creatieve speelmogelijkheden zijn voor kinderen van alle leeftijden belangrijk. Een goed verdeeld aanbod van speel- en sportvoorzieningen en speelaanleidingen is essentieel. Voor jong en oud, met en zonder beperking.

We beschermen de volksgezondheid en zorgen voor een aantrekkelijke leefomgeving. Dit doen we door huishoudelijk afvalwater en hemelwater gescheiden in te zamelen en af te voeren.

Bij wegbeheer is een evenwichtige aanpak nodig voor het dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging/reconstructie. Waar mogelijk zoeken we bij het wegonderhoud samenwerking in de ambities die naar voren komen uit het nog vast te stellen Water- en Rioleringsprogramma (werk met werk maken).

Wat hebben wij bereikt?

Verkeer en vervoer

1. Vaststellen verkeersvisie 2035

In 2025 is de Verkeersvisie 2035 als nieuw integraal beleidsplan voor verkeer en vervoer vastgesteld. Hierin is aandacht besteed aan thema's als:

- Een autoluwer dorpscentrum met meer aandacht voor langzaam verkeer, verblijven en bereikbaarheid.
- Landelijke beleidsthema's: GOW 30, Regionaal mobiliteitsplan (RMP) en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV).
- Behoud van het aantal parkeerplaatsen.

Uitvoeringsprogramma

De gemeenteraad heeft het Uitvoeringsprogramma, onderdeel van de ontwerp-verkeersvisie, niet vastgesteld. Het college had dit wel gedaan en zal de uitvoering ter hand nemen waar dit in lijn is met de gewijzigd vastgestelde verkeersvisie.

2. Voorbereiding reconstructie Eemnesserweg west

Na reconstructie van het oostelijk deel van de Eemnesserweg in 2024 is in 2025 gestart met de voorbereiding van reconstructie de Eemnesserweg west. Daartoe is een klankbordgroep met aanwonenden meegenomen in het proces dat leidt tot een voorlopig ontwerp. Ook is overlegd met andere belanghebbenden zoals Transdev (het vervoersbedrijf), politie en de brandweer. In de tweede helft van 2025 is een inloopbijeenkomst georganiseerd en is een verkeersbesluit gepubliceerd voor het instellen van voorrang en (asfalt) fietsstroken als onderdelen van de voorziene GOW30 inrichting op de Eemnesserweg west. Daarop zijn enkele bezwaren binnengekomen bij de Commissie voor de Bezwaarschriften. Er is een verweerschrift ingediend en inmiddels heeft een hoorzitting plaatsgevonden. De Commissie geeft een advies aan het college, dat nog een besluit op bezwaar zal nemen.

3. Regionale verkeersprojecten

Binnen de Regio lopen een aantal langjarige mobiliteitsplannen en -programma's waaruit in de komende jaren projecten voortkomen die aan de colleges en raden zullen worden voorgelegd:

- Strategisch plan verkeersveiligheid (SPV);
 - In 2025 is bij het Rijk subsidie aangevraagd in relatie tot het SPV voor de gemeente Laren. Begin 2026 ontvangen we daarop een reactie.
- Nationaal toekomstbeeld Fiets/ Doorfietsroutes;
 - In overleg met de provincie Noord-Holland zijn voorbereidingen getroffen voor realisatie van twee doorfietsroutes (Huizen-Hilversum en Bussum-Laren) die deels door de gemeente Laren lopen. Deze routes zijn opgenomen in het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma van de verkeersvisie. Bij de kruising Brink worden de fietsroutes onderbroken.
- Regionaal Mobiliteitsplan (RMP);
 - Gemeenten werken daartoe in regioverband samen aan regionale uitvoeringsagenda's duurzame mobiliteit. Alle wethouders mobiliteit van de regio & V hebben in 2025 hun commitment daarvoor uitgesproken.
- Knooppunt Crailo / Ter Gooi: in samenwerking met de regio G&V is de inzet te komen tot ontwikkeling van een 'mobiliteitshub'. Dit past in de regionale Hubstrategie die door Noord-Holland, Utrecht, Regio G&V en de betreffende gemeenten is vastgesteld.

4. WoKT aanvraag Knoop Crailo

In augustus 2025 is door de gemeente Laren (mede namens de gemeenten Gooise Meren en Hilversum) een Rijkssubsidie aangevraagd in het kader van Woningbouw op Korte Termijn (WoKT) die plaatsvindt rondom knooppunt Crailo. Er worden daar in totaal circa 1.250 woningen gerealiseerd verdeeld over een nieuw buurtschap (GEM Crailo, gelegen in de gemeenten Laren, Gooise Meren en Hilversum) en bij Craibosch (op het terrein van het voormalige ziekenhuis TerGooi in gemeente Blaricum). Mede als gevolg van deze ontwikkelingen vormt de regionale bereikbaarheid, en in het bijzonder de fietsveiligheid, een belangrijke opgave.

De subsidieaanvraag behelst een optimalisatie van de twee kruisingen van de N527 ten noorden en zuiden van de Rijksweg A1. De aanvraag is gehonoreerd, €3,2 miljoen euro is toegekend. Daarmee ligt daadwerkelijke optimalisatie van de kruisingen binnen handbereik.

Openbare Ruimte

- **Integraal beheer openbare ruimte**

Het integraal onderhouden van het groen in de Openbare ruimte. Hiervoor is in 2025 per onderdeel het areaal in kaart gebracht en zijn waar nodig opnieuw kwaliteitsnormen vastgesteld. De buitendienst gaat de A-kwaliteit gebieden per 1 januari 2026 onderhouden. De komende jaren onderzoeken we welke werkzaamheden vanuit het IBOR bij de buitendienst kunnen worden belegd.

- **Beleids- en Beheerplan Openbare Verlichting 2026-2030**

Voor het veilig in veilig in stand houden van de openbare verlichting is een beleids- en beheerplan van wezenlijk belang. Het beleid geeft aan welke richting we opgaan en wat de kosten daarvan zijn. In 2025 is het herijkte beleids- en beheerplan voor de komende jaren opgeleverd en vastgesteld door de raad.

- **Speelruimteplan Laren 2024-2033**

In 2025 is gestart met de voorbereidingen voor de uitvoering volgens het bijbehorende Uitvoeringsplan bij het Speelruimteplan Laren 2024-2033. Met dit plan laten we het openbare speel- en sportaanbod weer aansluiten op de actuele trends en ontwikkelingen, zoals toegankelijkheid en inclusiviteit, klimaatadaptatie en duurzaamheid en een integrale en bewonersgerichte aanpak van de speelruimte.

Het Speelruimteplan richt zich als eerste stap met name op de bestaande speel- en sportvelden, gericht op de jeugd (tot 12 jaar). Daarnaast kijken we samen met de Sportraad, conform de sportvisie, naar mogelijkheden om sport- en speelplekken toe te voegen voor andere leeftijdsgroepen en in het westelijk deel van Laren. Daarbij kijken we ook naar mogelijke kansen op schoolpleinen.

- **Groenbeleidsplan**

In het Groenbeleidsplan Laren zijn 11 projecten benoemd. In de periode 2025 – 2028 voeren we deze projecten uit. In 2025 is project P4 afgerond (ontwikkelen en toepassen beleid omtrent groeiplaatsen invasieve soorten), P8 (Beheerarealen op orde maken en houden), P10 (Optimaliseren afstemmingsproces groenaannemer en buitendienst) en P11 (Stimuleren en aanjagen innovatie in het groenbeheer) zijn opgenomen in de groenbestekken en daarmee ook afgerond. Van projecten P1 (Pleksgewijs voorstellen maken om het groen te versterken) zijn enkele onderdelen afgerond. P5 (Inzichtelijk maken kansen voor een klimaat adaptieve inrichting) is in gang gezet. Beide worden in 2026 afgerond.

Een ander onderdeel van het Groenbeleidsplan is het stimuleren van inwonersbetrokkenheid, o.a. via Zelfbeheer. In 2025 is contact geweest met alle bekende deelnemers. De gegevens zijn weer up to date. De deelnemers hebben dit jaar een bedankje gekregen in de vorm van een waardebon.

Tenslotte is in 2025 in BEL-verband een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld voor het beheersen van de invasieve exoten. Dit zijn planten of dieren die van nature niet in Nederland voorkomen. Invasieve exoten winnen het van de lokale, inheemse beplanting. Met dit PvA is er een duidelijke strategie om deze soorten zo veel mogelijk in toom te houden.

- **Bosplantsoenen**

Het bosplantsoenareaal moet gezond, veilig en goed onderhouden zijn. Zo is het een goede bijdrage voor de groenstructuren, recreatie, klimaatadaptatie en biodiversiteit van het openbaar groen.

De bomen in bosplantsoenen staan nu niet als boom geregistreerd maar er is wel boomveiligheidscontrole nodig, om zo aan de wettelijke aansprakelijkheid te voldoen.

In 2025 is een inspectie van het bosplantsoen inclusief de bomen afgerond. Het bosplantsoen is over het algemeen gezond en veilig. Op enkele locaties is extra aandacht nodig, dat voeren we vanaf 2026 uit binnen het normale onderhoudsbudget. De bomen zijn daar waar nodig voor de veiligheid vanaf 2026 in de normale inspecties opgenomen. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van de standplaats ten opzichte van voetpaden.

Riolering

- **Maatregelen wateroverlast**

Vanuit het vastgestelde Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 zijn maatregelen voor wateroverlast bij extreme buien meegenomen in alle in uitvoering zijnde reconstructies voor zover het van toepassing was. Daarnaast zijn ook de maatregelen meegenomen in de integrale reconstructie die in 2025 in voorbereiding zijn genomen.

- **Beheerdata**

De beheerdata van het rioolbeheersysteem is op de landelijke server van Stichting RIONED geplaatst volgens de landelijke standaard GWSW (Gegevens Woordenboek Stedelijk Water). Hier is een eenduidige bestandsuitwisseling mogelijk naar diverse partijen die data van ons verlangt.

- **Rioolinspectie**

In een groot deel van de gemeente Laren is het hoofdriool gereinigd en geïnspecteerd.

De resultaten worden verwerkt in het beheersysteem en maatregelen vanuit de inspectie worden de komende tijd uitgevoerd.

FOTO: Binnenzijde inspectiebus

- **Van wateroverlast naar Laren Regenklaar**

Het projectteam "Laren Regenklaar" is medio 2025 ontbonden. Daarmee is het masterplan Laren Regenklaar voor het grootste gedeelte gerealiseerd. Het uiteindelijke doel van het "Masterplan Laren Regenklaar" was het uitrollen van een pakket aan maatregelen door gehele gemeente Laren om schade bij extreme piekbuien tegen te gaan. Deze maatregelen omschreven zowel maatregelen op particulier terrein als op openbaar gebied.

In totaal zijn er 4.000 panden aangepakt / afgekoppeld. Dit komt neer op een deelnamepercentage van 90%. Daarnaast zijn er ca. 1.500 regenwaterkolken afgekoppeld van het riool. Er is 2 kilometer aangepast en er zijn op de volgende locaties waterbergingen (bovengrondse opslag van water, bijv. wadi's) gerealiseerd.

Daarnaast zijn er nog zogeheten waterkelders (ondergrondse wateropslag) op deze locaties gerealiseerd:

- Breeweg
- De Rijt/De Kei.

Door het toepassen van deze maatregelen worden, ter indicatie, de volgende aantal m3 water uit het riool gehouden bij een bui van 46mm/uur:

- Panden: 3.500 m3 water bespaard uit het riool.
- Wegen: 2.700 m3 water bespaard uit het riool.

De nog lopende activiteiten vanuit het masterplan Laren Regenklaar zijn binnen het team Openbare Ruimte ondergebracht. Dit betreft maatregelen op openbaar terrein die meegenomen worden met integrale reconstructies.

- **Vijver “de Coeswaerde”**

Een belangrijk onderdeel van het “Masterplan Laren Regenklaar” was een grotere waterberging creëren op de locatie van de vijver. Dit heeft geleid tot een nieuwe inrichting van de Coeswaerde met een grotere watercapaciteit.

In april 2025 is de eerste fase van de natuurvijver “de Coeswaerde” afgerond en is officieel in gebruik genomen. De nieuwe waterberging heeft op dit moment een capaciteit van circa 1.400 m3 hetgeen al vele malen groter is dan de oorspronkelijke situatie.

Zodra de schakelkast door Liander is verplaatst naar een minder prominente plek op de Brink, wordt de vijver nog vergroot. Uiteindelijk zal de bergingscapaciteit, na afronding van de werkzaamheden medio 2026 ca 1.800 m3 bedragen.

- **Aanleg glasvezel in Laren**

In heel Nederland is sinds de invoering van de Telecommunicatiewet, daar waar het commercieel interessant is, op verschillende plaatsen een glasvezelnetwerk aangelegd. Veelal uitgevoerd door een combinatie van marktpartijen. Zo bleek een combinatie van aanbieders ook geïnteresseerd te zijn in de aanleg van een glasvezelnetwerk in de BEL-gemeenten.

Door KPN is een glasvezelnet aangebracht in Laren. De werkzaamheden zijn voor een groot deel uitgevoerd. De civiele werkzaamheden zijn in het tweede kwartaal van 2025 afgerond.

- **Wegen**

In 2024 is het Wegenbeheerplan 2024-2028 vastgesteld. In dit plan staat beschreven hoe de gemeente haar verhardingenareaal onderhoudt en welke financiële middelen hiervoor nodig zijn.

Het doel van het wegenbeheerplan is inzicht geven in de kosten die in de komende beheerperiode aan wegenonderhoud moeten worden uitgegeven om het (bestaande) wegenareaal veilig en begaanbaar te houden binnen de wettelijke, bestuurlijke en financiële kaders.

Ons natuurlijk kapitaal

Doelstellingen		Activiteiten		
2.1.1	Aanleg en onderhoud Speelruimteplan	2.1.1.1	In 2024 is het Speelruimteplan Laren 2024-2033 vastgesteld. Vanaf 2025 werken we hiermee aan de verbetering van de (in)formele speelvoorzieningen tegen acceptabele aanleg- en onderhoudskosten. Goed ingerichte speelplekken dragen namelijk bij aan sportieve, motorische, culturele en sociale ontwikkeling voor jong en oud, de uitgangspunten van de Sportvisie.	
2.1.2	IBOR: Integraal Beheer Openbare Ruimte	2.1.2.1	Het optimaal inrichten en onderhouden van het groen in de openbare ruimte. Hiervoor benoemen we per onderdeel het areaal en stellen we, waar nodig (opnieuw), de kwaliteitsnorm vast. In 2025 geven we de ontwikkeling verder vorm op welke wijze en door wie de openbare ruimte zal worden onderhouden. Daarnaast zullen de verbindingen worden gelegd met de beheerplannen wegen, riolering, civiele kunstwerken.	
2.1.3	We benaderen het onderhoud van groen en grijs integraal en betrekken inwoners.	2.1.3.1	Onderhoudsprojecten zijn een grote kostenpost en wegen gaan daarna weer tientallen jaren mee. Wanneer we investeren moet de afweging daaronder dus toekomst bestendig zijn. In 2024 is het nieuwe wegenbeheerplan door de raad vastgesteld.	
		2.1.3.2	In 2023 is het Groenplan vastgesteld. In de periode 2025 – 2028 voeren we de daarin genoemde projecten uit, te weten:	
2.1.4	Een goede dekking van geschikte en bereikbare (in)formele speelvoorzieningen tegen acceptabele aanleg- en onderhoudskosten.	2.1.4.1	Elk jaar wordt een deel van de speelplekken aangepakt. Het Speelruimteplan Laren 2024-2033 en bijbehorend uitvoeringsplan zijn daarbij uitgangspunt.	
2.1.5	Het bosplantsoenareaal is gezond, veilig en goed onderhouden	2.1.5.1	We gaan uit van twee fasen:1. Inventariseren de huidige staat van onderhoud. Op basis daarvan maken we een plan van aanpak voor de inhaalslag en voor structureel onderhoud en boomveiligheidscontrole, inclusief kostenraming.2. Uitvoering incl. participatie.	
2.1.6	Opstellen beheerplan Beschoeiingen (nieuw)	2.1.6.1	Tijdens het opstellen van de begroting 2025 wordt gewerkt aan een nieuw beheerplan voor de periode 2025 - 2029. Vaststelling door de raad volgt.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 2.1.1.1** In 2025 is gestart met de voorbereidingen voor de uitvoering volgens het bijbehorende uitvoeringsplan bij het Speelruimteplan. Dit heeft vertraging opgelopen. In 2026 pakken we in één keer de speelplekken op die voor 2025 en voor 2026 op de planning staan. Alle toestellen worden jaarlijks geïnspecteerd en zo nodig vindt (groot) onderhoud plaats.
- 2.1.4.1** In 2025 is gestart met de voorbereidingen voor de uitvoering volgens het bijbehorende uitvoeringsplan bij het Speelruimteplan. Dit heeft vertraging opgelopen. In 2026 pakken we in één keer de speelplekken op die voor 2025 en voor 2026 op de planning staan. Alle toestellen worden jaarlijks geïnspecteerd en zo nodig vindt (groot) onderhoud plaats.
- 2.1.6.1** Tijdens opstellen beheerplan civiel kunstwerken is gebleken dat een beheerplan beschoeiingen niet noodzakelijk is omdat het areaal zeer nihil is. Het geringe areaal is wel visueel geïnspecteerd en eventuele onderhoud wordt meegenomen in het dagelijks beheer.

Wegen, verkeer en vervoer

Doelstellingen		Activiteiten	
2.2.1		2.1.1.1	

	IBOR: Integraal Beheer Openbare Ruimte	<p>Het optimaal inrichten en onderhouden van het groen in de openbare ruimte. Hiervoor benoemen we per onderdeel het areaal en stellen we, waar nodig (opnieuw), de kwaliteitsnorm vast. In 2025 geven we de ontwikkeling verder vorm op welke wijze en door wie de openbare ruimte zal worden onderhouden. Daarnaast zullen de verbindingen worden gelegd met de beheerplannen wegen, riolering, civiele kunstwerken.1. We benaderen het onderhoud van groen en grijs integraal en betrekken inwoners.a) We geven uitvoering aan het wegenbeheerplan. 2. We pakken knelpunten in parkeerdruk en overlast aan. We maken het prettiger om andere vervoermiddelen dan de auto te gebruiken.a) Vooruitlopend op nieuw verkeersbeleid gaan we experimenteren om te kijken hoe maatregelen in de praktijk uitpakt. In 2023 leidde dat onder andere rond Singer (Hein Keverweg) en op de Nieuweweg (bij evenementen) tot aanpassingen. In 2024 is er een proef gedaan met eenrichtingverkeer op de Rijt. Ook is een pilot voorbereid voor een pendelbus voor Singer. En bijvoorbeeld een uitbreiding van de fietsenstalling voor het Brinkhuis. We geven daarbij duidelijk aan hoe we evalueren en vervolgstappen bepalen. Ook in 2025 blijven we experimenten doen om beleid in de praktijk uit te proberen.b) Zwaar vrachtverkeer door het dorp en voor bevoorrading zorgt voor overlast en een gevoel van onveiligheid. In 2024/ 2025 verkennen we (mogelijk aan een thematafel) welke maatregelen mogelijk zijn om dit te beperken, zodat het in het nieuwe verkeersbeleid wordt meegenomen.c) De gemeente stuurt op dit moment maar beperkt op OV en fietsgebruik. De middelen en invloed zijn ook beperkt, maar in 2025 verkennen we (onder andere met de jongerenraad) welke maatregelen we kunnen nemen om OV en fietsen aantrekkelijker te maken. Voor het stimuleren van fietsgebruik werken we regionaal samen. Daarnaast moet besluitvorming plaatsvinden over de wenselijkheid van doorfietsroutes door het dorp.d) Samen met de regiogemeenten verbeteren we de kwaliteit van het busstation bij Crailo in Blaricum. We breiden in 2025 de fietsenstallingen uit, verbeteren de bereikbaarheid van de stalling en zorgen voor een prettigere beleving voor de reiziger. Hiervoor is een budget van 11.174 euro opgenomen als bijdrage namens gemeente Laren.</p>	
2.2.2	In 2025 is Laren Regenklaar	2.2.2.1	

			In 2025 worden de laatste onderwerpen vanuit realisatieplan van Laren Regenklaar afgerond. Daarmee wordt een mooie samenwerking tussen inwoners en gemeenten afgesloten. Nieuwe ontwikkelingen en zienswijze die door het nieuwe water- en rioleringsprogramma 2024-2028 aan de orde zijn gesteld worden in de komende jaren afzonderlijk of binnen reconstructieprojecten verwerkt en uitgevoerd.	
2.2.3	Civiele kunstwerken	2.2.3.1	Tijdens het opstellen van de begroting 2025 wordt gewerkt aan een nieuw beheerplan voor de periode 2025 - 2029. Vaststelling door de raad volgt. Vooralsnog zijn de budgetten van de begroting 2024 aangehouden. In Laren bevinden zich in totaal 18 civiele kunstwerken.	
2.2.4	Vaststellen verkeersvisie 2035	2.2.4.1	Begin 2025 wordt voor de BEL gemeenten de Verkeersvisie 2035 als nieuw integraal beleidsplan voor verkeer en vervoer vastgesteld, waarin aandacht wordt besteed aan thema's als:- Autoluw met meer aandacht voor langzaam verkeer en verblijven.- Landelijke beleidsthema's: GOW 30, Doorfietsroutes, Regionaal mobiliteitsplan (RMP) en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV).	
2.2.5	Opstellen van een uitvoeringsprogramma	2.2.5.1	Het uitvoeringsprogramma bevat projecten die uitvoering geven aan de in de verkeersvisie 2035 omschreven doelen.	
2.2.6	Regionale verkeersprojecten	2.2.6.1	Binnen de Regio loopt een aantal projecten welke in de komende jaren aan de raden zullen worden voorgelegd:- Strategisch plan verkeersveiligheid (SPV);- Nationaal toekomstbeeld Fiets/ Doorfietsroutes;- Regionaal Mobiliteitsplan (RMP);	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Afvalwater en waterhuishouding

Doelstellingen		Activiteiten		
2.3.1	Klimaatbestendige buitenruimte	2.3.1.1	Aanpak water- en rioleringsprogramma waarbij integraal wordt meegelift met reconstructies	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing

Wat heeft het gekost?

Buitenruimte onderhouden in Laren	Realisatie 2024	Begr. 2025 v.wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
2.1 Ons natuurlijk kapitaal	1.311.017	1.596.507	1.596.527	1.528.623	-67.904
Lasten	1.319.984	1.620.199	1.620.219	1.539.254	-80.965
Baten	-8.966	-23.692	-23.692	-10.631	13.061
2.2 Wegen, verkeer en vervoer	1.659.232	2.027.034	1.876.318	1.587.475	-288.843
Lasten	1.901.231	2.089.484	2.214.366	2.130.739	-83.627
Baten	-241.998	-62.450	-338.048	-543.264	-205.216
2.3 Afvalwater en waterhuishouding	-393.973	-601.537	-751.952	-600.470	151.482
Lasten	1.098.478	889.409	889.409	1.072.692	183.283
Baten	-1.492.451	-1.490.946	-1.641.361	-1.673.162	-31.801
Saldo	2.576.276	3.022.004	2.720.893	2.515.628	-205.265

Toelichting op het verschil Ons natuurlijk kapitaal

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Openbaar groen De onderschrijving is voornamelijk het gevolg van lagere stortkosten en lagere lasten integraal bestek. Veel werkzaamheden in de openbare ruimte zijn uitbesteed en zijn de stortkosten in de bestekken van de aannemers opgenomen. Bij het integraal bestek is de stelpost voor onvoorzien niet gebruikt.	€ -43.500	Lasten	Voordeel
Diverse kleinere verschillen in kosten en baten leiden samen tot een voordeel van € 24.404,-	€ -24.404	Lasten	Voordeel
Totaal	€ -67.904		

Toelichting op het verschil Wegen, verkeer en vervoer

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Openbare verlichting € 35.250 (voordeel) Lagere last is voornamelijk het gevolg van lagere energielasten van € 35.000. Een deel als gevolg van afrekeningen van voorgaande jaren.	€ -83.627	Lasten	Voordeel
Overig € 48.400 (voordeel) Bij diverse onderdelen als straatreiniging (€ 20 duizend), verkeersinstallaties, verkeersmaatregelen (€ 19 duizend) en gladheidsbestrijding is sprake van lagere kosten, die samen optellen tot een voordeel van 48.400.			

<p>Wegen, straten en pleinen -€ 169.988 (voordeel) De inkomsten van wegen, straten en pleinen betreffen leges en degeneratiekosten i.v.m. het leggen en veranderen van kabels en leidingen binnen de gemeente. Inkomsten zijn niet exact vooraf te ramen en geheel afhankelijk van het aantal aanvragen van nutsbedrijven. In 2025 zijn er meer aanvragen geweest. Voordeel € 137.000.</p> <p>In de jaarrekening van 2023 is een last opgenomen voor een bijdrage voor het 3e geluidsscherp N525. Factuur is niet ontvangen en het bedrag wordt in de jaarrekening afgeboekt als baat. Voordeel € 32.500.</p> <p>Openbare verlichting -€ 28.284 (voordeel) Inkomsten zijn schade uitkeringen van schades die veroorzaakt zijn door gemotoriseerd verkeer.</p> <p>Overige verschillen tellen op tot € 6.944 voordeel</p>	€ -205.216	Baten	Voordeel
Totaal	€ -288.843		

Toelichting op het verschil Afvalwater en waterhuishouding

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
<p>Riolering onderhoud € 40.722 (voordeel) Onderschrijding is het gevolg van lagere lasten voor onderhoud. Onderhoudslasten zijn afhankelijk van het aantal en omvang van de storingen die worden gemeld of geconstateerd aan het rioolstelsel. In 2025 geeft dit een lagere last van circa € 40.000.</p> <p>Dotatie voorziening Riolering € 248 duizend (nadeel) Daar staat tegenover dat de dotatie aan de voorziening Riolering € 248 duizend hoger is uitgevallen dan begroot, doordat er een voordelig resultaat voortkomt uit de rioolheffing, zie ook de tabellen kostendekkendheid.</p> <p>Overige verschillen in de lasten leiden tot een voordeel van € 24 duizend.</p>	€ 183.283	Lasten	Nadeel
De hogere baten worden voornamelijk veroorzaakt door een iets hogere opbrengst rioolrechten	€ -31.801	Baten	Voordeel
Totaal	€ 151.482		

Duurzaam en prettig wonen in Laren

Visie

De ruimtelijke kwaliteit van ons dorp is voor een belangrijk deel het gevolg van consequent beleid gericht op bescherming en voorzichtige ontwikkeling. De geschiedenis van de gebouwen, de oude verbindingroutes en de groene omgeving vormen de dragers van het fraaie aanzien van ons dorp. Elke vierkante meter heeft waarde en elke ontwikkeling staat niet voor niks ter discussie. Maar discussie of angst voor verandering helpen ons niet om verder te komen, want de druk op onze schaarse ruimte neemt toe. De kinderen van onze inwoners willen graag in het dorp blijven wonen, maar ook ouderen willen graag kleiner, zelfstandig, in Laren blijven wonen. Om de wensen rond bereikbaarheid en betaalbaar wonen in goede banen te leiden is een heldere visie nodig. Die visie wordt in 2025 beschreven in een verkeersvisie en een omgevingsvisie.

Wat hebben wij bereikt?

Product 3.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Omgevingswet

Omgevingsvisie

Op 17 december 2025 is na een uitgebreide voorbereidingsprocedure de omgevingsvisie vastgesteld. In maart 2025 hebben we de beoogde hoofdlijnen van de omgevingsvisie aan bewoners en ondernemers voorgelegd en besproken tijdens een inloopavond en met een digitale reactiemogelijkheid via de projectwebsite. Alle inbreng is verwerkt tot een ontwerp omgevingsvisie. Van 16 juli t/m 14 september is iedereen in de gelegenheid gesteld tot het indienen van een zienswijze. De verkregen zienswijzen zijn via een Nota van beantwoording voorzien van een reactie en hebben ook geleid tot materiële aanpassingen in de vastgestelde omgevingsvisie.

Omgevingsplan

Afgelopen jaar stond ook in het teken van het werken aan de eerste omgevingsplanwijziging die ter inzage is gelegd en vervolgens in december door de gemeenteraad is vastgesteld. Deze eerste (beleidsarme) wijziging heeft betrekking op de algemene regels over bijvoorbeeld bouwen, archeologie etc. Die als gevolg van de Omgevingswet onderdeel moeten worden van het Omgevingsplan. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de totstandkoming van de tweede planwijziging, waarin regels voor de woongebieden komen. Hiervoor hebben er in 2025 al verschillende werksessie plaatsgevonden.

integraal inrichtingsplan watergang Gooiergracht

We willen samen met waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de gemeenten Blaricum en Eemnes een Inrichtingsplan en een uitvoeringsplan opstellen voor: het saneren van de waterbodemp, het realiseren van extra waterberging en dras/nat gebieden, het aanpassen van het waterbodemp, het verbeteren van diverse oevers en, in beperkte mate, het versterken van cultuurhistorische waarden en recreatieve functies. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht had in 2025 meer tijd nodig voor het opstellen van een watergebiedsplan voor de Gooiergracht dan vooraf was gepland/verwacht. Dit is een belangrijke basis om vervolgens een inrichtings- en uitvoeringsplan op te kunnen stellen. De werkzaamheden worden daarom vervolgd in 2026.

3.2 Wonen en bouwen

Woonbeleid

In het uitvoeringsprogramma, behorende bij de Woonvisie Laren 2023-2027, is een aantal maatregelen opgenomen om het tekort aan betaalbare woningen in te lopen en de doorstroming te verbeteren. Bij de beoordeling van nieuwbouwplannen sturen we strak op de betaalbaarheidseisen uit de Woonvisie (1/3 sociale huur, 1/3 middensegment, maximaal 1/3 vrije sector). Om het verhuizen naar een beter passende woning gemakkelijker en aantrekkelijker te maken voor huurders in een sociale huurwoning zijn de gemeenten en woningcorporaties in de Regio Gooi en Vechtstreek per 1 mei 2025 met een regionale pilot gestart voor meer doorstroming met o.a. een verhuisbijdrage, hulp bij verhuizing en inzet van extra wooncoaches. Eind 2025 is gestart met het opstellen van een notitie om te komen tot een voorstel voor het splitsen van kavels om meer woningen te kunnen realiseren.

Vereveningsfonds

Eind 2025 is het vereveningsfonds woningbouw door de raad vastgesteld. Deze regeling voorziet in een financiële afdracht als ontwikkelaars/initiatiefnemers niet in overeenstemming met de woonvisie kunnen bouwen. Als er moverende redenen zijn, moet in een gemeentelijk fonds worden gestort zodat later op een andere locatie wel sociaal/betaalbaar kan worden gebouwd.

Crailo

Bij Crailo bouwen we, in samenwerking met de gemeenten Hilversum en Gooise Meren, circa 590 woningen passend bij de woningbehoefte en binnen de grondexploitatie. In 2025 zijn al woningen in Gooise Meren opgeleverd. Laren volgt de aankomende jaren.

Harmen Vosweg

De GREX is in 2025 afgesloten.

Ligweide

De 10 hofwoningen zijn in 2025 opgeleverd. Daarnaast begonnen met de realisatie van vier twee-onder-een-kapwoningen, die . Deze naar verwachting eind 2026/begin 2027 zullen worden opgeleverd.

7 sociale huurwoningen Eemnesserweg

De gronden zijn in 2025 bouwrijp gemaakt en de bouwvergunning is verleend. De woningen hebben sanitair op de begane grond, zijn maximaal circulair en door gebruik te maken van geprefabriceerde bouwdelen wordt de overlast voor omwonenden beperkt.

Caliskamp

Er is overeenstemming over de bouw van 32 woningen op het braakliggende stuk, waarvan twaalf in de vrije sector. Over bouw op de andere percelen lopen nog gesprekken.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is voor nieuwbouw van woningen en kleine bedrijfspanden sinds 1 januari 2024 van kracht, maar de invoering voor verbouwingen binnen deze zogenaamde gevolgklasse 1 is het afgelopen jaar opnieuw uitgesteld en niet op 1 juli 2025 in werking getreden.

Aangezien de meeste behandelde vergunningsaanvragen binnen onze gemeente over verbouwingen gaan (aan- en uitbouwen, dakkapellen e.d.) heeft de beoogde reductie van de gemeentelijke inzet niet plaats gevonden. Concreet houdt dit in dat de vergunningverleners het leeuwendeel van de bouwplannen nog steeds technisch toetsen en dat de bouwinspecteurs nog steeds toezicht houden op de uitvoering van deze vergunningen.

Een voorzichtige inschatting is dat de inwerkingtreding voor verbouwingen pas in 2027 in werking zal treden.

Uitvoeringsprogramma VTH 2025

We hebben het Uitvoeringsprogramma 2025 tijdig opgeleverd en scherper gemaakt. In 2025 hebben we de inhoud maar vooral de meetbaarheid naar een hoger niveau getild, omdat we zagen dat doelen eerder niet altijd concreet of meetbaar waren. In 2025 hebben we de stap gezet naar resultaatgericht werken.

We hebben een dashboard operationeel waarmee wij de resultaten en voortgang gedurende het jaar kunnen bespreken en zo nodig bij kunnen sturen.

In 2025 is een grote stap gezet in het realiseren van een goede Uitvoerings- en Handhavingsstrategie en een sterker uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving. De strategie en het uitvoeringsprogramma worden begin 2026 vastgesteld.

Product 3.3 Grondexploitatie

In Laren is de nog te vergeven ruimte zeer schaars, met weinig speelruimte voor ontwikkelingen. Het grondbeleid voor de gemeente, vastgelegd in de nota Grondbeleid (2020), is vooral gericht op de regisserende functie van de gemeente. De gemeente heeft een belangrijke taak op het gebied van het behoud van de leefbaarheid en het karakter van de gemeente en de versterking van de aanwezige kwaliteit. De gemeente had eind 2025 naast Craillo twee actieve grondexploitaties, namelijk de Ligweide en de woningen aan de Eemnesserweg. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Product 3.4 Milieu en duurzaamheid

Voor het duurzaamheidsbeleid sluiten we aan bij het landelijk klimaatakkoord. Daarom zetten we extra in op de duurzaamheidsmaatregelen, die zijn vastgelegd in het 'Koersdocument duurzaamheid en klimaat', dat de raad in 2023 heeft vastgesteld. Maatregelen hiervoor zijn onder andere te verdelen in energiebesparing, energie opwek en klimaatadaptatie.

Lokale Aanpak Isolatie

In 2025 zijn we gestart met de isolatieactie. Eigenaren van woningen met een WOZ-waarde lager dan € 929.000 kunnen een subsidie van € 2.000 aanvragen voor het isoleren van hun woning. Daarnaast kunnen zij via het Duurzaam Bouwloket ondersteuning krijgen gedurende het hele proces.

We voeren de isolatieactie tegelijkertijd uit met de andere BEL gemeenten. In de BEL gemeenten zijn er in 2025 vijf informatiemarkten georganiseerd waar medewerkers van de gemeenten, de energiecoöperaties en bedrijven aanwezig waren om vragen over isolatie te beantwoorden. Deze bijeenkomsten werden goed bezocht.

In 2025 zijn 190 isolatiemaatregelen volledig afgerond. Daarnaast lopen er nog 223 aanvragen die binnenkort worden uitgevoerd. De isolatieactie loopt door in 2026. Inwoners kunnen zich aanmelden voor de actie tot 1 juli 2026. De isolatieactie wordt gefinancierd vanuit de specifieke uitkering van het Rijk (SPUK) Lokale Aanpak Isolatie, de SPUK Energiearmoede en het Provinciale Energiebesparingsakkoord.

Warmtescans

Woningeigenaren die in aanmerking kwamen voor de isolatieactie kregen in 2025 de mogelijkheid een warmtescan van hun woning te laten maken. In totaal meldden 641 bewoners zich hiervoor aan. Deze actie heeft goed gewerkt als activatiemiddel voor de isolatieactie. Veel bewoners hebben zich, naar aanleiding van hun warmtescan, ook aangemeld voor de isolatieactie. Daarnaast hebben de warmtescans inzichten gegeven over de energetische staat en het bespaarpotentieel van de woningvoorraad.

Energiecoachgesprekken Hut van Mie

De energiecoaches van de energie coöperatie de Hut van Mie voeren coachgesprekken bij bewoners thuis. Over 2025 zijn in totaal meer dan 60 coachgesprekken gevoerd.

Daarnaast was het bestuur van Hut van Mie actief betrokken bij diverse gemeentelijke projecten. Zo denken en werken zij mee aan de isolatieactie en de aanpak energiearmoede, zijn zij aanwezig bij bewonersavonden en ondersteunen zij bewoners waar nodig bij het aanvragen van subsidies.

Energiearmoede

Via de SPUK Energiearmoede heeft de gemeente geld gekregen om Energiearmoede tegen te gaan. In 2025 hebben wij Energiehulp aan huis geboden. We hebben ons gericht op alle slecht of matig geïsoleerde huurwoningen. Ook bewoners met een koopwoning kunnen zich aanmelden, wanneer zij behoefte hebben aan Energiehulp. Energiehulp aan huis houdt in dat er iemand langskomt om kleine maatregelen aan te brengen en energieadvies te geven. Kleine maatregelen zijn bijvoorbeeld tochtstrippen, radiatorfolie, isolerende gordijnen, etc. Op deze manier worden woningen energiezuiniger gemaakt, en wordt de energierekening omlaag gebracht. In 2025 hebben 130 bewoners zich aangemeld.

Soortenmanagementplan

In 2025 is het soortenmanagementplan afgerond en is de vergunning aangevraagd bij de Provincie Noord Holland. We verwachten dat deze vergunning in het eerste kwartaal van 2026 wordt verleend. In 2025 is gewerkt aan de implementatie van het plan. Daarbij is nauw samengewerkt tussen verschillende afdelingen binnen de organisatie om straks integraal volgens het plan te kunnen gaan werken.

In het soortenmanagementplan staat beschreven in welke woongebieden van Laren beschermde diersoorten voorkomen die hinder of nadeel kunnen ondervinden van onder andere isolatiemaatregelen aan woningen, zoals werkzaamheden aan spouwmuren. Het plan geeft daarnaast aan welke mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn wanneer beschermde soorten worden aangetroffen, zodat isolatie toch mogelijk blijft. Ook bevat het plan maatregelen om de biodiversiteit in de gemeente met 10% te vergroten.

Verduurzaming van gebouwen

Monumentale gebouwen

Het verduurzamen van monumentale gebouwen is een uitdaging omdat door de bijzondere status niet alle duurzaamheidsmaatregelen (eenvoudig) zijn te nemen. We vinden het belangrijk dat eigenaren van monumenten voldoende mogelijkheden krijgen om te verduurzamen. In samenwerking met Blaricum, Eemnes en MooiSticht is een Afwegingskader duurzame maatregelen bij Monumenten en Beschermde Dorpsgezichten opgesteld. De gemeenteraad heeft dit kader in oktober 2025 vastgesteld.

Gemeentelijke gebouwen

Brandweerkazerne

De installaties in de brandweerkazerne zijn aan vervanging toe. In 2025 heeft de raad besloten om met de vervanging van de installaties een verduurzamingsslag te slaan. Hiervoor is inmiddels een subsidie verkregen, het plan is verder uitgewerkt en de aanbesteding van het werk is opgestart. Naar verwachting kunnen vervolgens medio 2026 de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Hiervoor dient alleen wel nog de verzwaring van de elektra aansluiting georganiseerd te zijn.

Stichting Binnensport Laren (SBL)

Met een aflopend energiecontract is de noodzaak om een verduurzamingsslag te slaan bij het zwembad en de aanliggende sporthal groot. Hiertoe heeft SBL een plan opgesteld, is door de gemeente een subsidie aangevraagd en heeft de Raad aanvullend budget beschikbaar gesteld. In 2026 gaat SBL aan de slag met de aanbesteding en vervolgens de uitvoering van de werkzaamheden.

Milieuaspecten

Milieuaspecten krijgen steeds meer een rol in projecten binnen de gemeente. Om te werken aan de doelstellingen uit het Schone Lucht Akkoord, is er meer aandacht geweest voor luchtkwaliteit, onder andere in het project Hollandse Luchten en in de communicatie over onder andere houtstook.

Zoals geschreven in het Actieplan Geluid, dat in 2024 is vastgesteld, is in 2025 bij projecten op het gebied van beheer en onderhoud het verminderen van geluidshinder als criteria of koppelkansen meegenomen. Op deze

manier worden de locaties die in het actieplan werden aangewezen als locaties met teveel geluidsbelasting aangepakt,

3.5 Afval

Het jaar 2025 was het laatste volledige jaar dat de GAD-gemeenten, dus ook Laren, het PMD nog gescheiden inzamelden; medio 2026 stappen de GAD-gemeenten over naar het nascheiden van het PMD uit het restafval. In 2025 zijn de voorbereiding ingezet om in het nieuwe jaar een soepele overgang naar het nascheiden van PMD te realiseren. Tijdige communicatie is hierbij de inzet. De afkeur van PMD is in lijn met eerdere jaren nihil geweest, wat bijdraagt aan een goed afvalscheidingsresultaat.

Per 2025 was het laten ophalen van grof huishoudelijk afval voortaan een betaalde dienst; de gevreesde weerstand blijft grotendeels uit en inwoners wisten de recyclepunten in het GAD-gebied goed te vinden om hun afval daar zelf onder toezicht te scheiden. Een grote aanbesteding van de verwerking en nascheiding van het restafval verliep uiterst succesvol maar anderzijds dreigen stijgende belastingen op het restafval dit voordeel weer teniet te doen.

Circulaire Economie

In 2025 zijn een aantal stappen gezet op het gebied van circulaire economie. Zo zijn circulaire principes vastgelegd in het geactualiseerde inkoop- en aanbestedingsbeleid van de BEL-gemeenten. Deze principes zijn onder andere toegepast bij de aanbesteding van een veegmachine, waarbij van de inschrijver is gevraagd de oude veegwagen bij levering van de nieuwe machine in te nemen en deze op circulaire wijze af te voeren. Daarnaast is circulariteit opgenomen in het Beleids- en Beheerplan Openbare Verlichting 2026–2030 voor Laren.

Om circulariteit beter te kunnen meten en monitoren, is in 2025 de Leidse Ladder geïntroduceerd en bevindt deze zich nu in de implementatiefase. De Leidse Ladder is een monitoringssysteem om circulariteit meetbaar te maken in bouw en Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) projecten. Daarbij brengen wij de huidige situatie, de voortgang en uitdagingen in kaart. Voor de gemeente Laren is de Leidse Ladder toegepast bij de planvorming het project Herinrichting Eemnesserweg. Bij dit project is in de planvorming en uitwerking aandacht besteed aan het hergebruik van materialen en een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Eind 2025 is een uitvoeringsprogramma Circulaire Economie opgesteld, waarmee verdere invulling wordt gegeven aan de ambities van de BEL-gemeenten. Hierbij focussen op de thema's: consumptiegoederen en gedrag, een circulaire gemeentelijke organisatie en circulaire gebiedsontwikkeling (bouw- en infraprojecten). Het uitvoeringsprogramma wordt in januari 2026 ter vaststelling voorgelegd aan de colleges van de BEL-gemeenten.

In 2025 heeft Laren daarnaast het Houtbouwcompact Metropoolregio Amsterdam ondertekend. Met deze ondertekening sluit Laren aan bij regionale afspraken om het toepassen van houtbouw en andere biobased en circulaire bouwmaterialen te stimuleren. In regionaal verband is in 2025 door de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek de Samenwerkingsagenda Circulaire Economie Gooi en Vechtstreek 2025–2030 vastgesteld. Deze agenda heeft als doel de transitie naar een circulaire economie gezamenlijk vorm te geven. Binnen deze samenwerking trekt Laren samen op met andere regiogemeenten om kennis te delen, activiteiten af te stemmen en waar mogelijk gezamenlijk op te trekken bij circulaire initiatieven.

Dierenopvang

Gemeenten hebben op het gebied van dierenwelzijn verplichte taken die voortkomen voort uit algemene en specifieke wetten. Gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek hebben deze taken uitbesteed aan de Dierenambulance Gooi en Vechtstreek (1), de Vogelopvang Midden-Nederland (2), de Egelopvang Midden-Nederland (3) en verschillende dierenopvangcentra.

In 2025 zijn er met deze dierenwelzijnsorganisaties (1-2-3) dienstverleningsovereenkomsten afgesloten, zodat de zorg voor de opvang en het vervoer van dieren structureel georganiseerd en worden de af te nemen diensten van deze dierenwelzijnsorganisaties meer kostendekkend worden gefinancierd. Dit moet ervoor zorgen dat de dierenwelzijnsorganisaties kunnen blijven voortbestaan. Het is niet gelukt om met alle organisaties voor meerdere jaren een dienstverleningsovereenkomst af te sluiten.

De zwerfdieren werden in 2025 opgevangen door Dierenasiel Eemland in Soest. De gemeente Laren heeft de intentie uitgesproken om de opvang van zwerfdieren in de toekomst in de regio Gooi en Vechtstreek te laten uitvoeren. Het Gooische Nest (waarin dierenambulance Gooi en Vechtstreek en dierenasiel Crailo zich hebben verenigd) gaat een nieuw dierenzorgcentrum bouwen. De opening van dit dierenzorgcentrum is voorzien eind 2026. In 2025 zijn er voorbereidingen gedaan om gezamenlijk met andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek een dienstverleningsovereenkomst op te stellen met het Gooische Nest.

Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstellingen		Activiteiten		
3.1.1	Een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, een goede ruimtelijke ordening.	3.1.1.1	Bij alle (Inbreidings)locaties geldt de voorwaarde dat ze stedenbouwkundig passen in de omgeving.	
		3.1.1.2	Bij de realisatie van minimaal 9 woningen, wordt een evenwichtige samenstelling van de woningcategorieën nagestreefd, passend bij de woonvisie.	
3.1.2	Implementeren van de Omgevingswet	3.1.2.1	Het ruimtelijk beleid wordt vormgegeven door de vaststelling van de Omgevingsvisie. Vervolgens wordt dat beleid concreet gemaakt door middel van de vaststelling van het Omgevingsplan.	
3.1.3	We willen dat de watergang Gooiergracht voldoende capaciteit heeft voor het bergen en verwerken van hevige regenval en dat de waterbodembodem door het waterschap Amstel, Gooi en Vecht wordt gesaneerd. We willen tevens dat de watergang een aantrekkelijke uitstraling behoudt, met meer aandacht voor biodiversiteit en versterking van de cultuurhistorische waarden.	3.1.3.1	Samen met waterschap Amstel, Gooi en Vecht een Inrichtingsplan en een uitvoeringsplan opstellen voor: het saneren van de waterbodembodem, het realiseren van extra waterberging en dras/nat gebieden, het aanpassen van het waterbodembodemprofiel, het verbeteren van diverse oevers en, in beperkte mate, het versterken van cultuurhistorische waarden en recreatieve functies. We halen daarvoor ook ambities en verwachtingen op van andere stakeholders. Het waterschap AGV is o.a. verantwoordelijk voor het saneren van de waterbodembodem en het waterhuishoudkundig functioneren en inrichten van de watergang.	
3.1.4	De Omgevingsvisie biedt een integrale blik op de ontwikkeling van de gemeente en dient als onderbouwing van omgevingsplannen. In de omgevingsvisie wordt duidelijk waar we woningbouw, bedrijvigheid, natuur en verblijf willen accommoderen en hoe we daar balans in vinden. In 2025 wordt het proces afgerond en de Omgevingsvisie definitief vastgesteld.	3.1.4.1	Door, in aanvulling op eerdere participatie in 2023 en 2024, een ontwerp-omgevingsvisie voor te leggen aan de samenleving.	
		3.1.4.2		

			Door eventuele inspraakreacties op de ontwerp-omgevingsvisie te verwerken en de raad voor te stellen de omgevingsvisie vast te stellen.
--	--	--	---

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 3.1.1.2** Bij elk nieuwbouwproject stuurt de gemeente op het toevoegen van voldoende betaalbare woningen en wijst initiatiefnemers op de ambities uit de woonvisie.
- 3.1.3.1** Waterschap AGV heeft meer tijd nodig voor het opstellen van een watergebiedsplan voor de Gooiergracht dan vooraf was gepland/verwacht. Dit is een belangrijke basis om vervolgens een inrichtings- en uitvoeringsplan op te kunnen stellen.

Wonen en bouwen

Doelstellingen		Activiteiten		
3.2.1	Inlopen van het tekort aan betaalbare woonruimten.	3.2.1.1	Bouwen van woningen op diverse locaties in Laren conform de door de raad vastgestelde resultaten van het locatieonderzoek woningbouw.	
		3.2.1.2	Nieuwbouwprojecten dragen bij aan de ambities uit de Woonvisie en voldoen aan de betaalbaarheidseisen (tenminste 66% betaalbaar).	
3.2.2	Inzetten op passende huisvesting, passend bij de behoefte.	3.2.2.1	We voegen woningen toe in verschillende prijssegmenten en diverse woningtypen. We hebben daarbij bijzondere aandacht voor het stimuleren van de doorstroming.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 3.2.1.1** Initiatieven die worden ingediend worden beoordeeld conform de door de raad vastgestelde resultaten van het locatieonderzoek en zullen -voor zover van toepassing- voor besluitvorming worden voorgelegd.
- 3.2.1.2** Bij elk nieuwbouwproject wordt gekeken naar het programma en hoe het plan bijdraagt aan de ambities uit de woonvisie.

Grondexploitatie

Doelstellingen		Activiteiten		
3.3.1	Bij eigen woningbouwontwikkelingen: In principe een positief saldo, tenzij er alleen of bijna alleen huurwoningen worden gerealiseerd.	3.3.1.1	Grondexploitaties worden bij substantiële wijzigingen geactualiseerd voorgelegd aan de raad.	

3.3.2	Bij woningbouwontwikkeling van derden, tenminste kostenneutraal voor de gemeente	3.3.2.1	Anterieure exploitatie-overeenkomsten regelen kosten die niet door bouwleges worden gedekt.	
-------	--	---------	---	---

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Milieu en duurzaamheid

Doelstellingen		Activiteiten		
3.4.1	Circulaire economie beter borgen in onze organisatie	3.4.1.1	We gaan specifieke duurzaamheidseisen te stellen voor onze onze inkoopprocessen en aanbestedingen.	
		3.4.1.2	We gaan specifieke duurzaamheidseisen borgen in het vergunningsproces.	
3.4.2	Een heldere transitiejaar naar onze inwoners richting het uitfaseren van de PMD mini-container	3.4.2.1	We gaan samen met andere GAD gemeenten een heldere communicatie campagne opzetten.	
3.4.3	We sluiten aan bij de landelijke doelstelling voor minimaal 1,5% energiebesparing per jaar. Voor maatschappelijk vastgoed is onze doelstelling hoger: 2% per jaar.	3.4.3.1	We ondersteunen inwoners via verschillende instrumenten, waaronder voorlichting, het energieloket, etc. Voor de opgave om bestaande koopwoningen te isoleren voeren we een gericht plan uit.	
		3.4.3.2	We maken prestatieafspraken met deenergiecoöperatie Hut van Mie.	
		3.4.3.3	Via de Omgevingsdienst handhaven webedrijven op verplichteenergiemaatregelen.	
3.4.4	We zetten in op het opwekkenvan energie, door het benuttenvan grote daken en hetstimuleren van zon op overigedaken.	3.4.4.1	Voor 2026 willen we tenminste één grootproject realiseren. In 2025 blijven wegeschikte locaties verkennen.	
3.4.5	Laren aardgasloos in 2050	3.4.5.1	We actualiseren de Transitie Visie Warmte in 2025 om in 2026 een warmte-uitvoeringsplan te kunnen maken.	
3.4.6	Streven naar behoud en verbetering van schone lucht en een gezonde leefomgeving.	3.4.6.1	Het project Hollandse Luchten, waar door de inwoners fijnstof is gemeten loopt nog steeds. Er wordt gekeken wat we met de data kunnen.	
		3.4.6.2	In het kader van de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord een campagne beperking en bewustwording houtstook opzetten.	
		3.4.6.3		

			In 2024 is het Actieplan geluid vastgesteld. Er moet gezorgd worden dat het verminderen van de geluidsbelasting als onderdeel wordt meegenomen bij projecten op het gebied van beheer en onderhoud van wegen.	
		3.4.6.4	De gemeente is onderdeel van het convenant Gebiedsgericht Grondwaterbeheer het Gooi. Daarbinnen werkt zij samen met andere partijen aan oplossingen voor het aanpakken van vervuilde grondwaterpluimen.	
3.4.7	Borging van de continuïteit van de wettelijke taken die de gemeente heeft in de opvang van dieren.	3.4.7.1	Met de dierenwelzijnsorganisaties (Vogelopvang Midden-Nederland/Egelopvang Midden-Nederland/ Gooische Nest) zijn voor 2025 nieuwe dienstverleningsovereenkomsten afgesloten.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 3.4.1.2** Loop nog. 1e kwartaal 2026 wordt deze actie weer opgepakt. In 2025 is dit niet gelukt vanwege capaciteitstekort bij vergunningen.
- 3.4.2.1** De communicatie-campagne komt in hoofdzaak vanuit de GAD maar wordt in samenwerking met de gemeenten voorbereid.
- 3.4.4.1** We blijven locaties verkennen voor de geschiktheid van zonnepanelen. Helaas is binnen het OER-traject langs de A1 geen geschikte locatie gevonden.
- 3.4.5.1** Er wordt nu aan de actualisatie van de TransitieVisie Warmte (TVW) gewerkt. In 2026 wordt het TVW vervangen door het nieuwe op te stellen Warmteprogramma.
- 3.4.6.1** Er zijn sessies geweest over hoe we Hollandse Luchten verder nog kunnen inzetten. Dit moet nog verder uitgewerkt worden. Ondertussen blijft de luchtkwaliteit gemeten worden.
- 3.4.7.1** Samen met andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek zijn voor 2025 dienstverleningsovereenkomsten (DVO) met de organisaties Vogelopvang Midden-Nederland, Egelopvang Midden-Nederland en Dierenambulance Gooi en Vechtstreek opgesteld en afgesloten. Voor het Gooische Nest is er nog geen dienstverleningsovereenkomst afgesloten. In 2025 zijn er wel voorbereidingen voor deze DVO gedaan. Het proces om te komen tot een dvo moet zorgvuldig doorlopen worden en dat kost tijd. De opening van het Gooische Nest is voorzien eind 2026. De ingangsdatum van deze DVO is afhankelijk van de realisatiedatum. Voor de opvang van de zwerfdieren heeft de gemeente Laren momenteel een overeenkomst met Dierenasiel Eemland in Soest.

Afval

Doelstellingen		Activiteiten		
3.5.1	Meer duurzaamheid in de bouw	3.5.1.1	Gebruik van materialenpaspoort bij nieuw op te leveren gebouwen	
		3.5.1.2	Opstellen van minimale eisen duurzame materialen bij bouwwerken	
3.5.2	Duidelijkheid voor inwoners over het scheiden van afval	3.5.2.1	Heldere en transparante wijze van communicatie binnen GAD-gemeenten over het verdwijnen van de PMD-container	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 3.5.1.1** Dit is nog niet structureel geborgd. Per project wordt bekeken welke circulaire eisen en ambities worden opgenomen, waaronder dus een materialenpaspoort.

3.5.2.1 Het project hiervoor wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door de GAD die dit in nauwe samenwerking met de gemeenten uitvoert.

3.5.1.2 De toepassing is projectafhankelijk. Per project wordt bepaald welke eisen en ambities op het gebied van duurzaamheid en circulariteit worden opgenomen. In 2026 wordt dit concreter. Het convenant Houtbouw Pact helpt daarbij om ambities beter te verankeren in projecten.

Betrokkenheid verbonden partijen

Regio Gooi en Vechtstreek

In de regio wordt samengewerkt aan diverse onderwerpen binnen het fysieke domein zoals Ruimte, Bouwen en Wonen. De Regio ondersteunt en levert wat gemeenten afspreken om samen op te pakken. Een voorbeeld van een uitvoerende eenheid is bijvoorbeeld de Grondstoffen en Afvalstoffen Dienst (GAD) en het Regionale Urgentiebureau.

Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek OFGV

De OFGV is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van milieu en werkt voor twee provincies en 13 gemeenten in zowel Flevoland als de Gooi en Vechtstreek. De OFGV voert milieutaken uit op het gebied van thema's zoals geluid, bodem en omgevingsveiligheid. Het gaat hierbij om o.a. vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van geldende wet- en regelgeving op het gebied van milieu.

Wat heeft het gekost?

Duurzaam en prettig wonen in Laren	Realisatie 2024	Begr. 2025 v.wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
3.1 Ruimtelijke ontwikkeling	655.433	474.762	587.262	566.648	-20.614
Lasten	658.933	504.762	617.262	631.700	14.438
Baten	-3.500	-30.000	-30.000	-65.053	-35.053
3.2 Wonen en bouwen	-15.573	141.321	78.691	38.742	-39.949
Lasten	1.528.497	1.550.077	1.580.077	1.589.821	9.744
Baten	-1.544.070	-1.408.756	-1.501.386	-1.551.078	-49.692
3.3 Grondexploitatie	1.679	0	-1.061.276	-1.057.457	3.819
Lasten	1.221.085	1.908.000	950.049	943.688	-6.361
Baten	-1.219.405	-1.908.000	-2.011.325	-2.001.145	10.180
3.4 Milieu en duurzaamheid	295.793	248.363	248.363	139.286	-109.077
Lasten	584.564	523.816	1.051.552	913.036	-138.516
Baten	-288.771	-275.453	-803.189	-773.750	29.439
3.5 Afval	-381.510	-426.163	-426.163	-413.578	12.585
Lasten	1.553.301	1.463.287	1.463.287	1.679.583	216.296
Baten	-1.934.810	-1.889.450	-1.889.450	-2.093.160	-203.710
Saldo	555.823	438.283	-573.123	-726.358	-153.235

Toelichting op het verschil *Ruimtelijke ontwikkeling*

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Bestemmingsplannen € 35.053 (voordelig) In 2025 zijn meer leges voor bestemmingsplannen in rekening gebracht dan geraamd als gevolg van een toename van het aantal ingediende plannen. Daarnaast heeft de provincie in 2025 een bedrag teruggestort dat de gemeente medio 2020 heeft bijgedragen aan de aanleg van de Groene Schakel.	€ -35.053	Baten	Voordeel
Diverse kleine afwijkingen bij de kosten	€ 14.439	Lasten	Nadeel
Totaal	€ -20.614		

Toelichting op het verschil *Wonen en bouwen*

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
------------	--------	-----	-----

<p>Overige gebouwen en gronden € 56.325 (nadelig)</p> <p>De hogere lasten binnen het budget Overige gebouwen en gronden worden onder meer veroorzaakt door structureel terugkerende belastingen op gemeentelijke gronden (waterschapslasten en OZB), waarvoor momenteel geen afzonderlijke raming is opgenomen.</p> <p>Daarnaast is, in overleg met het bestuur, de eerste termijn van de advieskosten voor het technisch ontwerp van het Brinkhuis op dit budget verantwoord.</p> <p>Verder hangen de hogere lasten samen met een toename van het aantal grondverkoop, waardoor meer kosten zijn gemaakt voor kadaster, taxaties en notariële werkzaamheden. Deze kosten zijn, waar van toepassing, doorbelast bij de betreffende verkoppen.</p> <p>Begraafplaats -€ 31.031 (voordeel)</p> <p>Voorname-lijk door een lagere storting in de voorziening ad € 27.000. Het is nabestaanden toegestaan om grafrechten en het onderhoud van graven voor meerdere jaren af te kopen. Door te werken met een voorziening worden de baten en lasten in het juiste jaar verantwoord. In 2025 is € 14.000 onttrokken uit de voorziening en dit bedrag wordt verantwoord als baat,</p>	€ 9.744	Lasten	Nadeel
<p>Overige gebouwen en gronden € 38.570 (nadelig)</p> <p>De lagere baten ten opzichte van de raming worden verklaard doordat de in de zomernota geraamde opbrengsten uit de verkoop van diverse gronden aan Liander ten behoeve van de plaatsing van transformatorstations lager zijn gerealiseerd dan verwacht. Daarnaast heeft de in de zomernota geraamde aflossing van een zekerheidshypothek plaatsgevonden, maar een deel van deze aflossing is in programma 6 verantwoord, waardoor het effect op dit budget deels is verschoven.</p> <p>Verlening omgevingsvergunning € 91.599 (voordelig)</p> <p>In 2025 zijn de baten voor omgevingsvergunningen ruim €91.000 hoger uitgevallen dan begroot. De behandeling van deze vergunningen wordt deels uitbesteed waardoor meerdere aanvragen zijn opgepakt in 2025.</p>	€ -49.692	Baten	Voordeel
Totaal	€ -39.948		

Toelichting op het verschil Grondexploitatie

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
<p>Grondexploitatie Ligweide € 34.224,- (nadelig)</p> <p>De posten woonrijp maken en woonrijp maken bomen zijn samengevoegd. De totale kosten vallen per saldo lager uit als gevolg van een gunstig aanbestedingsresultaat. De kosten voor Voorbereiding en Toezicht vallen daarentegen hoger uit door de verlengde doorlooptijd van het project.</p> <p>Grondexploitatie Ligweide € 20.656 (voordelig)</p> <p>Doordat er meer kosten zijn gemaakt dan verwacht ten tijde van de slotwijziging, is er op basis van de POC-methode meer winst genomen.</p> <p>Grondexploitatie Eemnesserweg € 9.749 (voordelig)</p> <p>De voorziening voor het verwachte verlies van dit project is aangepast naar aanleiding van een aangepaste prognose van het verwachte resultaat in 2027.</p>	€ 3.819	Lasten	Nadeel
Totaal	€ 3.819		

Toelichting op het verschil Milieu en duurzaamheid

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
------------	--------	-----	-----

<p>Klimaatbeleid</p> <p>Binnen het klimaatbeleid is sprake van diverse SiSa-regelingen, waaronder CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie), Energiearmoede en LAI (Lokale Aanpak Isolatie). De hiermee samenhangende rijksbijdragen en uitgaven wijken af van de begroting als gevolg van verschillen in fasering van de uitvoering en bijbehorende kasstromen. Aangezien deze middelen specifiek zijn toegekend en volledig worden ingezet voor de uitvoering van de betreffende activiteiten, zijn de afwijkingen per saldo kostenneutraal.</p>	€ 29.439	Baten	Nadeel
<p>Klimaatbeleid</p> <p>Binnen het klimaatbeleid is sprake van diverse SiSa-regelingen, waaronder CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie), Energiearmoede en LAI (Lokale Aanpak Isolatie). De hiermee samenhangende rijksbijdragen en uitgaven wijken af van de begroting als gevolg van verschillen in fasering van de uitvoering en bijbehorende kasstromen. Aangezien deze middelen specifiek zijn toegekend en volledig worden ingezet voor de uitvoering van de betreffende activiteiten, zijn de afwijkingen per saldo kostenneutraal.</p> <p>De kosten die begroot waren voor de SiSa-regelingen waren hoger begroot dan de hiermee samenhangende opbrengsten uit de SiSa-regelingen. Deze hadden kostenneutraal begroot moeten worden. Hierdoor is er een verschil ontstaan tussen begroot en realisatie.</p>	€ -138.516	Lasten	Voordeel
Totaal	€ -109.077		

Toelichting op het verschil Afval

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
<p>Afval € 143.003 (voordeel)</p> <p>In 2025 is een vergoeding ontvangen voor zwerfafval 2023 en 2024 van circa € 49.000. Daarnaast is er een verrekening met Nedvang (registreren en stimuleren van de inzameling en recycling van verpakkingsafval) geweest in verband met een juiste btw afdracht. Regeling wordt uitgevoerd door de Regio Gooi- en Vechtstreek. maar de gemeente draagt de btw af aan de belastingdienst. Als baten en lasten is een bedrag opgenomen van circa € 94.000.</p> <p>Afvalstoffenheffing € 60.700 (voordeel)</p> <p>De daadwerkelijk opgelegde afvalstoffenheffing is ruim € 60 duizend hoger uitgevallen.</p>	€ -203.710	Baten	Voordeel
<p>Dotatie voorziening Afval € 193.716 (nadeel)</p> <p>Daar staat tegenover dat de dotatie aan de voorziening Afvalstoffen € 193 duizend hoger is uitgevallen dan begroot, doordat er een voordelig resultaat voortkomt uit de afvalstoffenheffing, zie ook de tabellen kostendekkendheid.</p> <p>Overig</p> <p>De overige lasten zijn per saldo € 22.580 hoger dan begroot</p>	€ 216.296	Lasten	Nadeel
Totaal	€ 12.586		

Sporten, ontwikkelen en leren in Laren

Visie

Cultuur en media

We vinden het belangrijk dat inwoners kunnen genieten van kunst en cultuur.

Sport

Inwoners sporten meer, we ondersteunen verenigingen.

Onderwijs

Goede schoolgebouwen zijn belangrijk. Een kwalitatief goed gebouw maakt modern onderwijs mogelijk en heeft daarmee invloed op de schoolprestaties van onze kinderen. Laren wil investeren in toekomstige generaties en maakt zich sterk voor het op tijd realiseren van kwalitatief goede en duurzame schoolgebouwen, passend bij de Larense maat.

We zoeken samenwerking om kinderen zo goed mogelijk te ondersteunen.

Gezondheid en participatie

De gemeentelijke doelen van het welzijnswerk zijn zoveel als mogelijk zelfredzame bewoners, gesteund door een toereikend netwerk, verminderen van het gevoel van eenzaamheid onder inwoners, verhogen van gevoel van betrokkenheid onder inwoners en benadering vanuit positieve gezondheid. De GGD Gooi en Vechtstreek voert in het kader van de Wet Publieke Gezondheidszorg voor de gemeente de taken uit op het gebied van gezondheidszorg, ouderenzorg, epidemiologie en bestrijding infectieziekten, evenals bijkomende ondersteunende werkzaamheden inzake de gedecentraliseerde taken. Ook verzorgt de GGD de inspecties van de kinderopvang.

Wat hebben wij bereikt?

Cultuur en media

Kunst- en cultuurnota

De kunst en cultuurnota bevat drie ambities: Beleving intensiveren, Participatie bevorderen en Verbinding faciliteren.

1. Beleving intensiveren: alle inwoners moeten toegang hebben tot kunst en cultuur.

Cultuurcoördinator: In juni 2025 is een cultuurcoördinator aangesteld om de scholen te ondersteunen bij het samenstellen van een cultuur educatiepakket. Daarnaast functioneert zij ook als aanjager en verbinder tussen de diverse instellingen en verenigingen.

Cultuureducatie: Alle scholen nemen deel aan cultuur educatie. De cultuurcoördinator zorgt er ervoor dat de scholen ondersteund worden in een educatiepakket welke passend is voor de scholen. Afgelopen jaar is het muziekproject gestaard door de Gooische Muziekschool en wordt er een Naschools Leerorkest gestart zodat kinderen na schooltijd zich muzikaal kunnen ontwikkelen.

De cultuurcoördinator heeft de scholen voor voortgezet onderwijs benaderd om te kijken of de scholen ondersteuning nodig hebben voor het ontwikkelen van cultuur educatie

Stichting Beheer Kunstcollecties Blaricum-Laren: De stichting beheert de kunstcollecties van Blaricum in Laren. Diverse kunstwerken worden in bruikleen gegeven. Afgelopen jaar vond er een expositie plaats in het Brinkhuis van een aantal geselecteerde werken van de collectie en is een aantal werken in bruikleen gegeven aan het Katwijkse Museum.

2. Participatie bevorderen

Verjonging van het kunst- en cultuuraanbod: We stimuleren samenwerking met jongeren en de diverse culturele instellingen. Het Papagenohuis, Rosa Spierhuis, Singer Laren en Het Brinkhuis voeren diverse projecten uit voor en door jongeren.

Platform voor kunst en cultuur: Ongeveer om de zes weken vindt een overleg plaats met een afvaardiging van culturele Larense instellingen en verenigingen. Er vindt afstemming plaats over onder meer de gezamenlijke agenda, evenementen en activiteiten.

Het Brinkhuis heeft in 2025 gefaciliteerd in diverse cursussen en workshops op het gebied van kunst en poëzie, ook in samenwerking met de bibliotheek.

3. Verbinding faciliteren

Subsidies: Voor diverse evenementen en activiteiten op het gebied van cultuur zijn subsidies toegekend. Deze activiteiten zorgen voor verbinding in het dorp.

Erfgoedfestival: In 2025 vond het Erfgoedfestival plaats (van mei tot en met september). Dit festival vindt een keer in de drie jaar plaats in de Gooi- en Vechtstreek. Diverse Larense instellingen, verenigingen en musea namen deel aan dit evenement. Er was een goede opkomst

Bibliotheek

Bibliotheek Gooi+ heeft conform hun jaarplannen inzet gepleegd op de vier inhoudelijke thema's: 1. Iedereen basisvaardig, 2. Iedereen digitaal vaardig, 3. Een leven lang leren voor iedereen en 4. Iedereen kan meedoen. Hun dienstverlening op die gebieden is toegankelijk voor jong en oud en daarmee vervult Bibliotheek Gooi+ een belangrijke maatschappelijke rol in onze samenleving. Daarnaast heeft de gemeente in 2025 de eerste decentralisatie uitkering van het Rijk ingezet ten behoeve van versterking bibliotheekwerk. Dit project, genaamd Robuuste Bibliotheek, heeft een looptijd van 2 jaar en eindigt eind 2026. Daarnaast is de eerste aanzet gedaan voor een procesaanpak richting een toekomstbestendige gemeentelijke samenwerking met Bibliotheek Gooi+. Dit is een traject dat samen met de andere deelnemende gemeenten wordt uitgevoerd (BEL, Huizen, Gooise Meren, Wijdemeren).

Sport

Volwassenenfonds en Jeugdfonds Sport en Cultuur

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur maakt het mogelijk dat kinderen, waarbij de ouders geen budget hebben om de sport of culturaanbieder te betalen, toch deel kunnen nemen aan activiteiten. Het Volwassenenfonds werkt hetzelfde, maar is gericht op de volwassen inwoners.

In 2025 is middels het Jeugdfonds Sport & Cultuur voor 20 kinderen de contributie betaald voor een sportvereniging en voor 3 kinderen de contributie van een culturele activiteit gefinancierd. Via het Volwassenenfonds is in 2025 de contributie van 19 volwassenen gefinancierd via het Volwassenenfonds en waren er nog verschillende aanvragen in behandeling.

De aanmeldingen voor cultuur zijn aanmerkelijk lager dan de aanmeldingen voor sport. Afgelopen jaar hebben we verenigingen en instellingen hier nogmaals op geattendeerd dat deelname aan de fondsen mogelijk is.

Buurtsportcoaches

In 2025 zijn er buurtsportcoaches ingezet vanuit de BRC regeling, de Brede Regeling Combinatiefuncties. De buurtsportcoaches zetten zich in voor een gezonde en sociale samenleving waar iedereen volop beweegt en meedoet en de mogelijkheid heeft te sporten naar zijn of haar capaciteit. Concreet hebben de buurtsportcoaches zich ingezet op scholen, de sportverenigingen ondersteund, invulling gegeven aan het leefstijlpunt, gefungeerd als intermediair voor het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het volwassenenfonds en voor kinderen activiteiten georganiseerd tijdens de schoolvakanties. Halverwege het jaar is de overeenkomst met de buurtsportcoaches beëindigd en zijn er separate overeenkomsten afgesloten om de dienstverlening te continueren.

Sportraad Laren

In 2025 hebben er verschillende overlegmomenten plaatsgevonden met de Larense Sportraad. De Sportraad Laren heeft op 25 september 2025 een bijeenkomst georganiseerd voor alle politieke partijen uit de BEL Gemeenten om het belang van sport en bewegen onder de aandacht te brengen met het oog op de aankomende gemeenteraadsverkiezingen. Tijdens deze bijeenkomst waren +/- 60 mensen aanwezig.

Sportfonds Laren

Er zijn in 2025 de eerste stappen gezet tot het komen tot een Sportfonds Laren. Doel is om vanuit private partijen financiering te verzamelen ten behoeve van sport/bewegen in Laren. Er is een propositie opgesteld welke is getoetst bij de economische tafel. Deze feedback zal worden verwerkt waarna het fonds in 2026 live zal gaan.

Lokaal Sportakkoord 2

Dit jaar heeft de focus gelegen op een veilige sportomgeving. Hierbij is geïnventariseerd welke verenigingen al voldoen aan de 4 V's. Dit betreft een verenigingsbrede gedragscode, VOG's, een VCPér (vertrouwenscontactpersoon) en vakkundig geschoolde trainers/coaches. 85 % van de verenigingen voldoet aan de 4 V's.

Doortrappen

In 2025 heeft de gemeente weer een subsidie verleend kregen vanuit de Provincie Noord-Holland ten aanzien van doortrappen. Doortrappen is gericht op de fietsveiligheid van senioren. De Derde Helft Laren is ook in 2025 gevraagd uitvoer te geven aan deze activiteiten. Zo hebben inwoners een presentatie kunnen bijwonen gericht op valpreventie en fietsveiligheid, konden er fietshelmen worden aangeschaft tegen een korting, vond er een fietscheck plaats en konden deelnemers een fietsparcours afleggen. Tevens zijn er gedurende het jaar verschillende fietstochten georganiseerd.

Valpreventie

De ketenaanpak Valpreventie is verder doorontwikkeld. Er is goed contact met alle 1e lijns zorg t.a.v. de keten. Er zijn verschillende informatiebijeenkomsten georganiseerd over valpreventie. Verschillende inwoners hebben een valrisicotest uitgevoerd en tevens zijn er een aantal InBalans cursussen verzorgd welke door de gemeente zijn gefinancierd.

Ketenaanpak Overgewicht

Er is een start gemaakt met de verbetering van de ketenaanpak overgewicht en obesitas voor volwassenen. Bij volwassenen gaat het om een betere werkwijze rond de GLI (Gecombineerde Leefstijl Interventie). Er is contact gezocht met de GLI aanbieders, de RHOGO en de huisartsen om de werkwijze af te stemmen zodat het proces rondom een doorverwijzing beter verloopt.

Onderwijs

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

De gemeenteraad van Laren stemde op 25 juni 2025 in met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de schoolgebouwen in de gemeente. Daarmee is een belangrijke mijlpaal bereikt. Met het besluit van de gemeenteraad zijn de financiële kaders en de scenario's voor de aanpak van het verbeteren van de schoolgebouwen de komende jaren vastgelegd. Het totale financiële kader voor het plan bedraagt circa 35 miljoen euro. Hiermee is een stevige basis gelegd om te werken naar toekomstbestendige, duurzame en passende onderwijshuisvesting in Laren.

Het IHP bevat een plan op hoofdlijnen voor de huisvesting van de scholen in Laren. Het opstellen van de uitvoeringsplannen gebeurt de komende jaren, uiteraard in nauwe samenwerking met de schoolbesturen. In 2025 is het eerste project, namelijk 1e fase renovatie Gooische School, al afgerond. Het 2e project, nieuwbouw Internationale School Laar & Berg, is inmiddels gestart. Voor de overige scholen, te weten De Ploeg, de Montessorischool en de Binckhorst-St. Jan, staan nieuwbouw of renovatie op de planning. De locatie van het sportpark bij zwembad De Biezem wordt benut voor nieuwbouw van De Ploeg, waarbij (na de realisatie) het bestaande schoolgebouw tijdelijk als huisvestingsvoorziening kan dienen voor de overige scholen.

De ambitie is om alle projecten uiterlijk in 2032 af te ronden.

Voorzieningen onderwijshuisvesting

Het onderwijshuisvestingsprogramma 2026 is eind 2025 vastgesteld. In dit kader is formeel het investeringsbedrag voor de nieuwbouw van OBS de Ploeg, incl. een voorbereidingskrediet, toegekend. Voor 2 scholen, te weten Binckhorst St. Jan en Laar en Berg, is verder uitbreiding van 1e inrichting met onderwijsleerpakket en meubilair aangevraagd en gehonoreerd. Reden hiervoor is de groei van het aantal leerlingen op de betreffende scholen. Op grond van de verordening moet de gemeente deze voorziening bekostigen.

Nationaal Programma Onderwijs

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft Laren middelen ontvangen. In de afgelopen jaren zijn middelen ingezet voor maatregelen op het vlak van leesontwikkeling, muziekonderwijs sport en gezinsondersteuning. Tot en met schooljaar 2024-2025 is concrete invulling worden gegeven aan de uitvoering van de maatregelen. Het programma is nu afgelopen. Voor de succesvolle interventies (het project muziekonderwijs en Tijgergym) zijn structureel middelen begroot, zodat acties op de langere termijn (na schooljaar 2024-2025) kunnen worden voortgezet.

Voorleesexpress

In regionaal verband voert de bibliotheek het project Voorleesexpress uit. Via de VoorleesExpress bevorderen we taalontwikkeling en leesplezier bij kinderen met een taalachterstand. Hiermee zetten we in op het voorkomen van laaggeletterdheid en op gelijke onderwijskansen.

Vanuit de gemeente Laren is dit een aantal jaren bekostigd vanuit het NPO. Dit programma is nu afgelopen. Omdat uit een evaluatie bleek dat het programma succesvol was krijgt het project een vervolg (in regionaal verband).

Voor- en vroegschoolse educatie

Wij willen dat iedereen goed onderwijs krijgt in goede scholen en dat begint al op de kinderopvang/peuteropvang. Doorgaande leerlijnen, voorschoolse educatie en het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp helpen daarbij. De aanpak van laaggeletterdheid is een speerpunt. In 2024 is de subsidieregeling 'Elke Peuter Een Kans' herzien en is per 2025 ingegaan. De regeling heeft als doel segregatie tegen te gaan en onderwijskansen te vergroten. Bij het VVE tarief wordt ook gebruik gemaakt van OAB-middelen. 2025 is gericht op implementatie en gebruik van een VVE-monitor, de kosten worden gedeeld binnen de HBEL vanuit de OAB-middelen. Het doel is betere gemeentelijke regie op bereik en toeleiding VVE. Voldoende dekkend aanbod, goede preventie en verbeterde taalontwikkeling van kinderen met een verhoogd risico op taalachterstand door onvoldoende stimulering in de thuissituatie. Zo krijgen deze kinderen een goede start op de basisschool. In 2026 blijven we op dezelfde lijn doorgaan.

Gezondheid en participatie

Openbare gezondheidszorg

De gezondheidszorg blijft een belangrijk thema voor de komende jaren. Met de regiogemeenten hebben we in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA) het Regioplan Gooi en Vechtstreek "Samen werken aan gezonde zorg" opgesteld. Dit plan benoemt regionale zorguitdagingen en legt afspraken vast voor de aanpak. In 2024 hebben we met zorgpartijen en de andere gemeenten in de regio samengewerkt aan transformatieplannen om de doelstellingen van het IZA te verwezenlijken: kwalitatief hoogwaardige, toegankelijke en betaalbare zorg in 2040. In 2025 zijn we met het IZA, met aanvulling van een welzijnsakkoord, nu AZWA, verder gegaan met de uitvoering, diverse coalities zijn druk bezig uitvoering te geven aan het regioplan. Positieve Gezondheid als gedachtengoed blijft speerpunt.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het GALA heeft als doel om in 2040 een generatie met weerbare gezonde mensen te hebben, die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Gemeenten ontvangen hiervoor extra middelen van het Rijk. In Laren hebben we in 2025 deze middelen ingezet voor activiteiten en interventies om onze inwoners te helpen weerbaar, gezond en vitaal te worden of te blijven.

Zo hebben we in september de vitaliteitsweek georganiseerd, waarbij diverse lokale partners aanbod hadden voor inwoners om workshops en/of lezingen te volgen. Ook konden de inwoners mee doen aan de activiteiten in Eemnes (de seniorenbeurs op 1 oktober). De beurs was gericht op senioren waarbij informatie van ruim 40 maatschappelijke partners beschikbaar was. Diverse workshops en lezingen over voeding, bewegen met als hoogtepunt 'de BEL in bewegingsessie'. Rode draad hierbij is de positieve gezondheidsgedachte: gezond zijn is breder dan niet ziek zijn. Huisartsen en andere professionals werkten in 2025 steeds meer vanuit dit uitgangspunt. Huisartsen en andere professionals werkten in 2025 steeds meer vanuit dit uitgangspunt.

Dekkend netwerk AED's

Sinds 2019 was het in Laren mogelijk voor inwoners om een gemeentelijke bijdrage te ontvangen voor de aanschaf van een (openbare) AED. Een dekkend netwerk van AED's én burgerhulpverleners bleef van groot belang, omdat dit het verschil kan maken tussen leven en dood bij een hartstilstand. In 2024 werd de subsidieregeling uitgebreid met een bijdrage voor het onderhoud van AED's en de kosten van de verplichte cursus voor burgerhulpverleners.

In 2025 werd de uitbreiding van de regeling officieel vastgesteld en ondergebracht onder de subsidieregeling inwonersinitiatieven. Daarnaast bleven we in 2025 actief streven naar een volledig dekkend netwerk van AED's en voldoende opgeleide burgerhulpverleners, door het stimuleren van aanvragen en het ondersteunen van inwonersinitiatieven.

Alcohol en middelengebruik

In het Gooi, en ook in Laren, is het gebruik van alcohol en andere middelen bovengemiddeld, zowel onder volwassenen als jongeren. De Volwassenen- en Ouderenmonitor (2024), het nalevingsonderzoek alcohol en het Antenneonderzoek zijn in 2025 benut voor monitoring en sturing. De resultaten laten zien dat naleving en middelengebruik blijvend aandacht vragen. Regionaal werken we daarom samen in het Preventie- en Handhavingsplan (PHP) Alcohol en Middelen.

Laren heeft in 2025 haar deelname aan het regionale Preventie- en Handhavingsplan (PHP) Alcohol en Middelen voortgezet. Het nieuwe PHP 2026–2029, inclusief uitvoeringsprogramma, is vastgesteld. Het plan geeft invulling aan de verplichtingen uit de Alcoholwet en de Wet publieke gezondheid en bevat maatregelen om alcoholverkoop aan minderjarigen terug te dringen, middelengebruik te voorkomen en naleving te versterken. Nieuw is de integrale aandacht voor roken en vaperen, waarmee middelenpreventie in één samenhangend programma is samengebracht.

Vanuit het PHP kregen de sportverenigingen uit Laren ook de mogelijkheid deel te nemen aan de kwaliteitsmethodiek. Hierbij worden de verenigingen uit de 'normale' controle gehaald, maar krijgen een intensiever begeleidingstraject waarbij de verenigingen minimaal 3x per jaar worden gecontroleerd op het schenken van alcohol aan minderjarigen. In 2025 heeft 1 sportvereniging uit Laren deelgenomen aan de kwaliteitsmethodiek.

In BEL-verband is gestart met de uitrol van de pilot 'Handreiking zorgpad alcohol 1e lijn', waarmee zorgprofessionals beter worden ondersteund in vroegsignalering, het gesprek over alcoholgebruik en doorverwijzing naar passende hulp.

In 2025 heeft de gemeente opnieuw landelijke campagnes ondersteund, waaronder IkPas/Dry January, Stoptober en Wereld Niet Roken Dag. Deze campagnes zijn ingezet om inwoners bewust te maken van de gezondheidsrisico's van alcohol, tabak en vaperen en om gedragsverandering te stimuleren.

Suïcidepreventie

In 2025 heeft Laren met de regiogemeenten (inclusief Eemnes) en samen met de GGD Gooi en Vechtstreek gewerkt aan het opstellen van een regionaal uitvoeringsplan voor de Wet integrale suïcidepreventie. Dit plan beschrijft hoe we suïcidepreventie structureel verankeren in de regio en de samenwerking tussen alle relevante partners versterken.

Het uitvoeringsplan wordt begin 2026 vastgesteld en vormt de basis voor de uitvoering in de periode 2026–2030. De uitvoering richt zich op preventie, vroegsignalering en het verbeteren van de ketenaanpak rondom suïcidepreventie, in samenwerking met zorg- en welzijnspartners, onderwijs, gemeenten en andere betrokken organisaties.

Inclusie en diversiteit

Onderdeel van gezond leven is ook je veilig voelen in je eigen omgeving en kunnen zijn en uitdragen wie je bent. Vooruitlopend op het vaststellen van een lokale inclusie agenda doen we jaarlijks mee met de coming out day in oktober, door middel van het hijsen van de regenboogvlag. In Laren is er voor gekozen om de gehele maand in het teken te stellen van de Pride (Month). Op 11 oktober is na het hijsen van de vlag, een buiten tentoonstelling geopend met portretten van een diversiteit aan inwoners uit Laren gevolgd door een wandeling (pride walk) en in de avond een paneldiscussie met jongeren over dit onderwerp. Voor ouderen was er in het Rosa Spierhuis nog een lezing, film en discussie met inwoners en belangstellenden.

De gemeente was ook in 2025 verbonden aan de antidiscriminatievoorziening (ADV) Discriminatie.nl Gooi en Vechtstreek. Er is extra inzet gepleegd om de bekendheid van de ADV te vergroten en inwoners te motiveren melding te maken van discriminatie.

Tevens is er een start gemaakt met het opstellen van een Lokale Inclusie Agenda, dit wordt op BEL -niveau primair opgesteld. In 2026 worden daar de eerste voorstellen voor gepresenteerd.

Toeziacht en handhaving kinderopvang

Het huidige toezicht- en handhavingsbeleid heeft als uitgangspunt 'meer toezicht waar nodig, minder waar mogelijk'. Dit is lopend beleid. Handhaving is daarin het sluitstuk en wordt ingezet als toezicht niet tot het gewenste resultaat leidt. De gemeente Laren legt jaarlijks verantwoording af aan het ministerie van OCW over de uitvoering van de Wet kinderopvang. Eind 2025 is een start gemaakt met de herziening van de huidige beleidsregels gemeentelijke taken uitvoeren Wet kinderopvang en zullen in februari 2026 door het college gaan met enkele aanpassingen om goed te voldoen aan de huidige wet –en regelgeving. In 2025 is de jaarverantwoording over 2024 gedaan. De resultaten van de cijfers die in het Jaarverslag kinderopvang 2024 gemeente Laren tot uitdrukking komen zijn positief. Inspecties en handhaving zijn adequaat uitgevoerd. De daarbij behorende systemen, waaronder het landelijk register kinderopvang zijn zorgvuldig bijgehouden. De kwaliteit van de kinderopvangorganisaties in onze gemeente is dan ook op orde.

Doorontwikkeling voorveld

De Leefstijlpunten zijn opnieuw verlengd met een jaar. De bekendheid is vergroot. Hierdoor weten inwoners de Leefstijlpunten beter te vinden en is het aantal doorverwijzingen van huisartsen gegroeid. Daarbij blijft het streven om alle inwoners op een laagdrempelige en toegankelijke manier ondersteuning te bieden voor een gezonde en positieve leefstijl. Preventie is hierbij het sleutelwoord zodat uiteindelijk minder snel behoefte is aan geïndiceerde voorzieningen.

Jongerenparticipatie

Er zijn verschillende manieren van jongerenparticipatie binnen Laren overwogen. De eerdere jongerenraad is uit elkaar gevallen en binnen het jongerenwerk in Laren is onrust en wisseling geweest. In 2025 is er een

jongerenpeiling uitgezet, welke heeft geleid tot een beter beeld van hoe jongeren het leven in Laren ervaren. Ook is uit deze jongerenpeiling naar voren gekomen dat de jeugd graag mee zou willen denken met de gemeente, maar dat zij dit via een digitale weg zouden wensen. In 2026 zal een keuze gemaakt worden hoe Laren dit wil vormgeven.

Welzijnswerk

Versa Welzijn heeft de transformatie in hun dienstverlening in 2025 niet voldoende doorgezet. Met name de overeengekomen focus op een collectieve aanpak, een actieve rol in onze samenleving en het faciliteren in plaats van organiseren van activiteiten voor inwoners, hebben ze niet voldoende waargemaakt. Regelmatige tussentijdse monitoringgesprekken hebben niet de meetbare resultaten opgeleverd die nodig zijn om de subsidieafspraken goed te kunnen evalueren. Versa kan nog steeds niet voldoende aantonen wat ze 1. aan inzet hebben gepleegd en 2. welk effect/impact hun inzet heeft gehad. Op het gebied van jongerenwerk is daarnaast (te) veel wisseling geweest in personele bezetting en zijn uren niet conform overeenkomst ingevuld. Ook op het gebied van locatiebeheer heeft Versa niet de verbeteringen kunnen doorvoeren die bezetting en impact van die locaties vergroten.

Op aandringen van de gemeente is in eind 2025 gestart met het ontvlechten van de overlappende werkzaamheden door Versa Welzijn en Dynamic Arts op welzijnsgebied, om de inzet van subsidiegelden op welzijnsgebied transparanter te maken.

Hart van Laren

In 2025 heeft Stichting Hart van Laren hun focus gericht op de versterking van samenwerking met diverse partners (Versa Welzijn, Bibliotheek Gooi+, Volksuniversiteit en verenigingen) en gewerkt aan uitbreiding van hun sociaal maatschappelijke activiteiten. Ze ontvingen afgelopen jaar gemiddeld 16.000 bezoekers per maand. Een aantal activiteiten draagt bij aan de basisdoelstelling van Hart van Laren (sociaal maatschappelijke versterking en vergroten sociale cohesie), maar niet of nauwelijks aan het financiële rendement. De stichting raakte in 2025 aan hun optimum qua operationele output (activiteiten/mankracht/beschikbare ruimte en tijd).

Dagbesteding

Inwoners die vanwege beginnende geheugenproblemen en/of fysieke beperkingen op zoek zijn naar een gezellige daginvulling kunnen zonder indicatie wekelijks terecht bij dagontmoeting 'Dagje Hart van Laren' in het Brinkhuis. In een groep van zo'n 13 personen worden activiteiten gedaan en met elkaar geluncht. Inwoners uit Laren konden zich ook aansluiten bij dagontmoeting in Blaricum. Hier werd in 2025 beperkt gebruik van gemaakt. Daarom stoppen we per 2026 met deze tweede mogelijkheid.

Mantelzorg

Versa Welzijn biedt een structureel activiteitenaanbod voor mantelzorgers. Voor de Dag van de mantelzorger organiseerden zij een activiteitenweek. Ook samenwerkingspartners als Alzheimer Nederland en seniorenvereniging BasBEL hebben opnieuw bijeenkomsten georganiseerd.

Dementievriendelijke gemeente

Laren heeft, net als Blaricum en Eemnes, het predicaat 'dementievriendelijke gemeente' ontvangen van Alzheimer Nederland. Daarmee wordt zichtbaar dat de gemeente zich actief inzet om mensen met dementie en hun mantelzorgers zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving.

Subsidies

In 2025 zijn er 46 subsidies op het gebied van sport, onderwijs, welzijn, kunst of cultuur verleend.

Cultuur en media

Doelstellingen		Activiteiten	
4.1.1	Meer aandacht voor cultuur in de klas	4.1.1.1	Uitvoering geven aan Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK).
		4.1.1.2	Aanstellen van een cultuurcoördinator als verbinder voor de instellingen, verenigingen, onderwijs en ondernemers, zodat er meer en beter samengewerkt kan worden en een gezamenlijk culturele agenda uitgevoerd kan worden.
4.1.2	Kunst in de openbare ruimte	4.1.2.1	In de openbare ruimte zetten we kunst in om inwoners op een laagdrempelige manier kennis laten maken met kunst en kinderen bewust maken van hun culturele omgeving.
4.1.3	Cultuurparticipatie voor jongeren	4.1.3.1	Wij stimuleren initiatieven van inwoners en verenigingen die cultuur verbinden met onze jeugd
4.1.4	De maatschappelijke rol van bibliotheken bestendigen	4.1.4.1	De inzet van de bibliotheek focust zich op vier inhoudelijke thema's: 'iedereen basis-taalvaardig', 'iedereen digitaal vaardig', 'een leven lang leren voor iedereen' en 'iedereen kan meedoen'. Deze vertalen zich naar onder meer naar de volgende diensten: uitvoering van het Informatiepunt Digitale Overheid, digitale basiscursussen en workshops, programmering rond actuele thema's zoals duurzaamheid en themacafé's voor het faciliteren van ontmoetingen en blijven leren.

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Sport

Doelstellingen		Activiteiten	
4.2.1	Inwoners sporten/bewegen meer	4.2.1.1	Wij ondersteunen de sportverenigingen onder andere door inzet van de buurtsportcoaches en JOGG (Jongeren op gezond gewicht). Ook maatschappelijke initiatieven om inwoners meer te laten bewegen kunnen op onze steun rekenen. We zullen het Uitvoeringsplan Sportvisie Laren opstellen in 2025.
4.2.2	Het creëren van een zo veilig mogelijke sportomgeving bij de sportverenigingen in de gemeente.	4.2.2.1	Samen met de Sportraad bespreken hoe we er voor kunnen zorgen dat zoveel mogelijk verenigingen in Laren beleid hebben omtrent het creëren van een veilig sportklimaat, denk hierbij aan: vertrouwenscontactpersonen, VOG's (verklaringen omtrent het gedrag) bij vrijwilligers en gedragsregels binnen de vereniging.
		4.2.2.2	

			Verenigingen ondersteunen waar nodig middels de inzet van een verenigingsondersteuner.	
4.2.3	Het verminderen of voorkomen van valongevallen bij ouderen in Laren, door risicofactoren te behandelen of aan te passen.	4.2.3.1	Uitvoeren van de ketenaanpak valpreventie, uitvoeren van een communicatiecampagne, organiseren van informatiebijeenkomsten, fitheidstesten en het aanbieden van beweegcursussen.	
4.2.4	Aanpak overgewicht voor kinderen en volwassenen verbeteren	4.2.4.1	Netwerk GII (Gecombineerde Leefstijlinterventie) volwassenen optimaliseren. Waarbij aandacht is voor voldoende GII coaches, bekendheid bij huisartsen en inwoners.	
		4.2.4.2	KIDS (Kanjers in de Sport) aanpak waaronder de Sportkanjerclub verbeteren. Naast de betrokkenheid van de intern begeleiders van scholen, verpleegkundigen, diëtisten en kinderverpleegkundigen kijken hoe de werkwijze verbeterd kan worden waardoor meer kinderen beter worden geholpen.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 4.2.1.1** Het uitvoeringsplan Sportvisie Laren kent vertraging. We zetten in 2025 vooral in op verduurzaming van Zwembad de Biezem en het opstarten van het Sportfonds in Laren.
- 4.2.4.2** De buurtsportcoaches hebben niet het gehele jaar uitvoer kunnen geven aan deze activiteit. in 2026 wordt gekeken hoe we hier een nieuwe invulling aan kunnen geven.

Onderwijs

Doelstellingen		Activiteiten		
4.3.1	Onderwijshuisvesting is kwalitatief op orde en passend bij de Larense maat.	4.3.1.1	We stellen een volwaardig Integraal Huisvestingsplan vast.	
		4.3.1.2	Samen met de scholen voeren we dit Integraal Huisvestingsplan uit.	
4.3.2	Kinderen krijgen gelijke (onderwijs-)kansen	4.3.2.1	Met structurele voortzetting van de (tot en met 2024/2025 via het Nationaal Programma Onderwijs) ingezette interventies zetten we in op gelijke onderwijskansen en faciliteren we sportieve (Tijgergym) en culturele (project muziekonderwijs) activiteiten.	
		4.3.2.2	Middels de Voorleesexpress zetten we in op het voorkomen van laaggeletterdheid en op gelijke onderwijskansen.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Gezondheid en participatie

Doelstellingen		Activiteiten		
4.4.1		4.4.1.1		

	Met preventie, inzetten op het vergroten van kansen en het versterken van individuen en daarmee de samenleving als geheel. Zo willen we zwaardere problemen en ondersteuning voorkomen.		De instrumenten die we inzetten zijn: Leefstijlpunt, informatiepunt maatschappelijke zaken HBEL. We zorgen dat de inloop voor al deze functies laagdrempelig is en verbinden dit met maatschappelijke partners (onder andere Versa, bibliotheek).	
		4.4.1.2	We willen onze ondersteuning zo dicht mogelijk bij inwoners organiseren. Dit doen we bij Hart van Laren. Daarom zijn onze steunpunten zoals informatiepunt maatschappelijke zaken HBEL en Leefstijlpunt daar georganiseerd.	
		4.4.1.3	Toewerken naar een digitale sociale kaart (aanvullend op de papieren versie), zo mogelijk in HBEL-verband.	
		4.4.1.4	We bieden onze inwoners de mogelijkheid voor onafhankelijke cliëntondersteuning. Regionaal wordt deze cliëntondersteuning geëvalueerd.	
4.4.2	Verschuiven van 'ziekte en zorg' naar 'gezondheid en gedrag' (IZA = Integraal Zorgakkoord, GALA = Gezond en Actief Leven Akkoord)	4.4.2.1	In de regionale samenwerking Gezond Gooi werken we via diverse coalities en ketenaanpakken aan de gezondheidsbevordering van onze inwoners.	
		4.4.2.2	Welzijn op recept integreren we in het Leefstijlpunt.	
		4.4.2.3	In 2025 zetten we in op het vergroten van het aantal inwoners dat doorverwezen wordt/ gebruik maakt van het leefstijlpunt en Welzijn op recept.	
		4.4.2.4	Via de IZA werkgroepen brengen we de positieve gezondheidsgedachte verder onder de aandacht bij de eerstelijnszorgaanbieders én bij de inwoners.	
4.4.3	Inwoners voelen zichzelf verantwoordelijk voor hun eigen (mentale) gezondheid. Inwoners die daar hulp bij nodig hebben, informeren wij over de beschikbare voorzieningen.	4.4.3.1	In samenwerking met maatschappelijke partners ontwikkelen we activiteiten op de thema's: één tegen eenzaamheid, mentale gezondheid, valpreventie, mantelzorg en sluiten hier aan bij de landelijk georganiseerde weken/campagnes (Hey, het is oké (mentale gezondheid)), IkPas (dry January).	
4.4.4	Inwoners die belast zijn met mantelzorgtaken, beter ondersteunen en waarderen.	4.4.4.1	In HBEL-verband uitvoering geven aan het plan van aanpak Mantelzorg	

		4.4.4.2	We voeren de dementiescan uit.	
4.4.5	Verminderen van problematisch middelengebruik	4.4.5.1	In BEL verband werken we samen met de eerstelijnszorgaanbieders om problematisch middelengebruik vroeg te kunnen signaleren. Eind 2024 startte de pilot 'handreiking zorgpad alcohol 1e lijn'.	
		4.4.5.2	In de regio Gooi en Vechtstreek wordt samengewerkt in het Preventie- en Handhavingsplan om de verkoop van alcohol aan minderjarigen terug te dringen en voorlichting te geven over alcohol en middelengebruik.	
4.4.6	We willen zo veel mogelijk kinderen die taalachterstand hebben bereiken en zorgen dat die ondersteuning krijgen. Voor een vroegschoolse educatie (VVE) is hiervoor een effectief middel.	4.4.6.1	Samen met kinderopvang en GGD maken we afspraken over een zo breed mogelijk bereik van kinderen voor deelname aan de VVE.	
		4.4.6.2	Op basis van subsidieregeling 'Elke peuter een kans' stimuleren we het gebruik van VVE.	
		4.4.6.3	We voeren in 2025 de VVE-monitor in om de effecten beter in beeld te brengen.	
4.4.7	Vanuit de benadering positieve gezondheid zetten wij welzijnswerk in voor zoveel als mogelijk zelfredzame inwoners te hebben en waar nodig inzet om een toereikend netwerk rondom inwoners te verzorgen.	4.4.7.1	Inwoners zoveel mogelijk leiden naar bestaande activiteiten van onze maatschappelijke partners in de dorpen en stimuleren om zelf of in hun netwerken initiatieven te ontplooiën.	
4.4.8	Resultaten van het welzijnswerk beter inzichtelijk maken	4.4.8.1	De transformatie in de dienstverlening van Versa is verder vormgegeven in 2024. Op basis hiervan voeren we tussentijdse monitorgesprekken.	
4.4.9	Jongeren worden betrokken bij het maken en uitvoeren van beleid	4.4.9.1	Samen met de jongeren evalueren we de huidige vorm van participatie.	
4.4.10	Wij vinden het belangrijk dat onze gemeenschap een inclusieve gemeenschap is.	4.4.10.1	In 2024 en 2025 wordt met de inwoners en andere stakeholders een visie op inclusie, diversiteit en toegankelijkheid ontwikkeld. Dit vertaalt zich in een uitvoeringsplan.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 4.4.7.1** Dit punt behoeft doorlopend aandacht, met name de rol die onze welzijnspartner Versa Welzijn hierin speelt. Belangrijk onderdeel van hun opdracht is namelijk het toeleiden van inwoners naar passende initiatieven en werken vanuit een collectieve aanpak. En dat zijn precies de onderdelen van hun opdracht waar ze niet voldoende resultaat van kunnen tonen.
- 4.4.8.1** De periodieke monitorgesprekken zijn gerealiseerd, alleen vallen de uitkomsten daarvan tegen. Versa kan nog steeds niet voldoende aantonen wat ze 1. aan inzet hebben gepleegd en 2. welk effect/impact hun inzet heeft gehad. Ook dit blijft een doorlopend punt van aandacht.
- 4.4.9.1** Door het uit elkaar vallen van de jongerenraad in 2024 was het niet mogelijk om de huidige vorm van participatie met hen te evalueren. De vorm van participatie is daarom geëvalueerd met input vanuit het jongerenwerk, een voormalig lid van de jongerenraad en de beleidsadviseur. Op basis van die informatie en hetgeen er uit de jongerenpeiling naar voren is gekomen gaan we kijken hoe we jongerenparticipatie verder kunnen vormgeven.
- 4.4.10.1** De visie en planvorming van het BEL-inclusiebeleid is in juni 2025 gestart. Op hoofdlijnen volgen we de wettelijke thema's en leveren daar onze inspanning voor. In 2026 werken wij het inclusiebeleid verder uit.
- 4.4.1.3** We liggen op schema met het toewerken naar de digitale sociale kaart. Daarbij streven we naar een oplevering in maart 2026

Betrokkenheid verbonden partijen

GGD Gooi en Vechtstreek

GGD Gooi en Vechtstreek

De GGD Gooi en Vechtstreek (GGDGV) voert in het kader van de Wet Publieke Gezondheidszorg voor de gemeente de taken uit op het gebied van gezondheidszorg, ouderenzorg, epidemiologie en bestrijding infectieziekten, evenals bijkomende ondersteunende werkzaamheden inzake de gedecentraliseerde taken. Ook verzorgt de GGDGV het toezicht op en de inspecties van alle vormen van de kinderopvang.

Regio Gooi en Vechtstreek

Regio Gooi en Vechtstreek

Uitvoering en coördinatie van de leerplicht, voortijdig schoolverlaters en volwasseneneducatie is belegd bij het Regionaal Bureau Leerling zaken (RBL) van de Regio Gooi en Vechtstreek. Uitvoering en coördinatie van het PHP (preventie- en handavingsplan) is ook belegd bij de Regio.

Wat heeft het gekost?

Sporten, ontwikkelen en leren in Laren	Realisatie 2024	Begr. 2025 v.wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
4.1 Cultuur en media	551.012	785.224	884.024	874.996	-9.028
Lasten	818.698	987.803	1.086.603	1.074.567	-12.036
Baten	-267.686	-202.579	-202.579	-199.571	3.008
4.2 Sport	435.561	477.786	480.501	411.614	-68.886
Lasten	757.419	842.517	808.094	740.654	-67.440
Baten	-321.858	-364.731	-327.593	-329.040	-1.447
4.3 Onderwijs	837.329	875.903	933.968	600.157	-333.811
Lasten	799.414	1.430.598	1.488.663	674.503	-814.160
Baten	37.915	-554.695	-554.695	-74.346	480.349
4.4 Gezondheid en participatie	1.633.556	1.910.363	1.486.044	1.241.267	-244.777
Lasten	2.094.906	2.327.842	1.971.142	1.640.271	-330.871
Baten	-461.350	-417.479	-485.098	-399.004	86.094
Saldo	3.457.457	4.049.276	3.784.536	3.128.034	-656.502

Toelichting op het verschil Cultuur en media

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Overige verschillen -€ 3.008	€ 3.008	Baten	Nadeel
Overige verschillen € 12.036	€ -12.036	Lasten	Voordeel
Totaal	€ -9.028		

Toelichting op het verschil Sport

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Overige verschillen € 1.447	€ -1.447	Baten	Voordeel
Brede SPUK € 26.382 Het voordeel van € 26.382 wordt veroorzaakt doordat de uitgaven voor de buurtsportcoaches in 2025 lager zijn uitgevallen als gevolg van een conflict met de uitvoerende partij. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt dan begroot. Binnen de Brede SPUK worden de baten en lasten tegen elkaar weggestreept met als saldo nul.	€ -67.440	Lasten	Voordeel
De Biezem € 59.639 Het voordeel wordt veroorzaakt doordat de bijdrage Stichting Binnensportaccommodaties Laren (SBL), welke conform overeenkomst vastgesteld, te hoog was geraamd a €59.639.			
Overige verschillen -€ 18.581			
Totaal	€ -68.887		

Toelichting op het verschil Onderwijs

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
------------	--------	-----	-----

<p>Onderwijshuisvesting Algemeen -€ 73.261 Het nadeel van € 73.261 wordt veroorzaakt doordat er ten onrechte inkomsten zijn begroot voor 2025. Deze inkomsten hadden betrekking op de SUVIS-regeling, die in 2024 is afgerond.</p> <p>Huisvesting De Ploeg -€ 220.000 Het nadeel van € 220.000 wordt veroorzaakt doordat er ten onrechte inkomsten zijn begroot voor 2025. Deze wordt vereffend met het voordeel in de lasten van €265.000. Het betreft hier SPUK gelden: tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden.</p> <p>Onderwijsbeleid Algemeen -€ 187.175 Het nadeel van € 187.175 wordt veroorzaakt doordat er ten onrechte inkomsten zijn begroot voor 2025. Het gaat hier om NPO-gelden uit voorgaande jaren. Deze wordt vereffend met het voordeel in de lasten a €264.802.</p> <p>Overige verschillen € 87</p>	€ 480.349	Baten	Nadeel
<p>Onderwijshuisvesting Algemeen € 340.269 Het voordeel van € 340.269 wordt enerzijds veroorzaakt doordat er minder extern advies is ingehuurd voor de uitvoering van het IHP Laren, waarbij het resterende budget wordt overgeheveld naar 2026. Anderszijds zijn investeringen doorgeschoven, waardoor de afschrijvingskosten lager zijn uitgevallen a €178.000. Ten tijde van het doorschuiven van de investeringen was de begroting al goedgekeurd.</p> <p>Huisvesting De Ploeg € 265.000 Het voordeel van € 265.000 wordt veroorzaakt doordat deze post abusievelijk in de 2025 is opgenomen, deze wordt vereffend in de baten a €220.0000. Het betreft hier de SPUK: tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden.</p> <p>Onderwijsbeleid Algemeen € 226.921 Het voordeel van € 226.921 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat binnen het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) nog middelen uit voorgaande jaren waren begroot, terwijl deze in 2025 niet meer tot uitgaven hebben geleid. Daartegenover staan hogere kosten voor uitbestede werkzaamheden binnen het NPO van € 37.881.</p> <p>Het voordeel van € 264.802 op de NPO-middelen wordt aan de batenzijde vereffend en verloopt daarmee per saldo budgetneutraal.</p> <p>Overige verschillen -€ 18.030</p>	€ -814.160	Lasten	Voordeel
Totaal	€ -333.811		

Toelichting op het verschil Gezondheid en participatie

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
<p>Kinderdagverblijven en Kinderopvang -€ 14.960 Het nadeel van € 14.960 wordt enerzijds veroorzaakt door de hogere inkomsten vanuit het opleggen van dwangsommen door de onderwijsinspectie a (€30.000), en anderzijds heeft er een vereffening uit 2024 plaatsgevonden € 44.960.</p> <p>Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd -€ 38.166 Het nadeel van € 38.166 wordt veroorzaakt doordat we in de begroting zijn uitgegaan van inkomsten die niet correct waren.</p> <p>Openbare gezondheidszorg -€ 33.910 Het nadeel van € 33.910 wordt veroorzaakt doordat we ten onrechte inkomsten hebben begroot voor 2025, die niet correct waren.</p> <p>Overige verschillen -€ 58</p>	€ 86.094	Baten	Nadeel

<p>Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd € 217.583 Binnen Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd zien wij een voordeel van € 217.583 op de uitgaven. Dit als gevolg van verschillende ontwikkelingen binnen het voorveld. In 2025 hebben wij Brede SPUK gelden gebruikt ter financiering van structurele activiteiten binnen het voorveld, het gaat hier om IZA en GALA middelen a € 93.519. Daarnaast heeft de gemeente in 2025 aan Versa Welzijn minder subsidie verleend dan begroot, na beoordeling van de aanvraag, het ging hier om € 39.497. De post overige subsidies is niet volledig uitgenut, dit budget was onder andere bedoeld ter compensatie van subsidieverhogingen a € 84.567.</p> <p>Openbare gezondheidszorg € 44.962 Het voordeel van € 44.962 wordt veroorzaakt door het inzetten van Brede SPUK gelden ten behoeve van structurele activiteiten binnen Gezondheidsbevordering. Het gaat hier om IZA en GALA middelen.</p> <p>Brede SPUK € 33.077 Het voordeel van € 33.077 wordt veroorzaakt doordat de lasten elders zijn gerealiseerd in programma 4. Binnen de Brede SPUK worden de inkomsten en de uitgaven tegen elkaar weggestreept en is dus budgetneutraal.</p> <p>Overige verschillen € 38.249</p>	<p>€ -330.871</p>	<p>Lasten</p>	<p>Voordeel</p>
<p>Totaal</p>		<p>€ -244.777</p>	

Meedoen in Laren

Visie

Maatschappelijke ondersteuning

Een samenleving waar iedereen kan meedoen. We werken vanuit de bedoeling van de wetten in het sociaal domein, doen wat nodig is: we redeneren vanuit de mens en zijn leefomgeving naar oplossingen. Wettelijke kaders of procedures zijn hieraan ondersteunend. Ze zijn niet het uitgangspunt. Waar nodig gaan we verder. Een integrale aanpak van problemen op persoons-, gezins- en systeemniveau.

Inkomensregelingen en arbeid

We willen mensen die ons terecht om hulp vragen, zo volwaardig mogelijk in de samenleving laten meedoen. Dat is onze grootste drijfveer bij alles wat we doen. Daarbij onderzoeken we de barrières die volwaardige participatie in de weg staan. Door deze zo goed en volledig mogelijk weg te nemen met en -waar nodig- passende ondersteuning te bieden, dragen we bij aan een samenleving waar iedereen een plek heeft.

Zorg voor jeugd

Voor de meest kwetsbare mensen is passende specialistische ondersteuning beschikbaar.

Migratie, integratie en vluchtelingen

Voor statushouders is het zelfstandig mee kunnen doen in de samenleving essentieel. De taakstelling van het huisvesten van statushouders weten wij goed op te lossen binnen het reguliere aanbod van sociale woningen, waardoor de huisvesting gespreid wordt gerealiseerd. Vluchtelingenwerk geeft samen met vrijwilligers invulling aan de integratie van deze nieuwe inwoners. Wij willen de professionele begeleiding van integratie verder vormgeven waarbij vrijwilligers ondersteunen.

Wat hebben wij bereikt?

Programmaplan transformatie sociaal domein

In het 2e kwartaal van 2025 hebben we het HBEL programmaplan transformatie sociaal domein vastgesteld. Hiermee beogen we onder meer:

- dat inwoners makkelijker bij de lichte basisondersteuning terecht komen (in plaats van geïndiceerde ondersteuning);

- dat door meer samenwerking in het voorveld (en met het Informatiepunt) de mogelijkheden in dit voorveld meer worden benut;
- en dat (bij geïndiceerde ondersteuning) integraal werken makkelijker wordt en er oog is voor de menselijke maat.

Om makkelijker terecht te komen bij de basisondersteuning (het voorveld), zijn er diverse stappen gezet.

De ondersteuning in het voorveld is uitgebreid, onder meer met meer uren voor HBEL-budgetcoaching en een poh-er jeugd ggz.

Er is gewerkt aan een digitale sociale kaart HBEL. Plannen zijn in ontwikkeling om het informatiepunt makkelijker bereikbaar te maken via internet/website en telefonisch. Op basis van een positieve evaluatie is besloten de pilot Leefstijlpunten in de BEL gemeenten te verlengen.

Met de doorbraakmethode beogen we een oplossing te vinden voor vastgelopen, complexe casussen. Onder meer door minder te focussen op processen en meer op de menselijke maat. Helaas is door personele wisselingen en krapte op de arbeidsmarkt het werken met deze methode in 2025 minder goed van de grond gekomen dan beoogd. We hebben nog slechts in een beperkt aantal (vier) casussen kunnen experimenteren met deze methode.

Versterken Jeugdpreventie

Preventieve interventies zijn geëvalueerd, er wordt actief gestuurd op de inrichting van het voorveld. Er is ambtelijk veel inzet geweest om ook het jongerenwerk te positioneren in het voorveld, wat op dit moment nog niet tot de gewenste resultaten heeft geleid.

Om in te zetten op de samenwerking en de verbinding binnen jeugdpreventie zorg en veiligheid is er een goed bezochte "Jeugddag" georganiseerd voor ketenpartners.

Gezond opgroeien

Vanuit het actieprogramma Kansrijke Start wordt samengewerkt met lokale partners die werken met kwetsbare gezinnen. Vanuit de GGD is er aanbod specifiek gericht op de kwetsbare gezinnen en aanbod dat zich richt op (gezond) zwanger worden. Afgelopen jaar is er meer verbinding gekomen met het medisch domein en is er vanuit de BEL georganiseerde, informatieve bijeenkomst in theatervorm geweest voor de partners in het lokale veld.

Maatschappelijke ondersteuning

Huishoudelijke hulp

In 2025 is regionaal een pilot voorbereid om te onderzoeken hoe hulp bij het huishouden anders kan worden georganiseerd. Deze pilot richt zich op inwoners die, met tijdelijke ondersteuning en/of hulpmiddelen, weer zelfstandig regie kunnen voeren over hun dagelijkse huishoudelijke taken. In plaats van het overnemen van werkzaamheden staat het versterken van zelfredzaamheid centraal. Dit traject wordt aangeduid als een reablement-traject.

Wmo-begeleiding

In 2025 is in regionaal verband een nieuw specialistisch begeleidingsproduct ontwikkeld voor inwoners die zorg mijden, te maken hebben met problematische verzameldrang of (ex-)gedetineerd zijn. Het betreft een vorm van begeleiding, passend binnen transformatie naar meer collectieve en minder individuele ondersteuning. Het doel is om escalatie, maatschappelijke overlast en onveiligheid te voorkomen.

Dagbesteding

In 2025 zijn stappen gezet in de doorontwikkeling van de dagbesteding naar aanleiding van een brede heroverweging. Daarbij is ingezet op het zoveel mogelijk continueren van de bestaande voorzieningen, met gelijktijdige herpositionering van het aanbod. Het uitgangspunt is dat middelzware en zware begeleiding regionaal worden georganiseerd, terwijl lichte dagbesteding zoveel mogelijk lokaal wordt ingericht, lokaal waar het kan, regionaal waar dat wenselijk of effectiever is.

Uitvoering Regiobeleidsplan Bescherming en Opvang

Eind 2025 is het nieuwe regiobeleid Bescherming en Opvang 2026-2033 vastgesteld. Het beleid is bedoeld voor inwoners die zich (tijdelijk) in een kwetsbare positie bevinden, maatschappelijk zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen. De volgende wettelijke taken behoren tot dit beleidskader: openbare geestelijke gezondheidszorg (ggz), verslavingspreventie en – ondersteuning, aanpak van huiselijk geweld, beschermd wonen, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, bestrijding kindermishandeling. De concrete maatregelen die gemeenten treffen om de doelen te realiseren staan in een uitvoeringsprogramma. Dit programma loopt tot en met 2029.

Inkomensregelingen en arbeid

Beleidsregels Bijzondere bijstand

In 2025 zijn wijzigingen in de huidige beleidsregels bijzondere bijstand opgesteld. Deze wijzigingen hebben betrekking op een aantal specifieke gebieden zoals: Vermogen, Draagkrachtperiode, Hoogte bijzondere bijstand, Kosten van medische aard, Woonkostentoeslag, Uitvaart en Inkomen.

Bij de herziening is ingezet op het vergroten van de uitvoerbaarheid en het vereenvoudigen van de regelingen.

Beleidsregels Herstel Toeslagen

De beleidsregels Wet Herstel Toeslagen zijn opgesteld. Het doel van deze beleidsregels is een uniforme werkwijze waarin de kaders waarbinnen kan worden gecompenseerd duidelijk en afgebakend zijn. Hierbij is het tevens van belang dat er duidelijkheid bestaat bij de inwoners waar de brede ondersteuning voor is bedoeld en waar zij bij aanvang van het traject rekening mee kunnen houden

Beleidsplan bestaanszekerheid

In 2025 is het beleidsplan Bestaanszekerheid geëvalueerd. In het Beleidsplan Bestaanszekerheid hebben wij de verwachting uitgesproken dat het aantal mensen dat contact opneemt met het team SHV (Schuldhelpverlening) en VS&P (Vroegsignalering & Preventie) in 2024 zal stijgen met 25%. Uit de evaluatie van het beleidsplan (wat betrekking heeft op 2024) blijkt dat er sprake is van een stijging van 44%. We hebben onze doelstelling dus ruimschoots gehaald. Hiervoor zijn diverse redenen. We hebben veel meer de samenwerking opgezocht met onze interne en externe samenwerkingspartners, we hebben beter gecommuniceerd en we zijn beter, directer en sneller bereikbaar.

We hebben in 2024 ingezet op het realiseren van een laagdrempelige toegang en het inrichten van een efficiënt en werkbaar proces en werkwijze. Wij hebben daarnaast hard gewerkt aan het versterken van de regiefunctie. Alle medewerkers zijn getraind in stress-sensitieve dienstverlening. We zijn op zoek gegaan naar de mogelijkheden om lichtere instrumenten in te zetten als alternatief voor bewindvoering. Denk hierbij aan het inzetten van budgetcoaches die we zelf in dienst hebben. Tenslotte zijn we gestart met het aanbieden van schuldienstverlening voor ondernemers.

We hebben daarnaast actief ingezet op de samenwerking met de schuldeisers en onze netwerkpartners. Denk hierbij aan de samenwerking met vrijwilligersorganisaties als Schuldhelpmaatje en Humanitas. Maar ook is de samenwerking met de Kredietbank, de bewindvoerders en de schuldenfunctionaris van de Rechtbank versterkt.

Tenslotte hebben we extra aandacht gegeven aan een aantal doelgroepen. Het gaat dan om jongeren, zzp'ers en ondernemers met financiële zorgen en gezinnen met kinderen.

Budgetcoaches

Een budgetcoach helpt de inwoners bij het krijgen en behouden van financieel overzicht. De werkzaamheden van een budgetcoach zijn gericht op het ondersteunen van de inwoners bij het beheren van hun inkomsten en uitgaven, het voorkomen van schulden, en het aanleren van financiële vaardigheden. De budgetcoaches worden ook ingezet in nazorgtrajecten. De HBEL gemeenten hebben budgetcoaches in dienst en zij hebben een opleiding budgetcoaching gevolgd.

In 2024 is gestart met het aanbieden van budgetcoaching. Hiervoor zijn drie medewerkers aangesteld. We zien dat budgetcoaches vaker worden ingezet. We zien ook dat budgetcoaches steeds integraler werken en dat hierdoor schuldhelptrajecten worden voorkomen.

Verordening Participatiewet

De Verordening Sociaal Domein is opgesplitst. Voor wat betreft Werk en inkomen is de verordening Participatiewet gemeente Laren 2025 vastgesteld. Hierin hebben geen inhoudelijke aanpassingen plaatsgevonden. Wel is de leesbaarheid van de verordening aangepast naar B1 niveau.

Regionaal Werkcentrum

We zijn gestart met de oprichting van het Regionaal Werkcentrum. We hebben hiervoor de volgende zaken opgeleverd:

- Benoeming en mandatering gemeentelijke vertegenwoordiger in Regionaal Beraad.
- Gedragen convenant, ondertekend door het Regionaal beraad.
- De concept meerjarenbeleidsagenda, inclusief arbeidsmarktanalyse en uitvoeringsagenda.
- Online toegang via een website die onderdeel vormt van een landelijke infrastructuur. Als arbeidsmarktregio draaien we daartoe mee in de kopgroep. Release vindt plaats op 30 december 2025.
- Advies over fysieke huisvesting van het Werkcentrum (hoofdlocatie).
- Beschrijving van de governance in 2026.
- Een visualisatie klantreizen Werkcentrum. We hebben drie klantreizen vormgegeven: één voor werkzoekenden, één voor werknemers en één voor werkgevers.
- Opzet Werkgeversdienstverlening.
- Opzet overlegstructuur 2026.

Visie sociaal ontwikkelbedrijf

Regionaal is volop gewerkt aan een nieuwe koers voor de regionale samenwerking voor de ontwikkeling van onze inwoners gericht op werk en participatie. In dat proces is afgesproken als eerste stap lokaal een visie te ontwikkelen. Dat hebben we in HBEL verband gedaan aan de hand van de 9 thema's. Samengevat is de uitkomst:

1. Onze inwoners staan centraal in onze missie en visie. Zij doen zoveel mogelijk mee aan de samenleving, bij voorkeur met betaald werk.
2. Om de kansen voor inwoners zoveel mogelijk te benutten investeren we in kansberoepen, maar ook in tijdelijke plekken voor arbeidsontwikkeling.
3. Wij gaan uit van een inclusieve arbeidsmarkt waarin ook inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek vinden bij reguliere werkgevers. Voor een beperkte doelgroep met een (te) grote afstand tot de reguliere werkgevers zorgen wij voor een beschut vangnet.
4. Wij organiseren zoveel mogelijk ondersteuning voor onze inwoners lokaal. Alleen als schaalgrootte lokaal te klein is voor continuïteit en kwalitatief goede ondersteuning organiseren we bovenlokaal/regionaal.
5. Voor onze inwoners gaan we voor ondersteuning met de beste prijs/kwaliteitsverhouding. Dat betekent dat niet per se de goedkoopste oplossing adequaat is.
6. In de keten naar werk willen we geen overlap in taken bij aanbieders. Wel willen we keuzevrijheid voor onze inwoners om zich te ontwikkelen in het beroep dat hun voorkeur heeft. De beste mogelijkheden daarvoor zien we in een inclusieve arbeidsmarkt bij reguliere werkgevers.
7. Werkgevers zijn verantwoordelijk voor participatiebanen waarin inwoners uit de (participatiewet)doelgroep zich kunnen ontwikkelen. De gemeente ontzorgt en ondersteunt met instrumenten zoals loonkostensubsidie en jobcoaching.
8. Bij de ondersteuning van onze inwoners naar werk en participatie kiezen we er primair voor om dat lokaal en als HBEL-gemeenten zelf in het publiek domein uit te voeren.
9. Integraal organiseren van dienstverlening in het sociaal domein vinden wij belangrijk voor kwetsbare inwoners met problematiek op meerdere leefgebieden zoals bijvoorbeeld inkomen, zorg en schulden.

Op basis van de visie is een keuze gemaakt voor een voorkeursscenario als startpunt in het regionaal proces voor toekomstige inrichting van de regionale dienstverlening aan onze inwoners.

Tomin

Als gevolg van aanhoudende verliezen dreigde liquiditeitstekort voor de Tomingroep. Daarom heeft het bestuur in de zomer een taskforce liquiditeit ingesteld. In de taskforce is in de afgelopen maanden onder extern voorzitterschap gewerkt aan een zo betrouwbaar mogelijke liquiditeitsprognose voor de Tomingroep. Deze is inmiddels beschikbaar. Verder zijn stappen gezet om de liquiditeitspositie van de Tomingroep te versterken. Dit bestond uit 2 sporen: korte termijn acties 2025 (spoor 1) en langere termijn acties (spoor 2). Al met al zien we de positieve effecten van de gezamenlijke inspanningen. Volgens afspraak is de taskforce eind 2025 opgeheven en zal het werk in de reguliere samenwerking tussen de Tomingroep en de gemeenten worden voortgezet.

Zorg voor jeugd

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

Binnen de Hervormingsagenda Jeugd wordt gestuurd op de beweging naar voren: een verschuiving van zorg naar preventie, van behandelen naar begeleiden en van individuele naar meer collectieve vormen van ondersteuning. Het uitgangspunt hierbij is dat zware jeugdzorg zoveel mogelijk wordt voorkomen en, waar mogelijk, afgebouwd. De focus ligt op preventie en, wanneer ondersteuning nodig is, op zo licht en kortdurend mogelijke jeugdhulp. Specialistische jeugdhulp wordt alleen ingezet wanneer lichtere vormen van ondersteuning onvoldoende zijn, zodat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving en op een natuurlijke manier kunnen opgroeien. In 2025 zien we de beweging terug in onze cijfers, doordat zware individuele trajecten afnemen en lichte ambulante jeugdhulptrajecten toenemen.

In 2025 lag de nadruk nadrukkelijk op het versterken van onze eigen professionals en in gesprekken en samenwerking met onze partners. We zijn gestart met het trainen in het normaliseren van opvoed- en opgroevraagstukken, het benutten van eigen kracht en het sociale netwerk, het voeren van het gesprek over wat gezinnen zelf kunnen en het vaker en onderbouwd 'nee' zeggen tegen geïndiceerde jeugdzorg. Dit doen we zowel lokaal als regionaal met onze veiligheidspartners. Onder meer door de inzet van een gedragswetenschapper die professionals ondersteunt bij casusdiagnostiek en afwegingen in de praktijk. De nieuwe gemeentelijke verordening die we dit jaar (2025) hebben vastgesteld biedt hierbij een duidelijk kader, door af te bakenen dat jeugdhulp alleen wordt ingezet wanneer dit noodzakelijk is en bij voorkeur zo kort mogelijk. We bakenen gebruikelijke en boven gebruikelijke zorg af. Tot slot hebben we 2025 benut om het ambulante team 18- door te ontwikkelen, door geleerde lessen te trekken uit de resultaten van de afgelopen jaren en te analyseren wat er nodig is om het team te versterken met de juiste kennis en expertise voor onze jeugdigen.

Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg en reikwijdte Jeugdwet

Vooruitlopend op de nieuwe wet is 2025 benut om een regionaal overzicht te maken van de ontwikkeling van de lokale teams bij de gemeenten. Dit overzicht biedt inzichten in wat nodig is voor de inkoop en voor het verbeteren van de samenwerking tussen geïndiceerde jeugdzorg, de beschermketen en de lokale teams. Daarnaast is 2025 gebruikt om de nieuwe Verordening Jeugd vast te stellen, die ook deels vooruitloopt op de nieuwe wet en de beoogde reikwijdte van de jeugdhulp. In de verordening zijn duidelijke kaders opgenomen, zodat onze professionals handvatten hebben om anders te denken, anders te kijken en anders te handelen.

Instroom, uitstroom en doorstroom in de jeugdhulp

In 2025 is binnen het regionale programma Instroom, Doorstroom en Uitstroom (IDU) intensief gewerkt aan het terugdringen van knelpunten in de jeugdhulpketen. De focus lag op het verbeteren van de doorstroming binnen de zorg en het tijdig laten uitstromen van jongeren, zodat beschikbare capaciteit effectiever kan worden benut en wachttijden worden verkort. Daarmee werd beoogd dat kinderen sneller passende zorg ontvangen.

Gedurende 2025 zijn twaalf deelprojecten uitgevoerd die zich richtten op innovatie, samenwerking, werkwijzen en structurele knelpunten in het systeem. Deze projecten vormden gezamenlijk een samenhangend geheel en werden in regionaal verband opgepakt.

De inzet richtte zich vooral op het versterken van de samenwerking tussen betrokken partijen, het verbeteren van digitalisering, waaronder beter inzicht in wachtlijsten, en het uniformeren van werkwijzen. Daarnaast is gewerkt vanuit een gezamenlijke grondhouding, samengevat in de benadering anders denken, anders kijken en anders doen. De inzichten en ervaringen uit 2025 zijn vertaald naar aangepaste werkwijzen op zowel lokaal als regionaal niveau.

Migratie, integratie en vluchtelingen

Opvang Oekraïense vluchtelingen

De Oekraïense vluchtelingen die gedurende de crisisfase in 2022 woonachtig waren in Laren, worden succesvol opgevangen aan de Woensbergweg in Blaricum.

Asiel en integratie

De opvang (tot 1 juli 2026) van 250 asielzoekers met een verblijfsvergunning in het voormalig ziekenhuis Tergooi, nu Craibosch, in Blaricum wordt begeleid door het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers). De inburgering van de aan de gemeente Laren gekoppelde vergunninghouders vindt plaats in het Tergooi.

Maatschappelijke ondersteuning

Doelstellingen		Activiteiten		
5.1.1	Op basis van de HBEL-visie werken we aan de verdere transformatie in het sociaal domein.	5.1.1.1	We zijn bezig een beweging te maken naar basisondersteuning en daarmee afname van de geïndiceerde zorg. Hiervoor houden we de laagdrempelige inloop beschikbaar, zoals Leefstijlpunt, informatiepunt maatschappelijke Zaken HBEL, en verbinden dit met maatschappelijke partners (Versa, bibliotheek) zoals ook geformuleerd in 4.4 gezondheid en participatie.	
5.1.2	Wmo-voorzieningen toegankelijk en betaalbaar houden.	5.1.2.1	Om de geïndiceerde Wmo-voorzieningen toegankelijk en betaalbaar te houden, wordt de invulling van dagbesteding, begeleiding en huishoudelijke hulp regionaal geëvalueerd. Er vindt voor deze drie voorzieningen een brede heroverweging plaats. In 2025 betekent dit mogelijk dat we een nieuwe invulling van dagbesteding, begeleiding en huishoudelijke hulp implementeren.	
5.1.3	De overgang van het vaste tarief voor de eigen bijdrage naar een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage op een goede manier organiseren.	5.1.3.1	Een implementatieplan opstellen voor een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage per 1 januari 2026.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

5.1.2.1 In de gemeente Wijdereen start in 2026 een reablement-pilot om te onderzoeken hoe we hulp bij het huishouden beter kunnen organiseren. Daarnaast wordt een nieuw product voor begeleiding ingekocht naast de bestaande contracten en is het voornemen om dit ook voor dagbesteding te doen.

5.1.3.1 Dit is uitgesteld. Het wetsvoorstel is controversieel verklaard door de Tweede Kamer

Inkomensregelingen en arbeid

Doelstellingen		Activiteiten		
5.2.1	We zetten in op het voorkomen van schulden en het tegengaan van armoede.	5.2.1.1	Op basis van het beleidsplan bestaanszekerheid uitvoering geven aan de daarin opgenomen actiepunten. Jaarlijks rapporteren we over de realisatie.	
		5.2.1.2	We continueren het jeugdfonds en volwassenenfonds sport en cultuur en geven meer bekendheid aan de fondsen.	
5.2.2		5.2.2.1		

	We zetten in op bestaanszekerheid voor de inwoners		We zorgen voor een duidelijk overzicht van de voorwaarden en rechten bij een bijstandsuitkering en bijzondere bijstand op de website en in folders.	
--	--	--	---	--

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

5.2.2.1 Dit is voortdurend punt van aandacht.

Zorg voor jeugd

Doelstellingen		Activiteiten		
5.3.1	Kinderen groeien gezond op.	5.3.1.1	Uitvoeren van het actieprogramma Kansrijke Start (zoals Nu Niet Zwanger, preventieve huisbezoeken door de jeugdgezondheidszorg, Stevig Ouderschap).	
		5.3.1.2	Verbreden van de sociale kaart op het onderdeel jeugd met daarin het aanbod van aanbieders in het voorveld.	
5.3.2	Voorkomen van uitval van leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs. We streven ernaar dat elke leerling een vorm van onderwijs krijgt, ongeacht de beperking.	5.3.2.1	We bereiden in de regio Gooi en Vechtstreek voorstellen voor om onderwijs-jeugdzorgarrangementen (OJA) in te zetten op scholen voor speciaal onderwijs.	
5.3.3	Informele steun is de basis, de formele hulp vult aan.	5.3.3.1	Voortzetten, evalueren en bijsturen van de steun vanuit het informele netwerk door de inzet van Buurgezinnen en Samen Oplopen.	
5.3.4	Binnen het lokaal netwerk wordt goed samengewerkt.	5.3.4.1	Wij werken samen met onze partners in het onderwijs, de huisartsen, de POH-er Jeugd GGZ (Praktijkondersteuning Huisarts Geestelijke Gezondheidszorg) en het lokale team om zo veel als mogelijk niet-geïndiceerde zorg lokaal vorm te geven.	
5.3.5	Bevorderen van het mentaal welbevinden door het beperken van het middelengebruik door jongeren.	5.3.5.1	Ontwikkelen en uitvoeren van een actieplan met het onderwijs, de Jeugdgezondheidszorg, politie en het jongerenwerk	
5.3.6	Jeugdigen groeien (veilig) in de thuissituatie op en de zorg en ondersteuning worden in de buurt georganiseerd.	5.3.6.1	Het regionaal Veiligheidsteam werkt nauw samen met lokale teams. In 2025 gaan we de werkwijze beproeven en implementeren.	
		5.3.6.2	Jeugdigen met een maatregel worden direct (binnen 5 dagen) geholpen en krijgen een (tijdelijke) jeugdbeschermer, die een plan van aanpak maakt.	
5.3.7	Kortere wachttijden in de jeugdzorg	5.3.7.1	Een tool/registratiesysteem ontwikkelen, waardoor de wachttijden bij aanbieders van zorg inzichtelijk worden waardoor betere sturing mogelijk is.	
5.3.8		5.3.8.1		

	Lokale vertaling hervormingsagenda		Aanpassing van het onderdeel jeugdhulp uit de verordening sociaal domein op basis van landelijke wijzigingen in de reikwijdte van de jeugdhulpplicht.	
		5.3.8.2	Implementatie van de hervormingsagenda naar de lokale situatie in Laren.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 5.3.1.2** De digitale sociale kaart waar jeugd onderdeel van uitmaakt is in kaart gebracht en wordt geïmplementeerd naar het digitale platform dat naar verwachting eind van het jaar is afgerond.
- 5.3.4.1** De POH-er wordt goed gevonden door de huisartsen. Wel is een aandachtspunt, dat er verwezen wordt vanuit de school naar de huisarts met ook direct het verzoek voor een directe verwijzing ADHD. Hierdoor wordt dan niet altijd gebruik gemaakt van de POH-er. Dit vraagt voor de toekomst nog betere afstemming en samenwerking tussen alle partijen.
- 5.3.5.1** Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Middelen is in 2025 vastgesteld. In 2026 wordt het uitvoeringsprogramma nog vastgesteld.
- 5.3.6.1** Laren doet niet mee met het programma toekomstscenario. Dit heeft tot gevolg dat Laren officieel moet afwachten totdat bepaalde verbeteringen en vereenvoudigingen in het stelsel worden doorgevoerd.
- 5.3.7.1** Er ligt een implementatieplan, maar de verdere uitrol moet nog plaatsvinden.
- 5.3.8.2** Dit is geen aparte actie, maar een reeks aan maatregelen die we meerjarig zullen inzetten om de beweging van zware zorg naar lichte zorg en vervolgens preventie te blijven maken.

Migratie, integratie en vluchtelingen

Doelstellingen		Activiteiten		
5.4.1	Het formeren van een projectorganisatie asielopvang welke zich inzet voor het samenstellen en uitvoeren van een BEL brede asielaanpak. Hieronder vallen de huidige Oekraïne opvanglocaties alsook de (toekomstige) COA locaties en vooralsnog uitvoering van de spreidingswet.	5.4.1.1	We formeren een BEL-projectorganisatie asielopvang. De projectorganisatie zal toewerken naar een plan van aanpak om het opvangdossier toekomstbestendig binnen de BEL-gemeenten te verankeren.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 5.4.1.1** De formatie is gestart en heeft deels doorgang gevonden vanuit de huidige formatie. Daarbij is de BEL nog aan het verkennen hoe om te gaan met de toekomstbestendigheid van dit dossier. Met name de onduidelijkheid over (het vervolg van) de spreidingswet en het eindigen van de Europese bescherming voor Oekraïense vluchtelingen per 4 maart 2027 geldt hierbij als instabiele factor.

Betrokkenheid verbonden partijen

Maatschappelijke zaken HBEL (ondergebracht bij de gemeente Huizen)

De Gemeenschappelijke Regeling HBEL is een centrumgemeenteconstructie. Uitvoering van de indicatie voor voorzieningen en verstrekkingen in het kader van de Jeugdwet, het vervoer van leerlingen naar school, dagopvang en begeleidingsplekken, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de uitvoering van de

Participatiewet, de Wet inburgering en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wsg) inclusief de budgetcoaching vindt plaats door medewerkers van de gemeente Huizen. Daarnaast heeft Maatschappelijke Zaken HBEL ook een lokaal team waar de POH-ers Jeugd/ jeugdcoaches onderdeel van uitmaken.

Tomin

Na de invoering van de Participatiewet is het werkvoorzieningschap Tomingroep ook de aanbieder van werk voor de mensen met de indicatie P-wet beschut. Tevens zijn zij het leerwerkbedrijf waar een deel van de inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, die gebruik maken van de Participatiewet, worden begeleid naar werk via ontwikkeltrajecten op leerwerkplekken.

Wat heeft het gekost?

Meedoen in Laren	Realisatie 2024	Begr. 2025 v.wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
5.1 Maatschappelijke ondersteuning	972.257	1.203.029	2.278.098	1.991.563	-286.536
Lasten	1.038.013	1.253.029	2.328.098	2.151.910	-176.188
Baten	-65.756	-50.000	-50.000	-160.348	-110.348
5.2 Inkomensregelingen en arbeid	2.607.598	1.540.366	1.236.638	1.172.366	-64.273
Lasten	4.690.298	3.610.616	3.360.833	3.461.278	100.444
Baten	-2.082.701	-2.070.250	-2.124.195	-2.288.912	-164.717
5.3 Zorg voor jeugd	2.624.948	3.961.858	3.654.596	3.485.152	-169.444
Lasten	2.624.948	3.970.543	3.663.281	3.530.855	-132.426
Baten	-	-8.685	-8.685	-45.703	-37.018
5.4 Migratie, integratie en vluchtelingen	18.814	60.202	23.852	1.877	-21.975
Lasten	68.415	1.401.372	1.392.937	76.306	-1.316.631
Baten	-49.601	-1.341.170	-1.369.085	-74.429	1.294.656
Saldo	6.223.616	6.765.455	7.193.185	6.650.958	-542.227

Toelichting op het verschil *Maatschappelijke ondersteuning*

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Eigen bijdragen WMO € 123.086 Het voordeel van € 123.086 wordt veroorzaakt doordat de inkomsten uit eigen bijdragen Wmo verantwoord zijn op deze post, terwijl deze verantwoord hadden moeten worden onder Wmo hulp bij het huishouden.	€ -110.348	Baten	Voordeel
WMO Hulp bij het huishouden -€ 50.000 Het nadeel van € 50.000 wordt veroorzaakt doordat een bedrag van € 123.086 aan inkomsten, dat aanvankelijk was verantwoord onder Eigen bijdrage Wmo, feitelijk betrekking heeft op Wmo hulp bij het huishouden. Wanneer deze inkomsten aan het juiste onderdeel worden toegerekend, ontstaat per saldo geen nadeel maar een voordeel van € 73.086 op Wmo hulp bij het huishouden. Dit hangt samen met de aanhoudende vraag naar huishoudelijke ondersteuning als gevolg van vergrijzing en inwoners die langer zelfstandig thuis blijven wonen.			
WMO begeleiding € 25.448 Het voordeel van € 25.448 wordt veroorzaakt doordat voor Wmo begeleiding geen inkomsten vanuit overige overheden waren begroot, terwijl in 2025 wel bijdragen zijn ontvangen.			
Overige verschillen € 11.814			

WMO Woonvoorzieningen € 68.356 Het voordeel van € 68.356 wordt veroorzaakt doordat minder inwoners gebruik hebben gemaakt van woonvoorzieningen dan begroot. Er is sprake van een lichte afname van het aantal woonvoorzieningen.	€ -176.188	Lasten	Voordeel
WMO Hulp bij het huishouden € 27.443 Het voordeel van € 27.443 wordt veroorzaakt doordat het aantal inwoners met huishoudelijke hulp relatief stabiel is gebleven terwijl er in de begroting is uitgegaan van een stijgende vraag naar huishoudelijke ondersteuning door vergrijzing en langer zelfstandig thuis wonen.			
WMO dagbesteding € 100.681 Het voordeel van € 100.681 wordt veroorzaakt doordat minder inwoners gebruik hebben gemaakt van geïndiceerde dagbesteding dan begroot. Inwoners met een lichte ondersteuningsbehoefte zijn waar mogelijk ondersteund via algemene voorzieningen in het voorveld, zoals activiteiten in wijkcentra, waardoor de gerealiseerde kosten lager zijn uitgevallen.			
Overige verschillen -€ 20.292			
Totaal	€ -286.536		

Toelichting op het verschil Inkomensregelingen en arbeid

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Het voordeel van € 164.717 op de inkomsten wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere rijksbijdragen binnen de Participatiewet, waaronder de Rijksbijdrage BUIG. Deze hogere inkomsten vallen grotendeels weg tegenover de hogere uitgaven binnen dit product. Per saldo resteert een voordeel van circa € 64.000, wat voornamelijk samenhangt met lagere uitgaven binnen onder andere de WSW en bijzondere bijstand.	€ -164.717	Baten	Voordeel
Het nadeel van € 100.444 op de uitgaven wordt veroorzaakt door hogere uitgaven binnen diverse regelingen van de Participatiewet, waaronder re-integratie, schuldhulpverlening, inburgering en het kindarrangement. Deze hogere kosten vallen volledig weg tegenover de hogere inkomsten binnen dit product.	€ 100.444	Lasten	Nadeel
Totaal	€ -64.273		

Toelichting op het verschil Zorg voor jeugd

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
------------	--------	-----	-----

<p>Jeugdhulp zonder verblijf</p> <p>van Ark middelen €220.236 (voordeel) Via de slotwijziging is gemeld dat dit bedrag is ontvangen vanuit de van Ark middelen en dat de wens is om dit bedrag te reserveren voor toekomstige financiële tegenvallers. Daarom is dit begroot als dotatie aan een reserve. Maar dit is nu niet als zodanig geregeld in de jaarrekening, daardoor ontstaat nu dit voordeel.</p> <p>Ambulante Jeugdhulp €87.263 Het voordeel op ambulante jeugdhulp (lokaal €28.823 en regionaal €58.440) wordt veroorzaakt doordat de stijgende lijn van het aantal actieve voorzieningen lijkt te stabiliseren. De aantallen van gezinnen die gebruik maken van ambulante jeugdhulp daalden in 2024, maar zijn medio 2025 weer gaan stijgen. Bij het bepalen van de prognose voor de slotwijziging hadden wij verwacht dat de stijging zou doorzetten en de aantallen verder zouden stijgen. Deze stijgende lijn lijkt zich te stabiliseren wat resulteert in een voordeel op de kosten. Het aantal inwoners met een voorziening voor ambulante jeugdhulp was 195 in oktober 2025 ten opzichte van eind 2024 174. De stijging in aantallen is in lijn met beleidsdoelstellingen waarin er meer ingezet wordt op intensieve begeleiding waardoor jongeren langer thuis kunnen blijven wonen.</p> <p>Begeleiding en verzorging (€ 99.374) Dit nadeel wordt veroorzaakt doordat de werkelijke kosten hoger uitvallen dan de inschatting was bij de slotwijziging 2025. De prognosticeerde kosten voor begeleiding en verzorging zijn voor 2025 €246.000, de werkelijke kosten voor 2024 zijn €357.307. We gingen uit van een daling. In 2025 is het aantal jongeren met deze vorm van begeleiding ook daadwerkelijk gedaald ten opzichte van 2024 maar niet in die mate die in de slotwijziging verwerkt is.</p> <p>Dagbesteding € 60.352 Het voordeel op lokale dagbestedingskosten (€110.000) en het nadeel op regionale kosten (€ 63.972) wordt veroorzaakt door respectievelijk een daling en een stijging van het aantal inwoners met een voorziening. Het grootste deel van de kosten komt voort uit lokale maatwerkvoorzieningen. Dit zijn kosten vanuit voorzieningen die in 2024 waren gestart en deels doorliepen in 2025. Vanaf februari 2025 zijn er geen lokale voorzieningen meer actief in Laren voor behandelingsgerichte dagbesteding, dit resulteert in een voordeel van €110.000. De aantallen zijn doorgaans erg gering en schommelen door de jaren heen. Tussen 2023 en mei 2025 schommelt het aantal inwoners met een voorziening tussen de 1 en 3. De trend laat zich daarmee moeilijk voorspellen. In oktober 2025 zijn er 3 inwoners met een actieve voorziening voor behandeling gerichte dagbesteding.</p>	<p>€ -277.184</p>	<p>Lasten</p>	<p>Voordeel</p>
<p>Jeugdhulp met verblijf</p> <p>We zien verschillende afwijkingen binnen Jeugdhulp met verblijf met in totaal een nadeel van € 98.676 ten opzichte van de slotwijziging 2025.</p> <p>De kosten voor jeugdhulp met verblijf zijn in 2025 gestegen ten opzichte van 2024, terwijl het aantal unieke casussen nagenoeg gelijk is gebleven. De nadruk op de inzet van jeugdzorg zonder verblijf leidt niet direct tot minder casussen in de jeugdzorg met verblijf.</p> <p>We zien een nadeel bij 24 uren verblijf regionaal a €43.743, en bij gesloten jeugdzorg a €55.131. De stijging van de kosten zit vooral bij pleegzorg met een verdubbeling van de kosten ten opzichte van 2024. In werkelijkheid betekent dit dat er 2025, 2 in plaats van 1 jongere in 2024, in pleegzorg zitten. bij deze onderdelen van jeugdzorg geldt dat het lastig te begroten is, daarhet gaat om kleine aantallen maar hoge kosten.</p>	<p>€ 98.676</p>	<p>Lasten</p>	<p>Nadeel</p>

LTA Het Landelijk Transitiearrangement (LTA) is een set van afspraken die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) landelijk wordt gemaakt met een beperkt aantal jeugdhulpaanbieders die uitzonderlijk aanbod hebben. Waarvan ook alleen in uitzonderlijke gevallen gebruik van wordt gemaakt als het aanbod van de regionaal gecontracteerde partijen geen uitkomst biedt. Ten opzichte van 2024 is er in 2025 1 actieve voorzieningen LTA bijgekomen (8 ten opzichte van 7 in 2024).	€ 38.681	Lasten	Nadeel
PGB We zien voor PGB (persoonsgebonden budget) een nadeel ten opzichte van de slotwijziging 2025. Dit komt doordat er geen uitgaven zijn begroot voor PGB 2025. Het aantal PGB in 2025 is gelijk gebleven en is stabiel. In 2025 ontvangen 5 gezinnen een PGB. Met een PGB (persoonsgebonden budget) ontvangen ouders een geldbedrag waarmee zij zelf hulp, begeleiding of verzorging voor hun kind kunnen inkopen.	€ 28.931	Lasten	Nadeel
Jeugdgezondheidszorg (voordeel € 39.252) Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat, de huren niet zijn uitgenut en er Brede SPUK gelden zijn ingezet ter financiering van structurele activiteiten binnen het voorveld. Het gaat hier om IZA en GALA middelen.	€ -21.530	Lasten	Voordeel
Overige verschillen (nadeel van € 17.722)			
Jeugdgezondheidszorg Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat we vanuit 2024 een terugbetaling hebben ontvangen voor 'Elke peuter een kans'. De terugbetaling is afhankelijk van het aantal kinderen wat we hebben bediend. De afrekening van 2024 vindt plaats in 2025.	€ -37.018	Baten	Voordeel
Totaal	€ -169.444		

Toelichting op het verschil Migratie, integratie en vluchtelingen

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
<p>De in de begroting 2025 opgenomen raming heeft betrekking op de voormalige gemeentelijke opvanglocatie Rabobank, die de gemeente Laren in 2022 en 2023 in gebruik had voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Deze opvanglocatie is in 2023 gesloten na de ingebruikname van opvanglocatie De Woensberg in de gemeente Blaricum. De Oekraïense ontheemden die destijds werden opgevangen op de locatie Rabobank zijn vervolgens overgeplaatst naar De Woensberg.</p> <p>Per abuis zijn de inkomsten die betrekking hadden op deze gemeentelijke opvanglocatie structureel opgenomen gebleven in de begroting van de gemeente Laren. Dit moet worden gecorrigeerd, aangezien de opvanglocatie niet langer door de gemeente Laren wordt geëxploiteerd. De geraamde inkomsten die samenhangen met de opvanglocatie worden daarom structureel uit de begroting verwijderd.</p> <p>Binnen dit programma dienen uitsluitend de inkomsten te worden geraamd die betrekking hebben op de uitvoering van de leefgeldregeling voor Oekraïense ontheemden in de particuliere opvang. Deze inkomsten worden volledig gedekt vanuit de landelijke bekostigingsregeling, waardoor op dit onderdeel geen afwijking is ontstaan.</p>	€ 1.294.656	Baten	Nadeel

<p>De in de begroting 2025 opgenomen raming heeft betrekking op de voormalige gemeentelijke opvanglocatie Rabobank, die de gemeente Laren in 2022 en 2023 exploiteerde voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Na de sluiting van deze locatie in 2023 en de ingebruikname van opvanglocatie De Woensberg in Blaricum zijn de hiermee samenhangende uitgaven feitelijk vervallen.</p> <p>Per abuis zijn de uitgaven die betrekking hadden op de gemeentelijke opvanglocatie structureel opgenomen gebleven in de begroting van de gemeente Laren. Dit moet worden gecorrigeerd, aangezien de opvanglocatie niet langer door de gemeente Laren wordt beheerd. De geraamde uitgaven die samenhangen met de opvanglocatie worden daarom uit de begroting verwijderd.</p> <p>Binnen dit programma dienen uitsluitend de uitgaven te worden geraamd die betrekking hebben op de uitvoering en verstrekking van leefgeld aan Oekraïense ontheemden in de particuliere opvang. Deze uitgaven worden volledig gecompenseerd vanuit de landelijke bekostigingsregeling, waardoor op dit onderdeel geen afwijking is ontstaan.</p>	€ -1.316.631	Lasten	Voordeel
Totaal		€ -21.975	

De algemene inkomsten en uitgaven van Laren

Visie

De algemene uitkering en de belastingen (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de rioolheffing) zijn algemene dekkingsmiddelen voor de gemeente. Dit zijn middelen die geen vooraf gesteld bestedingsdoel hebben. De algemene uitkering is in zekere zin een gegeven, die we ramen op basis van de maatstaven waarop de algemene uitkering wordt gebaseerd. Voor belastingen volgen we zo veel mogelijk de inflatie en voor belastingen met een specifiek doel hanteren we 100% kostendekkendheid als uitgangspunt. We streven naar een financieel gezonde situatie voor nu en in de toekomst en we monitoren hiertoe de solvabiliteit en schuldquote op basis van de richtlijnen van de VNG en provincie. Ook willen we op het gebied van treasury zo min mogelijk renterisico lopen.

Wat hebben wij bereikt?

Algemene uitkering

In 2025 zijn er 3 circulaire's uitgebracht door het rijk, in mei, september en december. Alleen die van december is niet via een begrotingswijziging verwerkt.

Belastingen

De gemeentelijke belastingen worden sinds 2023 uitgevoerd door de belastingsamenwerking van de gemeente Huizen en in 2024 is hierover nog een evaluatierapport beschikbaar gesteld aan de raad. Een inhoudelijke toelichting op de diverse belastingsoorten treft u aan in de paragraaf Lokale heffingen.

Sinds 2016 zijn gemeenten ook belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting, voor zover zij een onderneming drijven, volgens het wettelijk criterium.

Overhead

Alle overhead-kosten voor 2025 zijn door de Bel combinatie in rekening gebracht conform het vastgestelde DVO.

Treasury en Resultaat

Bij de gemeente Laren is treasury een noodzakelijk proces dat ervoor zorgt dat financiële middelen effectief worden beheerd om de gemeentelijke dienstverlening te ondersteunen, financiële stabiliteit te waarborgen en de belangen van de gemeenschap te beschermen. Het is een complexe taak die specialistische kennis en expertise vereist om de financiële gezondheid van een gemeente te waarborgen.

Belastingen

Doelstellingen		Activiteiten		
6.2.1	Waar mogelijk kostendekkendheid van tarieven en leges	6.2.1.1	De tarieven en leges waarbij niet wordt vastgehouden aan het principe van kostendekkendheid mogen niet meer stijgen dan de aanpassing voor de inflatiecorrectie en/of aanpassing van wettelijke tarieven	
6.2.2	Jaarlijks een correcte aangifte vennootschapsbelasting	6.2.2.1	We streven naar een correcte aangifte Vennootschapsbelasting en dragen zorg voor een tijdige betaling.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Treasury en resultaat

Doelstellingen		Activiteiten		
6.4.1	Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.	6.4.1.1	We beheersen renterisico's met gespreide leningen en waarborgen liquiditeit via actief kasbeheer. Dit monitoren we door middel van rapportages.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Betrokkenheid verbonden partijen

Belastingsamenwerking (gemeente Huizen), HBEL (Belasting)

De uitvoering van de belastingheffing voor Laren (en Blaricum) wordt sinds 2023 uitgevoerd door de belastingsamenwerking binnen de gemeente Huizen.

Wat heeft het gekost?

De algemene ink. en uitg. van Laren	Realisatie 2024	Begr. 2025 v.wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
6.1 Algemene uitkering	-18.135.169	-18.323.000	-19.291.803	-19.230.629	61.174
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-18.135.169	-18.323.000	-19.291.803	-19.230.629	61.174
6.2 Belastingen	-5.143.823	-5.297.466	-5.222.844	-5.259.004	-36.160
Lasten	624.504	724.181	724.181	716.087	-8.094
Baten	-5.768.327	-6.021.647	-5.947.025	-5.975.091	-28.066
6.3 Overhead	5.741.396	5.447.493	5.920.514	5.784.274	-136.240
Lasten	5.745.302	5.447.493	5.920.514	5.787.680	-132.834
Baten	-3.906	-	-	-3.406	-3.406
6.4 Treasury en resultaat	378.603	111.207	737.784	1.219.210	481.426
Lasten	597.440	464.439	1.091.016	1.520.922	429.906
Baten	-218.836	-353.232	-353.232	-301.712	51.520
Saldo	-17.158.992	-18.061.766	-17.856.349	-17.486.149	370.200

Toelichting op het verschil Algemene uitkering

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
er zijn voor de algemene uitkering diverse afrekenverschillen uit voorgaande jaren, die samen optellen tot een nadeel	€ 57.530	Baten	Nadeel
overige verschillen	€ 3.644	Baten	Nadeel
Totaal	€ 61.174		

Toelichting op het verschil Belastingen

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
De baten vanuit de OZB woningen laten een klein voordeel zien van € 25 duizend, door een iets hogere WOZ waarde	€ -25.500	Baten	Voordeel
Overige kleinere verschillen bij zowel baten als lasten	€ -10.660	Lasten	Voordeel
Totaal	€ -36.160		

Toelichting op het verschil Overhead

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
doordat er minder uren zijn toegeschreven aan producten als riool, afval en andere kostendragers dan begroot is er een voordeel te zien bij de BEL kosten	€ -152.407	Lasten	Voordeel
diverse kleine overige verschillen bij zowel baten als lasten	€ 16.167	Lasten	Nadeel
Totaal	€ -136.240		

Toelichting op het verschil Treasury en resultaat

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Lagere rentekosten, doordat er veelal kortlopende leningen zijn aangegaan	€ -43.000	Lasten	Voordeel

De BEL combinatie heeft naar aanleiding van de slotwijziging nog € 266 duizend in rekening gebracht.	€ 266.000	Lasten	Nadeel
Tot slot een verzamelsaldo van diverse incidentele lasten waarvan de belangrijkste voortkomt uit de afboeking van dubieuze debiteuren, voor een bedrag van € 185 duizend in totaal.	€ 206.427	Lasten	Nadeel
Tot slot een verzamelsaldo van niet gerealiseerde stelposten en overige incidentele baten en lasten die per saldo leiden tot een nadeel van € 52 duizend.	€ 51.998	Baten	Nadeel
Totaal	€ 481.425		

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Wat heeft het gekost?

Toevoegingen en onttrek aan de reserves	Realisatie 2024	Begr. 2025 v.wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
7.1 Toevoegingen en onttrek aan de reserves	-87.890	-195.797	-729.710	-663.249	66.461
Lasten	-	-	317.383	365.761	48.378
Baten	-87.890	-195.797	-1.047.093	-1.029.010	18.083
Saldo	-87.890	-195.797	-729.710	-663.249	66.461

Toelichting op het verschil Toevoegingen en onttrek aan de reserves

Verklaring	Bedrag	B/L	V/N
Projectleider Raadsinformatiesysteem Hiervoor is € 30 duizend begroot, voor 2025 zijn de werkelijke kosten onttrokken, zijnde € 11.917, waardoor het restant ruim € 18 duizend beschikbaar blijft voor de afronding.	€ 18.083	Baten	Nadeel
Er is een dotatie geboekt in lijn met de afspraak (1/3 deel van de opbrengst Goede Herder) ten gunste van de res Sociale huurwoningen van € 48.378	€ 48.378	Lasten	Nadeel
Totaal	€ 66.461		

Paragrafen

Inleiding

De voorgeschreven paragrafen geven een “dwarsdoorsnede” van de programmaverantwoording. Het doel van de paragrafen is de raad in staat te stellen de verantwoording op een aantal wezenlijk vastgestelde beleidslijnen op hoofdlijnen te controleren. De paragrafen richten zich op de (beheers)onderwerpen die vooral belangrijk zijn voor de gemeentelijke bedrijfsvoering. Vroeger was deze informatie op meerdere plaatsen ‘versnipperd’ in de jaarstukken terug te vinden. Door de paragrafen worden de begroting en de jaarstukken dus inzichtelijker voor deze onderwerpen. Met de paragrafen heeft de raad een extra instrument (naast de programma's) om de uitvoering te kunnen controleren alvorens definitief vast te stellen.

Waar mogelijk zijn de paragrafen gebaseerd op het reeds vastgestelde beleid voor het betrokken terrein. In dat geval, wordt dan ook verwezen naar de relevante beleidsnota's.

De volgende paragrafen zijn verplicht voorgeschreven:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid

Niet verplicht maar wel opgenomen:

- H. Reserves en Voorzieningen

Vanaf 2022 is er een aanvullende paragraaf voorgeschreven:

- I. Openbaarheidsparagraaf

En dit jaar is via een motie de wens meegegeven ook een aparte paragraaf in te richten voor het Integrale HuisvestingsPlan (IHP) voor onderwijs. Hiervoor is in deze jaarrekening een eerste kleine aanzet gegeven.

Paragraaf lokale heffingen

Algemeen

Het overzicht lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen en op de heffingen. De lokale lasten zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid en daarom is een overzicht van de lokale heffingen en daarmee meer inzicht van belang voor de raad.

Beleid

Voor de hoogte van tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

1. Waar mogelijk kostendekkendheid van tarieven en leges;
2. De tarieven en leges waarbij niet wordt vastgehouden aan het principe van kostendekkendheid mogen niet meer stijgen dan de aanpassing voor de inflatiecorrectie en/of aanpassing van wettelijke tarieven.

Overzicht opbrengsten per heffing

In onderstaande tabel zijn de opbrengsten van de verschillende heffingen gepresenteerd.

Overzicht lokale heffingen

Inkomsten lokale heffingen	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Omschrijving inclusief taakveld	Saldo	Saldo	Saldo
Leges burgerzaken (0.2)	-298.500	-298.500	-322.429
OZB woningen (0.61)	-4.838.438	-4.838.438	-4.863.975
OZB niet-woningen (0.62)	-1.086.389	-1.011.767	-1.003.048
Precariobelasting (0.64)	-20.600	-20.600	-37.636
Hondenbelasting (0.64)	-76.220	-76.220	-80.225
Leges vergunningen A.P.V. (1.2)	-15.000	-15.000	-19.086
Leges verkeer, vervoer en waterstaat (2.1)	-40.800	-40.800	-89.204
Marktgelden (3.3)	-42.230	-42.230	-33.038
Kapvergunningen (5.7)	-15.000	-15.000	-
Rioolheffing (7.2)	-1.490.946	-1.560.636	-1.591.400
Afvalstoffenheffing (7.3)	-1.889.450	-1.889.450	-1.950.157
Graf- en begraafrechten (7.5)	-70.000	-70.000	-44.421
Leges bestemmingsplannen (8.1)	-30.000	-30.000	-53.001
Leges omgevingsvergunning (8.3)	-999.870	-850.000	-941.599
Leges welstandstoezicht (8.3)	-30.000	-	-
Overige leges en heffingen	-201.285	-625.108	-935.372
Totaal inkomsten	-11.144.728	-11.383.749	-11.964.589

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De OZB is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente waar algemene uitgaven mee gefinancierd kunnen worden. De gerealiseerde inkomsten bedragen voor 2025 € 5.867.024; geraamde opbrengst € 5.850.205. Het verschil is € 16.819.

Afvalstoffenheffing

De gerealiseerde inkomsten voor 2025 bedragen € 1.950.157. De afvalstoffenheffing wordt berekend op basis van het principe 100% kostendekkendheid. De kosten voor het ophalen van huisvuil, klein chemisch afval, toerekening kosten van beleidsregie en BTW worden doorbelast in het tarief.

In 2025 zijn er meer inkomsten dan lasten gerealiseerd. Hierdoor is er een positief resultaat ontstaan van €193.716. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening afvalstoffenheffing, zodat het tarief over de jaren heen geëgaliseerd kan worden. Hierdoor komt de kostendekkendheid uit op 100%.

Het dekkingsoverzicht laat het volgende beeld zien:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
	Saldo	Saldo	Saldo
Lasten zwerfafval (2.1)	-	-	-
Lasten afval (7.3)	1.441.149	1.441.149	1.463.728
BTW (21%)	302.641	302.641	307.383
Netto kosten (excl. uren en overhead)	1.743.790	1.743.790	1.771.111
Uren BEL-combinatie (2.1)	-	-	-
Uren BEL-combinatie (7.3)	22.138	22.138	22.138
Kwijtscheldingen (6.3)	50.000	50.000	76.989
Toerekening overhead	29.206	29.206	29.206
Totale kosten (incl. uren en overhead)	1.845.134	1.845.134	1.899.444
Opbrengsten zwerfafval (2.1)	-	-	-
Opbrengsten afvalstoffenheffing (7.3)	-1.889.450	-1.889.450	-1.950.157
Overige opbrengsten en leges (7.3)	-	-	-143.003
Totale inkomsten	-1.889.450	-1.889.450	-2.093.160
Resultaat voor mutatie egalisatie	-44.316	-44.316	-193.716
Tariefegalisatie afvalstoffenheffing	-	-	193.716
Resultaat na mutatie egalisatie	-44.316	-44.316	-
Dekkingspercentage voor mutatie	102%	102%	100%

Rioolheffing

De gerealiseerde inkomsten bedragen in 2025 € 1.591.400. De rioolheffing wordt berekend op basis van het principe van 100% kostendekkend. De kosten voor de exploitatie van de riolering, de inzet van het personeel, het onderhoud van de objecten, toerekening van kosten van beleidsregie, de kosten van straatreiniging en de Btw worden doorbelast in het tarief. De vervuiler/gebruiker betaalt.

In 2025 zijn de inkomsten € 288.047 hoger dan de uitgaven. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening riolering, zodat het tarief over de jaren heen geëgaliseerd kan worden. Hierdoor komt de kostendekkendheid op 100%.

Het dekkingsoverzicht laat het volgende beeld zien:

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
	Saldo	Saldo	Saldo

75% Lasten straatreiniging (2.1)	135.716	165.716	150.471
Kapitaallasten riolering (7.2)	400.902	400.902	391.745
Overige lasten riolering (7.2)	391.084	351.084	279.536
BTW (21%)	108.827	106.727	90.981
Netto kosten (excl. uren en overhead)	853.529	1.024.429	912.732
75% Uren BEL-combinatie (2.1)	95.343	95.343	95.343
Uren BEL-combinatie (7.2)	97.423	97.423	113.364
Toerekening overhead	184.013	184.013	184.013
Totale kosten (incl. uren en overhead)	1.230.308	1.401.208	1.305.453
Opbrengsten rioolheffing (7.2)	-1.490.946	-1.560.636	-1.591.400
Overige opbrengsten en leges (7.2)	-	-	-2.100
Totale inkomsten	-1.490.946	-1.560.636	-1.593.500
Resultaat voor mutatie egalisatie	-260.638	-159.428	-288.047
Mutatie voorziening (V.93202)	-	40.000	288.047
Resultaat na mutatie egalisatie	-260.638	-119.428	-
Dekkingspercentage voor mutatie	121%	109%	100%

Graf- en begraafrechten

De gerealiseerde inkomsten bedragen voor 2025 €140.703; geraamde opbrengst €140.000

Het college streeft niet langer naar kostendekkendheid van de begraafplaats, maar naar een voldoende onderhouden begraafplaats tegen aanvaardbare kosten.

Kostendekkendheid grafrechten	Realisatie 2024	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Omschrijving inclusief taakveld	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Kosten grafrechten				
Lasten begraafplaats	20.610	22.711	22.711	21.010
BTW (21%)	4.328	4.769	4.769	4.412
Netto kosten (excl. uren en overhead)	24.938	27.480	27.480	25.422
Uren BEL-combinatie	143.590	145.299	145.299	145.299
Toerekening overhead	453	0	0	2.181
Totale kosten (incl. uren en overhead)	168.981	172.779	172.779	172.902
Opbrengsten grafrechten				
Overige baten begraafplaats	-68.997	-70.000	-70.000	-93.783
Grafrechten	-107.666	-70.000	-70.000	-46.920
Totale inkomsten	-176.663	-140.000	-140.000	-140.703
Resultaat voor mutaties res./voorz.	-7.682	32.779	32.779	32.199
Dekkingspercentage voor mutaties	105%	81%	81%	81%
Dotatie/ Toevoeging aan voorziening	68.829	114.000	114.000	0
Onttrekking/ Vrijval voorziening	-66.480	-54.601	-54.601	0
Resultaat na mutaties res./voorz.	-5.332	92.179	92.179	32.200
Dekkingspercentage na mutaties	103%	47%	47%	81%

De totale inkomsten van de leges mogen niet hoger zijn, dan de kosten die daarvoor gemaakt worden. Onderstaande opzet laat zien dat de kostendeckendheid van de leges uitkomt op 51% in 2025.

Kostendeckendheid leges

Titel 1 Burgerzaken leges	Begroting 2025	Realisatie 2025
Berekening kostendeckendheid van de leges	Saldo	Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	849.688	821.363
Overhead	326.134	326.134
BCF - BTW	9.546	3.350
Totaal lasten (A)	1.185.368	1.150.847
Legesopbrengsten	309.500	343.764
Totaal baten (B)	309.500	343.764
Kostendeckendheid titel 1 (B / A * 100%)	26%	30%

Titel 2 Bouwleges (wabo)	Begroting 2025	Realisatie 2025
Berekening kostendeckendheid van de leges	Saldo	Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	815.461	801.243
Overhead	501.022	501.022
BCF - BTW	71.844	67.040
Totaal lasten (A)	1.388.327	1.369.305
Legesopbrengsten	854.000	939.537
Totaal baten (B)	854.000	939.537
Kostendeckendheid titel 2 (B / A * 100%)	62%	69%

Titel 3 Overige leges (evenementen en horeca)	Begroting 2025	Realisatie 2025
Berekening kostendeckendheid van de leges		Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	45.933	45.253
Overhead	16.398	16.398
BCF - BTW	6.895	6.752
Totaal lasten (A)	69.226	68.403
Legesopbrengsten	2.000	33.270
Totaal baten (B)	2.000	33.270
Kostendeckendheid titel 3 (B / A * 100%)	3%	49%

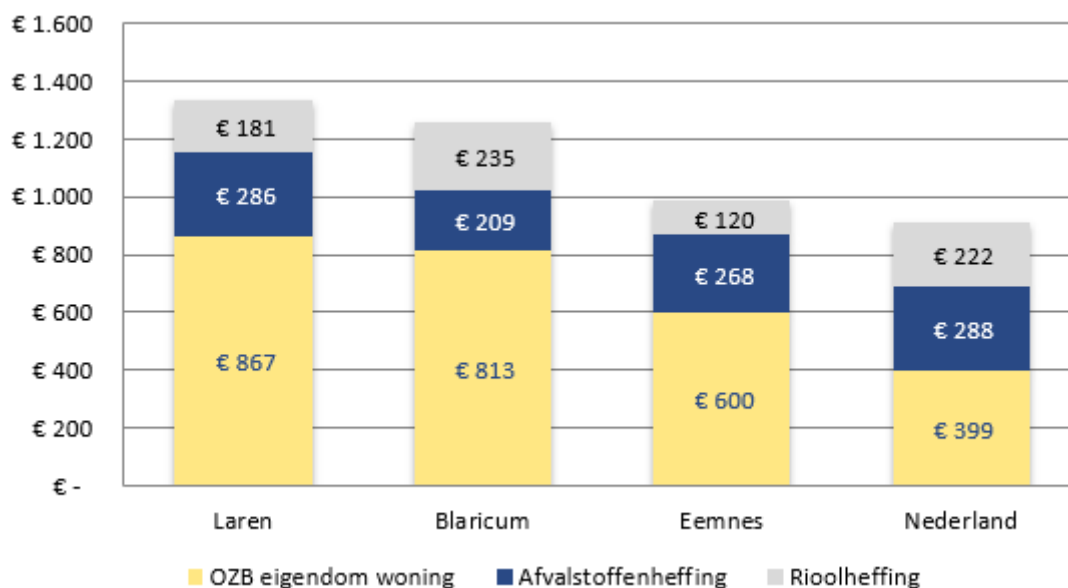
Totaal lasten titel 1 t/m 3 (A)	2.642.921	2.588.556
--	------------------	------------------

Totaal baten titel 1 t/m 3 (B)	1.165.500	1.316.571
Totaal saldo titel 1 t/m 3 (A - B)	1.477.421	1.271.985
Totale kostendekkendheid titel 1 t/m 3 (B / A * 100%)	44%	51%

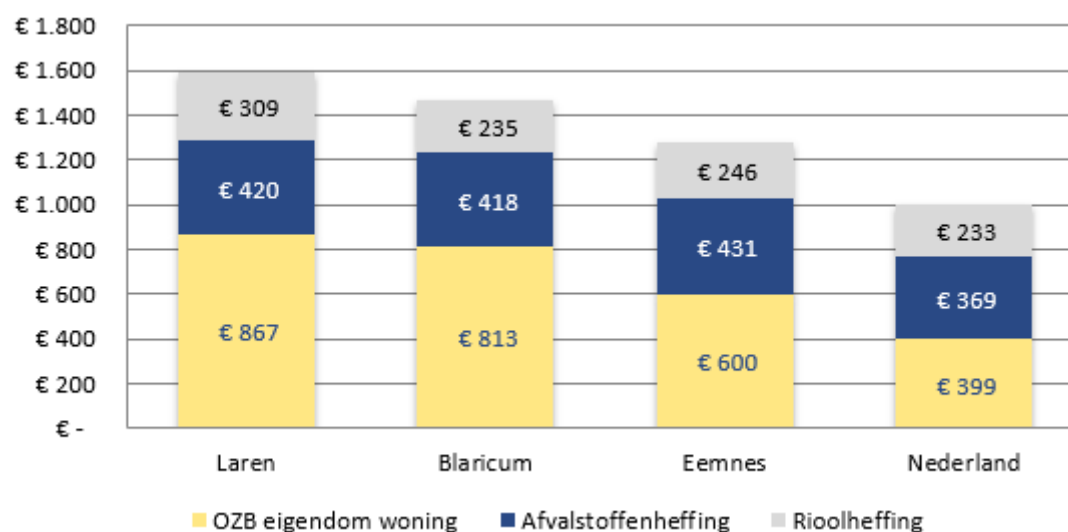
Lokale lastendruk

Om de lokale lastendruk te berekenen is uitgegaan van de verordeningen die in 2025 van toepassing zijn. De OZB is berekend op basis van de gemiddelde WOZ-waarde in de betreffende gemeente. Uit onderstaande grafieken blijkt dat de lokale woonlasten in Laren in 2025 hoger liggen dan het gemiddelde van Nederland.

Lokale lastendruk eenpersoonshuishouden

Lokale lastendruk meerpersoonshuishouden

Kwijtschelding

Indien de aanslag tot het juiste bedrag is opgelegd, maar de inwoner om financiële redenen niet in staat is de aanslag te voldoen, kan om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen worden verzocht. Als raad heeft u hiervoor aangewezen de zogenaamde onontkoombare belastingen: afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelasting. Gemeenten kunnen beperkt een eigen beleid voeren bij het verlenen van kwijtschelding. In nagenoeg alle gemeenten, evenals in Laren, wordt het meest ruimhartige beleid toegepast, namelijk 100% van de bijstandsnorm en de meest ruime vermogensnorm (spaargeld).

De gemeente volgt voor haar kwijtscheldingsbeleid de landelijk, door de rijksoverheid, gehanteerde normen voor het netto besteedbaar inkomen (=100% bijstandsnorm). De leidraad invordering geldt hiervoor als basis.

Hiervoor maakt de gemeente gebruik van de diensten van het Inlichtingenbureau van de VNG. Deze helpt gemeenten bij het toetsen of iemand die vorig jaar geen gemeentelijke belastingen hoefde te betalen, ook dit jaar in aanmerking komt voor kwijtschelding. Het Inlichtingenbureau doet dit met behulp van de gegevens van de gemeentelijke sociale dienst, UWV, de Belastingdienst en de RDW. Op basis van de resultaten kan worden geschat of de inwoner meer betalingscapaciteit-/vermogen heeft of niet. Heeft de inwoner niet meer betalingscapaciteit of -vermogen, dan kan de gemeente de belasting automatisch kwijtschelden. Zo krijgen burgers minder te maken met administratieve rompslomp, kunnen kwijtscheldingsverzoeken sneller worden afgehandeld en wordt goed gebruik gemaakt van inkomensonder-steunende maatregelen.

Cijfers	2023	2024	2025
Geautomatiseerde kwijtschelding (via toets inlichtingenbureau)	119	191	136
waarvan automatisch toegewezen	77	183	107
waarvan automatisch afgewezen	42	8	29
Handmatige aanvragen	88	50	36
waarvan volledig toegekend	70	23	17
waarvan gedeeltelijk toegekend	0	0	0
waarvan afgewezen	18	12	19

In 2025 is voor een bedrag van € 76.989 aan kwijtscheldingen verleend.

Paragraaf weerstandsvormogen en risicobeheersing

Algemeen

De gemeente Laren wil op een gestructureerde wijze risico's beheersen en eventuele risico's bewust nemen. Om die reden is het van belang om inzicht te hebben in eventuele grote financiële tegenvallers die bij de risico's horen en het beschikbare weerstandsvormogen om deze risico's op te vangen. In 2021 is een vernieuwde nota Risicomanagement en Weerstandsvormogen vastgesteld door de Raad van Laren welke de basis levert voor de paragraaf in de jaarrekening 2025.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 11) en indirect de Gemeentewet artikel 212. komt in deze paragraaf de volgende informatie aan de orde:

- Beleid inzake weerstandscapaciteit en de risico's;
- Inventarisatie van de risico's;
- Inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Confrontatie risico's met beschikbaar weerstandsvormogen.

Beleid inzake weerstandscapaciteit en de risico's

Het beleid is vastgelegd in de "Nota Risicomanagement en weerstandsvormogen Blaricum, Eemnes, Laren en BEL Combinatie".

Begrippen

In de nota zijn de volgende begrippen gedefinieerd:

Begrip	Toelichting
Weerstandscapaciteit	Dit zijn de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
Risico's	Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet voorzien is in de begroting van enig jaar.
Weerstandsvormogen	Dit is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die zich binnen de gemeente kunnen manifesteren
Risicomanagement	Het identificeren en kwantificeren van risico's en het bepalen van activiteiten die de kans van optreden van de risico's en/of de gevolgen van de risico's beheersbaar houdt.
Beheersmaatregelen	Het stelsel van maatregelen en procedures die worden genomen om de onderkende risico's te ondervangen dan wel om de opkomende risico's te signaleren en het effect hiervan te beperken.

Cyclische aanpak

Gekozen is voor een cyclische aanpak bij het risicomanagement. In de nota risicomanagement zijn de volgende fasen beschreven:

Fase	Activiteiten
1. Kaderstelling en strategie	Het vastleggen van de kaders in de nota risicomanagement en weerstandsvormogen
2. Risico-analyse	Inventariseren van de potentiële risico's en deze vastleggen in een risicokaart. Een samenvatting van het resultaat wordt in deze paragraaf weergegeven. Per risico wordt inzicht gegeven in de kans dat een risico zich voordoet (verdeeld in 5 klassen) en het inschatten van het financiële gevolg (verdeeld in 5 klassen). De kans vermenigvuldigt met het financiële gevolg bepaalt de risico-score.

3. Beheersmaatregelen	Om de risico's af te dekken worden beheersmaatregelen gedefinieerd en wordt een risico-eigenaar benoemd. Voor het omgaan met risico's zijn een aantal basisstrategieën: Accepteren, reduceren, elimineren of overdragen/verzekeran
4. Monitoren en toetsen	In deze fase wordt informatie verstrekt, worden ontwikkelingen in beeld gebracht en resultaten beoordeeld.
5. Toezicht en toetsen	Risico's worden (mede in het kader van interne controle) in verband gebracht met de beheersmaatregelen en het beschikbare weerstandsvermogen.
6. Continue verbetering	Op basis van (tussentijdse) resultaten kan beleid en methodiek worden bijgesteld.

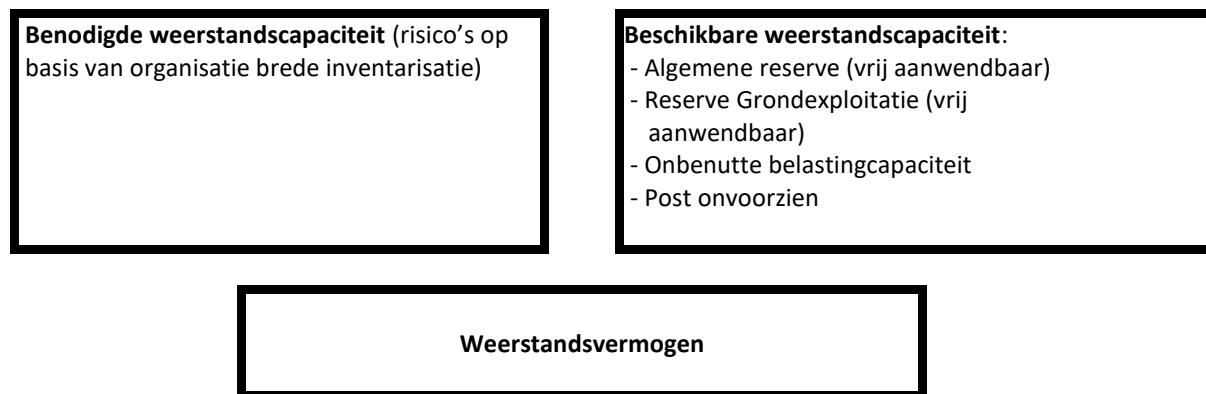
Rolverdeling

De volgende actoren hebben een rol bij risicomanagement:

- De raad stelt het beleid vast en stelt de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening vast.
- Het college ziet toe op een juiste uitvoering van risicomanagement en de verantwoording daarover.
- Het management en het ambtelijk apparaat van de gemeente zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het risicomanagement waarbij het identificeren van de risico's en het uitvoeren van beheersmaatregelen de kern vormt.

Ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio van het weerstandsvermogen:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Vanuit externe organen (Rijk en/of Provincie) zijn er geen normen voor het weerstandsvermogen. De enige norm in het kader van financieel toezicht is dat de algemene reserve niet negatief mag zijn en indien deze negatief is, in een periode van 4 begrotingsjaren aangezuiverd moet zijn.

Onderstaande normen zijn algemeen aanvaard bij gemeentelijke overheden.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende

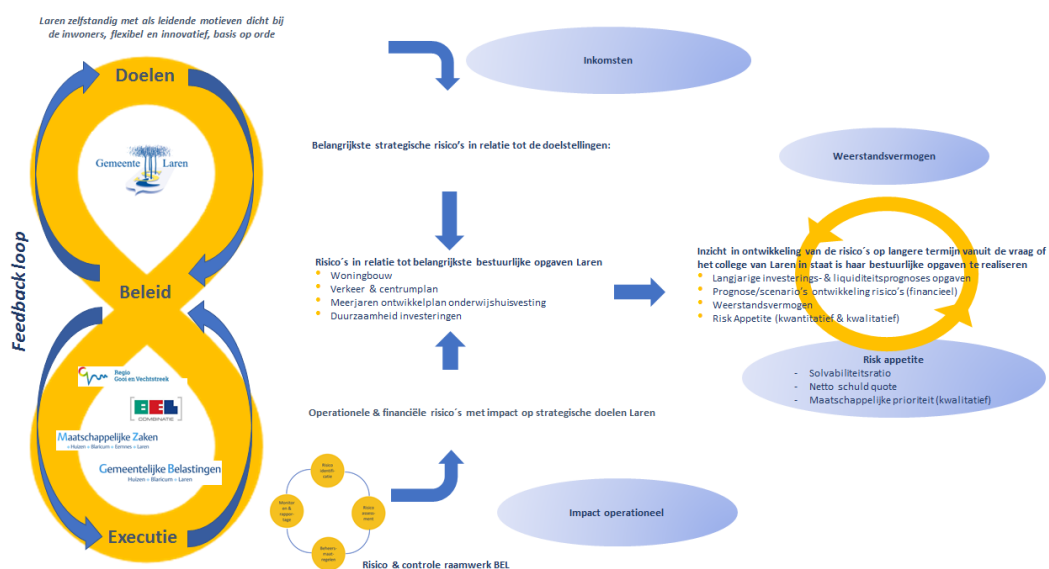
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Bij het gezonde financieel beleid die de gemeenten nastreven past het uitgangspunt dat de beschikbare weerstandscapaciteit minimaal gelijk moet zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit. Dit betekent dat de ratio weerstandsvermogen tenminste 1,0 (voldoende) moet zijn.

Risico analyse (strategisch)

Het college wil nadrukkelijk investeren in de toekomstige generaties van Laren. Dit vertaalt zich in langjarige en financieel intensieve programma's op het gebied van duurzaamheid, wonen, onderwijshuisvesting en verkeer. Deze programma's reiken tot ver over de 4-jarige verkiezingscyclus heen.

Om er voor te zorgen dat wij deze langjarige programma's tot een goed resultaat kunnen brengen, is een goede beheersing van de strategische en operationele risico's noodzaak, zodanig dat de financiering van de programma's niet in gevaar komt. Teneinde deze risico's goed te kunnen beheersen en tijdig bij te kunnen sturen op het moment dat risico's zich negatief dreigen te ontwikkelen, hanteren wij het volgende risico model:

Het college heeft in 2025 de belangrijkste strategische risico's in relatie tot haar bestuurlijke doelen in kaart gebracht in de begroting 2025. Vanuit de BEL organisatie zijn de operationele risico's geïdentificeerd die voortvloeien uit de dagelijkse werkzaamheden. Van daaruit heeft het college bepaald welke de belangrijkste operationele risico's zijn die onze bestuurlijke doelen mogelijk kunnen bedreigen.

Uiteindelijk willen wij de strategische en operationele risico's op tactisch niveau samen laten komen vanuit de vraag hoe wij deze met deze risico's beleidsmatig om willen gaan in relatie tot onze grote opdrachten en de betaalbaarheid daarvan. Daarin zal ons weerstandsvermogen in combinatie met onze risicobereidheid (tot welk niveau zijn wij bereid risico's te accepteren) een grote rol spelen, zowel in kwantitatieve zin (zoals solvabiliteit; schuldquote) als kwalitatieve zin (welke voorzieningen vinden wij essentieel voor ons dorp).

Risico-inventarisatie

In onderstaand overzicht worden alle risico's met een geschat financieel effect van € 20.000 of meer genoemd en toegelicht. Het gaat hier om de risico's die bekend zijn op het moment van aanbieden van de jaarrekening. Hierbij wordt aangegeven of een risico structureel aanwezig is of een incidenteel risico dat maar één keer kan optreden.

Voor de uiteindelijke risicoscore (= kans x gevolg), gaan we uit van de volgende classificatie. Het eerst staatje gebruiken we om de kans in te schatten en het tweede om de financiële omvang te bepalen. Voor het berekenen van die omvang gaan we dan uit van het gemiddelde bedrag van een klasse.

Klasse	Referentiebeeld	%
1	1x per 10 jaar of meer	10%
2	1x per 5 - 10 jaar	30%
3	1x per 2 - 5 jaar	50%
4	1x per 1-2 jaar	70%
5	1x per jaar	90%

Klasse	Financieel gevolg
1	$X < € 20.000$
2	$€ 20.000 > X < € 50.000$
3	$€ 50.000 > X < € 100.000$
4	$€ 100.000 > X < € 200.000$
5	$€ 200.000 > X$

De hoogte van de bedragen zijn gebaseerd op ervaringscijfers van de hoogte van de risico's vanaf de oprichting van de BEL-gemeenten.

Beheersmaatregelen

Beheersing vraagt om een heldere verantwoordelijkheidsverdeling en bewuste keuzes ten aanzien van beheersingsmaatregelen.

In beeld brengen beheersmaatregelen

Het is niet voldoende om de geïdentificeerde risico's jaarlijks op te sommen. Het is belangrijk dat er iets met de risico's gebeurt. Voor elk risico wordt aangegeven hoe hiermee wordt omgegaan. Hierbij is het van belang vast te stellen of het risico incidenteel of structureel is. Beheersmaatregelen zijn gericht op het beheersbaar maken van een risico. Veelal gaat dit gepaard met het verlagen van de risicoscore (kans x gevolg). Zowel de verlaging van de kans als het verlagen van het gevolg dragen bij aan de beheersing van het risico.

Risico's

Bij de inventarisatie van de risico's zijn risico's geïdentificeerd waarbij een inschatting is gemaakt van de mate van de kans dat het daadwerkelijk op zal treden. Hieronder worden alle risico's met een geschat financieel effect van € 20.000,- of meer genoemd en toegelicht. Het betreft hier de risico's welke bekend zijn op het moment van aanbieden van de jaarrekening.

'KANS-score' * Financieel gevolg

Klasse	Referentiebeeld	Percentage	Klasse	Financiële gevolg
1	< of 1x per 10 jaar	10%	1	$X < € 20.000$
2	1x per 5 - 10 jaar	30%	2	$€ 20.000 > X < € 50.000$
3	1x per 2 - 5 jaar	50%	3	$€ 50.000 > X < € 100.000$
4	1x per 1 - 2 jaar	70%	4	$€ 100.000 > X < € 200.000$
5	1x per jaar of >	90%	5	$€ 200.000 > X$

Hierbij is onderscheid gemaakt in structurele financiële gevolgen en incidentele financiële gevolgen.

Als het nodig is kan van dit model worden afgeweken voor zover en als een bepaald risico de maximaal in dit model bereikbare waarde van € 200.000 overstijgt. Dit wordt separaat bij het benoemde risico aangegeven.

Programma	Risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	Risico-score	Gevolg	%	Financieel effect in €	
							Structureel	Incidenteel
Bestuurszaken	1	Afhankelijkheid externe regelingen/verbonden partijen: Beperkte invloed op externe ontwikkelingen	Tijdig reageren op begrotingen en prognoses van gemeenschappelijke regelingen door gezamenlijk optreden van de Gooise gemeenten. Heldere samenwerkingsafspraken over deadlines aanlevering van controle- en verantwoordingsinformatie, zodat de informatie tijdig verwerkt kan worden in P&C documenten. Extra aandacht voor relatief nieuwe GR-en en wijzigingen, m.n. qua bijdrage en stemrecht	3 * 2			17.500	

Openbare orde en veiligheid	2	Rampen: Schade (persoonlijk en materieel) binnen de gemeente als gevolg van rampen	1 Neerzetten van een adequate en geoeffende crisisbeheersings- organisatie, waardoor we gevolgen kunnen beperken. 2 Verzekeringen die eventuele schade (deels) kan afdekken.	1 * 5		250.000
Bouwen en Wonen	3	Planschade: Claims op planschade bij aanpassing bestemmingsplannen	Bij ieder particulier en gemeentelijke initiatief (grex) wordt vooraf rekening gehouden met de mogelijke planschade. Bij particuliere initiatieven gaat dit mee in een anterieure overeenkomst.	3 * 3	37.500	
Bouwen en Wonen	4	Bodemverontreiniging: Mogelijke onvoorziene kosten voor gemeente	Bodembeleid en bodemkwaliteit kaart moeten up-to-date zijn. Afstemming met betrokkenen over de afhandeling van de verontreiniging van de gronden en Gooiergracht vanuit de GR GVE.	4 * 2		24.500
Bouwen en Wonen	5	Ontwikkeling Crailo noord/zuid: kostenbeheersing en tijdig gereed komen project	Inrichten goed projectmanagement binnen GEM Crailo B.V.Strakke ontwikkel- en verkoopplanning opstellen. Regelmatig beoordelen jaarplannen / GREX.	2 * 5	300.000	
Bouwen en Wonen	6	Illegale stort: Onvoorziene kosten en schade als gevolg van illegale stort.	Goed ondermijningsbeleid	4 * 3		52.500
Sociaal domein	7	Open-einde regelingen: bijstand: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling	Adequate monitoring ontwikkeling aanvragen en tijdige aanpassing begroting en prognoses binnen de p&c cyclus.	4 * 3	52.500	

Sociaal domein	8	Open-einde regelingen: WMO: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling	Adequate monitoring ontwikkeling aanvragen en tijdige aanpassing begroting en prognoses binnen de p&c cyclus.	4 * 2	24.500	
Sociaal domein	9	Open-einde regeling: Jeugdhulp: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling	Adequate monitoring ontwikkeling aanvragen en tijdige aanpassing prognoses en begroting binnen de p&c cyclus.	4 * 3	52.500	
Sociaal domein	10	Open-einde regeling, specifiek: Complexe verblijfszorg: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling	1 Adequate monitoring ontwikkeling aanvragen en tijdige aanpassing prognoses en begroting binnen de p&c cyclus. 2 Mogelijk komt er een aanpassing in de systematiek die voordeliger uitvalt voor	5 * 4		140.000
Algemene dekking	11	Algemene uitkering uit gemeentefonds: Afwijking tussen begrote en werkelijke opbrengsten Algemene Uitkering.	Bewaking en actualisatie van de parameters die de hoogte van de algemene uitkering bepalen. Berichtgeving uit Den Haag over de ontwikkelingen rond het gemeentefonds nauwlettend volgen.	5 * 4	135.000	
Bedrijfsvoering	12	Aansprakelijkheid: Aansprakelijkheid voor schade als gevolg van gemeentelijk handelen.	Goede bedrijfsvoering met zicht op risico's en een verzekering.	2 * 5		300.000
Sociaal domein	13	Onvoldoende dekking door de Algemene uitkering voor activiteiten in het Sociale Domein.	Vinger aan de pols landelijke ontwikkelingen algemene uitkering en circulaire			1.500.000

	619.500	2.267.000

Toelichting risico's

1 Afhankelijkheid externe regelingen/verbonden partijen: Beperkte invloed op externe ontwikkelingen

Doordat Laren slechts een beperkt stemrecht heeft, kan zij majeure ontwikkelingen niet tegenhouden. Hierbij is het van belang dat Laren zich sterk blijft profileren in de verschillende Algemene en Dagelijkse Besturen (AB en DB).

2 Rampen: Schade (persoonlijk en materieel) binnen de gemeente als gevolg van rampen

Op het grondgebied van Laren kan zich een ramp voordoen met grote gevolgen. Denk aan brand, overstroming, hevige regenval, groot verkeersongeluk, etc. Het is aan de gemeente om een rol te spelen in het voorkomen en beperken van de schade bij dergelijke gebeurtenissen.

3 Planschade: Claims op planschade bij aanpassing bestemmingsplannen

Planschade ontstaat, wanneer een belanghebbende waardedaling ervaart van zijn eigendom ten gevolge van een planologische beslissing van de gemeente. Het algemeen belang wordt hierbij afgewogen tegen het individuele belang. Indien van toepassing wordt de waardedaling gecompenseerd.

4 Bodemverontreiniging: Mogelijke onvoorziene kosten voor gemeente

Bij herontwikkeling van binnenstedelijke locaties is er kans op aantreffen van bodemverontreiniging.

5 Ontwikkeling Crailo noord/zuid: kostenbeheersing en tijdig gereed komen project

Door gemeenten Hilversum, Gooise Meren en Laren (10% aandeel) zijn de genoemde locaties van de provincie Noord Holland overgenomen om deze te ontwikkelen. De koopsom heeft circa 33 miljoen euro (te betalen over 12 jaar) bedragen. Deze gronden zijn in 2020 overgedragen aan GEM Crailo B.V., waarbij gelijke betaalcondities zijn afgesproken. Er is een risico dat onvoldoende naar kostenbeheersing wordt gekeken en het project niet tijdig gereed komt.

6 Illegale stort: Onvoorziene kosten en schade als gevolg van illegale stort.

In het buitengebied wordt de gemeente soms geconfronteerd met illegale stort van asbest, grof vuil (puin, banden, apparaten) of restanten van XTC-laboratoria. De kosten komen dan voor rekening van de gemeente.

7 Open-einde regelingen: bijstand: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling

De bijstandsuitkeringen zijn afhankelijk van de economische ontwikkelingen. Die zijn tot op zekere hoogte in te schatten, maar het is niet ondenkbaar dat het budget afwijkt van de werkelijke aanvragen.

8 Open-einde regelingen: WMO: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling

De gemeenten zijn verplicht aan de zorgvraag tegemoet te komen. Als het aantal aanvragen op diverse verstrekkingen stijgt, komen de kosten veelal voor rekening van de gemeente. De begroting moet hier tijdig op aangepast worden.

9 Open-einde regeling: Jeugdhulp: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling

De gemeenten zijn verplicht aan de zorgvraag tegemoet te komen. Als het aantal aanvragen op diverse verstrekkingen stijgt, komen de kosten veelal voor rekening van de gemeente. De begroting moet hier tijdig op aangepast worden.

10 Open-einde regeling, specifiek: Complexe verblijfszorg: Mogelijke overschrijding van begroting vanwege open einde regeling

Voor kleine gemeenten kunnen een paar aanvragen verblijfszorg al leiden tot forse overschrijdingen van de begroting. De begroting moet hier tijdig op aangepast worden.

**11 Algemene uitkering uit gemeentefonds: Afwijking tussen begrote en werkelijke opbrengsten
Algemene Uitkering.**

De exacte hoogte van de algemene uitkering (AU) wordt pas na afsluiten van het rekeningjaar bekend. Dit houdt in dat altijd met ramingen gewerkt wordt, hetgeen inherent een risico inhoudt. Zelfs tussen opeenvolgende officiële bekendmakingen doen zich grote fluctuaties voor. Die kunnen zowel positief als negatief zijn.

12 Aansprakelijkheid voor schade als gevolg van gemeentelijk handelen.

Het bestuur wordt aansprakelijk gesteld voor schade die ontstaat ten gevolge van nalatigheid in de uitvoering van haar publieke taak. Dit kan zich op verschillende terreinen voordoen.

13 Onvoldoende dekking door de Algemene uitkering voor activiteiten in het Sociale Domein

Naast deze risico inventarisatie is in de begroting 2025 een inschatting gemaakt van een aanvullend risico op alle open-einde regelingen in het Sociale Domein als gevolg van onvoldoende dekking door de Algemene uitkering voor activiteiten in het Sociale Domein. Risico was ingeschat op een bedrag van 1,5 miljoen incidenteel wat nog altijd reëel is.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit structurele weerstandscapaciteit en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit (in de exploitatie) bestaat uit de volgende onderdelen:

Nr.	Reserve	Stand 31/12/2025
1	Algemene reserve	9.485.866
2	Bestemmingsreserves (niet geoormerkt)	0
Totaal reserves		9.485.866
3	Stille reserves	0
Totaal incidenteel weerstandsvermogen		9.485.866

Toelichting posten structureel weerstandsvermogen

1. Onroerende Zaakbelasting

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de OZB te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente. Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het zogenaamde artikel 12-beleid. Een gemeente met een artikel 12-status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een "redelijk peil eigen heffingen", willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun. De actuele normen voor dit artikel 12-beleid staan steeds in de circulaire Gemeentefonds. Voor het jaar 2025 is dit percentage berekend op 0,1595%.

Categorie	Redelijk peil (artikel 12)	Werkelijke tarieven	Norm opbrengst	Werkelijke opbrengst	Onbenutte belastingcapaciteit
Eigenaren woning	0,1595	0,0942	8.235.711	4.863.975	3.371.736
Eigenaren niet-woningen	0,1595	0,2355	436.699	644.782	-208.083
Gebruikers niet-woningen	0,1595	0,1611	354.708	358.266	-3.558
Totaal				5.867.023	3.160.096

2. Rioolrechten

De heffing rioolrechten is op basis van 100% kostendekkend. Eventuele overschotten en tekorten worden verrekend met de hiervoor ingestelde voorziening.

3. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is ook op basis van 100% kostendekkend. Eventuele overschotten en tekorten worden verrekend met de hiervoor ingestelde voorziening.

4. Leges en andere heffingen

De tarieven voor de bouwleges en overige legesheffingen geschieden op basis 100% kostendekkendheid.

5. Onvoorzien

In de begroting is een post onvoorzien voor incidentele uitgaven ad € 10.000 opgenomen. Er mag alleen van de post onvoorzien gebruik gemaakt worden als er sprake is van de drie O's: Onvoorzienbaar, Onvermijdelijk en Onuitstelbaar. In 2025 is dit budget niet aangewend.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag wat in de reservepositie vrij aanwendbaar is. In het onderstaande overzicht wordt de stand gegeven conform de jaarrekening 2020, met daaronder de toelichting daarop.

Nr.	Reserve	Stand 31/12/2025
1	Algemene reserve	9.485.866
2	Bestemmingsreserves (niet geormerkt)	0
Totaal reserves		9.485.866
3	Stille reserves	0
Totaal incidenteel weerstandsvermogen		9.485.866

Toelichting

1. Algemene reserve

Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven voortvloeiende uit:

- opkomende verplichtingen
- calamiteiten
- het opvangen van rekeningtekorten

Per 31 december 2025 is de berekende stand (ultimo april 2026) algemene reserve: € 9.485.866

2. Vrij besteedbare deel van de bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves nemen een bijzondere plaats in. De raad heeft de bestemming van deze reserves vastgelegd. In die zin kunnen de saldi niet zonder meer bij het beschikbare weerstandsvermogen worden opgeteld. Anderzijds is de raad bevoegd om de bestemming van reserves te wijzigen. Bij grote calamiteiten, waarbij het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve niet toereikend is, kan de raad besluiten ook bestemmingsreserves anders in te zetten.

Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt voorgesteld alleen reserves mee te nemen die niet beklemd (vanwege rentetoerekening) of geoormerkt zijn. Na besluitvorming jaarrekening 2019 zijn er geen reserves meer die hieraan voldoen.

3. Stille reserves

De stille reserves betreft een aantal onroerende zaken die (voor een groot deel) zijn afgeschreven, maar die zonodig afgestoten zouden kunnen worden tegen een hogere marktwaarde. Het saldo werd berekend als verschil tussen de WOZ-waarde versus de boekwaarde. Omdat alleen de gemeente Laren en Blaricum hiermee werkten is afgesproken, om de uniformiteit te vergroten, om de stille reserves voortaan niet meer mee te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

In het volgende overzicht worden de hierboven genoemde risico's in verband gebracht met het beschikbare weerstandsvermogen.

Overzicht beschikbare weerstandsvermogen	Structureel	Incidenteel
Geïntariseerde risico's	€ 0,619 mln	€ 2,267 mln
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 3,16 mln	€ 9,49 mln
Saldo	+/+ € 2,54 mln	+/+ € 7,2mln

De ratio kan met betrekking tot de incidentele posten als volgt berekend worden:

Beschikbare weerstandscapaciteit	= Ratio weerstandsvermogen
Benodigde weerstandscapaciteit	

€ 9.49 mln	= 4,18
€ 2,267 mln	

De norm is vastgesteld boven de 2. De feitelijke uitkomst is daarmee boven de norm maar is ten opzichte van jaarrekening 2024 voor wat betreft de ratio weerstandsvermogen licht gestegen.

Ratio weerstandsvermogen	Stand per 01-01-2025	Stand per 31-12-2025
Algemene reserve	9.842.619	9.485.866
Mutatie in de Algemene reserve	-	-
Bestemmingsreserves	-	-
Mutatie in de bestemmingsreserves	-	-
stille reserves looptijd <1 jr	-	-
Beschikbare weerstandscapaciteit	9.842.619	9.485.866
Benodigde weerstandscapaciteit	2.472.000	2.267.000
Ratio	3,98	4,18

Financiële kengetallen

Toetsingskader financiële kengetallen

Bij de invoering van de kengetallen is door de wetgever een bewuste keuze gemaakt om geen norm op te leggen. Het is aan gemeenten zelf om ervoor te kiezen de kengetallen te normeren. De raad kan het college opdragen maatregelen te treffen als de gemeente de gestelde normen niet haalt. Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid.

Voor de toezichthouder (provincie) hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente. De toezichthouder hanteert dus geen normering, maar maakt zo nodig gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Financiële kengetallen		Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025
1	Netto schuldquote	77,3%	98,8%	67,5%
2	Netto schuldquote gecorr. voor alle leningen	35,0%	56,1%	30,8%
3	Solvabiliteitsratio	25,4%	21,9%	26,2%
4	Grondexploitatie	-0,5%	-2,2%	-2,0%
5	Structurele exploitatieruimte	-6,6%	0,4%	5,9%
6	Belastingcapaciteit	179,2%	165,6%	167,7%

Toelichting financiële kengetallen

Naar aanleiding van de vernieuwing van de verslaggevingsregels zijn gemeenten sinds 2015 verplicht om een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen.

Algemene toelichting financiële kengetallen

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente. Hieronder zijn de kengetallen toegelicht.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de verhouding van de netto schuld ten opzichte van de totale baten (exclusief mutatie reserves). In het algemeen ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen de 0% en 90%. Een netto schuldquote van tussen de 100% en 130% is hoog en wanneer de netto schuldquote boven de 130% uitkomt bevindt een gemeente zich in de gevarezone.

Voor de gemeente Laren ligt de gerealiseerde netto schuldquote in 2025 op 67,5% waarmee de gemeente zich nabij de grens van de neutrale risicoklasse bevindt. Voor een genuanceerder beeld van de schuldpositie moet ook worden gekeken naar de voorraad bouwgronden en de uitgeleende gelden. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden deze leningen geëlimineerd.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen laat een positiever beeld zien en bedraagt 30,8% in 2025.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit is het percentage van het vermogen dat uit eigen vermogen bestaat. Deze ratio geeft een goed beeld van de mate waarin bezittingen zijn gefinancierd met eigen vermogen of vreemd vermogen. De norm voor een gezonde solvabiliteit ligt doorgaans tussen de 25% en 40%.

De solvabiliteit van de gemeente Laren bedraagt ultimo 2025 26,2% (voor resultaatbestemming derhalve) waarmee de gemeente zich in het neutrale risicoprofiel bevindt.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van het totaal aan baten. In 2020 is de gemeente een nieuwe grondexploitatie gestart. Het risico op deze grondexploitatie (voormalig Ligweide) is gezien de geringe omvang van het onderhanden werk verwaarloosbaar, zoals ook blijkt uit het gerealiseerde kengetal. Hiernaast lopen er nog 2 kleine grondexploitaties.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte die lager is dan nul geeft aan dat de structurele baten van de gemeente lager zijn dan de structurele lasten. In Laren bedraagt de structurele exploitatieruimte 5,9% waarmee de gemeente zich in het gunstige risicoprofiel bevindt.

Belastingcapaciteit

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB-belasting op basis van de gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente, de rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden en de afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden. De belastingcapaciteit wordt berekend door deze woonlasten te vergelijken met het landelijk gemiddelde. Uitgedrukt in een percentage betekent dit de belastingcapaciteit van Laren 167,7% bedraagt in 2025. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de gemeentelijke belastingen/heffingen in 2025 minder hard zijn gestegen dan het landelijk gemiddelde en de woningwaarde sneller stijgt dan gemiddeld landelijk.

Algeheel oordeel

De belangrijkste ratio's waarop wij sturen, de solvabiliteitsratio en de netto schuldquote, geven ook met alle investeringen een stabiel beeld. Voor beide ratio's bevinden wij ons in het neutrale risicoprofiel. Aan het verloop van de kengetallen zien we verder dat we op alle fronten verbeteren of gelijk blijven. Dat betekent dat we financieel weerbaarder zijn geworden in de laatste jaren. Dit geeft ons een goede uitgangspositie om de financiële uitdagingen tegemoet te treden. Gegeven de investeringen die wij doen en de smalle financiële marges, zal ook in de komende jaren een goede beheersing van onze financiële risico's belangrijk zijn om onze doelen te behalen.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Financieel overzicht kapitaalgoederen

Het beheer van kapitaalgoederen is belangrijk, omdat het de publieke ruimte betreft en het direct invloed heeft op het leef-, woon- en werkklimaat van iedereen. Ten behoeve van de openbare ruimte heeft de gemeente Laren een groot aantal kapitaalgoederen in beheer. De kwaliteit en het onderhoudsniveau zijn bepalend voor het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Het beheer van deze kapitaalgoederen brengt financiële consequenties met zich mee. Hierbij gaat het dan om de kosten van beheer en instandhouding van wegen, riolering, water, groen, speelvoorzieningen en gebouwen. De beheerdata voor wegen, groen, bomen, speelplaatsen, openbare verlichting en riolering zijn opgenomen in integraal beheerdatasysteem Greenpoint. De beheerdata voor riolering zijn geactualiseerd opgenomen in het databeheersysteem BruTIs van Riodesk. Het beleid van de gemeente Laren voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de volgende nota's:

- Water- en rioleringsprogramma 2024-2028
- Wegenbeheerplan 2024-2028;
- Beleids- en Beheerplan Openbare Verlichting 2026-2030;
- Beheerplan Civiele kunstwerken 2025-2029;
- Groenbeleidsplan 2023;
- Speelruimteplan Laren 2024-2033;
- Beleidsplan kapaanvragen Laren 2022;
- Beheersverordening gemeentelijke begraafplaats Laren 2025;
- Beleid maatschappelijk vastgoed, een toetsingskader 2013 en
- Actualisatie onderhoud gemeentelijk vastgoed 2023.

		2025		
Beheerplan		Begroot	Realisatie	Restant
Openbare verlichting	Onderhoudsbudget	99.350	104.135	-4.785
	Kapitaallasten	43.354	41.687	1.667
Groen	Onderhoudsbudget	661.577	660.071	1.506
	Kapitaallasten	6.768	6.769	-1
Riolering	Onderhoudsbudget	255.913	216.008	39.905
	Kapitaallasten	400.902	391.745	9.157
Wegen	Onderhoudsbudget	287.135	288.939	-1.804
	Kapitaallasten	498.625	480.286	18.339
Speelplaatsen	Onderhoudsbudget	16.249	8.921	7.328
	Kapitaallasten	-	-	-
Gebouwen	Onderhoudsbudget	66.546	89.046	-22.500
	Kapitaallasten	226.286	226.287	-1

Civiele kunstwerken

In Laren bevinden zich in totaal 18 civiele kunstwerken. In 2025 is een nieuw beheerplan voor de periode 2025-2029 vastgesteld door de raad.

Schoolgebouwen

Per 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen naast het onderhoud binnen ook verantwoordelijk geworden voor het buitenonderhoud van de schoolgebouwen. Zij ontvangen daarvoor financiering van het Rijk.

Mutaties overige gebouwen voor begroting 2025:

Er zijn geen noemenswaardig mutaties binnen vastgoed in 2025 geweest.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt uitgevoerd o.b.v. (meerjaren) onderhoudsplannen. De onderhoudsplannen betreffen de bouwkundige elementen (extern en intern), de gebouw gebonden installaties, de terreininstallaties en het bouwkundige inventaris. De (meerjaren)onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd. Daarnaast wordt vijfjaarlijks voor alle panden een NEN2767 inspectie uitgevoerd door een externe partij waarmee de conditiestaat van de installaties ook ter plaatse wordt beoordeeld. De werkzaamheden zijn onderverdeeld naar jaarlijks uit te voeren onderhoudswerkzaamheden en vervanging en groot onderhoud dat niet jaarlijks, maar wel periodiek plaats dient te vinden. In principe wordt onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) nagestreefd.

Het jaarlijks installatietechnisch en klein bouwkundig onderhoud van alle vastgoedobjecten van de BEL-gemeenten, inclusief BEL-gebouwen, is grotendeels bij externe partijen ondergebracht. Het meerjarenonderhoud (vervanging en groot onderhoud) wordt in regie opgedragen.

De kosten van jaarlijks terugkerende werkzaamheden worden begroot in de exploitatie. Vervanging en groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen worden gedekt via een onderhoudsvoorziening.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening wordt ingezet als een egalisatievoorziening om zodanige pieken binnen de kosten voor groot onderhoud of investeringen gelijkmatig te spreiden, dit op basis van een 10-jaarlijks voortschrijdend gemiddelde. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op berekeningen van (meerjaren)onderhoudsplannen van de gemeentelijke gebouwen; de daadwerkelijk uitgegeven lasten worden ten laste van de voorziening gebracht.

Riolering

Naam beheersplan	Water- en rioleringsprogramma 2024-2028	Jaar vaststelling	2024
Naam Voorziening		Actualisatie	2028
Te onderhouden kapitaalgoederen	Het betreft het gehele gemeentelijk rioolstelsel, inclusief overstortvoorzieningen, de vrijverval riolering, drukriolering en bijbehorende zaken. Het areaal voor de gemeente Laren bestaat uit: <ul style="list-style-type: none">86 km aan vrijvervalriolering		

	<ul style="list-style-type: none"> • 5 km aan pers- en drukleidingen • 19 gemalen en drukunits • 106 infiltratievoorzieningen (infiltratiekolken, -putten, -palen -bassins, en wadi's).
Doel	Het in het Wrp beschreven beleid en de voorgestelde uitvoeringsmaatregelen hebben tot doel om het water- en riolsysteem te kunnen onderhouden, op de toekomst voor te bereiden en waar nodig te verbeteren tegen zo laag mogelijk maatschappelijke kosten.
Beleidskader	Het Water- en rioolprogramma 2024-2028 (Wrp) geeft de gemeente invulling aan een drietal zorgplichten: 1. inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater; 2. inzameling en verwerking van hemelwater voor zover de particulier hier zelf geen invulling aan kan geven; 3. voorkomen dat grondwater een structurele belemmering vormt voor de bestemming van het betreffende gebied.
Financiële situatie begrotingsjaar	Het algemeen onderhoud en rioolvernieuwingen worden bepaald met behulp van inspecties, veelvoorkomende meldingen en het geautomatiseerde rioleringsbeheersysteem. Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met het kwaliteitsniveau conform de richtlijnen van RIONED en NEN 3398-2015. De budgetten zijn afgestemd op het vereiste kwaliteitsniveau.

Groen

Naam beheersplan	Groenbeleidsplan	Jaar vaststelling	2023
Naam Voorziening		Actualisatie	
Te onderhouden kapitaalgoederen:	De gehele groene inrichting van het gemeentelijk openbaar gebied, te weten: bomen, hagen, heesters, gazons, ruw gras, plantsoenen, bosplantsoenen, perken, bermen etc.		

Doel	In het Groenbeleidsplan is aangegeven wat we van waarde vinden in het openbaar groen, zoals doorgaande groene structuren en historisch groen. Daarbij is rekening gehouden met recente ontwikkelingen en actuele (maatschappelijke) thema's. Denk aan behoud van biodiversiteit, klimaatadaptatie en het betrekken van bewoners bij het groen(beheer).
Beleidskader	De beleidskaders zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde Groenbeleidsplan.
Financiële situatie begrotingsjaar	Vrijwel alle baten en lasten van het openbaar groen lopen via de exploitatiebegroting. De budgetten zijn afgestemd op de vereiste kwaliteitsniveau. Dat is "A" in de centrumgebieden (onderhouden in eigen beheer) en "B" in de overige gebieden (onderhouden door derden).

Wegen

Wegenbeheerplan 2024-2028	Regulier- en groot onderhoud	Jaar vaststelling	2024
Naam Voorziening		Actualisatie	2028
Te onderhouden kapitaalgoederen	De grijze inrichting van het gemeentelijk openbaar gebied: wegen (zand, asfalt en klinkers), trottoirs, fiets- en voetpaden, pleinen, parkeerplaatsen, etc. De gemeente Laren heeft circa 98 km verharde wegen, fiets- en voetpaden in haar beheer. Bij het onderhoud van de wegen in Laren wordt onderscheid gemaakt tussen het algemeen (reguliere) onderhoud en groot onderhoud (reconstructies). Het reguliere, vaak kleine, onderhoud wordt gefinancierd met middelen vanuit de lopende exploitatie. Onder dit reguliere onderhoud vallen beperkte en vaak plaatselijke reparaties van wegen met de asfalt- en/of elementenverhardingen. Herstel en onderhoud van de fiets- en voetpaden valt hieronder. Het groot onderhoud omvat meer ingrijpende werkzaamheden waarbij vaak de riolering ook wordt hersteld. Bekostiging vindt plaats aan de hand van de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting.		

Doel	Goed beheer en onderhoud van het wegennet in Laren. In 2024 is het wegenbeheerplan 2024-2028 opgesteld. De doelstelling hiervan is inzicht te krijgen in de complete onderhoudsstaat van de wegen en de benodigde budgetten voor het uitvoeren van het onderhoud en de reconstructies over de planperiode.
Beleidskader	Het beleidskader wordt bepaald door enkele wetten, als de Wegen en Verkeerswet, Wet Herverdeling Wegenbeheer, het BW en de Wet Milieubeheer. Er is ook een relatie met andere beleidsterreinen, zoals riolering (gezamenlijke aanleg), verkeersveiligheid, milieu en sociale veiligheid, ruimtelijke ordening en nieuwbouwprojecten. Met ingang van 2024 wordt er gewerkt conform het wegenbeheerplan. In 2024 is het nieuwe wegenbeheer plan aangeboden. Met de komst van de omgevingswet vervalt de verplichting om een gemeentelijk wegenbeheerplan op te stellen. Gemeenten zijn nog steeds verplicht invulling te geven aan hun gemeentelijke beheertaken en de financiën te verantwoorden. Daarom wordt een Wegenbeheerplan 2024-2028 opgesteld in de lijn van de omgevingswet.
Financiële situatie begrotingsjaar	De onderhoudswerkzaamheden worden gefinancierd uit de jaarlijkse exploitatie begroting. De reconstructies en de aanleg van wegen vallen onder de investeringen en worden in 40 jaar afgeschreven. De investeringen worden geactiveerd (incl. ambtelijke uren) en de kapitaallasten daarvan worden eveneens in de exploitatiebegroting opgenomen. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau B.

Gebouwen

Naam beheersplan	Beleid maatschappelijk vastgoed, een Toetsingskader	Jaar vaststelling	2013
Naam voorziening	Instandhouding gemeentelijk vastgoed	Actualisatie	Jaarlijks

Te onderhouden kapitaalgoederen	Het integrale onderhoud van alle vastgoedobjecten van de BEL-gemeenten, inclusief BEL-gebouwen, wordt intern beheerd door het Cluster Vastgoed en Grondzaken en de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.
Doel	De gebouwen planmatig en naar behoren te onderhouden met het beschikbaar gesteld budget. In principe wordt onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) nagestreefd.
Beleidskader	Jaarlijks wordt het (meerjaren)onderhoudsplan (MJOP) voor de gemeentelijke eigendommen geactualiseerd. Met het aangaan van een nieuwe onderhoudscontract is er in 2023 een NEN 2767 inspectie uitgevoerd.
Financiële situatie begrotingsjaar	Ultimo 2025 bedraagt de hoogte van de voorziening € 1.000.445,54

Openbare verlichting

Naam beheersplan	Openbare verlichting	Jaar vaststelling	2025
Naam Voorziening		Actualisatie	2030
Te onderhouden kapitaalgoederen	ca. 3000 Lichtmasten		
Doel	<p>Verlichting zorgt ervoor dat wij in staat zijn bij duisternis de omgeving waar te nemen. Openbare verlichting (OVL) moet zaken zichtbaar maken die voor een veilig en doelmatig gebruik van de openbare ruimte van belang zijn. Het doel van openbare verlichting is om optimaal bij te dragen aan de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de kwaliteit van de openbare ruimte (leefbaarheid).</p> <p>Belangrijke randvoorwaarden daarbij zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een zo laag en duurzaam mogelijk energieverbruik. 2. het toepassen van duurzame oplossingen. 3. borging van een veilige, goed functionerende en kosten efficiënte installatie. 		

Beleidskader	<p>De raad heeft in 2025, het nieuwe Beleids- en Beheerplan Openbare Verlichting vastgesteld voor de planperiode 2026-2030. Als kwaliteitsnorm geldt hoofdzakelijk het kwaliteitsniveau B volgens CROW standaard kwaliteitsniveaus voor het onderhoud. Tijdens wegconstructies worden de lichtmasten naar behoefte vervangen. Dit gebeurt ook bij grote schadegevallen.</p> <p>In 2024 is door de raad het plan vastgesteld voor de vervanging en daarmee verduurzaming van de openbare verlichting in geheel Laren. De vervanging naar LED wordt in 2 fases uitgevoerd in 2027 en 2028.</p>
Financiële situatie begrotingsjaar	Met het onderhoudsplan is het actuele meerjarenperspectief op het onderhoud van de OVL in Laren vastgesteld en zijn de nodige investeringen inzichtelijk gemaakt. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau B.

Speelplaatsen

Naam beheersplan	Speelruimteplan Laren 2024 - 2033	Jaar vaststelling	2024
Naam Voorziening		Actualisatie	2033
Te onderhouden kapitaalgoederen	Alle gemeentelijke speelplaatsen		
Doel	Een goede dekking van geschikte en bereikbare (in)formele speelvoorzieningen tegen acceptabele beheer- en onderhoudskosten. Met het Speelruimteplan spelen we in op ontwikkelingen zoals het Landelijk Samenspeelakkoord, klimaatadaptatie en de Omgevingswet.		
Beleidskader	Speelruimteplan Laren 2024-2033 Warenwet besluit Attractie- en speeltoestellen.		
Financiële situatie begrotingsjaar	Voor de uitvoering van verplichte inspecties en regulier onderhoud is een structureel budget opgenomen in de programmabegroting. In de investeringsplanning zijn de investeringen en levensduur verlengend onderhoud opgenomen.		

Paragraaf financiering

Financieringsbehoefte

Algemeen

In de paragraaf Financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Laren uiteengezet over het afgelopen boekjaar. Dit gebeurt in een onderdeel Algemeen en een onderdeel Financiering gemeente Laren. Onder Algemeen komen de eventuele ontwikkelingen in de wet- en regelgeving aan de orde en volgt een korte toelichting op het treasurystatuut van de gemeente Laren. In het onderdeel Financiering gemeente Laren geven we een toelichting op het gevoerde risicobeheer.

Treasurybeleid / Treasurystatuut gemeente Laren

Per 1 januari 2001 geldt de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden). Het belangrijkste uitgangspunt van de wet is het beheersen van risico's. Dat uit zich in een tweetal randvoorwaarden. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van leningen evenals het verlenen van garanties alleen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen en derivaten een prudent karakter moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's. Het beheersen van risico's wordt uitgewerkt in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan financiering door middel van achtereenvolgens korte schuld en lange schuld. In 2014 is het treasurystatuut voor het laatst herzien in verband met het invoeren van het schatkistbankieren eind 2013. Begin 2026 wordt het Treasurystatuut opnieuw aangepast aan de veranderde wet- en regelgeving.

Leningen

Hieronder staat het verloopoverzicht van de vaste schulden met een looptijd van > 1 jaar. Het betreft hier de onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

Laren: leningen OG:	bedrag	looptijd	rente%	datum afloss	stand per 31.12.24	storting	rente	aflossing	stand per 31.12.25
BNG 40.106861	4.200.000	20	3,82%	05-09-31	1.470.000		52.932	210.000	1.260.000
ING/ Nat. Ned	4.500.000	30	3,07%	24-02-44	3.000.000		88.187	150.000	2.850.000
BNG 40.110951	3.000.000	20	1,66%	22-12-36	3.000.000		49.800	-	3.000.000
BNG 40.110952	3.000.000	20	1,24%	22-12-36	1.800.000		22.274	150.000	1.650.000
NWB 1-30839	10.000.000	10	-0,46%	15-01-31	7.000.000		-27.789	1.000.000	6.000.000
Totaal binnenlandse banken					16.270.000		185.405	1.510.000	14.760.000

Daarnaast zijn er nog onderhandse leningen van: buitenlandse instellingen, fondsen banken, bedrijven en overige sectoren:

	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Stichtingskapitaal Singer	136.134	136.134
Provincie aankoop Crailo	8.617.384	8.617.384
Totaal	8.753.518	8.753.518

Uitzettingen

Uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer

De gemeente Laren kent enkele uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer. Over deze uitzettingen wordt een rentevergoeding ontvangen. Voor deze uitzettingen zijn geen specifieke geldleningen aangetrokken. Het verloop van de uitgezette geldleningen is als volgt:

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2024	Investing	Desinvestering	Correctie	Aflossing van derden	Boekwaarde 31-12-2025
Leningen aan overige verbonden partijen	8.617.384	-	-	-	-	8.617.384
Overige langlopende leningen	5.989.433	-	-	-163.033	226.616	5.599.783
Totaal	14.606.817	-	-	-163.033	226.616	14.217.167

Leningen aan overige verbonden partijen	Boekwaarde 31-12-2024	Verstreking	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2025
Vordering GEM Crailo (grondverkoop Crailo)	8.617.384	-	-	8.617.384
Totaal leningen aan overige verbonden partijen	8.617.384	-	-	8.617.384

Overige langlopende leningen	Boekwaarde 31-12-2024	Verstreking	Aflossing	Correctie	Boekwaarde 31-12-2025
Geldlening Parochie St. Jan-G. Helder	1.650.000	-	-	-	1.650.000
Geldlening de Biezem	175.000	-	8.333	-	166.667
Geldlening BEL zwembad	3.412.161	-	157.400	-163.033	3.091.728
Geldlening SV Laren '99	29.318	-	-	-	29.318
Geldlening SBC/LMHC	314.453	-	24.383	-	290.070
RC krediet SV Laren '99	80.000	-	-	-	80.000
Geldlening St. Hart van Laren	328.500	-	36.500	-	292.000
Totaal overige langlopende leningen	5.989.433	-	226.616	-163.033	5.599.783

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast is een toelichting gegeven op het schatkistbankieren over het afgelopen boekjaar.

Renterisiconorm

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is in de wet Fido de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal in enig jaar voor herfinanciering in aanmerking komt. Voor de gemeente Laren is dit een bedrag van € 6.500.000.

Dit bedrag mag niet overschreden worden en dat betekent dat slechts een geringe omvang aan langlopende leningen mag worden aangetrokken of dat voor een goede spreiding wordt gezorgd in aard en omvang van de leningportefeuille.

Renterisiconorm programmabegroting 2025 – 2028	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
a. Renteherzieningen	-	-	-	-	-
b. Aflossingen	1.510.000	1.510.000	1.510.000	1.510.000	1.510.000
c. Renterisico (a + b)	1.510.000	1.510.000	1.510.000	1.510.000	1.510.000
d. Begrotingstotaal	38.983.445	37.894.234	37.187.686	37.341.889	37.696.263
e. Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
f. Renterisiconorm (c * d)	7.796.689	7.578.847	7.437.537	7.468.378	7.539.253
g. Ruimte onder risiconorm (f > c)	6.286.689	6.068.847	5.927.537	5.958.378	6.029.253
h. Overschrijding renterisiconorm (c > f)	-	-	-	-	-
Overschrijding renterisiconorm?	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

Kasgeldlimiet

Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet Fido de kasgeldlimiet ingesteld. Deze moet voorkomen dat gemeenten te veel kort geld lenen waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens explosief zouden toenemen. Deze kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Laren is de kasgeldlimiet bepaald op € 3.195.000 in 2025.

Voldoen aan de wettelijke bepalingen houdt in dat als de vlottende schuld structureel de kasgeldlimiet overschrijdt de kortlopende schulden moeten worden omgezet naar een langlopende schuld. Ook dient bij een overschrijding een toelichting gegeven te worden, bovendien zal de toezichthouder geïnformeerd moet worden als de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden.

Voor Laren zijn in 2025 de volgende kasgeldleningen afgesloten:

Bedrag:	Looptijd:	Rente%:
€ 5.500.000	13.01.25-13.02.25	3,1%
€ 6.000.000	13.02.25-13.03.25	3%
€ 6.500.000	13.03.25-15.04.25	2,65%
€ 8.000.000	15.04.25-16.05.25	2,55%
€ 6.000.000	16.05.25-16.06.25	2,45%
€ 12.500.000	16.06.25-01.08.25	2,2%
€ 10.000.000	01.08.25-01.09.25	2,2%
€ 2.000.000	01.09.25-01.12.25	2,2%
€ 3.000.000	01.12.25-06.01.26	2,2%
€ 2.000.000	23.12.25-06.01.26	2,5%

Hieronder is inzicht gegeven in de eventuele overschrijdingen van de kasgeldlimiet in 2025:

Omschrijving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Begrotingstotaal	38.983.445	37.894.234	37.187.686	37.341.889	37.696.263
Kasgeldlimiet in %	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet gemeente Laren	3.313.593	3.221.010	3.160.953	3.174.061	3.204.182

Financieringsbehoefte

In 2025 is in totaal € 1,51 miljoen afgelost. De totale leningenportefeuille bedraagt eind 2025 € 14.760.000.

Schatkistbankieren

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Dit houdt in dat overtollige middelen, met uitzondering van middelen nodig voor uitoefening van de publieke taak, voortaan uitsluitend bij het rijk of andere lagere overheden mogen worden uitgezet. Dit beperkt eventuele kredietrisico's. In de toelichting op de balans in de jaarrekening is dit onderdeel nader te bekijken bij het onderdeel vlottende activa.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar		2025	
(1)	Drempelbedrag	1000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar		2025	
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	38.983			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	38.983			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,002 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	-	-	-
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-

Renteschema

Het BBV geeft aan dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Conform het advies van de commissie BBV is onderstaand schema opgenomen om naast de wijze van rentetoerekening ook inzicht te verschaffen in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de toerekening aan grondexploitaties. Het renteschema van de gemeente Laren ziet er als volgt uit:

Renteschema jaarrekening 2025		
a.	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	405.437
b.	De externe rentebaten voor de korte en lange financiering	-/- 198.434
Saldo rentelasten en rentebaten		207.003
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- -
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- -
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/- -
Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente		207.003
d1.	Rente over eigen vermogen	+/- -
d2.	Rente over voorzieningen	+/- -
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		207.003
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- 44.586

Renteresultaat op het taakveld Treasury (0.5)**162.418**

Afwijking werkelijke rentelasten vs. toegerekende rentelasten:

162.418**Renteomslag jaarrekening 2025**

a.	Totale boekwaarde activa		32.652.950
b.	Boekwaarde aan derden verstrekte leningen	-/-	14.212.250
c.	Boekwaarde projectfinanciering	-/-	-
	Boekwaarde t.b.v. omslagrente		18.440.700
	Percentage renteomslag		1,12%
	Percentage renteomslag (afgerond)		1,00%

Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

Voor wat betreft de bedrijfsvoering binnen de BEL Combinatie wordt verwezen naar het programma bedrijfsvoering van de begroting van de BEL Combinatie.

Gemeenschappelijke regeling BEL

De BEL organisatie is continu in ontwikkeling. VIBE heeft in 2025 dan ook langzaam een transformatie doorgemaakt naar een structurele activiteit die de BEL Combinatie blijvend in ontwikkeling houdt. Deze ontwikkeling is in juni 2025 zowel aan de raden als aan de organisatie gepresenteerd. Op alle gebieden zal de BEL organisatie bij de tijd moeten blijven en voldoen aan de wet- en regelgeving. Om dit verder vorm te geven is eind 2025 gestart met het voorbereiden van een missie en visie voor de BEL waarin 2030/2035 als scope wordt gepakt. Wat voor organisatie wil de BEL dan zijn, hoe werken we, welke dienstverlening hoort daar bij, welke medewerkers hebben we dan nodig en hoe zit ambtelijk/bestuurlijke samenwerking er dan uit? Vanuit dat vergezicht (waarbij we uitdrukkelijk ook het bestuur betrekken) zal per jaar gekeken worden welke ontwikkelingen het meest urgent zijn om op te pakken met in ogenschouw de middelen die beschikbaar zijn.

De continue organisatieontwikkeling heeft zich voor 2025 vooral vertaald in de onderstaande (uitvoerende) speerpunten. Deze speerpunten zijn over het algemeen nog niet afgerond en lopen daarom door in 2026. Dit ook onder het motto "wat je begint maak je ook af". Door de organisatie worden jaarlijks speerpunten vastgesteld. Dat gebeurt aan de hand van de ontwikkelingen die op dat moment noodzakelijk en urgent zullen zijn en bijdragen aan het realiseren van de missie en visie met bijbehorende doelstellingen. Hiermee beoogt de organisatie een continue ontwikkeling binnen de BEL Combinatie op:

1. Transformatie ontwikkelprogramma VIBE naar continue organisatieontwikkeling
2. In control bij de P&C cyclus
3. Projectmatig werken
4. Verbeteren bestuurlijk proces
5. Procesbeschrijvingen

In 2025 heeft HR een nieuw systeem geïmplementeerd (Motion 2.0). Dit zal op (korte) termijn moeten leiden tot betere ontsluiting van stuur- en managementinformatie. De raden hebben tijdelijk geld aan de BEL organisatie verstrekt om met recruitment meer medewerkers in dienst aan ons te binden. Dat heeft het afgelopen jaar al geleid tot meer indiensttredingen dan uitdiensttredingen. De BEL organisatie bestaat daarmee aan het eind van 2025 uit meer medewerkers in dienst dan de jaren ervoor.

Uit intern onderzoek blijkt dat medewerkers het werk bij de BEL organisatie waarderen, ruimte ervaren om zaken op te pakken, maar ook dat er door veel medewerkers een hoge werkdruk wordt ervaren. Iets om gericht mee verder te gaan in 2026.

In 2025 is binnen de BEL Combinatie een belangrijke stap gezet door de invoering van een nieuwe organisatiestructuur. Door te werken met een tweede managementlaag ontstaat er meer aandacht voor medewerkers, hun ontwikkeling en hun dagelijkse werkpraktijk. Tegelijkertijd komt er ruimte om op strategisch niveau te werken aan de opgaven van zowel de BEL Combinatie als de drie gemeenten. Uit de tussentijdse evaluatie komen positieve geluiden naar voren; eind 2026 volgt een definitieve evaluatie om de effecten structureel te beoordelen.

In 2025 zijn de voorbereidingen gestart voor de implementatie van een nieuw raadsinformatiesysteem en een nieuw financieel pakket. Deze systemen worden in 2026 ingevoerd en vormen een belangrijke basis voor verdere professionalisering van de bedrijfsvoering. Ook hebben we het nieuwe systeem voor meldingen in de openbare ruimte 'Signalen' in gebruik genomen. Dit draagt bij aan een snellere en overzichtelijkere afhandeling van meldingen van inwoners.

Binnen de organisatie hebben we verder veel aandacht besteed aan de implementatie van Microsoft Teams en het vereenvoudigen van werkprocessen. Door meer digitale mogelijkheden te bieden, wordt het voor inwoners en ondernemers steeds makkelijker om zaken met de gemeente te regelen. Deze digitaliseringsslag versterkt de transparantie, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid van de overheid.

Om voor onze drie gemeenten helder te maken welke activiteiten de BEL Combinatie uitvoert en welke resultaten daarbij horen, is in 2025 gewerkt aan een vernieuwde Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Elke gemeente beschikt nu over een DVO met een eenduidige opzet, wat zorgt voor herkenbaarheid, transparantie en gezamenlijke opdrachtafstemming.

Ook op het gebied van personeel en organisatie zijn stappen gezet. Er zijn meer medewerkers aangenomen en in vaste dienst gekomen, waaronder informatiemanagers, beleidsmedewerkers en een concerncontroller. Daarnaast is het MD-traject voor teamleiders voortgezet, met nadruk op leiderschapsontwikkeling en professionele groei. De evaluatie van het VIBE-programma is succesvol afgerond en heeft waardevolle inzichten opgeleverd voor verdere ontwikkeling van de organisatie. Tot slot hebben we een start gemaakt met de uitwerking van de DVO 2026 voor de bedrijfsvoering.

De komende jaren blijft de BEL Combinatie zich ontwikkelen op het gebied van rapportages, procesoptimalisatie en het verder versterken van de basis op orde.

Deze continue ontwikkeling is noodzakelijk om een betrouwbare en wendbare dienstverlener te blijven. We willen een organisatie zijn waar medewerkers met plezier en trots werken, en waar inwoners en ondernemers kunnen rekenen op duidelijke, toegankelijke en kwalitatief goede dienstverlening. Door te blijven investeren in professionaliteit, samenwerking en innovatie bouwen we stap voor stap aan een toekomstbestendige organisatie.

Met ingang van 1 januari 2025 worden de kosten van de BEL als volgt verdeeld: Blaricum betaalt 34,75%, Eemnes 30% en Laren 35,25%.

Personeelsmutaties

In januari is een nieuwe gemeentesecretaris gestart, na een succesvolle wervingsprocedure in 2024. Daarnaast is de burgemeester vertrokken. In de tussentijdse periode zijn de burgemeesterstaken tijdelijk waargenomen door een interim-burgemeester en is de wervingsprocedure voor een vaste nieuwe burgemeester gestart.

Verzuim

Het ziekteverzuimpercentage binnen de gemeente Laren is laag. Bij ziekteverzuim voeren wij een adequaat en zorgvuldig verzuimbeleid. Daarbij is aandacht voor preventie, duurzame inzetbaarheid en goede begeleiding van medewerkers wanneer sprake is van verzuim, met als doel een gezonde en duurzame terugkeer naar werk te ondersteunen.

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% (maximaal 2) van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 739.772. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 902.967 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 739.772. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 820.930 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven:

“Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.” Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording

provincies en gemeenten (BBV) dienen de afwijkingen (zowel baten als lasten) in de jaarrekening herkenbaar te worden opgenomen en van een toelichting te worden voorzien.

Dit jaar zijn in navolging van boekjaar 2024 wederom slotwijzigingen gemaakt. Hierbij zijn begrotingsafwijkingen die onrechtmatig zijn en boven 25k voorgelegd aan de gemeenteraad ter accordering. Hiermee zijn de begrotingsonrechtmatigheden door aanpassing van de begroting 2025 voor 31-12-2025 rechtmatig gecorrigeerd. Voor de jaarrekening 2025 is bij de eindejaar controle de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording. Geconstateerd is dat de totale begrotingsonrechtmatigheid (overschrijding lasten) € 820.930 bedraagt (inclusief lastenoverschrijdingen overhead en algemene dekkingsmiddelen).

Deze begrotingsonrechtmatigheden vallen onder de categorieën van het controleprotocol Laren en zijn passend binnen het beleid, waarmee de overschrijdingen als acceptabel onrechtmatig kwalificeren. De belangrijkste afwijkingen worden in de jaarrekening nader toegelicht en verantwoord aan de gemeenteraad.

Er is wederom een verbetering gemaakt in vergelijking met vorige jaarrekeningen. De getroffen maatregelen door de organisatie n.a.v. de jaarrekening 2024 in combinatie met de slotwijziging heeft bijgedragen aan het beter in control hebben van de aan de begroting ten grondslag liggende budgetten. Desondanks zijn er binnen de programma's lastenoverschrijdingen opgetreden ten opzichte van de laatst gewijzigde begroting.

Binnen programma 1 Besturen en diensten verlenen in veilig Laren bedraagt de overschrijding van de begrote lasten € 351.199. Deze begrotingsonrechtmatigheid wordt veroorzaakt door de volgende afwijking(en):

- Een overschrijding van de lasten door een extra dotatie van €623k aan de voorziening wethouderspensionen. Deze aanvullende dotatie wordt primair veroorzaakt door actuariële herberekeningen van de pensioenverplichtingen voor (oud-)wethouders als gevolg van overgang van de oude APPA-pensioenen naar het nieuwe pensioenstelsel. Deze voorziening is volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplicht om de onvoorspelbare pensioen- en wachtgelduitkeringen (APPA-regeling) op te vangen. De actuaireel vastgestelde tekorten moeten direct worden aangezuiverd. Omdat toevoegingen aan dergelijke voorzieningen verplicht zijn onder de verslaggevingsregels, wordt de overschrijding als 'acceptabel' bestempeld.

Binnen programma 3 Duurzaam en prettig wonen in Laren bedraagt de overschrijding van de begrote lasten € 95.601. Deze begrotingsonrechtmatigheid wordt veroorzaakt door de volgende afwijking(en):

- Een overschrijding van de lasten door een dotatie aan de voorziening ter egalisatie van de kosten voor de afvalstoffenheffing ad €194k. In 2025 zijn er meer inkomsten dan lasten gerealiseerd. Hierdoor is er een positief resultaat ontstaan. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening afvalstoffenheffing, zodat het tarief over de jaren heen geëgaliseerd kan worden. Hierdoor komt de kostendekkendheid uit op 100%. Als er in een specifiek boekjaar minder afval is gestort, de verbranding goedkoper is geweest of als er meer inkomsten uit de heffing binnenkwamen dan verwacht, ontstaat er een overschot. Volgens de regels mag de opbrengst niet hoger zijn dan de werkelijke kosten. Het overschot wordt dan als extra dotatie (storting) in de egalisatievoorziening gestort. Een overschrijding van de dotatie aan de egalisatievoorziening voor afvalstoffenheffing is financieel en beleidsmatig acceptabel. Het is zelfs een logisch gevolg van het BBV-principe. Doel van deze voorziening is immers schommelingen in de reinigingskosten op te vangen en abrupte tariefstijgingen voor burgers te voorkomen.

Binnen programma 6 De algemene inkomsten en uitgaven van Laren bedraagt de overschrijding van de begrote lasten € 288.978. Deze begrotingsonrechtmatigheid wordt veroorzaakt door de volgende afwijking(en):

- De BEL combinatie heeft naar aanleiding van de slotwijziging nog € 266k aan lasten in rekening gebracht. De overschrijding van de lasten voor de gemeente Laren door de slotwijziging van de BEL Combinatie over 2025 kwam voort uit een uniforme, aanzienlijke financiële bijstelling van de ambtelijke werkorganisatie. Omdat de slotwijziging doorloopt in de jaarrekening, levert dit een additionele last op voor Laren. De slotwijziging over 2025 is uniform opgesteld over alle drie de BEL-gemeenten (Blaricum, Eemnes en Laren). Doordat het jaarrekeningproces 2024 vertraging opliep, is de slotwijziging direct verwerkt in de jaarrekeningen in plaats van vooraf ter zienswijze aan de raad te worden voorgelegd. Het negatieve resultaat uit de slotwijziging van de BEL Combinatie is door de raad

geaccepteerd als extra last. Omdat de slotwijziging een uniform proces is tussen de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren worden de geconstateerde afwijkingen alsnog verwerkt in de jaarstukken.

Binnen de mutaties reserves bedraagt het bedrag van de begrotingsonrechtmatigheid € 66.461. Deze begrotingsonrechtmatigheid wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende afwijking(en):

- Er is een hogere dotatie aan de reserve sociale huurwoningen van € 48k geboekt in lijn met de afspraak (1/3 deel van de opbrengst Goede Herder) ten gunste van de res Sociale huurwoningen. Daarmee beoordeelt het college deze begrotingsonrechtmatigheid als acceptabel en in lijn met het beleid.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Met onze verbijzonderde interne controles sluiten we aan bij de goedkeurings- en rapporteringstoleranties die de accountant hanteert en aan de verantwoordingsgrens die door de gemeenteraad is vastgesteld. In nauwe samenspraak met de accountant hebben we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald. De controles zijn uitgevoerd op de volgende processen: personeel, inkoopfacturen, treasury, aanbestedingen en overige geldoverdrachten, misbruik en oneigenlijk gebruik. Rechtmatigheidsfouten bij aanbestedingen moeten in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en toegelicht worden indien zij samen met de twee andere criteria boven de verantwoordingspercentage van 2% uitkomen. Wij hanteren de rapporteringstolerantie die ook met de accountant is afgesproken van € 25.000.

Aanbestedingsrechtmatigheid

De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. In de Gids Proportionaliteit (flankerend beleid bij de aanbestedingswet 2012) zijn de voorschriften uitgewerkt over de eisen, voorwaarden en criteria die aan inschrijvers en inschrijvingen worden gesteld. Een aanbestedende dienst dient de voorschriften toe te passen of een afwijking in de aanbestedingsstukken te motiveren. Het ten onrechte niet toepassen van de Aanbestedingswet 2012 met betrekking tot deze Europese aanbestedingsnormbedragen bij een aanbesteding van opdrachten, leidt tot een financiële rechtmatigheidsfout.

De in 2025 geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen hebben uitsluitend betrekking op doorlopende contracten die in eerdere jaren onrechtmatig tot stand zijn gekomen en in 2025 zijn voortgezet. De afwijkingen vloeien voort uit het niet (tijdig) uitvoeren van aanbestedingen en het ontbreken van volledige en actuele contractdocumentatie.

De totale omvang van de rechtmatigheidsafwijkingen bedraagt € 82.037.

- De grootste afwijking betreft Practicum Print Management B.V. (€ 35.901), waarbij sprake is van een reeds eerder vastgestelde onrechtmatigheid waarvan de werkelijke uitgaven in 2025 hoger uitvallen dan eerder geraamd. Dit verschil is als aanvullende onrechtmatigheid verantwoord.
- Daarnaast is bij Wissing (€ 46.136) sprake van een rechtmatigheidsafwijking als gevolg van ontbrekende en onvoldoende onderbouwde contractdocumentatie. De classificatie is daarmee in lijn gebracht met de andere BEL-gemeenten en wordt als onrechtmatig aangemerkt.

De geconstateerde afwijkingen blijven binnen de verantwoordingsgrens. De fouten zijn beperkt in aantal en omvang, maar onderliggende oorzaken – met name op het gebied van contractbeheer en dossiervorming – zijn nog onvoldoende structureel opgelost.

Maatregelen ter verdere verbetering, die ook aanbevolen zijn in de jaarrekening 2023 en 2024, zijn nog steeds actueel en in uitvoering:

1. Contractenregister. Er wordt gewerkt aan een inkoopformulier dat standaard ingevuld en verplicht moet worden en de implementatie van het centrale contractregister is gevorderd.
2. Contractmanagement. Er wordt gewerkt aan de implementatie van contractmanagement om beter grip te krijgen op afloop van contracten en crediteuren meer zicht is op uitnutting van contractwaarden.
3. Kennissessies aanbestedingen. N.a.v. de geconstateerde rechtmatigheidsfouten worden kennissessies samen met team Inkoop voor de lijnorganisatie georganiseerd, waarin het ontstaan van de fouten worden behandeld en kennis over aanbesteden wordt gedeeld.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. De term fraude is juridisch niet gedefinieerd. Het gaat hierbij om derden die misbruik maken van de gemeentelijke regelingen. Er is (nog) geen gemeentebreed beleid m.b.t. misbruik en oneigenlijk gebruik. Het toetsen van misbruik en oneigenlijk gebruik is meegenomen in de verbijzonderde interne controles, die uitwijzen dat bij de gemeente Laren geen gevallen van misbruik of oneigenlijk gebruik zijn.

Frauderisico

De gemeente Laren wil een betrouwbare en geloofwaardige organisatie zijn voor BEL-gemeenten en hun burgers, medewerkers, ondernemers, partners en opdrachtgevers. Frauderisicomanagement is onderdeel van integriteitsbeleid.

Onder fraude verstaan we opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeente Laren, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding om een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen". In alle geledingen van de organisatie is voldoende bewustzijn aanwezig over frauderisico's en de manier waarop deze beheerst worden.

Er zijn in 2025 geen fraude gevallen geconstateerd. Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor privacy en informatiebeveiliging, zoals de BIO en de jaarlijkse verantwoording via de Ensia Audit. Daarnaast worden beheersmaatregelen, zoals functiescheiding ter voorkoming van fraude gecontroleerd in (verbijzonderde) interne controles. Een overkoepelende fraude risicoanalyse (FRA) is nog in ontwikkeling en wordt opgepakt samen met een breder risicomanagement. In 2026 willen wij verdere stappen hierin zetten, o.a. door het opzetten van een fraude risicoanalyse (FRA) om fraude risicobeheersing nog beter in processen in te bedden.

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

1.1 Beleid verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een financieel en/of bestuurlijk belang heeft. Met een verbonden partij zet de gemeente Laren één of meerdere taken op afstand.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente. Voorbeelden hiervan zijn een subsidie of een garantstelling.

De gemeente Laren heeft een strategische visie rondom verbonden partijen opgesteld. Deze visie kan op basis van de geformuleerde uitgangspunten als ook de financiële spelregels een inzicht geven in de status van de verbonden partij. De spelregels horen bij drie verschillende fasen die een verbonden partij kent:

- Oprichten: In deze fase komen vragen aan de orde als 'Wanneer wordt een verbonden partij opgericht' en: 'Welke rechtsvorm heeft de verbonden partij'.
- Beheersen: In deze fase wordt beschreven welk beheer instrumentarium wordt gehanteerd voor het risicomanagement en toezicht op verbonden partijen. In dit kader is het ook goed aan te geven dat er door het College, in goede afstemming met de GR-en zelf, ondersteunende spelregels inzake financiën, weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn gemaakt.
- Evalueren en beëindigen: In deze fase wordt ingegaan op de evaluatie van verbonden partijen en de vraag of voortzetting van de samenwerking in de huidige vorm nog het meest passend is.

1.2 Beheer verbonden partijen

Met het op afstand zetten van één of meerdere taken van de gemeente in verbonden partijen moet de gemeente Laren het toezicht op verbonden partijen inrichten. De ene verbonden partij heeft meer risico's dan de andere, waardoor het benodigde toezicht per verbonden partij verschilt.

Na oprichting van een verbonden partij wordt het risicoprofiel van de verbonden partij bepaald en daarmee bepalen we of de verbonden partij een hoog, gemiddeld of laag risicoprofiel heeft. Bij een hoog risicoprofiel wordt het toezicht op de verbonden partij intensiever dan bij een laag risicoprofiel. Bij een hoog risicoprofiel wordt minimaal twee keer per jaar een risicoanalyse uitgevoerd, terwijl bij een laag risicoprofiel een analyse van de begroting en de jaarrekening volstaat.

1.3 Risicoanalyse verbonden partijen

Het risicoprofiel van een verbonden partij wordt bij oprichting bepaald en periodiek geëvalueerd. Aan de hand van een vragenlijst worden de risico's van de verbonden partijen op een gestandaardiseerde wijze in kaart gebracht. De vragen variëren van 'harde' bestuurlijke en financiële gegevens tot meer zachte informatie zoals ziekteverzuim en de organisatie van het toezicht. De vragen zijn samengevat in dertien indicatoren die gezamenlijk een beeld geven van het risicoprofiel van een verbonden partij. Onderstaand is een overzicht van de indicatoren opgenomen en waarom deze vragen iets zeggen over het risico van een partij:

Bestuurlijke indicatoren

- Op dit onderdeel wordt gekeken naar de stemverhouding en aanvullende bevoegdheden die zijn vastgelegd in statuten of een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre verbonden partijen aan eventuele nog op te stellen kaderstellende spelregels voldoen.

Financiële indicatoren

- Baten: Er wordt gekeken naar de afhankelijkheid van subsidies, het aandeel van de gemeente in subsidies en de hoogte van de inkomsten uit kernactiviteiten.
- Lasten: Er wordt gekeken naar het percentage vaste lasten dat wordt gedekt door de vaste inkomsten en het exploitatieresultaat.
- Vermogenspositie: Er wordt gekeken naar de liquiditeit en solvabiliteit van de organisatie.
- Planning en control: Er wordt gekeken naar de aanwezigheid van tussentijdse rapportages voor de sturing van de organisatie.

Politieke indicatoren:

- Bij het politieke belang staat de publieke en maatschappelijke betrokkenheid van een verbonden partij centraal. Het gaat hier bijvoorbeeld om de substantiële werkgelegenheid die de verbonden partij biedt in de gemeente Laren of om de vraag of de verbonden partij zich bijvoorbeeld richt op kwetsbare groepen in de samenleving of op de veiligheid van de burger. Bij dit deelgebied wordt ook een inschatting gemaakt over de kans op imagoschade voor de gemeente Laren.

Omgevingsindicatoren:

- Omgevingsfactoren die een rol spelen zijn:
 - is de verbonden partij gevoelig voor economische bedreigingen (bijvoorbeeld recessie, ontwikkelingen arbeidsmarkt)
 - afhankelijkheid van veranderende wet- en regelgeving
 - risicomanagement: zijn er veel niet beheersbare risico's? Wat is de kans dat deze zich voordoen?

Overige indicatoren:

- Toezicht: Er wordt gekeken naar de periodieke bijeenkomsten van het toezicht en de specialismen (o.a. financieel, vakinhoudelijk, juridisch) in het toezicht.
- Directie en management: Er wordt gekeken naar de voortijdige wisselingen op sleutelposities, de termijn dat sleutelposities worden bekleed (zeer kort/zeer lang) en het aantal personen dat deelneemt binnen de directie/dagelijkse leiding.
- Personeel: Er wordt gekeken naar het ziekteverzuimpercentage, het verloop onder het personeel en de omvang van het personeel dat in vaste dienst is.
- Bedrijfsvoering: Er wordt gekeken naar de aanwezigheid van tussentijdse rapportages en de aanwezigheid van een meerjarenbegroting.
- Concurrentiepositie: Er wordt gekeken naar de concurrentiepositie en de toenemende concurrentie.
- Fusie/verhuizing/reorganisatie: Er wordt gekeken naar de ontwikkelingen rondom fusies, verhuizingen en/of reorganisaties.

Deze risicoprofilering wordt stelselmatig beheerd en geactualiseerd zodat een inzicht ontstaat in het risicoprofiel alsmede de ontwikkeling daarin.

Het aangaan van banden met derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met derde partijen is een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Dit betekent dat deze partijen veelal beleid uitvoeren dat ook door de gemeente zelf gedaan zou kunnen worden, maar om allerlei redenen aan deze partijen wordt 'overgelaten'.

De kaderstellende en controlerende taak blijft wel bij de gemeente liggen. Deze laatste taak is vanuit het financieel controlerende oogpunt belangrijker aan het worden, mede door de vanuit de Single information / Single audit (SiSa) aangescherpte Wet- en regelgeving alsmede de vanaf 2017 nieuwe / meer gespecificeerde regelgeving vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), aan welke de GR-en zelf ook onderworpen zijn.

1.4 Ontwikkelingen in Wet- en regelgeving m.b.t. Gemeenschappelijke Regelingen

De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is op 8 juli 2014 door de Eerste Kamer aangenomen. Met de nieuwe wet wordt de positie van gemeenteraden rond het bestuur en het beleid van de gemeenschappelijke regeling versterkt. De punten die hieraan bijdragen is het verlengen van de zienswijze"-termijn van zes naar acht weken, ondertussen nog verder verlengd naar 12 weken, en het uiterlijk moment van insturen van de conceptbegroting en voorlopige jaarrekening door de verbonden partij aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Risico-inschatting

Hieronder wordt weergegeven de onderwerpen waarop de betreffende verbonden partij is beoordeeld is voor de bepaling van het risicoprofiel / -waardering:

Klasse	Bijdrage	Punten	Solvabiliteit	Stemverhouding in %	Punten
1	< 100.000	2	≥ 30%	≥ 30%	2
2	< 250.000	5	< 30%	< 30%	4
3	< 500.000	10	< 25%	< 20%	6
4	<1.000.000	15	< 20%	< 10%	8
5	>1.000.000	20	< 15%	< 5%	10

Toelichting op de betreffende kolommen:

1. Bijdrage

Hoe hoger de gemeentelijke bijdrage aan de verbonden partij is, hoe hoger het risico van de gemeente is. Bijvoorbeeld in geval van een faillissement. De score loopt hier van 2 (lage bijdrage) tot 20 (hoge bijdrage).

2. Financiële ratio's

Dit betreft een beoordeling van de solvabiliteit én de algemene reserve als percentage van de gemeentelijke bijdragen.

Solvabiliteit geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het totale vermogen op de balans; hoe hoger de solvabiliteit hoe beter een organisatie in staat is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.

De algemene reserve als percentage van gemeentelijke bijdragen geeft aan hoe de "buffer" zich verhoudt in relatie tot gemeentelijke baten van de verbonden partij.

De score loopt hier van 2 (financieel zeer duurzaam) tot 10 (financieel minder duurzaam).

3. Stemverhouding

Via het bestuur van de verbonden partij heeft de gemeente invloed op (het beleid van) de verbonden partij.

Hoe meer deelnemers in de verbonden partij, hoe minder de invloed van de gemeente. De score loopt hier van 2 (veel invloed) tot 10 (weinig invloed).

Dit leidt tot de volgende score:

Gemeenschappelijke regeling	Omvang bijdrage	Risicoscore			
		Bijdrage	Solvabiliteit	Stemverhouding	Puntentotaal
GR BEL Combinatie	9.904.853	20	10	2	32
GR Regio G&V	2.844.400	20	6	10	36
GR Veiligheidsregio G&V	1.098.901	20	10	10	40
GR Tomingroep	94.000	2	2	10	14
GR Omgevingsdienst (OFGV)	250.130	10	2	8	20
GNR	152.867	5	2	6	13
Centrumgemeente SoZa HBEL	1.830.478	20	2	2	24
GR Belastingssamenwerking HBL	594.278	15	2	2	19
RWZI	-	2	2	2	6
Totale omvang bijdragen	16.769.907				

Facts per verbonden partij

Lijst van gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Laren deelneemt:

Gemeenschappelijke regeling	Doel deelname	Deelnemers
Gemeenschappelijke regeling BEL	Kennisconcentratie, efficiencyvoordeel en behoud zelfstandigheid	Blaricum, Eemnes, Laren
Regio Gooi en Vechtstreek – voormalige Gewest Gooi en Vechtstreek (Regio G&V)	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting. Onvoldoende capaciteit in eigen huis. Kennis.	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen, Weesp en Wijdmeren. Eemnes (deels).
GR Veiligheidsregio (GR VGV)	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting. Kennis	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen en Wijdmeren
Gemeentelijke bevolkingszorg ((GHOR) via GR VGV	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting. Kennis	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen en Wijdmeren
Tomingroep (bijdrage rijk wordt 1:1 ingezet via HBEL)	Efficiencyvoordeel en voldoen aan Wet- en regelgeving	Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen, Wijdmeren en Almere
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (OFGV)	Efficiencyvoordeel. Kennis. Beter kunnen voldoen aan Wet- en regelgeving	Blaricum, Gooise Meren, Laren Hilversum, Huizen, Weesp, Wijdmeren, 6 gemeenten Flevoland en provincies Flevoland en Noord Holland.
Rioolwaterzuiveringsinstallatie Gooiergracht en Vijzelgemaal Eemmeer (RWZI)	Efficiencyvoordeel. Kennis.	Blaricum, Laren

Lijst met centrumgemeenten waar taken van de gemeente belegd zijn:

Centrumgemeente	Doel deelname	Deelnemers
Gemeente Huizen - uitvoering sociale zaken (SoZa H-BEL)	Efficiencyvoordeel en voldoen aan Wet- en regelgeving	Blaricum, Eemnes (deels), Huizen en Laren
Gem. regeling belastingsamenwerking Huizen, Laren, Blaricum	Efficiencyvoordeel en voldoen aan Wet- en regelgeving	Blaricum, Huizen en Laren

Lijst met stichtingen, waarin de gemeente participeert:

Stichting	Doel deelname	Deelnemers
-----------	---------------	------------

Stichting Gooisch Natuurreservaat (GNR)	Efficiencyvoordeel en kennisconcentratie	De 5 Gooise gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren nemen deel in de uitbesteding van het landschap- en natuurbeheer
---	--	---

Lijst met vennootschappen, waarin de gemeente participeert:

Vennootschap	Doel deelname	Deelnemers
GEM Crailo BV	De Vennootschap heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Voor Laren komt daarbij (vanuit haar omvang) Efficiencyvoordeel en kennisconcentratie.	De gemeente Hilversum (45%), de gemeente Gooise Meren (45%) en de gemeente Laren (10%).

Hieronder volgt in het kort per Verbonden Partij (GR-en) enkele kenmerken met financiële gegeven en ratio's. Daar waar mogelijk is gebruik gemaakt van recent door de Gemeenschappelijke Regelingen aangeleverde informatie vanuit (concept)jaarrekening 2025, daar waar nog géén informatie voorhanden is zijn de laatst bekende gegevens opgenomen.

BEL Combinatie

BEL Combinatie		BEL	
Vestigingsplaats	Eemnes		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Werkorganisatie van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren		
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt gevormd uit de colleges van burgemeester en wethouders van de drie gemeenten en heeft volledige zeggenschap. Het bestuur wordt ondersteund door de algemeen-directeur van de BEL Combinatie. De taken en verantwoordelijkheden van de algemeen directeur zijn vastgelegd in het Directiestatuut.		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1	2024	2025
	Omvang begroting (na wijziging)	31.191.497	32.664.152
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	30.706.497	33.691.167
	Begrote bijdrage gemeente Laren	9.420.197	10.078.237
	Werkelijke bijdrage gemeente Laren*	10.066.781	11.117.330
	Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	93.866	779.899
	Eigen vermogen (EV)	874.039	2.673.245
	waarvan algemene reserve	235.162	235.162
	Totaal vermogen (TV)	24.504.220	29.966.396
	Kengetallen:		

	- Solvabiliteit (EV/TV)	3,6	9,0
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	2,3%	2,4%
Risico's	De BEL-combinatie heeft een lage algemene reserve waar risico's niet mee af te dekken zijn. Kostenoverschrijdingen worden daarmee direct aan de gemeenten verhaald.		
Overige informatie	De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan de BEL Combinatie is verantwoord onder alle voorkomende programma's.		

*De bijdrage van de gemeente Laren aan het resultaat van de jaarrekening 2025 van de BEL is reeds meegenomen in de werkelijke bijdrage gemeente Laren.

Regio Gooi- en Vechtstreek

Regio Gooi- en Vechtstreek		G&V		
Vestigingsplaats	Bussum			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling			
Doelstelling/ Publiek Belang	De Regio heeft als centrale opdracht van de gemeenten om ervoor te zorgen dat in Gooi en Vechtstreek een evenwichtige en harmonische ontwikkeling plaatsvindt. De dienstverlening van GR Regio is grofweg te verdelen over 2 deelgebieden: het Sociaal- en Fysiek Domein. Daarnaast verleent zij ook medewerking aan bovenregionale initiatieven.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft 7 leden met stemrecht, te weten de hiervoor benoemde wethouders vanuit de 7 deelnemende Gooise gemeenten. Het Bestuur wordt voorgezeten door de burgemeester van de grootste gemeente (Hilversum), deze heeft echter geen stemrecht.			
Financieel belang				
Kerncijfers	Bedragen x € 1	2024	2025	
	Omvang begroting (na wijziging)	111.827.000	107.853.000	
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	82.264.000	x	
	Begrote bijdrage gemeente Laren incl. GAD	2.596.862	2.868.293	
	Werkelijke bijdrage gemeente Laren incl. GAD	2.581.000	2.844.400	
	Resultaat boekjaar	1.526.044	x	
	Eigen vermogen (EV)	17.749.000	14.131.000	
	waarvan algemene reserve	1.159.000	1.159.000	
	Totaal vermogen (TV)	66.696.000	56.895.000	
	Kengetallen:			
	- Solvabiliteit (EV/TV)	26,6	25,21	
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	40,7%	40,7%	
Risico's	Het financiële risico met betrekking tot nieuwe CAO afspraken (huidige CAO loopt tot 31 maart 2025) is niet opgenomen in begroting van Regio Gooi-en Vechtstreek maar het is van belang dat de deelnemende gemeenten dit risico opnemen in hun eigen risicoparagraaf om voorbereid te zijn op potentiële impact op de begroting. Overige risico's die kort benoemd kunnen worden zijn: risico GAD ontwikkeling verwerkingstarieven/ opbrengsten recycling componenten, uitval ICT voorzieningen als gevolg van informatiebeveiligingsrisico's of technische storingen, ontwikkelingen inflatie materiële kosten etc.			
Overige informatie	De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan de BEL Combinatie is verantwoord onder alle voorkomende programma's.			

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek		VRGV
--	--	------

Vestigingsplaats	Hilversum		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	<p>De voorbereiding op rampen en crises wordt door de gemeente op regionaal niveau georganiseerd door deelname aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek. In deze gemeenschappelijke regeling werken brandweer, geneeskundige hulpdiensten en gemeenten samen om zo effectief mogelijk op te treden wanneer zich een ramp of crisis voordoet. In totaal nemen zes gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdmeren) deel aan deze gemeenschappelijke regeling.</p> <p>Daarnaast wordt binnen de gemeenschappelijke regeling afgestemd over de regionale en lokale inspanningen in het kader van Bevolkingszorg: de gemeentelijke crisisbeheersing. De Veiligheidsregio adviseert ook bij de beoordeling van evenementenvergunningen. Ook wordt er sinds 2019 hard gewerkt aan een goede samenwerking met de Veiligheidsregio Flevoland. De samenwerking heeft tot doel een meer doelmatige, georganiseerde en gecoördineerde preventie en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te bewerkstelligen.</p>		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft 6 leden en 6 plaatsvervangers. De gemeente Laren is met 1 lid vertegenwoordigd in het bestuur.		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1	2024	2025
	Omvang begroting (na wijziging)	30.311.246	23.252.309
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	22.099.958	x
	Begrote bijdrage gemeente Laren	1.025.202	1.112.151
	Werkelijke bijdrage gemeente Laren	1.068.149	1.098.901
	Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	1.443.983	x
	Eigen vermogen (EV)	5.866.746	4.324.091
	waarvan algemene reserve	1.869.048	1.492.500
	Totaal vermogen (TV)	34.707.693	29.292.285
	Kengetallen:		
	- Solvabiliteit (EV/TV)	16,23%	14,8%
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	175%	x
Risico's	Op basis van de wettelijke verplichting vanuit de Wet op de Veiligheidsregio zijn in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de risico's beschreven. De risico's hierin opgenomen zijn o.a. : indexering, implementatiekosten VTH systemen, datagericht werken, functiewaardering, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, overige opbrengsten, eisen aan de taakuitvoering, ziekteverzuim en financiering nieuwe ontwikkelingen 2026.		
Overige informatie	De bijdrage vanuit de gemeente Laren wordt verantwoord onder programma 1.		
Ontwikkelingen	<p>Voor het versterken van de voorbereiding en paraatheid zijn er diverse activiteiten en projecten uitgevoerd op het gebied van risicogerichte voorbereiding, gezamenlijke paraatheid, leiding en coördinatie, informatiemanagement en crisiscommunicatie. Concreet leidt dit onder meer tot de ontwikkeling van het Veiligheidsinformatiecentrum, de verdere professionalisering van informatiemanagement en het toekomstbestendig maken van de crisisorganisatie.</p> <p>Het Veiligheidsinformatiecentrum is op 3 juni 2025 operationeel geworden bij de succesvolle opening van de nieuwe gezamenlijke meldkamer Midden-Nederland. Vanaf 1 januari 2026 heet dit het VIC Midden-Nederland wordt het ingezet voor de drie veiligheidsregio's Utrecht, Gooi en Vechtstreek en Flevoland.</p> <p>De bevordering van kwaliteit en professionaliteit heeft verder vorm gekregen door het verder professionaliseren van de multidisciplinaire organisatie voor opleiden, trainen en oefenen. Hiernaast hebben ook de reguliere werkzaamheden gericht op het voorkomen en bestrijden van crises doorgang gevonden.</p>		

In 2025 vroeg ook het thema Weerbaarheid & Veerkracht veel aandacht van de lokale, regionale en landelijke crisisorganisatie. Omdat ons land hierop nog nauwelijks was voorbereid, vergde dit veel tijd en inzet. Er zijn in 2025 veel belangrijke, vooral richtinggevende en beleidsvormende stappen gezet waardoor in 2026 gestart kan worden met de uitvoering van de ontwikkelde plannen.

Werkvoorzieningsschap Tomingroep

Werkvoorzieningsschap Tomingroep		Tomin		
Vestigingsplaats	Hilversum			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling			
Doelstelling/ Publiek Belang	Uitvoering van Wet Sociale Werkvoorziening en biedt werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.			
Bestuurlijk belang	Stemaandeel is gebaseerd op het 10-jaars voorschrijvend gemiddelde Wsw-aandeel: 1,3%. In het bestuur hebben alle 8 deelnemende gemeenten zitting. Vanuit Laren neemt 1 vertegenwoordiger deel in het bestuur van de Tomingroep.			
Financieel belang				
Kerncijfers	Bedragen x € 1	2024	2025	
	Omvang begroting (na wijziging)	23.267.000	26.755.000	
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	21.053.000	21.239.000	
	Begrote bijdrage gemeente Laren	176.000	187.000	
	Werkelijke bijdrage gemeente Laren	167.000	94.000	
	Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	2.682.000	3.050.000	
	Eigen vermogen (EV)	10.110.000	9.560.000	
	waarvan algemene reserve	1.879.000	1.879.000	
	Totaal vermogen (TV)	15.201.000	15.257.000	
	Kengetallen:			
	- Solvabiliteit (EV/TV)	66,5	62,6	
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	113%	200%	
Risico's	De aanhoudende verliezen bij de Tomingroep BV hebben impact op de begroting van de GR Tomingroep. Dat komt doordat de GR al enige jaren een aanvullende bijdrage moet doen om het resultaat en vermogen van Tomingroep BV, het sociaal ontwikkelbedrijf waarin de feitelijke activiteiten voor onze inwoners plaatsvinden, op peil te houden. De komende jaren (2026 en 2027) zullen in het teken staan van de transitie naar een houdbare, toekomstbestendige regionale samenwerking voor de ontwikkeling van onze inwoners. Om in het belang van onze inwoners te waarborgen dat de Tomingroep de transitieperiode goed doorkomt is het noodzakelijk dat de GR garant staat voor het op peil houden van resultaat en vermogen van Tomingroep BV. De impact van de garantstelling op het vermogen van de GR is de komende jaren groot. Zonder aanvullende maatregelen in de bedrijfsvoering of het hiervoor genoemde 'liquide maken' van stille reserves is het niet uitgesloten dat gemeenten de komende jaren aanvullende bijdragen moeten doen. Daarom heeft het Algemeen Bestuur van de Tomingroep in januari 2026 een voorgenomen besluit tot garantstelling voor de komende jaren genomen dat vervolgens in een zienswijzeprocedure aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. Zolang er geen besluit tot garantstelling is, wordt de accountantscontrole van de jaarstukken van Tomingroep BV niet afgerond omdat de accountant dan niet tot een 'ongeclausuleerde' accountantsverklaring op basis van de continuïteit van de onderneming kan komen.			

Overige informatie	
--------------------	--

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek		OFGV		
Vestigingsplaats	Lelystad			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling			
Doelstelling/ Publiek Belang	Sinds begin 2013 zijn de milieutaken voor de gemeente Laren en Blaricum ondergebracht bij de Gemeenschappelijk Regeling Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). De OFGV voert in opdracht van twee provincies (Flevoland en Noord-Holland) en 12 gemeenten die zich in Flevoland en de Gooi en Vechtstreek bevinden, diverse milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.			
Bestuurlijk belang	Gemeenten en provincies zijn op basis van de GR deelnemer aan de GR OFGV. Ze vormen daarom samen het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur staat uit 15 leden. De stemverdeling in het Algemeen Bestuur is gebaseerd op de financiële bijdrage per deelnemende partij aan de gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur komt minimaal 2 keer per jaar bijeen om te vergaderen.			
Financieel belang				
Kerncijfers	Bedragen x € 1	2024	2025	
	Omvang begroting (na wijziging)	18.706.835	20.429.693	
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	15.731.410	17.750.693	
	Begrote bijdrage gemeente Laren	204.000	250.129	
	Werkelijke bijdrage gemeente Laren	219.883	250.130	
	Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	144.368		
	Eigen vermogen (EV)	2.781.502	2.014.194	
	waarvan algemene reserve	839.372	839.372	
	Totaal vermogen (TV)	6.476.967	5.093.688	
	Kengetallen:			
	- Solvabiliteit (EV/TV)	42,5	39,5	
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	660%	336%	
Risico's	Met de Omgevingswet verandert er ook veel op bodemgebied. De gemeente is straks in plaats van de provincie het bevoegd gezag en verantwoordelijk voor de bodemtaken. Dit zijn complexe taken waar specialistische bodemkennis voor nodig is. Van belang dat hierover nog goede afspraken worden gemaakt met de deelnemende gemeenten. De overige risico's zijn opgenomen in paragraaf weerstandsvermogen van OFGV.			
Overige informatie	De bijdrage vanuit de gemeente Laren wordt verantwoord onder programma 3			

Gooiergracht en Vijzelgemaal Eemmeer

Gooiergracht en Vijzelgemaal Eemmeer		GVE	
Vestigingsplaats	Blaricum		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		

Doelstelling/ Publiek Belang	<p>De gemeenten Blaricum en Laren hebben sinds 1960 hun verantwoordelijkheden voor het beheer en onderhoud van de Gooiergracht ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Gooiergracht en Vijzelgemaal Eemmeer (GR GVE). Door de bijzondere historie en een aantal juridische en bestuurlijke wijzigingen sinds het oprichten ervan in 1960, was er bij de direct betrokken gemeenten Blaricum, Laren en Eemnes en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de GR GVE geen gedeeld beeld over taken en verantwoordelijkheden rond de Gooiergracht. Dit heeft geleid tot het uitblijven van onderhoud, sanering en opwaardering van de Gooiergracht. De gemeenteraden van Laren en Blaricum hebben in april 2023 besloten tot opheffing van de GR per 31 december 2023. Het algemeen bestuur van de GR GVE heeft op 16 oktober 2023 besloten de Gemeenschappelijke Regeling Gooiergracht en Vijzelgemaal Eemmeer te liquideren.</p> <p>Liquidatie GR GVE</p> <p>In 2023 zijn de resterende eigendommen en verplichtingen overgedragen aan het waterschap AGV en de gemeenten. Feitelijk ligt alle beheer en bestuur voor de Gooiergracht en het Vijzelgemaal al bij waterschap AGV en de drie BEL gemeenten en betreft het in wezen een 'slapende GR'. De liquidatie is een formaliteit en betreft de verdeling van het eigen vermogen.</p> <p>In de bestuursvergadering van 16 december 2025 heeft het Algemeen bestuur de jaarstukken 2023, 2024 en de liquidatiebalans vastgesteld. De liquidatie van de GR GVE is voltooid, de organen van de GR GVE, het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, zijn niet langer meer in functie. Voor volledigheid verwijzen we naar de Raadinformatiebrief GR GVE van december 2025.</p>																							
Bestuurlijk belang	<p><u>Voorzitter</u> -Wethouder gemeente Laren;</p> <p><u>Leden</u> -Wethouder gemeente Blaricum -Raadslid gemeente Blaricum; -Raadslid gemeente Laren;</p> <p><u>Secretaris</u> - Gemeentesecretaris gemeente Blaricum.</p>																							
Financieel belang																								
Kerncijfers	<p>Balansafwikkeling</p> <p>Per ultimo 2024 bedraagt de algemene reserve van de gemeenschappelijke regeling €186.958,- . Dit saldo is, i.v.m. de liquidatie, over de gemeente Blaricum en Laren verdeeld, volgens de in de GR GVE afgesproken verdeelsleutel.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeente Blaricum: 51,96% - Gemeente Laren: 48,04% <table border="1" data-bbox="453 1469 1098 1756" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr style="background-color: #003366; color: white;"> <th rowspan="2">Verdeling eigen vermogen</th> <th>Boekwaarde</th> <th colspan="2">Aandeel</th> </tr> <tr style="background-color: #003366; color: white;"> <th>31-12-2024</th> <th>Blaricum</th> <th>Laren</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>186.958</td> <td>97.143</td> <td>89.815</td> </tr> <tr> <td>Rekeningresultaat 2023</td> <td>-6.892</td> <td>126</td> <td>-7.017</td> </tr> <tr> <td>Rekeningresultaat 2024</td> <td>-5.082</td> <td>-1.948</td> <td>-3.134</td> </tr> <tr style="background-color: #cccccc;"> <td>Totaal</td> <td>174.984</td> <td>95.322</td> <td>79.663</td> </tr> </tbody> </table>	Verdeling eigen vermogen	Boekwaarde	Aandeel		31-12-2024	Blaricum	Laren	Eigen vermogen	186.958	97.143	89.815	Rekeningresultaat 2023	-6.892	126	-7.017	Rekeningresultaat 2024	-5.082	-1.948	-3.134	Totaal	174.984	95.322	79.663
Verdeling eigen vermogen	Boekwaarde		Aandeel																					
	31-12-2024	Blaricum	Laren																					
Eigen vermogen	186.958	97.143	89.815																					
Rekeningresultaat 2023	-6.892	126	-7.017																					
Rekeningresultaat 2024	-5.082	-1.948	-3.134																					
Totaal	174.984	95.322	79.663																					

Gemeenschappelijke regeling uitvoering sociale zaken

Gemeenschappelijke regeling uitvoering sociale zaken		H-BEL
Vestigingsplaats	Huizen	
Rechtsvorm	De gemeente Huizen als centrumgemeente;	

	Voor deze (maatwerk-) samenwerkingsvorm is tussen de gemeenten afgesproken dat de BEL gemeenten bijdragen in de apparaatskosten van Huizen.
Doelstelling/ Publiek Belang	Uitvoering van de Participatiewet en sinds 1 januari 2015 de uitvoering van de WMO en Jeugdwet voor de gemeente Laren. Omdat de uitvoering van deze wetgeving specialistische kennis en een robuuste uitvoeringsorganisatie vereist, is gekozen voor een samenwerking tussen vier gemeenten.
Bestuurlijk belang	Stemaandeel is 1 van de 4 (25%). De portefeuillehouder sociaal domein heeft zitting in het bestuurlijk overleg.
Financieel belang	
Kerncijfers	In de begroting 2025 werd rekening gehouden met een bijdrage aan de apparaatskosten van Huizen ter grootte van €1.830.478,-. Conform de GR HBEL vindt er geen afrekening plaats, voorcalculatie is nacalculatie.
Risico's	De druk op de beschikbare ambtelijke capaciteit van de GR neemt toe als gevolg van extra taken die naar de gemeente gaan. Soms direct via wetwijzigingen, maar soms ook middels toegenomen problematiek in onze samenleving.
Overige informatie	De bijdrage vanuit de gemeente Laren wordt verantwoord onder programma 5 (Meedoen in Laren).

Gemeenschappelijke regeling Belastingensamenwerking Huizen, Blaricum en Laren

Gemeenschappelijke regeling Belastingensamenwerking Huizen, Blaricum en Laren		HBL	
Vestigingsplaats	Huizen		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Sinds begin 2023 is de uitvoering van de gemeentelijke belastingtaken voor de gemeente Laren en Blaricum ondergebracht bij de Gemeenschappelijk Regeling Belastingensamenwerking Huizen, Blaricum en Laren. Vanuit centrumgemeente Huizen wordt de heffing en de invordering van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing uitgevoerd. Evenzo worden de bezwaar- en beroepsprocedures door gemeente Huizen afgehandeld. Ook de hondenbelasting en de begraafplaatsadministratie wordt namens gemeente Laren door gemeente Huizen uitgevoerd.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit 3 bestuurders van alle deelnemers en heeft volledige zeggenschap hierin.		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1	2024	2025
	Begroting uitbestede werkzaamheden gemeente Laren	604.048	602.940
	Werkelijke uitbestede werkzaamheden gemeente Laren	598.872	594.278
	Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	5.176	8.662
Risico's	Risicoprofiel: Bijdrage 7 punten, politieke aandacht en betrokkenheid 10 punten, stemverhouding 6 punten (vergelijkbaar met HBEL), overige externe invloeden 6 punten. Totaal 29 punten, waarmee score in het middelste risicoprofiel valt.		
Overige informatie	In paragraaf Lokale heffingen worden alle gemeentelijke belastingen nader uitgewerkt.		

Stichting Goois natuureservaat

Stichting Goois natuureservaat		GNR
Vestigingsplaats	Hilversum	

Rechtsvorm	Stichting																																				
Doelstelling/ Publiek Belang	<ul style="list-style-type: none"> De instandhouding van het natuurschoon in 't Gooi door de verkrijging van de daar gelegen terreinen, om deze ten eeuwigen dagen ongeschonden als natuurreserveaat te behouden; Het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon te verzekeren. 																																				
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van B&W. Het bestuur heeft zodoende momenteel nog 5 leden, 2 externe adviseurs en een onafhankelijk voorzitter (deze 3 laatste bestuursleden hebben geen stemrecht). Hiernaast is de situatie rondom de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) GNR veranderd door het uittreden van de gemeente Amsterdam en de Provincie Noord Holland. Eind 2023 is een nieuwe SOK met de 5 Gooise participanten vastgesteld en ondertekend.																																				
Financieel belang																																					
Kerncijfers	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Bedragen x € 1</th> <th style="text-align: right;">2024</th> <th style="text-align: right;">2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Omvang begroting (na wijziging)</td> <td style="text-align: right;">7.733.520</td> <td style="text-align: right;">8.059.285</td> </tr> <tr> <td>Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen</td> <td style="text-align: right;">3.206.780</td> <td style="text-align: right;">3.671.590</td> </tr> <tr> <td>Begrote bijdrage gemeente Laren</td> <td style="text-align: right;">171.380</td> <td style="text-align: right;">164.810</td> </tr> <tr> <td>Werkelijke bijdrage gemeente Laren*</td> <td style="text-align: right;">140.729</td> <td style="text-align: right;">152.867</td> </tr> <tr> <td>Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)</td> <td style="text-align: right;">33.488</td> <td style="text-align: right;">181.771</td> </tr> <tr> <td>Eigen vermogen (EV)</td> <td style="text-align: right;">5042.326</td> <td style="text-align: right;">5.224.096</td> </tr> <tr> <td> waarvan algemene reserve</td> <td style="text-align: right;">145.796</td> <td style="text-align: right;">205.395</td> </tr> <tr> <td>Totaal vermogen (TV)</td> <td style="text-align: right;">5.919.453</td> <td style="text-align: right;">7.026.560</td> </tr> <tr> <td>Kengetallen:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>- Solvabiliteit (EV/TV)</td> <td style="text-align: right;">85,2</td> <td style="text-align: right;">74,3</td> </tr> <tr> <td>- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage</td> <td style="text-align: right;">103,6%</td> <td style="text-align: right;">134,4%</td> </tr> </tbody> </table>	Bedragen x € 1	2024	2025	Omvang begroting (na wijziging)	7.733.520	8.059.285	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	3.206.780	3.671.590	Begrote bijdrage gemeente Laren	171.380	164.810	Werkelijke bijdrage gemeente Laren*	140.729	152.867	Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	33.488	181.771	Eigen vermogen (EV)	5042.326	5.224.096	waarvan algemene reserve	145.796	205.395	Totaal vermogen (TV)	5.919.453	7.026.560	Kengetallen:			- Solvabiliteit (EV/TV)	85,2	74,3	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	103,6%	134,4%
Bedragen x € 1	2024	2025																																			
Omvang begroting (na wijziging)	7.733.520	8.059.285																																			
Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	3.206.780	3.671.590																																			
Begrote bijdrage gemeente Laren	171.380	164.810																																			
Werkelijke bijdrage gemeente Laren*	140.729	152.867																																			
Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	33.488	181.771																																			
Eigen vermogen (EV)	5042.326	5.224.096																																			
waarvan algemene reserve	145.796	205.395																																			
Totaal vermogen (TV)	5.919.453	7.026.560																																			
Kengetallen:																																					
- Solvabiliteit (EV/TV)	85,2	74,3																																			
- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	103,6%	134,4%																																			
Risico's	Gelet op de solvabiliteit kunnen de risico's als zeer beperkt worden beschouwd.																																				
Overige informatie	De bijdrage vanuit de gemeente Laren wordt verantwoord onder programma 6.																																				
Ontwikkelingen	Als gevolg van de uittreding van provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam komt de exploitatiebijdrage nu volledig voor rekening van de Gooise participanten. In de bestuursvergadering van december 2023 is de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst tussen de vijf Gooise participanten vastgesteld en getekend. Met de voormalige participanten Provincie Noord-Holland en Gemeente Amsterdam zijn uittreedsommen van € 16 miljoen en ruim € 5,2 miljoen afgesproken. Deze uittreed-sommen zijn gestort aan de Gooise participanten opdat er een reserve ingesteld kan worden die de hogere exploitatiebijdrage als gevolg van uittreding van de voormalige participanten kan dekken. Voor de gemeente Laren is de stand van de reserve per 31-12-2025 € 896.840.																																				

* Dit betreft de werkelijke bijdrage na verrekening van de zogenaamde 'doorschuif BTW' ad € 37.923.

GEM Crailo BV

GEM Crailo BV					
Bestuurlijke deelname	GEM Crailo BV is opgericht op 1 mei 2018. De aandeelhouders zijn de gemeenten Hilversum (45%), Gooise Meren (45%) en Laren (10%). De wethouders Financiën vertegenwoordigen hun gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouder). De wethouders Ruimtelijke Ordening (in Hilversum de projectwethouder Crailo) vertegenwoordigen hun gemeente in het Bestuurlijk Overleg.				
Partners	Gemeenten Gooise Meren en Hilversum				
Doel en openbaar belang	GEM Crailo BV heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.				
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">2024</th> <th style="width: 50%;">2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	2024	2025		
2024	2025				

Financieel resultaat	€ 97.145	€ - 367.712
Toelichting	Op 27 maart 2024 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als onderdeel van het jaarplan 2024 van GEM Crailo BV vastgesteld. Uit het jaarverslag 2025 blijkt dat het eigen vermogen € 2,62 miljoen is en het vreemd vermogen € 34,4 miljoen. Het financieel resultaat van de verbonden partij vloeit voort uit de intergemeentelijke grondexploitatie, die jaarlijks met de jaarrekening Crailo wordt geactualiseerd. Het verlies dit jaar wordt veroorzaakt door de mutatie latente belastingen.	
	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12--2025
Eigen vermogen	€ 2.988.698	€2.620.986
Vreemd vermogen	€ 34.411.826	€ 34.411.511
Toelichting	<p>GEM Crailo BV heeft eind december 2020 de gronden van de gemeente Hilversum, de gemeente Laren en de gemeente Gooise Meren overgenomen tegen een totaalbedrag van € 33,2 miljoen. De koopsom is voldaan door middel van een uitgestelde betaling. Deze uitgestelde betaling dient uiterlijk op 31 december 2029 plaats te vinden. Deze nog te ontvangen koopsom is verantwoord als verstrekte langlopende lening. In december 2029 wordt van GEM Crailo BV de uitgestelde betaling ontvangen.</p> <p>Op basis van de stand van zaken van de ontwikkeling van de deelgebieden in Buurtschap Crailo wordt zichtbaar dat de ontwikkeling vertraagt ten opzichte van de initiële planning. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn de procedures die GEM Crailo B.V. moet doorlopen voor het verkrijgen van de vereiste vergunningen, ontheffingen en bestemmingen. Ondanks deze omstandigheden blijft de inzet onverminderd gericht op het behouden van de geplande mijlpaal voor de afronding van de ontwikkeling van de buurtschap. In 2025 zijn zowel de Vrije kavels (fase 1: zeven van de 25 kavels) alsook de twee bouw kavels (Wooncluster) voor 78 betaalbare woningen op de markt gebracht. De eerste grondopbrengsten worden in het vierde kwartaal 2026 verwacht. Het Wooncluster is getenderd, eind 2025 is een Intentieovereenkomst gesloten.</p>	
Ontwikkelingen	<p>In 2025 is Buurtschap Crailo overgegaan van een afgesloten bouwlocatie naar een gebied dat deels openbaar toegankelijk is en waar de eerste bewoners en bedrijven, waaronder De Groene Afslag zijn neergestreken.</p> <p>In het Kazernekwartier is het Definitief Ontwerp voor de openbare ruimte afgerond, vervolgens is er gestart met het opstellen en aanbesteden van het bestek.</p> <p>In het Kazernekwartier wordt met de komst van de eerste bewoners deelmobiliteit verzorgd. Er zijn voorbereidingen getroffen voor een aanbesteding voor de realisatie (en waar mogelijk exploitatie) van solar carports in het Kazernekwartier, inclusief bijbehorende laadpalen voor elektrische auto's en een buurtbatterij.</p> <p>Het terreindeel van de oude locatie van De Groene Afslag is in 2025 gesloopt, waarna het terreindeel functievrij wordt gemaakt en gesaneerd wordt. In de tweede helft van 2025 is gestart met het bouwrijp maken van een deel Op Zuid. Voor het Entreegebied is een ontwikkelingsstrategie gereed en is de tender voorbereid van het Entreegebouw, met de supermarkt, horeca en parkeervoorziening. Er is eveneens gestart met de selectie- en tenderprocedure voor de kavel van het voormalige KMAR-gebouw (huidige projectbureau).</p> <p>In 2025 is door de Algemene Vergadering besloten tot de voorbereiding van de oprichting van een zelfstandige beheerorganisatie voor het integrale beheer gedurende de ontwikkelperiode van Buurtschap Crailo.</p> <p>In 2025 is, onder aansturing van Regio Gooi en Vechtstreek, een ontwerp gemaakt voor de aanpassing van de verkeersknoop Crailo A1. De provincie Noord-Holland neemt het voortouw in de uitvoering van de herinrichting van de verkeersknoop. Voorafgaand aan dit proces zal een samenwerkingsovereenkomst (SOK) moeten worden gesloten met alle betrokken partijen.</p>	

Risico's	<p>In het jaarverslag 2025 van GEM Crailo BV is benoemd dat voor de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2026 een Monte-Carlo risicoanalyse is opgesteld.</p> <p>Uit de gevoeligheidsanalyse blijkt dat de grondopbrengsten uit de verkoop van de dure woningen (44%) de meeste impact hebben op het uiteindelijke resultaat. Gevolgd door de kosten voor openbaar gebied (34%) en mogelijke vertraging (14%). Met een zekerheidspercentage van 50% is de inschatting van het saldo van de grondexploitatie als robuust te beschouwen.</p> <p>In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de risico's verder beschreven.</p>
----------	--

Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om de ruimtelijke, en deels ook economische doelstellingen te realiseren. De resultaten op grondexploitaties en de financiële risico's zijn van groot belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid van de gemeente

In Laren is de nog te vergeven ruimte zeer schaars, met weinig speelruimte voor ontwikkelingen. Het grondbeleid voor de gemeente, vastgelegd in de nota Grondbeleid (2021 - 2031), is vooral gericht op een faciliterend grondbeleid, tenzij er een dringend gewenste opgave bestaat, in dat geval wordt een actief grondbeleid toegepast.

De gemeente heeft een belangrijke taak op het gebied van het behoud van de leefbaarheid en het karakter van de gemeente en de versterking van de aanwezige kwaliteit. Hiermee wordt een vervolgstap gezet in de intensivering van het gemeentelijk grondbeleid.

De gemeente heeft naast de eigen beleidsregels natuurlijk ook te maken met de regelgeving van de overheid. In 2016 zijn de BBV-regels aangepast en geactualiseerd. In de Notitie Faciliterend Grondbeleid zijn de verslagleggingsregels aangepast. Dit komt voort uit de scherpere afbakening van de taken en ook door de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb).

In de notitie is het onderscheid tussen het actieve en het faciliterend grondbeleid nader toegelicht.

- Bij actief grondbeleid voert de gemeente zelf alle fasen uit. Aankoop, sloop, bouw- en woonrijp maken tot het uitgeven van de kavels aan toe. De gemeente heeft hierbij de gronden in bezit.
- Bij faciliterend grondbeleid treedt de gemeente alleen op als overheid die de plannen van de particulier faciliteert. De daarmee gepaard gaande kosten zijn verhaalbaar.

In de bovengenoemde notitie worden nog een aantal zgn. stellige uitspraken gedaan (vergelijkbaar met wetgeving, waarbij slechts gemotiveerd kan worden afgeweken). De belangrijkste hebben betrekking op de wijze dat de kosten en opbrengsten moeten worden verantwoord. Ook worden richtlijnen gegeven op de wijze waarop met de kosten (voorbereidingskosten, maximale termijn van kostenverhaal, informatievoorziening aan de raad) moet worden omgegaan.

Voor het grondbeleid zijn de doelstellingen als volgt geformuleerd:

1. het tijdig mogelijk maken van het maatschappelijk, en door de gemeente gewenst, ruimtegebruik. Hoofdzakelijk door het actueel maken en houden van de bestemmingsplannen;
2. het realiseren van nieuwe ontwikkelingen met een evenwichtige verdeling van kosten en opbrengsten;
3. het bevorderen van de kwaliteit van de openbare werken en de openbare ruimte;
4. het beleid moet, gezien de taakstelling van het bestuur en de beperkte ruimte voor ontwikkelingen, uitdrukkelijk gericht zijn op een regisserende rol van de gemeente.

In het kader van grondbeleid zijn drie typen projecten te onderscheiden:

1. projecten met een gemeentelijke grondexploitatie

Project Crailo

De grondexploitatie wordt eenmaal per jaar geactualiseerd aan de hand van de feitelijke en verwachte economische omstandigheden, waarbij de planeconoom in samenspraak met de projectleider de budgetten en de werkelijke bestedingen in kaart brengt. De stand van zaken van de grondexploitatie wordt jaarlijks aangeboden aan de Raad. Het totaalbeeld van de ontwikkeling van Buurtschap Crailo op dit moment is dat deze in grote lijnen volgens planning verloopt. In de eerste fase van de daadwerkelijke ontwikkeling betreft

GEM Crailo B.V. effectief projectontwikkelaars, woningcorporaties en CPO-initiatieven voor de vastgoed(her)ontwikkeling en gronduitgifte. De programmatische ambities en de gewenste ruimtelijke kwaliteit worden behaald en de ontwikkeling vindt op een positieve wijze binnen de financiële kaders plaats.

Ligweide

Op de voormalige ligweide van het zwembad komen 14 woningen. 10 betaalbare hofwoningen en 4 tweekappers in het duurdere segment. De 10 hofwoningen zijn in 2025 opgeleverd. De bouw van de 4 twee-onder-een-kap woningen is in 2025 van start gegaan. De grondexploitatie is positief. Het netto gemeentelijk resultaat ten opzichte van 2025 is ongeveer gelijk gebleven. Positief saldo van € 2,0 miljoen.

Eemnesserweg

In 2024 is de grondexploitatie van de Eemnesserweg, de bouw van 7 sociale huurwoningen, geopend met een geraamd tekort van € 249.150,-. Door nieuwe afspraken te maken met de woningcorporatie komt het geraamde tekort nu uit op € 235.000,-.

2. projecten met een kostenverhaal (faciliterende rol)

De gewijzigde BBV-voorschriften biedt gemeenten de gelegenheid om gemeentelijke kosten te verhalen op een initiatiefnemer en/of grondeigenaar, wanneer de gemeente bij een ontwikkeling geen eigen grondbezit heeft. Het gaat hier niet alleen om kosten die te maken hebben met bijvoorbeeld bestemmingsplanwijziging, maar ook op het gebied van investeringen die de gemeente moet doen aan wegen, groen en water (riolering). De gemeente gaat er allereerst vanuit het kostenverhaal privaat te regelen, met een zogenaamde anterieure overeenkomst. Daarbij wordt zij nu gesteund door de wettelijke bepalingen. Voorbeelden hiervan zijn de herontwikkeling van Talpa, Kloosterweg 39c, Krommepad.

3. Voorbereidingskrediet

Wanneer in de aanloop naar het openen van een grondexploitatie gemeentelijke kosten worden gemaakt om de haalbaarheid van een ontwikkeling te onderzoeken, een ontwikkelstrategie te bepalen of contractering voor te bereiden, wordt budget aangevraagd.

Het budget wat hiervoor nodig is, wordt door de gemeenteraad gevoteerd in de vorm van een voorbereidingskrediet. Deze kosten kunnen (onder voorwaarden) worden opgenomen in de gemeentelijke grondexploitatie en worden verrekend. Op dit moment zijn er geen voorbereidingskredieten.

Openbaarheidsparagraaf

Algemeen

Het programma Wet Open Overheid is eind 2022 door de raden vastgesteld en heeft een looptijd tot eind 2026. Mogelijk loopt het programma langer door wegens de vertragingen vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Begin 2026 is er nog geen duidelijkheid over wanneer de overige categorieën kracht van wet krijgen.

Het programma Wet Open Overheid bestaat uit de drie onderdelen: het actief openbaar maken van documenten, het wegwerken van de archiefachterstanden en het verbeteren van ons documentmanagement. Het project omtrent documentmanagement was ook onderdeel van het VIBE programma.
Openbaar maken

Openbaar maken

Volgens de WOO moeten bedrijfsvoering organisaties op termijn 15 categorieën aan overheidsinformatie actief publiceren. Per 1 november 2024 hebben de eerste categorieën kracht van wet gekregen. Deze informatie is te vinden op de websites van de organisaties en sinds het voorjaar van 2024 ook via de landelijke WOO-index te benaderen. Het is vanuit het Rijk nog onduidelijk wanneer de Tweede Tranche kracht van wet krijgt, de meest recente informatie hierover is dat in de eerste helft van 2026 hier meer over zal worden gedeeld.

Om alle categorieën goed te ontsluiten is er in 2025 het programma eData aanbesteed. Deze applicatie bevat tooling om gemakkelijk documenten te zoeken, te anonimiseren en vervolgens te publiceren. In 2025 zijn de modules voor het anonimiseren en publiceren in gebruik genomen. Voor het gemakkelijk zoeken van documenten in verscheidene systemen worden er in 2026 koppelingen gelegd met onder andere het zaakstelsel en Teams. Een koppeling met Outlook is ook nog een wens.

Ook is in 2025 een WOO-coördinator geworven die begin 2026 is gestart. De WOO-coördinator zal zowel de officiële rol van WOO-contactfunctionaris vervullen als een interne coördinator op het gebied van afhandelen van WOO-verzoeken. Hiermee voldoen we dan aan de wettelijke eis om een benoemde contactfunctionaris in dienst te hebben.

Archiefachterstanden

Voor het wegwerken van de archiefachterstanden is in 2023 een externe partij gestart. Het was de verwachting dat deze partij de werkzaamheden in 2025 zou afronden. Echter heeft de partij deze werkzaamheden niet verder opgepakt wegens contractuele afspraken. In 2026 zal het project weer worden opgepakt met hernieuwde afspraken met de leverancier.

Documentmanagement

In 2025 is Documentmanagement een onderdeel geweest van de migratie van de netwerkschijven en Alfresco naar Teams. Hierin is met medewerkers kritisch gekeken naar welke informatie vernietigd kon worden en wat bewaard moest blijven. De training op het gebied van Documentmanagement is sinds 2024 onderdeel van de inwerktraining Privacy, Security en Documentmanagement.

Paragraaf IHP Onderwijs

Algemeen

In de raadsvergadering van 25 juni 2025 is het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vastgesteld. In de raadsvergadering van 7 november 2025 is de motie aangenomen om “Een aparte paragraaf in alle toekomstige begrotingen en derhalve in alle toekomstige jaarrekeningen toe te voegen waarin alle uitgaven in één oogopslag zijn weergegeven met betrekking tot onderwijshuisvesting en de investeringen die voortvloeien uit het IHP”.

Bij deze jaarrekening 2025 doen we een eerste aanzet hiertoe. In de begroting 2026 en verder volgt een verdere verdieping van de paragraaf.

Investerings

De raad heeft op 25 juni 2025 besloten het (te indexerende) totaalbedrag van € 34,74 miljoen voor de gehele investeringsperiode beschikbaar te stellen. De aan de verschillende projecten verbonden investeringen zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2026.

Afgeronde en lopende projecten

In 2025 is de 1e fase van de renovatie van de Goosische School al uitgevoerd. Totale kosten voor de uitvoering van dit project waren € 602.316. Naast het door de gemeente beschikbaar gestelde krediet van € 470.000, - heeft het schoolbestuur zelf € 132.316 bijgedragen.

Vanaf eind 2025 lopen de voorbereidingen voor het project nieuwbouw OBS de Ploeg. Momenteel wordt het stedenbouwkundig onderzoek uitgevoerd en op korte termijn start de RO-procedure. Het project International School Laren is begin dit jaar begonnen met de realisatiefase en zal medio 2027 worden opgeleverd.

Kosten inhuur

Een projectleider is aangetrokken om de gemeente Laren te begeleiden bij de uitrol van het IHP Onderwijs.

Naast de projectleider huren we adviseurs in voor de strategische ondersteuning. Ook worden momenteel voor project nieuwbouw de Ploeg een stedenbouwkundig onderzoek, een geluidsonderzoek en een verkeerskundig onderzoek uitgevoerd. De kosten voor inhuur waren in 2025 in totaal € 45.992,-.

Periodiek informeren over uitvoering

Toegezegd is de raadsleden periodiek over de voortgang van de uitvoering van het IHP Onderwijs te informeren. Eerder heeft de raad een informatienota ontvangen, waarmee de raadsleden zijn geïnformeerd over de actuele planning en de projectorganisatie van het IHP.

Jaarrekening

3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting

Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025 voor wijziging			Begroting 2025 na wijziging			Realisatie 2025			Vershil (b-a)
	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
Best. en dienst. verlen. in veilig Laren	4.550.493	-406.381	4.584.704	4.178.323	-406.381	4.761.862	4.355.481	-428.538	5.113.061	4.684.523	329.042
Buitenruimte onderhouden in Laren	2.576.276	-1.577.088	4.599.092	3.022.004	-2.003.101	4.723.994	2.720.893	-2.227.057	4.742.685	2.515.628	-205.265
Duurzaam en prettig wonen in Laren	555.823	-5.511.659	5.949.942	438.283	-6.235.350	5.662.227	-573.123	-6.484.186	5.757.828	-726.358	-153.235
Sporten, ontwikkelen en leren in Laren	3.457.457	-1.539.484	5.588.760	4.049.276	-1.569.965	5.354.501	3.784.536	-1.001.961	4.129.994	3.128.034	-656.502
Meedoen in Laren	6.223.616	-3.470.105	10.235.560	6.765.455	-3.551.965	10.745.150	7.193.185	-2.569.392	9.220.349	6.650.958	-542.227
De algemene ink. en uitg. van Laren	-17.158.992	-24.697.879	6.636.113	-18.061.766	-25.592.060	7.735.711	-17.856.349	-25.510.838	8.024.689	-17.486.149	370.200
Totaal programma's	204.674	-37.202.596	37.594.171	391.575	-39.358.823	38.983.445	-375.378	-38.221.972	36.988.607	-1.233.365	-857.987
Toevoegingen en onttrek aan de reserves	-87.890	-195.797	-	-195.797	-1.047.093	317.383	-729.710	-1.029.010	365.761	-663.249	66.461
Het gerealiseerde resultaat	116.784	-37.398.393	37.594.171	195.778	-40.405.916	39.300.827	-1.105.088	-39.250.982	37.354.367	-1.896.615	-791.526

Toelichting aansluiting Realisatie 2024 met jaarrekening 2024

Doordat de programmastructuur is gewijzigd bij de programmabegroting 2025 laten de cijfers in kolom Realisatie 2024 zich niet eenvoudig aansluiten bij de eindcijfers van de vergelijkbare tabel van vorig jaar.

Vorig jaar stond er Algemene Dekkingsmiddelen € 22,9 miljoen, die zijn nu gesplitst in Algemene Uitkering en Belastingen, dit sluit grotendeels. Er zit een groot verschil (€ 812K) tussen de Overhead en het totaal van de programma's. Dit betreft een verschuiving van kosten die in 2024 werd toegerekend aan Overhead en in 2025 voornamelijk aan programma 1.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten per programma	Begroting 2025	Realisatie 2025	Afwijking
A. Incidentele baten			
			-
1. Besturen en diensten verlenen in een veilig Laren	-	-	-
			-
2. Buitenruimte onderhouden in Laren	-352.303	-350.683	1.620
Afboeking bijdrage 3e geluidsscherm N525		-32.500	-32.500
Opbrengst aanleg glasvezel (slotwijziging)	-200.598	-200.598	0
Afwikkeling liquidatie GR	-80.725	-79.662	1.063
Degeneratiekosten wegen (zomernota)	-45.000	0	45.000
Landschap natuurbeheer, Compensatie GNR	-25.980	-37.923	-11.943
3. Duurzaam en prettig wonen in Laren	-1.252.708	-1.144.464	108.244
Overige gebouwen en gronden, Zekerheidshypotheek GH15	-205.000	-96.756	108.244
opbrengst Grex Ligweide	-1.047.708	-1.047.708	0
4. Sporten, ontwikkelen en leren in Laren	-	-	-
			-
5. Meedoen in Laren	-	-	-
			-
6. De algemene inkomsten en uitgaven van Laren	-659.134	-645.756	13.378
Aanpassing begrotingsopbrengst Ondernemersfonds	-13.378		13.378
Mutaties reserves	-645.756	-645.756	0
Onttrekkingen aan de reserves	-	-	-
Totaal incidentele baten	-2.264.145	-2.140.903	123.242
B. Incidentele lasten			
1. Besturen en diensten verlenen in een veilig Laren	5.000	635.788	630.788
dotatie pensioenvoorziening	-	630.788	630.788
Bijdrage BIT	5.000	5.000	-
2. Buitenruimte onderhouden in Laren	484.954	235.847	-249.107
Onderhoud groen (IBOR contract)	124.072	101.091	-22.981
Kwaliteitskader Onderwijsgebouwen (P-2024)	150.000		-150.000
IHP onderwijsgebouwen voorbereidingskosten (P-2024)	60.000		-60.000
Opstellen LIOR en actualiseren wegenlegger (zomernota)	30.000	12.775	-17.225
Inhuurkosten aanleg glasvezel (slotwijziging)	49.882	49.882	0
Uitvoeringsplannen groenplan (zomernota)	26.000	26.000	0
Herstel schade wegen	45.000	46.099	1.099
3. Duurzaam en prettig wonen in Laren	67.843	78.686	10.843
Onderhoud groen (IBOR contract)	843	0	-843

Uitvoering Woonvisie	40.000	28.686	-11.314
Aanpassing uitgaven Bijzonder Laren	27.000	50.000	23.000
4. Sporten, ontwikkelen en leren in Laren	43.000	-	-43.000
Inclusie sport	15.000		-15.000
vergrijzing visie HBEL	30.000		-30.000
Lokale besparingsmaatregel inzake bewindvoering (P-2024)	-2.000		2.000
5. Meedoen in Laren	-	-	-
			-
6. De algemene inkomsten en uitgaven van Laren	378.348	289.040	-89.308
VPB actualisatie	40.000	40.064	64
Mutatie reserves	200.598	248.976	48.378
Aandeel BEL Meerjarenontwikkelnota (P-2024)	137.750		-137.750
Toevoegingen aan de reserves	-	-	-
Totaal incidentele lasten	979.145	1.239.361	260.216
Saldo incidentele baten en lasten	-1.285.000	-901.542	383.458

Structurele mutatie reserves

In de toelichting bij het BBV staat dat in principe alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves incidenteel van aard zijn. Er zijn echter uitzonderingen, zoals bijvoorbeeld een reserve dekking kapitaallasten. Bij de bepaling van het structurele evenwicht is het van belang om rekening te houden met de structurele mutaties van de reserves.

Het BBV geeft aan dat er een overzicht gegeven moet worden van de structurele toevoegingen en onttrekking aan de reserves.

Er zijn geen structurele materiële mutatie met reserves in 2025 geweest, onttrekking aan reserve onderhoud wegen voor een bedrag van € 26.500 (deel van de totale onttrekking € 76.382) kan als structureel worden gezien, de rest is incidenteel. In de volgende tabel wordt de staat reserves met de bijbehorende mutaties weergegeven:

Structurele reservemutaties		Begroot 2025			Werkelijk 2025			Verschil
Nr.	Reserve	Dotatie	Onttrekking	Saldo	Dotatie	Onttrekking	Saldo	
R.93041	Reserve onderhoud wegen ivm glasvezel		26.500	-26.500	200.598	76.382	124.216	-150.716
Totaal structurele mutaties		-	26.500	-26.500	200.598	76.382	124.216	-150.716

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% (maximaal 2) van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 739.772. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 902.967 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 739.772. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 820.930 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Onrechtmatigheden	2025
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	754.469
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden	66.461
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (over de baten en lastenonderschrijding is in de waarderingsgrondslagen en controleprotocol afgesproken dat deze met de jaarrekening tijdig zijn en hiermee niet onrechtmatig.)	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	820.930
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid door toetsing aan begrotingsrechtmatigheid opgenomen in het vastgesteld controleprotocol door de gemeenteraad.	820.930
Voorwaarden criterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed. Dit betreffen 2 onrechtmatige contracten, waarvan 1 nieuw is. Het betreft 1 bekende onrechtmatigheid Bedrijfsvoering, waarvan het contract doorloopt en de onrechtmatigheid voor het jaar 2026 is meegenomen, 1 nieuwe onrechtmatigheid bij Maatschappelijk Ontwikkeling voor alledrie BEL gemeenten.	82.037
M&O criterium	
Geen bevindingen	0
Totaal van onrechtmatigheden	902.967
waarvan acceptabel	820.930
waarvan niet acceptabel	82.037

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4. Balans en toelichting

Balans per 31 december 2025

Activa	31-12-2025	31-12-2024
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>	=	=
<u>Materiële vaste activa</u>	<u>32.462.440</u>	<u>29.722.428</u>
• Investerings met een economisch nut	6.116.898	5.857.359
• Inv. met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	15.651.541	13.339.045
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	10.694.001	10.526.024
<u>Financiële vaste activa</u>	<u>14.217.167</u>	<u>14.606.817</u>
• Leningen aan:		
- Overige verbonden partijen	8.617.384	8.617.384
• Overige langlopende leningen	5.599.783	5.989.433
Totaal vaste activa	46.679.608	44.329.245
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>	<u>-740.981</u>	<u>-166.529</u>
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-740.981	-166.529
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	<u>8.284.924</u>	<u>7.860.196</u>
• Vorderingen op openbare lichamen	5.962.645	5.876.535
• Rekening-courantverhouding met het Rijk	278	668.593
• Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-	35.596
• Overige vorderingen	2.322.000	1.279.472
<u>Liquide middelen</u>	=	<u>295.248</u>
• Banksaldi	-	295.248
<u>Overlopende activa</u>	<u>2.627.032</u>	<u>1.446.971</u>
Voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op		
• uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- het Rijk	23.822	-
• Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.603.210	1.446.971
Totaal vlottende activa	10.170.975	9.435.885
Totaal activa	56.850.583	53.765.130
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vpb 1969	-	-

Passiva	31-12-2025	31-12-2024
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>	<u>14.896.776</u>	<u>13.663.410</u>
• Algemene reserve	9.485.866	9.842.620
• Bestemmingsreserves	3.514.295	3.937.575
• Nog te bestemmen resultaat	1.896.615	-116.785
<u>Voorzieningen</u>	<u>4.893.022</u>	<u>3.795.006</u>
• Voorzieningen toekomstige verplichtingen	1.670.005	1.124.525
• Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.000.445	947.227
• Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming	2.222.571	1.723.254
<u>Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar</u>	<u>23.650.342</u>	<u>25.208.228</u>
• Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.760.000	16.270.000
- Openbare lichamen;	8.617.384	8.617.384
- Overige binnenlandse sectoren;	136.134	136.134
• Waarborgsommen	136.823	184.710
Totaal vaste passiva	43.440.139	42.666.644
Vlottende passiva		
<u>Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>	<u>10.506.199</u>	<u>6.642.930</u>
• Overige kasgeldleningen	5.000.000	4.000.000
• Banksaldi	1.153.389	17
• Overige schulden	4.352.809	2.642.914
<u>Overlopende passiva</u>	<u>2.904.246</u>	<u>4.455.556</u>
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	458.107	2.551.691
- het Rijk	2.168.409	1.736.135
- overige Nederlandse overheidslichamen	14.317	14.317
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	263.412	153.414
Totaal vlottende passiva	13.410.444	11.098.486
Totaal passiva	56.850.583	53.765.130
Garantstellingen	50.553.309	46.499.770

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering

Met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is inhoud gegeven aan de informatievoorziening in het duaal bestuur en worden kaders geschetst voor een dualistische inrichting van begroting en jaarrekening van provincies en gemeenten. Het BBV en de verordening conform artikel 212 gemeentewet vormen de basis voor de balans en de toelichting hierop.

Wijziging programmastructuur (vanaf de programmabegroting 2025)

De drie BEL-gemeenten hebben in 2024 de programmastructuur herzien, waarbij het aantal programma's is teruggebracht naar zes. Deze nieuwe indeling is voor het eerst verwerkt in de Programmabegroting 2025 en de Jaarrekening 2025.

De vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast en sluiten hierdoor niet meer aan met de definitieve cijfers jaarrekening 2024.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De gemeente Laren gaat ervan uit dat de activiteiten nog ongewijzigd doorgaan en wij verwachten geen majeure wijzigingen in beleid.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
- in erfpacht uitgegeven materiële vaste activa.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. De naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa zijn onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Economisch nut

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en gewaardeerd

tegen de verkrijgingsprijs. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. De afschrijvingsmethodiek voor de materiële vaste activa is lineair.

De volgende activa worden afgeschreven in

- 50 jaar: schoolgebouwen;
- 40 jaar: nieuwbouw woonruimten, nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
- 40 jaar: rioleringen, sportcomplexen/ijsbaan, geluidswal, schanskorfconstructies;
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen en sportvelden (natuurvelden), steigers (hout);
- 20 jaar: social sofa's
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, zonnepanelen, straatmeubilair en overige installaties;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; schoolmeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken; nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, sportvelden (kunstgrasvelden), smart JOP's, Urban Dance Ground, renovatie/aanleg speelvoorzieningen;
- 5 jaar: zware transportmiddelen; aanhangwagens; personenauto's; lichte motorvoertuigen; schuiten; motorvoertuigen; automatiseringsapparatuur (hardware en software).

Economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Maatschappelijk nut

Materiële vaste activa met meerjarig maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. Het is niet langer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen of versneld af te schrijven.

De volgende activa worden afgeschreven in:

- 80 jaar: reconstructie/aanleg bruggen (beton);
- 60 jaar: damwand/kademuren/keermuren, reconstructie/aanleg bruggen (staal)
- 40 jaar: nieuwe aanleg van wegen, bruggen, waterwegen, duikers, openbare verlichting;
- 35 jaar: herplant bomen
- 25 jaar: renovatie van wegen, bruggen, waterwegen, openbare verlichting;
- 10 jaar: straatmeubilair, speeltoestellen, openbaar groen.

Afschrijving

Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid van de financiële verordening gemeente Laren. De afschrijving van activa start bij de ingebruikname van het desbetreffende goed, waarbij als uitgangspunt 1 januari van het jaar na ingebruikname wordt genomen.

Rente

De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Er wordt niet op afgeschreven. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa zijn onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Flottende activa

Vorraden

Binnen de post voorraden wordt onderscheid gemaakt in de volgende soorten voorraden: grond- en hulpstoffen, onderhanden werk (waaronder bouwgronden in exploitatie), gereed product en handelsgoederen en vooruitbetalingen.

Grond- en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord.

Onderhanden werk

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk toegerekende rente.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Voor het bepalen daarvan geldt de verplicht voorgeschreven methode percentage of completion (poc).

Gereed product en handelsgoederen

Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en schulden zijn statisch bepaald en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alle debiteuren met een betalingsachterstand worden gecategoriseerd. In verordening 212 is per categorie is bepaald voor welk deel van de openstaande vordering een voorziening getroffen moet worden (ter grootte van het percentage van oninbaarheid). Voor de dubieuze debiteuren sociale zaken wordt een voorziening getroffen volgens opgave van de gemeente Huizen.

Alle debiteuren met een betalingsachterstand worden gelabeld. Vervolgens is per categorie bepaald voor welk deel van de vordering een voorziening getroffen wordt. Dit betreft:

· Bewindsvoering	100%
· Minnelijke schuldsanering	100%
· Wettelijke schuldsanering	100%
· Faillissement/ geen verhaal mogelijk	100%
· Vertrokken onbekend waarheen (2015 & 2016)	50%
· Vertrokken onbekend waarheen (2014 en ouder)	100%
· Aanvraag kwijtschelding	50%
· Deurwaarder	25%

Voor de overige vorderingen wordt nog een voorziening getroffen van 2%.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Schatkistbankieren en drempelbedragen

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Het zogenaamde 'drempelbedrag' is hierop een uitzondering. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van het begrotingstotaal van de gemeente) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Dit bedrag staat verantwoord bij de toelichting op de rekeningcourant-verhouding met het Rijk.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans ook gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt dit bedrag bestemd (zogenaamde "resultaat-bestemming").

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de voormalig wethouders zijn echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De voorzieningen zijn conform artikel 44 van het BBV onderverdeeld in vijf categorieën:

Voorzieningen toekomstige verplichtingen

Dit betreffen de voorzieningen voor toekomstige verplichtingen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten. Het betreft de voorziening toekomstige pensioenen voormalig wethouders en de voorziening pensioenen voormalig wethouders.

Voorzieningen ter dekking van risico's

Dit betreffen de voorzieningen ter dekking van de op balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Voorzieningen ter egalisering van kosten

Dit betreffen de voorzieningen voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het (voorgaande) begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Dit betreffen alle onderhoudsvoorzieningen.

Voorzieningen bijdrage toekomstige vervangingsinvesteringen

Dit betreffen de voorzieningen voor de ontvangen bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven. Op dit moment zijn er geen voorzieningen aanwezig die voldoen aan deze voorwaarde.

Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming

Dit betreffen de voorzieningen die zijn ingesteld voor de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Dit zijn middelen die aan betreffende taakvelden moeten worden besteed, dan wel aan de burger moeten worden teruggegeven. Hieronder vallen de voorziening riolering, de voorziening afvalstoffenheffing en de voorziening afkoop onderhoud grafrechten.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben (van oorsprong) een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

De overlopende posten welke verband houden met de Participatiewet zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en op basis van het stelsel van baten en lasten opgenomen. De hiermee gemoeid gaande bedragen in de Sisa-verantwoording zijn op kasbasis verantwoord. Daardoor ontstaan verschillen tussen beide onder meer door het vakantiegeld op bijstandsuitkeringen.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzien zijn.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzien zijn.

Resultaatbestemming

Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt dit bedrag bestemd.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het college over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat zij schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Eventuele schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd.

Het nog te factureren deel van de kosten van inkoop maatwerk Sociaal Domein is te beschouwen als een schatting. De bedragen zijn conform de opgaven de zorgleveranciers. De ervaring leert echter dat dit bedrag soms te ruim is ingeschat en soms onvoldoende omdat er meer kosten bleken te zijn gemaakt in de afgelopen jaren. Juridisch kunnen de kosten door de zorgleveranciers zelfs tot 5 jaar na datum gedeclareerd worden.

Overhead

Vanaf 2017 is de overhead op een afzonderlijk onderdeel Overhead verantwoord. Wat niet wegneemt dat er toch ook nog overheadkosten worden doorbelast. Toerekening van de overhead van inzet van derden vindt plaats door berekening van een gemiddeld overheadbedrag per uur. Dit bedrag wordt berekend door de totale begrote overheadkosten van de BEL-Combinatie te delen door het aantal begrote werkbare uren. De overhead op de inzet van uren wordt doorbelast in de gevallen van de lokale heffingen (met name riool- en afvalstoffenheffing) en de toerekening aan de grondexploitaties.

VPB (Vennootschapsbelasting)

Ook voor de berekening van de VPB worden de actuele regels van de BBV gevolgd. Sinds 1 januari 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de VPB. Daartoe is destijds de waarde van de grondexploitaties in het economisch verkeer vastgesteld ten behoeve van de fiscale openingsbalans. De gehanteerde methode is de discounted cashflow methode.

Het fiscale resultaat wordt beoordeeld aan de hand van de gerealiseerde opbrengst in het boekjaar waar de fiscale boekwaarde van de verkochte hoeveelheid tegenover wordt gezet. Daarnaast wordt rekening gehouden met toekomstig te maken kosten waar een winstuitstelpost voor wordt gevormd.

Grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in het controleprotocol 2025 gemeente Laren en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van oktober 2025. Dit betekent dat:

1. De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële verhoudingswet.
2. De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader, zoals op 23-10-2025 door de raad is vastgesteld;
 - Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 5 van de financiële verordening.
 1. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd, behalve kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid en behalve over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten wanneer geldt dat deze t/m het moment bij de jaarrekening tijdig zijn gemeld;
 2. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd;
 3. Afwijkingen worden acceptabel onrechtmatig aangemerkt wanneer zij bij het opmaken van de jaarrekening worden gepresenteerd en er sprake is van ten minste een van de situaties zoals toegelicht in bijlage II toelichting rechtmatige overschrijdingen bij de financiële verordening;
 4. Acceptabele begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering;
 5. Afwijkingen die als onacceptabel onrechtmatig worden beschouwd, kunnen door de raad bij de jaarrekening alsnog worden geautoriseerd. Indien de afwijking niet binnen het bestaande beleid valt, kan de raad ervoor kiezen het college te vragen om een indenniteitsbesluit voor te bereiden.
 - Ten aanzien van het M&O criterium is er geen overkoepelende nota M&O beleid. Het opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik is verwerkt in de werkprogramma's van de verbijzonderde interne controles. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
3. De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van oktober 2025 alsmede het controleprotocol 2025 gemeente Laren. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 2% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
 - Een rapporteringstolerantie van € 25.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Grondslagen WNT

Algemene Grondslagen

De grondslagen voor de bepaling van de bezoldiging in het kader van de WNT zijn gebaseerd op de geldende wet- en regelgeving, waaronder de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop gebaseerde ministeriële regelingen.

De bezoldiging van topfunctionarissen wordt in de jaarrekening verantwoord volgens het toerekeningsprincipe. Dit houdt in dat alle bezoldigingscomponenten worden toegerekend aan het jaar waarin de topfunctionaris de arbeid heeft verricht, ongeacht wanneer de uitbetaling plaatsvindt.

Toelichting op de Bezoldigingscomponenten

Onder de bezoldiging vallen alle beloningen, onkostenvergoedingen, pensioenbijdragen en uitkeringen bij beëindiging van het dienstverband. De waardering hiervan vindt plaats op basis van de fiscale waarde of de werkelijke waarde zoals voorgeschreven door de wet.

De volgende categorieën worden in de jaarrekening onderscheiden:

- Beloning op jaarbasis: De vaste en variabele beloningen, inclusief vakantiegeld en dertiende maand.
- Beloningen betaalbaar op termijn: Pensioenbijdragen en andere vormen van uitgestelde beloning die ten laste van de organisatie zijn gekomen.
- Uitkeringen beëindiging dienstverband: Ontslagvergoedingen of overeengekomen vertrekregelingen.

Criterium voor openbaarmaking

De normering en openbaarmaking in de jaarrekening is afhankelijk van het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum. Dit maximum wordt jaarlijks door het ministerie van BZK vastgesteld en is onder andere gekoppeld aan de sector en de omvang (functiezwaarte) van de instelling. Overschrijdingen van deze normen of van de drempelbedragen voor niet-leidinggevend personeel worden in aparte tabellen in de jaarrekening verantwoord.

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2024	Investing	Desinvestering	Afschrijving	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2025
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa is geen sprake van afwaardering wegens duurzame waardevermindering. Onder de bijdragen derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut, investeringen met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut is als volgt:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2024	Investing	Desinvestering	Afschrijving	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2025
Investingen met een economisch nut						
Gronden en terreinen	1.115.106	-	-	3.636	-	1.111.470
Bedrijfsgebouwen	4.206.195	470.000	-	200.092	-	4.476.103
Overige materiële vaste activa	140.467	23.159	-	8.793	-	154.834
Woonruimten	395.591	-	-	21.100	-	374.491
Investingen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.339.045	2.785.599	100.000	373.104	-	15.651.541
Machines, apparaten en installaties	-	-	-	-	-	-
Investingen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.265.664	733.718	-	551.819	-	10.447.563
Bedrijfsgebouwen	196.391	-	-	8.183	-	188.208
Machines, apparaten en installaties	63.969	-	-	5.738	-	58.231
Totaal	29.722.428	4.012.476	100.000	1.172.464	-	32.462.440

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa van de gemeente Laren bestaan uit de leningen aan overige verbonden partijen en uit overige langlopende leningen.

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2024	Investing	Desinvestering	Correctie	Aflossing van derden	Boekwaarde 31-12-2025
Leningen aan overige verbonden partijen	8.617.384	-	-	-	-	8.617.384

Overige langlopende leningen	5.989.433	-	-	-163.033	226.616	5.599.783
Totaal	14.606.817	-	-	-163.033	226.616	14.217.167

Leningen aan overige verbonden partijen

Het verloop van de leningen aan overige verbonden partijen is als volgt weergegeven:

Leningen aan overige verbonden partijen	Boekwaarde 31-12-2024	Verstrekking	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2025
Vordering GEM Crailo (grondverkoop Crailo)	8.617.384	-	-	8.617.384
Totaal leningen aan overige verbonden partijen	8.617.384	-	-	8.617.384

Overige langlopende leningen

Het verloop van de overige langlopende leningen is als volgt weergegeven:

Overige langlopende leningen	Boekwaarde 31-12-2024	Verstrekking	Aflossing	Correctie	Boekwaarde 31-12-2025
Geldlening Parochie St. Jan-G. Helder	1.650.000	-	-	-	1.650.000
Geldlening de Biezem	183.333	-	8.333	-8.333	166.667
Geldlening BEL zwembad	3.403.828	-	157.400	-154.700	3.091.728
Geldlening SV Laren '99	29.318	-	-	-	29.318
Geldlening SBC/LMHC	314.453	-	24.383	-	290.070
RC krediet SV Laren '99	80.000	-	-	-	80.000
Geldlening St. Hart van Laren	328.500	-	36.500	-	292.000
Totaal overige langlopende leningen	5.989.433	-	226.616	-163.033	5.599.783

VLOTTENDE ACTIVA

VOORRADEN

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De boekwaarde per 31 december 2025 heeft betrekking op het onderhanden werk van de grondexploitatie van de voormalige ligweide van het zwembad De Biezem en een klein deel inzake Eemnesserweg. Het verloop is als volgt weergegeven:

Voorraden	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeer- deringen	Verminderingen	Afsluiten GREX	Winst- neming	Boekwaarde 31-12-2025	Eerdere Winstneming	Geraamde toekomstige kosten	Geraamde toekomstige opbrengsten	Geraamde toekomstig eindresultaat
Grondexploitatie Ligweide	-161.529	194.007	-1.908.656	-	1.047.708	-828.470	424.368	304.000	-	-1.996.546
GREX Eemnesserweg	-5.000	92.489	-	-	-	87.489	-	232.587	-85.000	235.076
Totaal voorraden	-166.529	286.496	-1.908.656	-	1.047.708	-740.981	424.368	536.587	-85.000	-1.761.469

Het verloop van de complexen is in balansspecificatie A opgenomen.

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

Deze vorderingen hebben betrekking op verschillende vorderingen op openbare lichamen.

Vorderingen op openbare lichamen	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2025	31-12-2024
Debiteuren publiekrechtelijk	1.338.717	1.462.944
BTW Compensatie Fonds (BCF)	4.571.759	4.385.040
Nog te ontvangen overheidslichamen	52.169	28.551
Totaal vorderingen	5.962.645	5.876.535

Rekening-courantverhouding met het Rijk	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2025	31-12-2024
Schatkistbankieren saldo	278	668.593
Totaal rekening-courant	278	668.593

Schatkistbankieren

In verband met nog af te wikkelen verplichtingen gecombineerd met een debet saldo op de lopende rekening is het saldo schatkistbankieren zo goed als volledig opgenomen.

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Een bepaald bedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, het zogenaamde drempelbedrag, mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor de gemeente Laren is dit een bedrag van € 1.000.000.

Zoals uit de benutting drempelbedrag schatkistbankieren te berekenen is blijkt er in geen van de kwartalen van 2025 sprake geweest van een overschrijding van de kasgeldlimiet.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2025			
(1)	Drempelbedrag	1000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2025			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	38.983			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	38.983			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,002 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	-	-	-
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-

Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Rekening-courantverhouding BEL combinatie	-	35.596
Totaal rekening-courant	-	35.596

Overige vorderingen

Het saldo van de overige vorderingen bestaat volledig uit de openstaande debiteuren ultimo 2025.

Overige vorderingen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Debiteuren en vorderingen	2.611.075	1.607.930
Voorziening dubieuze debiteuren	-289.075	-328.458
Totaal overige vorderingen	2.322.000	1.279.472

Debiteuren

Bij de debiteuren is rekening gehouden met een voorziening voor oninbare vorderingen. Voor de gehanteerde systematiek wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen.

Een nadere specificatie van de debiteuren is hieronder opgenomen:

Specificatie debiteuren en debiteuren SoZa	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
--	-----------------------	-----------------------

Debiteuren (gemeentelijke heffingen en overige)	2.183.891	1.210.251
AF: Voorziening dubieuze debiteuren	-165.770	-175.128
Stand per einde jaar	2.018.121	1.035.123
Debiteuren belastingen	182.339	109.197
AF: Voorziening dubieuze debiteuren	-2.631	-2.632
Stand per einde jaar	179.707	106.565
Debiteuren SoZa (via gemeente Huizen)	244.846	288.482
AF: Voorziening dubieuze debiteuren	-120.674	-150.698
Stand per einde jaar	124.172	137.784
Totaal debiteuren en debiteuren SoZa	2.322.000	1.279.472

Liquide middelen

De gemeente Laren heeft een rekening-courant faciliteit bij de BNG met een kredietlimiet van € 1,5 miljoen, om zo nodig over voldoende liquide middelen te beschikken.

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
BNG-rekening	-	295.248
Banksaldi totaal	-	295.248

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Dit betreffen de overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen. Deze bedragen bestaan grotendeels uit de vooruitbetaalde bedragen ten behoeve van het Sociaal Domein en de nog te ontvangen heffingen en belastingen.

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Nog te ontvangen bijdrage Europese overheidslichamen	-	-
Nog te ontvangen bijdrage van het Rijk	23.822	-
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	2.603.210	1.446.971
Totaal overlopende activa	2.627.032	1.446.971

Specificatie van Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:

Overlopende activa Overige NTO en vooruitbet. t.l.v. volgende begrotingsjaren	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Kruisposten	102.245	-
Vooruitbetaalde bedragen	1.110.675	375.557
Nog te ontvangen bedragen	466.402	532.264
Nog te ontvangen subsidies	84.399	68.567

Vooruitontvangen facturen	230.690	46.003
BCF compensabele BTW	-	130.708
Voorbelasting BTW	-	501
BTW te verrekenen met de belastingdienst	1.939	-
BTW suppletie	2.644	9.436
BCF Suppletie	530.307	283.113
Tussenrekening Res. IKB	2.398	-
Verrekening SoZa HBEL	822	822
Vragenkaart	70.689	
Totaal	2.603.210	1.446.971

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Eigen vermogen	Boekwaarde	Boekwaarde
Reserves uit te splitsen naar:	31-12-2025	31-12-2024
Algemene reserve	9.485.866	9.842.620
Bestemmingsreserves	3.514.295	3.937.575
Gerealiseerd jaarrekeningresultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	1.896.615	-116.785
Totaal eigen vermogen	14.896.775	13.663.410

Reserves		2024	Begroot 2025		Werkelijk 2025		2025
Nr.	Reserve	Werkelijk	Dotatie	onttrekking	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo
R.93000	Algemene reserve	9.842.620		374.837	-	356.754	9.485.866
Totaal algemene reserve		9.842.620	-	374.837	-	356.754	9.485.866
R.93023	Reserve exploitatie WSI	29.504					29.504
R.93028	Reserve Sociaal Domein	154.771					154.771
R.93032	Reserve preventief voorveld	81.551					81.551
R.93034	Reserve sport en accommodaties	60.646					60.646
R.93035	Reserve Brinkplan	395.966					395.966
R.93036	Reserve Sociale huurwoningen	-			48.378		48.378
R.93037	Reserve Centrumplan Laren	74.279					74.279
R.93038	Reserve Klimaat- en duurzaamheidsbeleid	232.493					232.493
R.93041	Reserve onderhoud wegen ivm glasvezel	67.181	200.598	76.382	200.598	76.382	191.397
R.93042	OEK gemiste productie BEL	375.287		108.327		108.327	266.960
R.93043	Reserve Oekraïne	1.569.057		426.577		426.577	1.142.480
R.93044	Afkoopsommen GNR	896.840		60.970		60.970	835.870
Totaal bestemmingsreserves		3.937.575	200.598	672.256	248.976	672.256	3.514.295
Totaal reserves		13.780.195	200.598	1.047.093	248.976	1.029.010	13.000.160

Volgens artikel 54 van de BBV moet de aard en de reden van elke reserve worden toegelicht. Toelichting vindt plaats voor die reserves die per ultimo 2025 aanwezig zijn. Hieronder vindt u een nadere toelichting per reserve. Een verdere specificatie van het verloop van de reserves is opgenomen in balansspecificatie B.

Algemene reserve

De Algemene reserve heeft een bufferfunctie voor onder andere het opvangen van incidentele tegenvallers en schadeclaims van derden. Conform het bestaande beleid kunnen de volgende mutaties jaarlijks in de Algemene reserve plaatsvinden: de toevoeging dan wel onttrekking van voordelige en nadelige exploitatieresultaten, evenals overige door de raad besloten onttrekkingen/stortingen.

Het beleid is dat de Algemene reserve minimaal 20% van het jaarbudget moet bedragen. Het restant (de buffer Algemene reserve) kan worden ingezet voor éénmalige zaken, niet uitgevoerde activiteiten, welke alsnog gerealiseerd kunnen worden.

Bestemmingsreserves

Reserve riolering

De reserve riolering is ingesteld bij vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), waarbij het saldo van de jaarlijkse rioexploitatie verrekend wordt met de reserve. Uitgangspunt van het rioleringsplan is de kostendekkendheid van het taakveld riolering. Ontstane overschotten/tekorten worden verrekend met de reserve.

Reserve afvalstoffenheffing

Het beleid van de afvalstoffenheffing is er onder andere op gericht dat de heffing kostendekkend moet zijn. Nadelen en voordelen ten aanzien van de afvalstoffenheffing worden verrekend met de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing is een egaliseringsreserve tbv van de inwonersbijdragen.

Reserve exploitatie WSI

In de raad van 23 september 2009 is besloten om €1.700.000, ten laste van de algemene reserve, beschikbaar te stellen voor toekomstige exploitatietekorten. Met de voorjaarsnota 2010 is naar aanleiding van dit besluit de begroting gewijzigd en is de bestemmingsreserve exploitatie WSI gevormd.

Reserve investeringen preventief voorveld

Deze reserve is ingesteld met het doel om het preventief voorveld te organiseren. Daartoe is bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2016 een bestemmingsreserve ingesteld, welke gevoed is met een bedrag van €200.000,-. In de kadernota 2018-2022 is opgenomen dat er jaarlijks een bedrag van €30.000,- onttrokken zal worden aan deze reserve.

Reserve sport en accommodaties

Bij de jaarrekening 2017 is een resultaat bestemd ad. €300.000 voor de nieuw in te stellen reserve sport en accommodaties.

Reserve Brinkplan

Bij de jaarrekening 2017 is een resultaat bestemd ad. € 397.403 voor de nieuw in te stellen reserve Brinkplan. Per 31 december 2025 bedraagt de reserve Brinkplan € 395.566.

Reserve Sociale huurwoningen

Volgens afspraak is hier nu al een storting gedaan in de reserve Sociale huurwoningen.

Reserve onderhoud wegen i.v.m. glasvezel

In 2022 is deze reserve gevormd door de storting van de ontvangen incidentele baten in verband met de aanleg van glasvezel verminderd met de bijbehorende incidentele lasten. In 2025 is het jaarlijkse bedrag van € 26.500 onttrokken voor degeneratiekosten. In verband met de nieuwe aanleg glasvezel is er per saldo in 2025 € 150.716 (€ 200.598 inkomsten -/- € 49.882 uitgaven) gestort in deze reserve.

Oekraïne gemiste productie BEL

In 2022 is de vluchtelingenstroom vanuit de Oekraïne, na het uitbreken van de oorlog met Rusland, op gang gekomen. Dit leidde tot een zienlijke vluchtelingenstroom waarvoor in Laren een opvanglocatie in de

voormalige Rabobank is gecreëerd met daarbij de diverse benodigde werkzaamheden en inventaris is uitgevoerd. Vele van de werkzaamheden en begeleiding is gedaan door medewerkers vanuit de BEL-combinatie waardoor andere werkzaamheden bleven liggen. Om deze werkzaamheden weer in te kunnen lopen is er ultimo 2023 besloten een deel van de overtollige rijksvergoeding hiervoor te bestemmen en te doteren aan een hiertoe benoemde reserve OEK gemiste productie BEL.

Reserve Oekraïne

In 2022 is de vluchtelingenstroom vanuit de Oekraïne, na het uitbreken van de oorlog met Rusland, op gang gekomen. Dit leidde tot een zienlijke vluchtelingenstroom waarvoor in Laren een opvanglocatie in de voormalige Rabobank is gecreëerd met daarbij de diverse benodigde werkzaamheden en inventaris is uitgevoerd. Ter dekking van de te maken kosten door de gemeente voor de opvang van vluchtelingen vanuit de Oekraïne is vanuit het Rijk een bijdrage / regeling bedacht waarbij voor elk opgemaakt bed per nacht een bijdrage is verstrekt. De in 2022 niet gebruikte middelen zijn gedoteerd aan deze reserve. In verband met de gemiste productie is BEL-breed besloten om een bedrag te storten naar de BEL Combinatie, en omdat de reserve Oekraïne gemiste productie begrotingstechnisch onvoldoende dekking hiervoor had is na afstemming besloten om de onttrekking van € 426.577 ten last van de reserve Oekraïne te brengen. Dit is besloten via de zomernota 2025.

Reserve afkoopsommen GNR

Na vele jaren discussiëren met Amsterdam als voormalig participant in het Goois Natuur Reservaat (GNR) is met hen een uittreed overeenkomst opgesteld met een hierin bedongen afkoop som ten gunste GNR / achterblijvende participanten. Tijdens dit proces gaf ook de provincie Noord Holland aan als participant te willen uittreden, met hen is ook een uittredingsoverkomst met een afkoopbedrag overeengekomen. Ultimo 2022 is na veel overleg door de achterblijvende participanten aangegeven dat de totale afkoop som naar inwonertal over de 5 achtergebleven participanten verdeeld moest worden hetgeen effectief is geschied in 2023.

Voorzieningen

Voorzieningen	2024	Begroot 2025		Werkelijk 2025		Eindsaldo
	Werkelijk	Dotatie	Onttrekking	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo
Voorzieningen toekomstige verplichtingen	1.124.525	3.752	74.392	630.788	85.308	1.670.005
Voorzieningen ter egalisering van kosten	947.227	148.900	257.120	149.400	96.182	1.000.445
Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming	1.723.254	125.782	54.601	499.317	-	2.222.571
Totaal voorzieningen	3.795.006	278.434	386.113	1.279.505	181.489	4.893.022

Voorzieningen		2024	Begroot 2025		Werkelijk 2025		Eindsaldo
Nr.	Voorziening	Werkelijk	Dotatie	Onttrekking	Dotatie	Onttrekking	Eindsaldo
V.93200	Voorziening pensioenen voormalig bestuurders	865.994		56.895	630.788	61.855	1.434.928
V.93209	Voorziening wachtgeld voormalig wethouders	13.705	3.752	17.497		13.704	1
V.93210	Voorziening verlies grondexpl. Eemnesserweg	244.825				9.749	235.076
Voorzieningen toekomstige verplichtingen		1.124.525	3.752	74.392	630.788	85.308	1.670.005
V.93300	Eemnesserweg 19 Gemeentehuis						-
V.93301	Stationsweg 3 Ambtswoning						-
V.93302	Groene Gerritsenweg Brandweergarage	374.346	96.000	93.329	96.000	16.672	453.674
V.93303	Mendes da Costalaan 28 Kinderdagverblijf	91.924	2.000	5.134	2.000	690	93.234
V.93304	Van Nispen Seven 27 Schaap Hollander	25.558	1.800	11.170	1.800	380	26.978

V.93305	Van Nispen Seven 29 Historische Kring	22.252	600	10.327	600	3.197	19.655
V.93306	Hilversumseweg 51A Aula	58.414	12.000	11.992	12.000	2.438	67.976
V.93307	Stationsweg 5 Hertenkamp	30.132	7.300	37.373	7.300	18.815	18.617
V.93308	Bij den Toren 2 Kerktoren	30.283	1.800	17.976	1.800	380	31.703
V.93309	Kerklaan 1	30.882	6.300	27.041	6.300	5.717	31.465
V.93310	Brink 29 Brinkhuis	88.002	10.700	1.311	10.700	33.173	65.528
V.93311	Eemnesserweg 15a Muziekcentrum	37.533	7.000	41.417	7.000	14.314	30.219
V.93312	Eemnesserweg 15, Kinderdagverblijf	157.900	400	-	900	405	158.395
V.93313	Onderhoudsvoorziening schuur Zevenend	-	3.000	50	3.000	-	3.000
Voorzieningen ter egalisering van kosten		947.227	148.900	257.120	149.400	96.182	1.000.445
V.93202	Voorziening Riolering	588.246			288.047		876.294
V.93207	Voorziening Grafrechten	942.773	114.000	54.601	17.554		960.326
V.93208	Voorziening Afvalstoffenheffing	192.235	11.782		193.716		385.951
Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming		1.723.254	125.782	54.601	499.317	-	2.222.571
Totaal voorzieningen		3.795.006	278.434	386.113	1.279.505	181.489	4.893.022

Hieronder vindt u een nadere toelichting per voorziening. De aard van de voorziening en de individuele mutaties op iedere voorziening is vanaf de volgende pagina afzonderlijk toegelicht.

Voorzieningen toekomstige verplichtingen

Dit betreffen de voorzieningen voor toekomstige verplichtingen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten.

Voorziening pensioenen voormalig wethouders

Deze voorziening is in 2012 gevormd om te voorzien in de pensioenaanspraken die voormalige wethouders of hun nabestaanden hebben op de gemeente. Indien hier geen voorziening voor wordt gevormd, wordt de exploitatie belast met forse lasten vanaf het moment dat het pensioen moet worden uitbetaald of vanaf het moment dat de voormalig wethouder een verzoek doet tot waardeoverdracht naar een ander pensioenfonds. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de totale pensioenverplichtingen.

Voorziening wachtgeld voormalig wethouders

Deze voorziening is in 2020 gevormd om te voorzien in de wachtgeldverplichting van een afgetreden wethouder. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de openstaande wachtgeldverplichting. In 2025 heeft een grote mutatie plaatsgevonden op deze voorziening (zie toelichting voorziening).

Voorzieningen ter egalisering van kosten

Dit betreffen de voorzieningen voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het (voorgaande) begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Deze voorziening wordt ingezet als egalisatievoorziening om de kosten voor het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen gelijkmatig te verspreiden op basis van een tienjarig voortschrijdend gemiddelde. De dotatie is gebaseerd op de berekening van de meerjarenplannen onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming

Dit betreffen de voorzieningen die zijn ingesteld voor de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Dit zijn middelen die aan betreffende taakvelden moeten worden besteed, dan wel aan de burger moeten worden teruggegeven.

Voorziening afkoop grafrechten

Het is nabestaanden toegestaan om grafrechten en het onderhoud van graven voor meerdere jaren af te kopen. De ontvangen afkoopsommen vormen een verplichting aan degene die de afkoopsom heeft betaald. Dit bedrag wordt door de gemeente in de voorziening afkoop grafrechten gestopt en wordt van daaruit gelijkmatig vrijgegeven om te besteden aan het onderhoud van de betreffende graven.

Voorziening riolering

In november 2014 is de notitie riolering van de commissie BBV gepubliceerd. Op basis hiervan wordt het jaarlijkse overschot op de kapitaallasten toegevoegd aan deze voorziening. Daarnaast kan deze voorziening ook worden ingezet voor tariefegalisatie (door vrijval ten gunste van taakveld riolering). Na toepassing van tariefegalisatie bedraagt de voorziening per 31 december 2025 € 876.294.

Voorziening afvalstoffen

In 2025 is er teveel aan afvalstoffenheffing geheven (over 5.500 objecten) versus de daar tegenover staande uitgaven. De dotatie voor 2025 bedroeg € 193.716,-, het bedrag van de voorziening per 31 december 2025 is € 385.951,-.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
-Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.760.000	16.270.000
Totaal	14.760.000	16.270.000

Geldleningen OG	soort	bedrag lening	soort lening	loop- tijd	(laatste) aflossing	rente	stand 31-12-2025	stand 31-12-2026	stand 31-12-2027	stand 31-12-2028
BNG 40.106861	Totaalfin.	4.200.000	Lin	20	05-09-31	3,820%	1.260.000	1.050.000	840.000	630.000
ING / Nat.Ned.	Totaalfin.	4.500.000	Lin	30	24-02-44	3,070%	2.850.000	2.700.000	2.550.000	2.400.000
BNG 40.110951	Totaalfin.	3.000.000	Fixe	20	22-12-36	1,660%	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
BNG 40.110952	Totaalfin.	3.000.000	Lin	20	22-12-36	1,240%	1.650.000	1.500.000	1.350.000	1.200.000
WB 1-30839	Totaalfin.	10.000.000	Lin	10	15-01-31	-0,460%	6.000.000	5.000.000	4.000.000	3.000.000
TOTAAL BINNENLANDSE BANKEN							14.760.000	13.250.000	11.740.000	10.230.000
TOTAAL-GENERAAL							14.760.000	13.250.000	11.740.000	10.230.000

	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Stichtingskapitaal Singer	136.134	136.134
Provincie aankoop Crailo	8.617.384	8.617.384
Totaal	8.753.518	8.753.518

Waarborgsommen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Waarborgsommen (langlopend)	135.423	183.310
Waarborgsommen (kortlopend)	1.400	1.400
Totaal	136.823	184.710

Flottende passiva

Netto flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto flottende schuld met een looptijd korter dan één jaar	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Overige kasgeldleningen	5.000.000	4.000.000
Banksaldi	1.153.389	17
Overige schulden	4.352.809	2.642.914
Totaal	10.506.199	6.642.930

De specificatie van de overige schulden is als volgt:

Overige schulden	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Schulden aan openbare lichamen	11.065	-
Rekening-courant BEL Combinatie	11.065	-
Overige schulden	4.341.744	2.642.914
Crediteuren	3.586.242	2.537.880
Overige kortlopende schulden	755.502	105.034
	4.352.809	2.642.914

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	458.107	2.551.691
Ontvangen voorschotten van het Rijk	2.168.409	1.736.135
Ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	14.317	14.317
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten baten van volgende jaren komen	263.412	153.414
Totaal	2.904.246	4.455.556

Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar

De verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar bestaan uit de lasten 2025 die pas in 2026 of later tot een betaling zullen leiden. Hieronder vallen ook de transitorische posten als de nog te betalen belastingen, nog te betalen sociale premies en de nog te betalen rente.

Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

De van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, dienen te worden uitgesplitst naar het soort overheidslichaam waarvan de uitkering is ontvangen.

Hieronder volgt de specificatie en verloopoverzicht van de ontvangen voorschotbedragen ultimo 2025:

Omschrijving	31-12-2024	Bij	Af	Reclassificatie naar overl.activa	31.12.2025
JenV A13: Naleving controle CTB 2022	0	4.000			4.000
AenM M16: Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (voorheen JenV A16)	0	33.181	20.653		12.528
FIN B2: Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	1.654	0	0		1.654
VRO J32: Specifieke uitkering ventilatie in scholen (voorheen BZK C32)	18.592	0	0		18.592
VRO J55: Aanpak energie armoede (BZK C55)	247.704	0	149.226		98.478
VRO J117B: Uitvoeringsregeling Versnelling natuurinclusief isoleren	40.000	0	0		40.000
BZK C92: Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	0	10.688	10.688		0
VRO J94: Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen (voorheen BZK C94)	613.797	283.324	313.109		584.012
OCW D8: Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	56.212	0	64.000	-7.788	0
OCW D14: Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	44.405	0	0		44.405
OCW D19: Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	265.000	0	211.667		53.333
OCW D23: Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	0	0	0		0
KGG K28: CDOKE 2023 (voorheen EZK F28)	196.927	502.729	179.606		520.050
SZW G3: Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	-6.750	0	0	-6.750	0
SZW G4: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	0	50.680	0		50.680
SZW G10: Wet inburgering	210.115	238.136	309.532		138.719
SZW G12: Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	825	0	0		825
SZW G13: Regeling specifieke uitkering onderwijsroute	-4.243	9.727	14.768	-9.284	0
VWS H4: Specifieke uitkering stimulering sport 2024-2026	0	0	0		0
VWS H30: Sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	46.487	154.206	143.183		57.510
VWS H31: Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen (SPUK NEAS)	6.696	0	0		6.696
Subsidie Biezem Geen SPUK	0	531.032	0		531.032
Overige oudere regelingen: Restauratiefond & Instandhoudingsubsidië (géén SiSa)	-1.286	7.181	0		5.895
Totaal	1.736.135	1.824.884	1.416.432	-23.822	2.168.409

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren

In 2025 zijn middelen van diverse Rijksregelingen (subsidies) ontvangen. De genoemde regelingen worden via de SiSa verantwoord en zijn opgenomen in de bijlagen van de jaarstukken 2025.

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbijdragen	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2025
Zwerfafvalvergoeding	14.317			14.317
Totaal ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen	14.317	-	-	14.317

Overige vooruitontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Overige vooruitontvangen bedragen die ten baten komen van volgende begrotingsjaren	263.412	153.414
Totaal	263.412	153.414

Elementen die buiten de balansstelling vallen

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

Onder de activa wordt buiten de balans het recht op verliescompensatie Vpb opgenomen. Het cumulatieve verlies is verrekenbaar met toekomstige Vpb verplichtingen.

Gewaarborgde geldleningen

Dit betreft de directe geldleningen en de tertiaire achtervangposities die de gemeente Laren inneemt bij het WEW en WSW.

Garantstellingen

De gewaarborgde geldleningen voor hypotheek van huiseigenaren bedraagt per einde 2025 een totaal schuldbedrag van € 50.533.309. Er lopen momenteel geen overige leningen waarvoor de gemeente direct garant staat.

Het totaal bedrag van 50,5 miljoen komt voort uit de onderstaande onderdelen t.b.v. derden:

GEM Crailo BV	€ 500.000
Eigen woningen (NHG e.d.)	€ 4.325.000
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) - leningen woningcorporaties	€ 45.728.309

Waarborgfonds Eigen woningen (WEW)

Voor de zogenoemde tertiaire achtervang (het door de gemeente verstrekken van renteloze leningen) wordt een beperkt financieel risico gelopen. Het totaal aan waarborgen op de NHG leningen is gebaseerd op de jaarlijkse informatie van het NHG. Hierin worden nominale bedragen aangegeven. Dat wil zeggen, de verstrekte oorspronkelijke hypotheek. De gemeenten vervullen de achtervangfunctie van de som van de afgegeven borgtochten tot 1 januari 2011. Van de borgtochten die zijn afgegeven na 1 januari 2011, vervult het Rijk 100% van de achtervangfunctie.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Daarnaast zijn diverse tertiaire achtervangposities ingenomen door Laren ten aanzien van de door het WSW gewaarborgde leningen aan woningbouwverenigingen. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 45.728.309. Ook hier geldt geen direct gemeentelijk risico, maar lopen wij een zeer marginaal risico door het eventueel moeten verstrekken van renteloze leningen aan het WSW bij liquiditeitsproblemen van het WSW zelf.

Garantstelling intergemeentelijke grondexploitatie GEM Crailo BV

GEM Crailo BV heeft een basis financiering afgesloten in 2018 met de BNG, waarbij de gemeenten Goose Meren, Hilversum en Laren ieder een onvoorwaardelijke en onherroepelijke garantstelling afgeven. Deze garantstelling ziet toe op een maximale financieringsbehoefte van € 20.000.000 en naar rato van aandeelhouderschap respectievelijk € 9.000.000, € 9.000.000 en € 2.000.000 met een looptijd tot 31-12-2025. Waarbij laatstgenoemde bedrag (€2.000.000) de garantstelling betreft voor de gemeente Laren. Vanuit info BNG blijkt de garantstelling op basis nog voor € 500.000,= op Laren te drukken.

Garantstellingen

Garantstellingen	Nummer WSW	Laatste Aflossing	Rente %	Restant lening 31-12-2024 in €	Restant lening 31-12-2025 in €
Gegarandeerde leningen als garant					
GEM Crailo B.V.	n.v.t.	nb.	nb.	500.000	500.000
Totaal gegarandeerde leningen als garant				500.000	500.000
Waarborgfonds eigen woningen					
Nationale Hypotheek Garantie	n.v.t.	nb.	n.v.t.	4.000.000	4.000.000
Gemeentegaranties overige	n.v.t.	nb.	nb.	325.000	325.000
Totaal waarborgfonds eigen woningen				4.325.000	4.325.000
Waarborgfonds Sociale Woningbouw					
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	NRV1356	-	-	963.904	938.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	36537	30-12-2034	4,23%	1.191.915	1.191.915
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	39004	30-3-2057	4,42%	4.517.494	4.469.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	42024	1-6-2025	4,15%	1.000.000	1.000.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	42170	1-7-2025	3,65%	1.000.000	1.000.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	43813	7-11-2036	3,95%	599.324	599.324
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	44165	3-12-2032	3,70%	592.070	592.070
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	47268	2-2-2037	1,64%	1.000.000	1.000.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	49259	1-4-2027	-	5.000.000	5.000.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	49675	1-4-2047	0,29%	7.500.000	7.500.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	60049	1-10-2049	0,53%	810.003	788.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	60050	2-11-2026	-0,36%	810.003	788.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	60315	21-12-2061	4,86%	296.198	288.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	60565	2-5-2058	0,49%	3.060.011	2.890.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	60786	2-5-2058	0,52%	8.149.830	7.698.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	60826	1-11-2051	1,91%	540.002	526.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	60852	1-9-2072	1,62%	540.002	526.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	61661	1-11-2050	3,23%	540.002	526.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	62130	15-12-2028	-	1.080.004	1.051.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	62500	1-11-2029	3,04%	864.003	841.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	62822	1-6-2033	3,25%	810.003	788.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	62824	1-6-2074	3,05%	810.003	788.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	63581	3-2-2070	3,32%	0	1.051.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	63800	3-9-2068	3,41%	0	788.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	63810	1-10-2032	2,84%	0	788.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	64069	1-10-2055	3,62%	0	736.000
Woningcorporatie Het Gooi e.o.	64154	20-12-2035		0	1.577.000
Totaal Waarborgfonds Sociale Woningbouw				41.674.770	45.728.309
Totaal garantstellingen				46.499.770	50.553.309

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Voor de verplichtingen voortvloeiende uit de DVO's van de gemeenschappelijke regelingen (BEL Combinatie en gemeente Huizen/HBEL) verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

Leverancier	Verplichtingen	Looptijd t/m	Jaarbedrag
Beheerstichting Hart van Laren	Huur van niet-voor-bewoning bestemd onroerend goed	2037	66.326
Pastoor Hartman Stichting	Huur van niet-voor-bewoning bestemd onroerend goed	2037	494.559
Centraal Beheer Schadeverzekering	Verzekeringsdiensten	2027	68.395
Eshuis Registeraccountants B.V.	Boekhoudkundige en auditdiensten	2028	85.150
Kropman Installatietechniek	Reparatie en onderhoud gebouwinstallaties	2027	132.897
Practicum Print Management B.V.	Drukkerijdiensten	2026	85.048
Raetsheren van Orden B.V.	Verzekeringsdiensten	2026	258.986
Stichting Binnensportaccommodaties	Verhuur sportaccommodaties	2026	67.744
Swarco Mobility Nederland BV	Onderhoud straatverlichting	2026	96.963
Teeuwissen Rioolreiniging bv	Beheer rioleringsystemen	2026	63.899
Totaal verplichtingen			1.419.969

WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden met als doel het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi-)publieke sector.

Voor 2025 is het bezoldigingsmaximum voor een volledige FTE voor een volledig jaar € 246.000. De WNT schrijft ook voor dat de gemeente Laren de inkomens van topfunctionarissen (gemeentesecretaris en griffier) openbaar moet maken. In de tabel hieronder wordt daar uitvoering aan gegeven.

Het bezoldigingsmaximum wordt in 2025 niet overschreden.

De topfuncties zijn in 2025 bekleed door P. Zwanikken-Prinsen (gemeentesecretaris) en A. Kroon-Stam (griffier).

Gegevens 2025		Gegevens 2025	
bedragen x € 1	P. Zwanikken-Prinsen	bedragen x € 1	A. Kroon-Stam
Functiegegevens	Gemeentesecretaris Laren	Functiegegevens	Griffier Laren
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja	Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging		Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	94.639,72	Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	91.419,32
Beloningen betaalbaar op termijn	13.953	Beloningen betaalbaar op termijn	13.767
Subtotaal	€ 108.592,72	Subtotaal	€ 105.186,32
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 108.592,72	Bezoldiging	€ 105.186,32
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2024	A.M. Stam	
bedragen x € 1		
Functiegegevens	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/12-31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 7.828,77	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 903,54	
Subtotaal	€ 8.732	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.734,97	
Bezoldiging	€ 8.732	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlagen

Bijlage 1 Berekening financiële kengetallen

Netto schuldquote		Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025
A	Het totaal van de vaste schulden, genoemd in artikel 46 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	25.208.228	38.124.724	23.650.342
B	Het totaal saldo van de netto-vlottende schulden, genoemd in artikel 48 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	6.642.930	1.969.058	10.506.199
C	Het totaal saldo van alle overlopende passiva, genoemd in artikel 49 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	4.455.556	2.251.090	2.904.246
D1	Voor de netto schuldquote: Het totaal saldo van de financiële vaste activa, genoemd in artikel 36, onderdelen d, e en f, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	-	-	-
D2	Voor netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen: Het totaal saldo van de financiële vaste activa, bedoeld in artikel 36, onderdelen b, c, d, e en f, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	14.606.817	14.114.856	14.217.167
E	Het totaal saldo van alle uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, genoemd in artikel 39 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	7.860.196	6.165.254	8.284.924
F	Het totaal saldo van alle liquide middelen, genoemd in artikel 40 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	295.248	207.224	-
G	Het totaal saldo van de overlopende activa, genoemd in artikel 40a van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	1.446.971	3.312.892	2.627.032
H	Het gerealiseerde totaal saldo van de baten, genoemd in artikel 27, eerste lid, onderdeel c, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	34.561.973	33.072.675	38.724.089
Netto schuldquote ((A+B+C-D1-E-F-G)/H)		77,3%	98,8%	67,5%
Netto schuldquote gecorr. voor alle leningen ((A+B+C-D2-E-F-G)/H)		35,0%	56,1%	30,8%

Solvabiliteit		Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025
A	Het eigen vermogen, bedoeld in artikel 42, eerste lid, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, dat op de balans wordt opgenomen.	13.663.410	12.544.216	14.896.776
B	Het totaal aan alle passiva (vaste en vlottende passiva) die ingevolge artikel 37 respectievelijk 41, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, op de balans wordt opgenomen.	53.765.130	57.275.339	56.850.583
Solvabiliteitsratio (A/B)		25,4%	21,9%	26,2%

Grondexploitatie	Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025
------------------	-----------------	-------------------------	-----------------

A	Het totaal van de activa dat als 'bouwgronden in exploitatie', bedoeld in artikel 38, onderdeel b, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, op de balans wordt opgenomen.	-166.529	-740.981	-740.981
B	Het gerealiseerde totaal van de baten, bedoeld in artikel 27, eerste lid, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, exclusief de mutaties reserves en gemeenten.	34.561.973	33.072.675	37.695.078
Grondexploitatie (A/B)		-0,5%	-2,2%	-2,0%

Structurele exploitatieruimte		Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025
A	Structurele lasten = (het gerealiseerde totaal van de lasten, bedoeld in artikel 27, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten minus het gerealiseerde totaal van de incidentele lasten per programma, bedoeld in artikel 28, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten)	33.449.519	32.959.947	33.449.519
B	Structurele baten = (gerealiseerde totaal van de baten, bedoeld in artikel 27, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten minus het geraamde totaal van de incidentele baten per programma, bedoeld in artikel 28, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten)	-35.084.822	-33.072.675	-35.084.822
C	Het beoogde totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves voor het overzicht, bedoeld in artikel 19, onderdeel d, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	-87.890	-	-87.890
D	Het totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves voor het overzicht, bedoeld in artikel 28, onderdeel d, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	546.466	26.500	546.466
E	Het gerealiseerde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 27, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	-34.561.973	-33.072.675	-38.724.089
Structurele exploitatieruimte (((B-A)+(D-C))/E)		6,6%	0,4%	5,9%

Belastingcapaciteit		Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	800	824	1.042
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	279	309	309
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	420	420	420
D	Eventuele heffingskorting voor een gezin	-10	-10	-10
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	1.489	1.543	1.761
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin T-1	831	932	1.050
Belastingcapaciteit		179,2%	165,6%	167,7%

Financiële kengetallen		Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025
1	Netto schuldquote	77,3%	98,8%	67,5%
2	Netto schuldquote gecorr. voor alle leningen	35,0%	56,1%	30,8%
3	Solvabiliteitsratio	25,4%	21,9%	26,2%
4	Grondexploitatie	-0,5%	-2,2%	-2,0%
5	Structurele exploitatieruimte	-6,6%	0,4%	5,9%
6	Belastingcapaciteit	179,2%	165,6%	167,7%

Bijlage 2 Investerings

Lopende investeringen 2025

Kostenplaats	Omschrijving	Begroting	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2025	Restant
73000247	Reconstructie Naarderstraat nbj ecoduct	€ 310.000	€ 5.520	€ 42.480	€ 262.000
73000251	Riolvergroting Eemnesserweg/Bisschopswa	€ 56.240			€ 56.240
73000252	Vernieuwing schuur Zevenend	€ 18.371		€ 23.159	€ -4.788
73000256	Verduurzaming openbare verl. 2024/2025	€ 1.071.000	€ 19.600	€ 24.713	€ 1.026.687
73000259	Verduurzaming openbare verlichting 2026	€ 535.500			€ 535.500
73000260	Vervanging 3 voedingskasten	€ 60.000		€ 201	€ 59.799
73000263	Speelruimteplan jaarschijven 2024-2025	€ 169.750			€ 169.750
73000264	Reconstructie Eemnesserweg-West 30km/u	€ 2.156.000		€ 468.216	€ 1.687.784
73000266	Verv. vloeren en plaf IHP Gooische Schoo	€ 470.000		€ 470.000	
73000267	Verduurzaming brandweerkazerne				
Totaal		€ 4.846.861	€ 25.120	€ 1.028.769	€ 3.792.972
L.03	Laren Regenklaar	€ 11.321.898		€ 10.007.642	€ 1.314.256
L.04	Harmen Vosweg	€ 215.235		€ 181.222	€ 34.013
L.05	Eemnesserweg	€ 239.825		€ 87.539	€ 152.286
Totaal		€ 11.776.958	€ -	€ 10.276.403	€ 1.500.554

Af te sluiten investeringen 2025

Kostenplaats	Omschrijving	Begroting	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2025	Voordeel (W) / Nadeel (N)
73000209	Nieuwe aansluitingen (js 2019)	€ 50.000	€ 859	€ 45.678	€ 3.463
73000239	Kleine verkeersmaatregelen	€ 38.500	€ 24.388	€ 24.372	€ -10.260
73000240	Reconstructie Groene Gerritsweg	€ 557.069	€ 299.353	€ 251.198	€ 6.517
73000250	Herplant bomen 2023 t/m 2025	€ 112.000	€ -	€ 111.999	€ 1

73000262 Reconstructie Eemnesserweg	€ 736.000	€ 715.281	€ 10.068	€ 10.651
Totaal	€ 1.493.569	€ 1.039.881	€ 443.315	€ 10.372

Bijlage 3 Verantwoording specifieke uitkeringen (SISA-bijlage)

Ministerie van Binnen
Koninkrijksrelaties

OCW

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle D2</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i>	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>

			<i>Indicator: B2/01</i>	<i>Indicator: B2/02</i>	<i>Indicator: B2/03</i>	<i>Indicator: B2/04</i>	<i>Indicator: B2/05</i>	
			1	3	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i>

<i>Indicator: B2/08</i>	<i>Indicator: B2/09</i>	<i>Indicator: B2/10</i>	<i>Indicator: B2/11</i>	<i>Indicator: B2/12</i>	<i>Indicator: B2/13</i>
€4.874	€ 9.230			€0	€0
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
<i>Indicator: B2/14</i>	<i>Indicator: B2/15</i>	<i>Indicator: B2/16</i>	<i>Indicator: B2/17</i>	<i>Indicator: B2/18</i>	<i>Indicator: B2/19</i>
€804	€8.404	€3.673	€10.609	€1.901	€5.491
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen		
<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

			<i>Indicator: B2/20</i>	<i>Indicator: B2/21</i>	<i>Indicator: B2/22</i>	<i>Indicator: B2/23</i>	<i>Indicator: B2/24</i>	
			€0	€12.707	€0	€0	€11.252	
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 9.034	-€ 1	1	119	41	
OCW	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1) <i>Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)

		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/06</i>
			€ 26.893	€ 10.976	€ 3.377	€ 0	€ 78.614	€ 113.766
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijscharters tandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijscharters tandenbeleid	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/07</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/08</i>	Bedrag <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/09</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/10</i>		
		1						
		2						
		100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het			

				maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Nationaal Programma Onderwijs	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	
			€ 7.643	€ 0	€ 0	
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoordig (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/07</i>
			€ 0	€ 19.053	€ 11.410	Ja
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording informatie voor die	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording informatie voor die	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal

			gemeente invullen	Programma Onderwijs	gemeente invullen	Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/11</i>		
			1					
			2					
			10					
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>

			060362 1 Gemeente Amstelveen	IENWBSK- 2021/200143	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2						
			20						
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnum mer	Eindverantwoor ding (Ja/Nee)			
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1	060362 Gemeente Amstelveen	IENWBSK- 2021/200143	Ja			
			2						
			20						
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnum mer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		
			1	060362 Gemeente Amstelveen	IENWBSK- 2021/200143	2- Water vasthouden en benutten	Ja		
			2						
			20						

IenW	E82	Quick Win A27 Eemnes	Totale Besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E82/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E82/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E82/03</i>			
			€ 0	€ 3.257.942	Nee			
IenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E120/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E120/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/08</i>		

			1	430 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h, aantal in st	Nee	0		
			2	418 Verbreden van fietspaden, aantal in m	Nee	0		
			50					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 1.692.090	€ 506	€ 46.084	-€ 271	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering

								Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 9.906	€ 125	€ 0	€ 71.843	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

			Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)

		(Tozo)_gemeentedeel 2025		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 11.524	€ 276		
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 11.524	€ 276		

			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0		0		Ja	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0		0		Ja	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0		0		Ja	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0		0		Ja	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0		0		Ja	
6	Totaal	0		0		N.v.t.	
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland		Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente		Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)

		(gemeente Maastricht)	Maastricht), aflossing	Maastricht), overig	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op	

			i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoe slagaffaire	van kwijt te schelden schulden levensonderho ud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoe slagaffaire	kapitaalverstrekk ingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoe slagaffaire
			Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/19</i>
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/16</i>		
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0

			6 Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr				
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
			<i>Indicator: G10/01</i>	<i>Indicator: G10/02</i>	<i>Indicator: G10/03</i>		
			€ 132.373	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente		

		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 0	€ 24.897				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			<i>Aard controle R Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06</i>		
			€ 18.430	€ 1.964	€ 4.503			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevorderin g, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023- 2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden in Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>

			€ 122.870	€ 12.287	€ 92.179	€ 354.578	Nee	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08</i>				
			Ja	Nee				
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			<i>Aard controle D1 Indicator: J17/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J17/03</i>			
			14	0	0			

			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/08</i>	
			1 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparen de voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/d	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten

			vermindering van energiegebruik/de energierekening			e energierekening		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
			0	€ 0	€ 42.084	121	€ 28.753	€ 41.311
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R n.v.t. Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
			0	€ 0	€ 23.882			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierkening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
			0	0	121	0	0	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente)	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn

							(alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/06</i>
1	LAI23-03524782		€ 149.646	89	0		€ 0	€ 21.468
2	LAI24-03727123		€ 93.054	54	0		€ 7.848	€ 24.754
3	LAI25-03827868		€ 0	0	0		€ 0	€ 0
100								
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparen de isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)				

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09</i>			
			1	€ 0	€ 128.178	Ja		
			2	€ 0	€ 68.300	Nee		
			3	€ 0	€ 0	Nee		
			4					
			100					
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R Indicator: K28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06</i>
			€ 235.207	€ 173.493	€ 0	€ 1.067.054	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07</i>					
			Nee					

AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 1.614.888	€ 0	€ 0	€ 0	€ 61.743	€ 121.325
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 0	€ 40.193	1-1-2025	1-10-2025	

			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/ 07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13</i>	
			€ 1.757.763	€ 7.011.112	

Bijlage 4: EMU-saldo

Berekening EMU-saldo (bedragen x €1.000)		Begr. 2025 v. wijziging	Realisatie 2025	Realisatie 2024
Periode		T	T	T-1
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	-392	1.122	123
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-912	2.740	2.076
C.	Mutatie voorzieningen	-109	1.098	302
D.	Mutatie voorraden	-1.419	-574	-821
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
F. Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		1.830	54	-830
G.	EMU-saldo referentiewaarde	1.702	1.702	-1.473
H. Verschil EMU-saldo & referentiewaarde (F-G)		128	-1.648	643

Bijlage 5: Taakveld overzicht

Taakveld overzicht	Realisatie 2024	Begroting 2025 voor wijziging			Begroting 2025 na wijziging			Realisatie 2025		
Taakveld	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)
0.1 Bestuur	1.541.129	-17.366	1.325.689	1.308.323	-17.366	1.400.689	1.383.323	-8.673	1.879.262	1.870.589
0.11 Result. rekening baten en lasten	-116.784	-195.778	-	-195.778	-423.830	1.528.918	1.105.088	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-87.890	-195.797	-	-195.797	-1.047.093	317.383	-729.710	-1.029.010	365.761	-663.249
0.2 Burgerzaken	563.313	-298.500	655.739	357.239	-298.500	693.572	395.072	-322.429	664.951	342.523
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-43.362	-134.005	203.328	69.323	-339.005	203.328	-135.677	-300.435	260.553	-39.882
0.4 Overhead	6.553.674	-	6.143.109	6.143.109	-	6.761.130	6.761.130	-3.406	6.569.543	6.566.137
0.5 Treasury	65.236	-208.232	206.278	-1.954	-208.232	406.278	198.046	-223.184	363.979	140.795
0.61 OZB woningen	-4.039.071	-4.838.438	721.091	-4.117.347	-4.838.438	721.091	-4.117.347	-4.863.975	715.765	-4.148.211
0.62 OZB niet-woningen	-972.730	-1.086.389	-	-1.086.389	-1.011.767	-	-1.011.767	-1.003.048	-	-1.003.048
0.64 Overige belastingen	-132.022	-96.820	3.090	-93.730	-96.820	3.090	-93.730	-108.067	322	-107.745
0.7 Algemene uitkering en overige uitk.	-	-18.323.000	-	-	-19.291.803	-	-19.291.803	-19.230.629	-	-19.230.629
	18.135.169			18.323.000						
0.8 Onvoorzien	-	-	10.000	10.000	-	10.000	10.000	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	274.471	-145.000	208.161	63.161	-145.000	634.738	489.738	-78.529	1.112.678	1.034.149
0.9 Vennootschapsbelasting	38.897	-	40.000	40.000	-	40.000	40.000	-	44.266	44.266
0. Bestuur en ondersteuning	-	-25.539.325	9.516.485	-	-27.717.854	12.720.217	-14.997.637	-27.171.384	11.977.079	-15.194.306
	14.490.308			16.022.840						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.210.465	-75.515	1.382.390	1.306.875	-75.515	1.299.192	1.223.677	-76.347	1.302.107	1.225.760
1.2 Openbare orde en veiligheid	435.141	-15.000	558.720	543.720	-15.000	561.243	546.243	-21.090	501.640	480.550
1. Veiligheid	1.645.606	-90.515	1.941.110	1.850.595	-90.515	1.860.435	1.769.920	-97.436	1.803.746	1.706.310

2.1 Verkeer en vervoer	1.657.018	-53.950	2.073.402	2.019.452	-329.548	2.198.284	1.868.736	-535.159	2.119.293	1.584.134
2.2 Parkeren	2.214	-8.500	16.082	7.582	-8.500	16.082	7.582	-8.106	11.447	3.341
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.659.232	-62.450	2.089.484	2.027.034	-338.048	2.214.366	1.876.318	-543.264	2.130.739	1.587.475
3.1 Economische ontwikkeling	199.694	-	170.637	170.637	-	170.637	170.637	-	193.740	193.740
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	67.735	-47.280	45.645	-1.635	-47.280	45.645	-1.635	-36.784	65.734	28.950
3.4 Economische promotie	18.627	-	17.705	17.705	-	17.705	17.705	-	16.694	16.694
3. Economie	286.055	-47.280	233.987	186.707	-47.280	233.987	186.707	-36.784	276.168	239.384
4.1 Openbaar basisonderwijs	11.306	-	8.240	8.240	-	8.240	8.240	-	10.665	10.665
4.2 Onderwijshuisvesting	651.440	-293.793	986.683	692.890	-293.793	986.683	692.890	-619	405.098	404.479
4.3 Onderwijsbeleid en leelingszaken	190.722	-384.642	606.737	222.095	-384.642	664.802	280.160	-160.042	423.451	263.409
4. Onderwijs	853.468	-678.435	1.601.660	923.225	-678.435	1.659.725	981.290	-160.661	839.213	678.553
5.1 Sportbeleid en activering	-50.742	-	47.339	47.339	-52.727	154.167	101.440	-64.315	141.740	77.425
5.2 Sportaccommodaties	445.702	-274.866	653.927	379.061	-274.866	653.927	379.061	-264.725	598.564	333.839
5.3 Cultuurpresentatie,-productie,-part	98.970	-2.950	123.117	120.167	-2.950	131.841	128.891	-	120.783	120.783
5.4 Musea	177.520	-66.245	370.783	304.538	-66.245	370.783	304.538	-62.141	370.453	308.312
5.5 Cultureel erfgoed	17.611	-5.977	47.237	41.260	-5.977	60.897	54.920	-7.181	55.350	48.169
5.6 Media	249.038	-29.877	304.684	274.807	-29.877	381.100	351.223	-17.444	384.459	367.015
5.7 Openbaar groen (openlucht)recreatie	1.320.431	-70.484	1.710.584	1.640.100	-70.484	1.710.604	1.640.120	-73.577	1.624.075	1.550.498
5. Sport, cultuur en recreatie	2.258.529	-450.399	3.257.671	2.807.272	-503.126	3.463.318	2.960.192	-489.382	3.295.423	2.806.040
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.576.494	-1.741.602	3.576.645	1.835.043	-1.679.652	2.981.729	1.302.077	-380.110	1.453.233	1.073.123
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz WMO	1.278.126	-	1.348.638	1.348.638	-	64.293	64.293	-	30.747	30.747
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorz Jeugd	-	-	-	-	-	23.702	23.702	-	23.212	23.212

6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz Integra	-	-	-	-	-	276.294	276.294	-	233.745	233.745
6.3 Inkomensregelingen	901.830	-2.070.250	2.917.244	846.994	-2.118.250	2.924.206	805.956	-1.936.711	2.778.135	841.424
6.4 Begeleide participatie	191.832	-	188.746	188.746	-	188.746	188.746	-	64.734	64.734
6.5 Arbeidsparticipatie	235.808	-	177.577	177.577	-	179.172	179.172	-347.562	517.659	170.097
6.6 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	246.152	-50.000	212.000	162.000	-	437.741	437.741	-132.765	366.735	233.970
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	543.729	-	1.056.112	1.056.112	-50.000	620.939	570.939	-	589.496	589.496
6.712 Begeleiding (Wmo)	224.388	-	-106.550	-106.550	-	190.000	190.000	-19.210	208.445	189.235
6.713 Dagbesteding (Wmo)	62.142	-	4.550	4.550	-	84.000	84.000	-	-16.681	-16.681
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-123.241	-	77.939	77.939	-	92.939	92.939	-	87.662	87.662
6.751 Jeugdhulp ambulans lokaal	-	-	-	-	-	170.000	170.000	-	30.177	30.177
6.752 Jeugdhulp ambulans regionaal	-	-	-	-	-	1.536.437	1.536.437	-	1.551.005	1.551.005
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-	-	-	-	84.000	84.000	-	75.051	75.051
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	-	-	-	-	460.000	460.000	-	454.746	454.746
6.791 PGB Wmo	-	-	-	-	-	52.000	52.000	-	60.783	60.783
6.792 PGB Jeugd	-	-	-	-	-	2.000	2.000	-	30.931	30.931
6.812 Maatsch- en vrouwenopvang (Wmo)	19.087	-	4.367	4.367	-	4.367	4.367	-	4.367	4.367
6.821 Jeugdbescherming	218.264	-	248.955	248.955	-	76.438	76.438	-	75.504	75.504
6.822 Jeugdreclassering	4.840	-	-67.010	-67.010	-	4.000	4.000	-	5.078	5.078
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	-	-	-	-	-	617.452	617.452	-	674.349	674.349
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-	-	-	-	-	692.114	692.114	-	756.176	756.176
Vervallen tv	1.979.076	-	2.337.806	2.337.806	-5.945	36.077	30.132	-13.012	50.311	37.299
6. Sociaal Domein	7.358.527	-3.861.852	11.977.019	8.115.167	-3.853.847	11.798.646	7.944.799	-2.829.369	10.105.599	7.276.230

7.1 Volksgezondheid	502.940	-42.595	575.853	533.258	-110.214	776.108	665.894	-102.571	632.668	530.097
7.2 Riolering	-393.973	-1.490.946	889.409	-601.537	-1.641.361	889.409	-751.952	-1.673.162	1.072.692	-600.470
7.3 Afval	-381.510	-1.889.450	1.463.287	-426.163	-1.889.450	1.463.287	-426.163	-2.093.160	1.679.583	-413.578
7.4 Milieubeheer	283.960	-275.453	490.366	214.913	-803.189	1.018.102	214.913	-773.750	896.275	122.525
7.5 Begraafplaatsen	43.463	-197.601	310.703	113.102	-265.101	310.703	45.602	-272.660	279.822	7.162
7. Volksgezondheid en milieu	54.880	-3.896.045	3.729.618	-166.427	-4.709.315	4.457.610	-251.706	-4.915.303	4.561.040	-354.263
8.1 Ruimtelijke ordening	455.740	-30.000	334.125	304.125	-30.000	446.625	416.625	-65.053	437.960	372.908
8.2 Grondexploitatie	1.679	-1.908.000	1.908.000	-	-2.011.325	950.049	-1.061.276	-2.001.145	943.688	-1.057.457
8.3 Wonen en bouwen	-83.409	-1.029.870	1.005.012	-24.858	-850.000	1.024.768	174.768	-941.199	983.711	42.512
8. Volkshuisvast., ruimtel. ord., sted. vern.	374.010	-2.967.870	3.247.137	279.267	-2.891.325	2.421.442	-469.883	-3.007.397	2.365.360	-642.037
Totaal resultaat taakvelden	0	-37.594.171	37.594.171	0	-40.829.746	40.829.746	0	-39.250.982	37.354.367	-1.896.615

Controleverklaring

< De controleverklaring kan pas worden toegevoegd nadat deze is afgegeven door de accountant >